

České děti venku 2023

Výzkum zpracoval STEM pro Nadaci Proměny Karla Komárka

31. 8. 2023

Klíčová zjištění

Komplexní výzkumný projekt STEM České děti venku 2023 pro Nadaci Proměny Karla Komárka přináší poznatky z rozsáhlého kvantitativního výzkumu mezi rodiči dětí ve věku 3-15 let a mezi dětmi ve věku 7-15 let. Na tento výzkum dále navázaly kvalitativní výzkumy mezi rodiči a jejich školními dětmi a mezi vyučujícími mateřských a základních škol. Následují **hlavní zjištění**, která projekt přinesl:

- České děti tráví **čas venku**, ale jeho konkurencí je zájem o sledování filmů a seriálů, u chlapců pak ještě počítačové hry. Pobytu venku brání nejen uvedený zájem o online prostředí, ale také to, že dětem chybí kamarádi, se kterými by byly venku.
- Způsoby trávení volného času (nejen) venku se liší výrazně podle **věku dětí**. Pro předškoláky je venku nejoblíbenější hraní na hřišti, pískovišti. Pro menší školní děti je hřiště stále důležité, ale je potřeba tam mít partu. Pro starší děti je obtížnější najít prostor, kde mohou strávit svůj čas venku, a navíc mají více jiných zájmů.
- V čase **neprobíhá výrazná změna**, od srovnatelného výzkumu Nadace Proměny v roce 2015 se rozsah trávení času venku a ostatní volnočasové aktivity tolik neproměnily. O změnách je nutné uvažovat v delším časovém horizontu.
- Mezi školními dětmi je možné sledovat **různé skupiny** v závislosti na činnostech, kterým se děti věnují, a podle venkovních míst, kde tráví svůj čas. Každá ze skupin pak má vlastní „příběh“, podrobnější informace o tom, jak se děti vnímají, jak vidí své okolí, co preferují a jak je vidí jejich rodiče.
- **Pobyt venku v mateřské škole** je pro děti předškolního věku zásadní, pro některé děti je to jediná příležitost být venku ve všední den. Největším benefitem je pro ně přirozený pohyb venku a volná hra, pro kterou jsou velmi vhodným prostředím přírodní zahrady.
- **Školní výuka venku** silně závisí na osobní motivaci vyučujících učit venku. Přístup rodičů ani dětí nepředstavuje bariéru. Pro vyučující je důležitá podpora vedení školy, od kterého pak závisí i vytváření vhodného venkovního prostředí pro výuku. Kromě přímých benefitů výuky venku je důležitý také pozitivní vliv na budování sociálních vztahů a zlepšení klimatu ve třídě.

Obsah závěrečné zprávy

1. Jak dlouho a kde jsou české děti venku? Čas strávený dětmi venku	4
2. Na zahradě, na hřišti, na ulici, v přírodě: jak děti tráví čas venku	28
3. U počítače, doma, na hřišti, na kroužku: typologie školních dětí podle způsobů trávení času	41
4. Lepší než doma: výhody a nevýhody trávení času venku podle dětí a rodičů	51
5. V hlavní roli hřiště: rodiče a děti o dostupných venkovních místech	67
6. Venku se školkou: pobyt venku dětí v mateřské škole	78
7. Děti by se mohly učit venku častěji: školní výuka venku z pohledu dětí, rodičů a pedagogů	86
8. Byli jsme venku každý den: postoje rodičů k trávení času venku	102
9. Venku s mobilem: děti a online technologie, sociální síť	116
10. Přes týden a o víkendu: činnosti dětí během všedního a víkendového dne	125
11. Na kroužku, na prázdninách, společně: volnočasové a prázdninové aktivity dětí, společný čas s rodiči	137
12. Metodické informace k projektu	146
13. Příloha: další informace k času a místům pobytu dětí venku	151

1. Jak dlouho a kde jsou české děti venku? Čas strávený dětmi venku

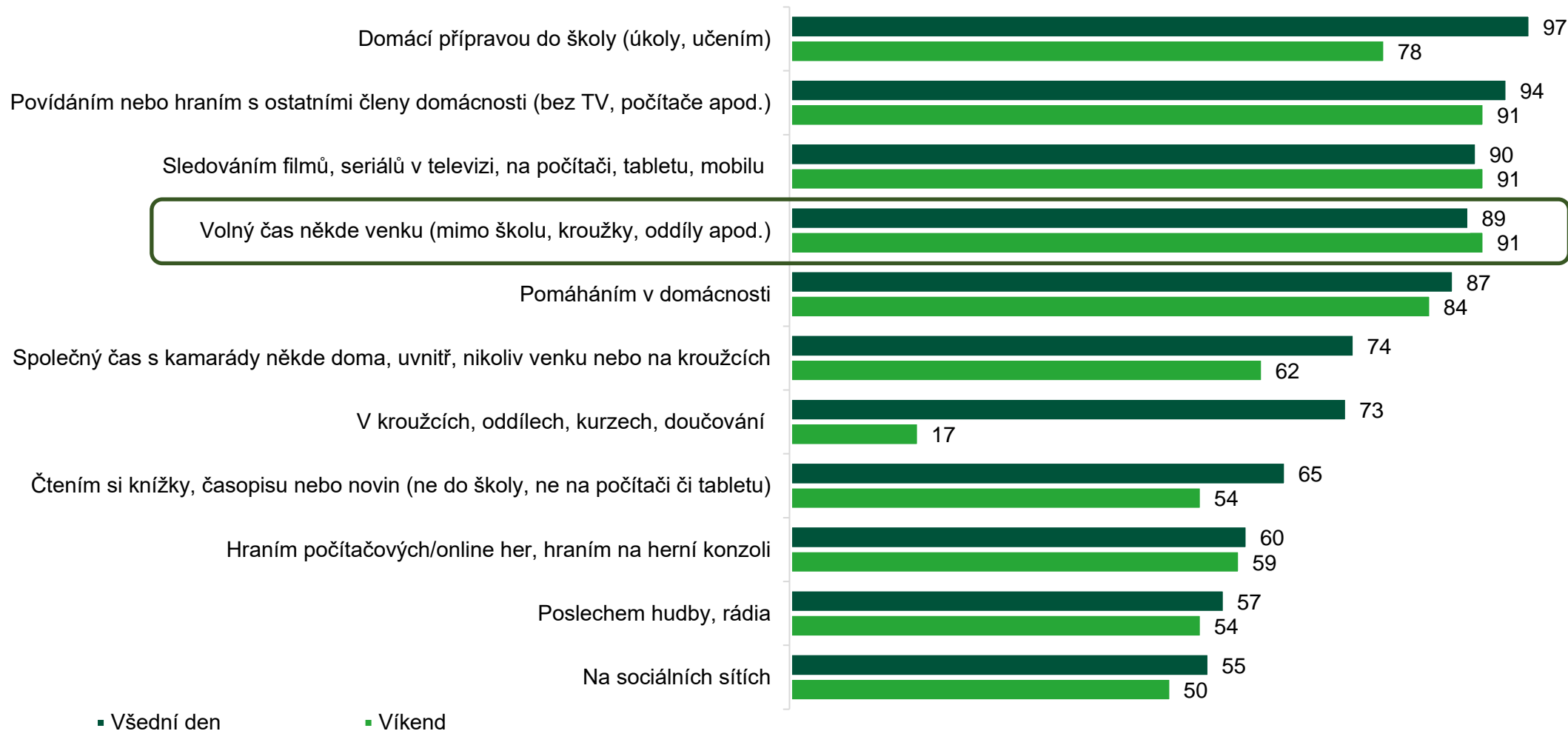
Shrnutí zjištění: čas strávený dětmi venku

- **Téměř všechny děti** během všedního dne a o víkendu **stráví nějaký čas venku**, ale také sledují filmy, seriály, jsou s kamarády, pomáhají v domácnosti nebo si povídají s členy rodiny. České děti tedy stráví během týdne venku řadu hodin, ale ne vždy jde o přírodní či zelené prostředí. Školáci stráví v zeleni průměrně 59 % času tráveného venku, děti v předškolním věku 68 % času.
- V průměru v době konání výzkumu školní dítě strávilo ve sledovaných **venkovních prostředích ve všední den** 1 hodinu 33 minut, **o víkendu** 3 hodiny 22 minut. **Srovnání s výsledky z roku 2015 neukazuje zásadní rozdíly**, jen mírně poklesl u školních dětí čas trávený venku ve všedních dnech a naopak vzrostl čas trávený venku o víkendu.
- Z odhadů rodičů předškoláků vychází jejich průměrný čas venku na 2 hodiny 8 minut ve všední den, když ovšem nepočítáme čas venku ve školce, a 3 hodiny 51 minut o víkendu.
- Ve všedním dni tráví školní děti čas nejvíce **na zahradě, na ulici a na hřišti**. O víkendu dominuje mezi školáky opět čas strávený na zahradách, nicméně na významu získává čas strávený **v přírodě**. **U dětí v předškolním věku jsou preference velmi podobné**, jen méně času stráví tyto děti ve všední den venku na ulici, více času pak na zahradě.
- **Polovina dětí** se během sledovaného období **nedostala do přírodního prostředí** (lesy, louky).
- V preferencích uvedených prostředí nedošlo u školáků od roku 2015 k žádné výrazné změně, jen mírně se změnil časový rozsah strávený na těchto místech: poklesl průměrný čas strávený na ulici ve všední den a zvýšily se průměrné časy strávené o víkendu na zahradě, na hřišti nebo v parku.
- Mezi dívkami a chlapci ve věku 7-15 let nejsou výrazné rozdíly, pouze kluci tráví víc času na hřišti než holky.

Venku nějaký čas stráví skoro všechny školní děti, ale stejně tak třeba sledují filmy, seriály

Vysoký podíl českých školáků ve všední den nebo o víkendu alespoň nějaký čas stráví venku, ale také sleduje filmy, seriály, je s kamarády, pomáhá v domácnosti.

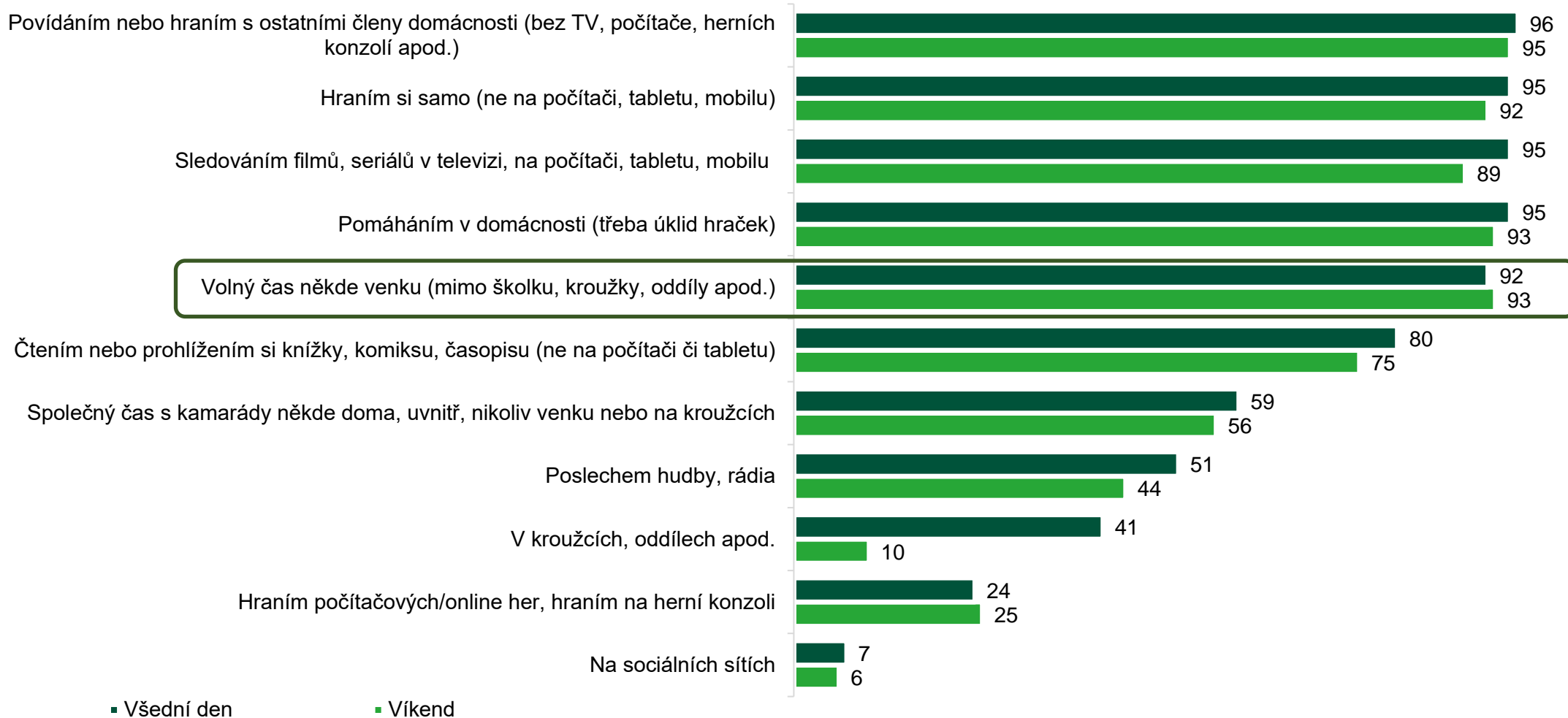
Kolik dětí ve věku 7-15 let v běžném všedním nebo víkendovém dni tráví čas uvedenými aktivitami? (%)

K běžným činnostem předškoláků patří kromě pobytu venku také hraní, ale i podobně jako u školních dětí sledování filmů, seriálů

Téměř absolutní většina předškoláků si ve všedním nebo víkendovém dni hraje samo nebo s ostatními členy rodiny, chodí ven, sleduje filmy nebo seriály. V porovnání se školáky výrazně méně malých dětí tráví čas hraním počítačových nebo online her či na sociálních sítích nebo chodí na kroužky.

Kolik dětí ve věku 3-6 let v běžném všedním nebo víkendovém dni tráví čas uvedenými aktivitami? (%)

Rozsah a skladba činností se významně liší podle věku dětí

Popišme si nyní rozdíly v **průměrných časech** strávených ve všední den sledovanými činnostmi v závislosti na věku dětí. Činnosti budeme sledovat ve třech skupinách: 1. činnosti vykonávané v největším rozsahu (minimálně hodinu v průměru ve všední den), 2. činnosti v menším rozsahu (v průměru cca 30 až 60 minut), 3. zcela okrajově vykonávané činnosti (do 30 minut).

Předškolní děti (3-6 let) nejvíce času (kromě spánku a pobytu ve školce) stráví venku (cca 2 hodiny v průměru), pak u filmů nebo seriálů nebo hraním s ostatními členy rodiny (o zhruba půl hodiny méně) a potom s kamarády doma nebo jinde vevnitř. Druhou skupinu činností u předškoláků podle průměrného času, který u nich stráví, tvoří pomoc s úklidem doma, čas nad knížkami, v kroužcích nebo poslech hudby. Zcela minimum času stráví malé děti u počítačových her nebo na sociálních sítích.

Děti ve věku 7-9 let jsou na tom podobně jako předškolní děti, ovšem do první skupiny činností s nejvyšším rozsahem průměrného času se dostává čas strávený na kroužcích, který má podobný rozsah jako čas u filmů nebo seriálů, a pak příprava do školy, která je ovšem rozsahem poslední činností v této skupině. Do druhé skupiny se oproti předškolákům posouvá hraní počítačových her, u kterých děti ve věku 7-9 let stráví podobné množství času jako u knížek nebo pomoci v domácnosti. Ve skupině okrajových činností zůstává čas strávený na sociálních sítích.

Děti ve věku 10-12 let již stráví se svými kamarády někde uvnitř v průměru víc času než povídáním nebo hraním s rodinou a do první skupiny činností s největším rozsahem se dostává čas strávený hraním počítačových her. Sociální sítě se u těchto dětí dostávají ze skupiny marginálních činností do skupiny činností středního rozsahu a zabírají těmto dětem v průměru trochu víc času než pomáhání v domácnosti nebo poslech hudby a výrazně více času než četba knih.

Děti ve věku 13-15 let stráví na rozdíl od mladších dětí v průměru již téměř stejné množství času venku jako u filmů nebo seriálů. Sociální sítě jim pak zabírají podobný rozsah času jako čas s kamarády někde uvnitř nebo čas strávený přípravou do školy. U těchto dětí se dále snižuje rozsah času strávený na kroužcích, naopak zvyšuje množství času stráveného poslechem hudby.

Pořadí a průměrné časy činností ve všední den v různých věkových skupinách

Děti 3-6 let

- Volný čas venku (1:59)
- Filmy, seriály (1:25) / povídání, hraní s členy domácnosti (1:28)
- Čas s kamarády někde doma (1:02)

- Pomáhání v domácnosti (0:47)
- Knížky (0:39)
- Kroužky (0:33)
- Poslech hudby (0:26)

- Počítačové hry (0:17)
- Sociální sítě (0:05)

Děti 7-9 let

- Volný čas venku (1:47)
- Filmy, seriály (1:27) / kroužky (1:28)
- Povídání, hraní s členy domácnosti (1:19)
- Čas s kamarády někde doma (1:13)
- Příprava do školy (1:05)

- Počítačové hry (0:39) / pomáhání v domácnosti (0:38) / knihy (0:35)
- Poslech hudby (0:27)

- Sociální sítě (0:13)

Děti 10-12 let

- Volný čas venku (1:48)
- Filmy, seriály (1:33) / kroužky (1:28)
- Čas s kamarády někde doma (1:21)
- Povídání, hraní s členy domácnosti (1:14) / příprava do školy (1:12)
- Počítačové hry (1:07)

- Sociální sítě (0:50)
- Pomáhání v domácnosti (0:43) / poslech hudby (0:42)
- Knížky (0:35)

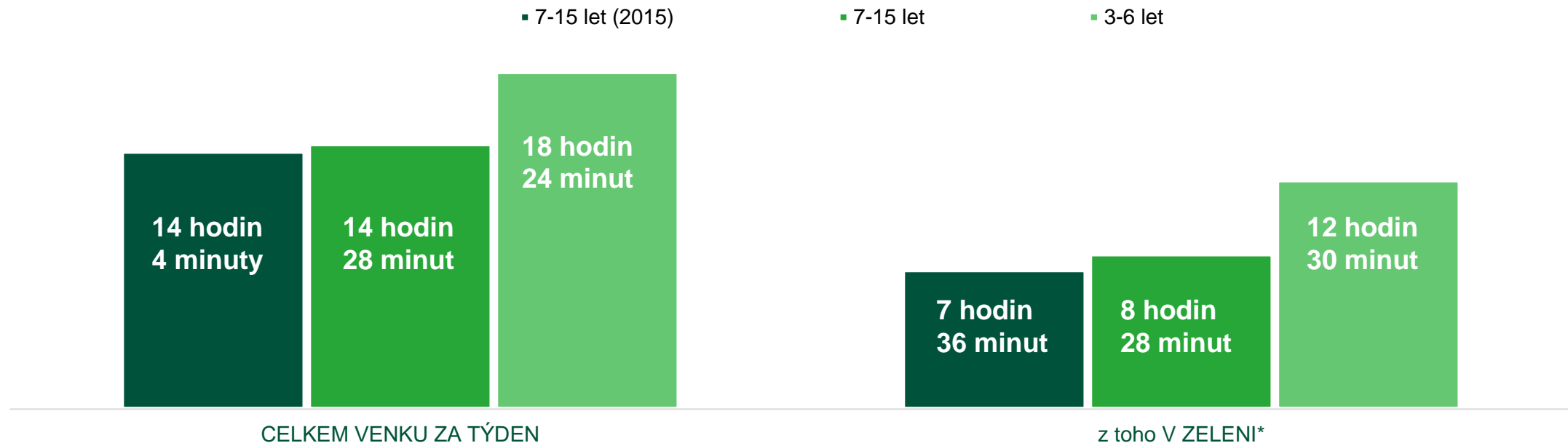
Děti 13-15 let

- Volný čas venku (1:45) / filmy, seriály (1:39)
- Čas s kamarády někde doma (1:27) / sociální sítě (1:25) / příprava do školy (1:23)
- Povídání, hraní s členy domácnosti (1:13)
- Počítačové hry (1:09) / kroužky (1:08) / poslech hudby (1:05)

- Pomáhání v domácnosti (0:53)
- Knížky (0:34)

České děti stráví během týdne venku řadu hodin, ale ne vždy jde o přírodní či zelené prostředí

Průměrný český školák stráví týdně více než 14 hodin venku, dítě v předškolním věku více než 18 hodin, a to nepočítáme čas ve školce. Čas strávený venku však automaticky neznamená čas strávený v zeleni. Školáci stráví v zeleni průměrně 59 % času tráveného venku, děti v předškolním věku 68 % času. Výsledky dále ukazují, že v roce 2023 strávili čeští školáci venku průměrně o 24 minut více času než v roce 2015. Školáci rovněž strávili v roce 2023 více času v zeleni. Zatímco v roce 2015 strávili v zeleni 54 % času tráveného venku, v roce 2023 to bylo uvedených 59 %, tedy o 5 procentních bodů více.

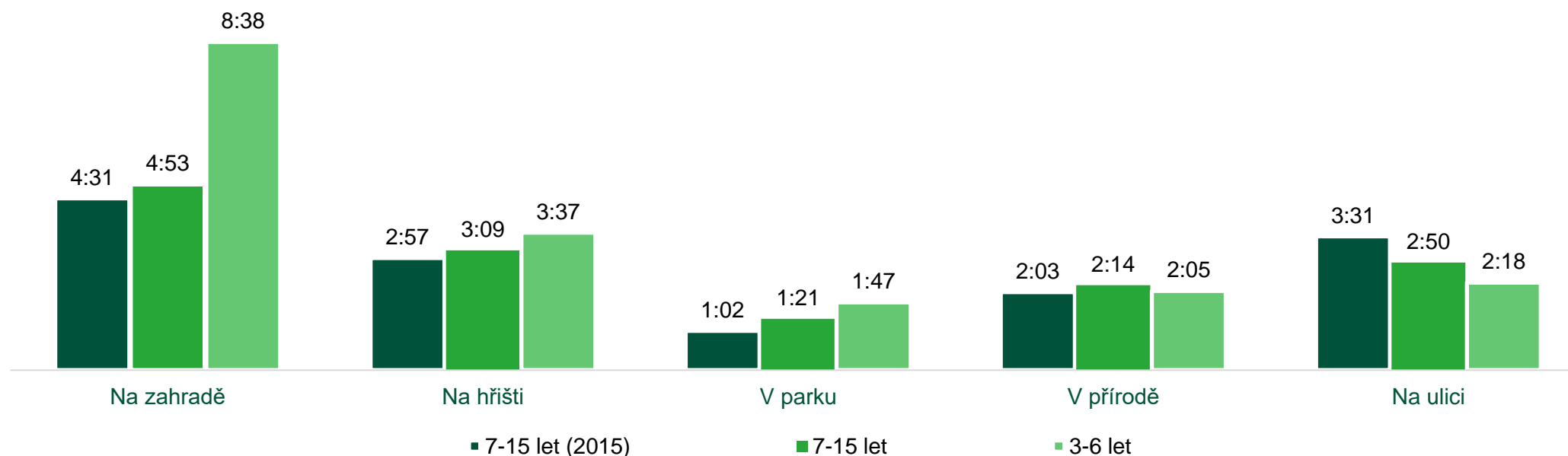

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány ve skupině 7-15letých dětí na základě odpovědí na otázku „U každého místa napiš, kolik času jsi tam ten den strávil(a). Pokud jsi tam ten den byl(a) víckrát, tak odhadni, jak dlouho celkem. Vyplň časové údaje. Pro připomenutí: zajímá nás čas v délce alespoň 30 minut.“ a ve skupině 3-6letých dětí na základě odpovědí na otázku „U každého místa napište, kolik času tam ten den dítě strávilo. Pokud tam ten den bylo víckrát, tak prosím odhadněte, jak dlouho celkem. Vyplňte časové údaje. Pro připomenutí: zajímá nás čas v délce alespoň půl hodiny.“ Do výpočtu byli zahrnuti všichni respondenti.

Předškoláci i školáci stráví venku nejvíce času na zahradě

Na zahradě nebo na dvorku v roce 2023 strávil průměrný český školák téměř 5 hodin za týden (4:53), dítě v předškolním věku více než 8 hodin (8:38). Druhé místo na pomyslném žebříčku z hlediska trávení času venku zaujímají **hřiště**, kde tráví týdně průměrný školák 3 hodiny (3:09) a předškolák téměř 4 hodiny (3:37). **Školáci tráví relativně hodně času i na ulici** (před domem, na zastávce, na náměstí, na návsi), v roce 2023 to bylo téměř 3 hodiny týdně (2:50), u předškoláků je toto prostředí méně časté (2:18). Z časového srovnání vyplývá, že **v roce 2023 tráví školní děti více času v zeleni** (na zahradách, v parcích či v přírodě) **či na hřištích a méně času na ulici**. Čas trávený na ulici poklesl mezi lety 2015 a 2023 v průměru o 41 minut, tedy o jednu pětinu.

Kolik času stráví děti v jednotlivých prostředích za týden?

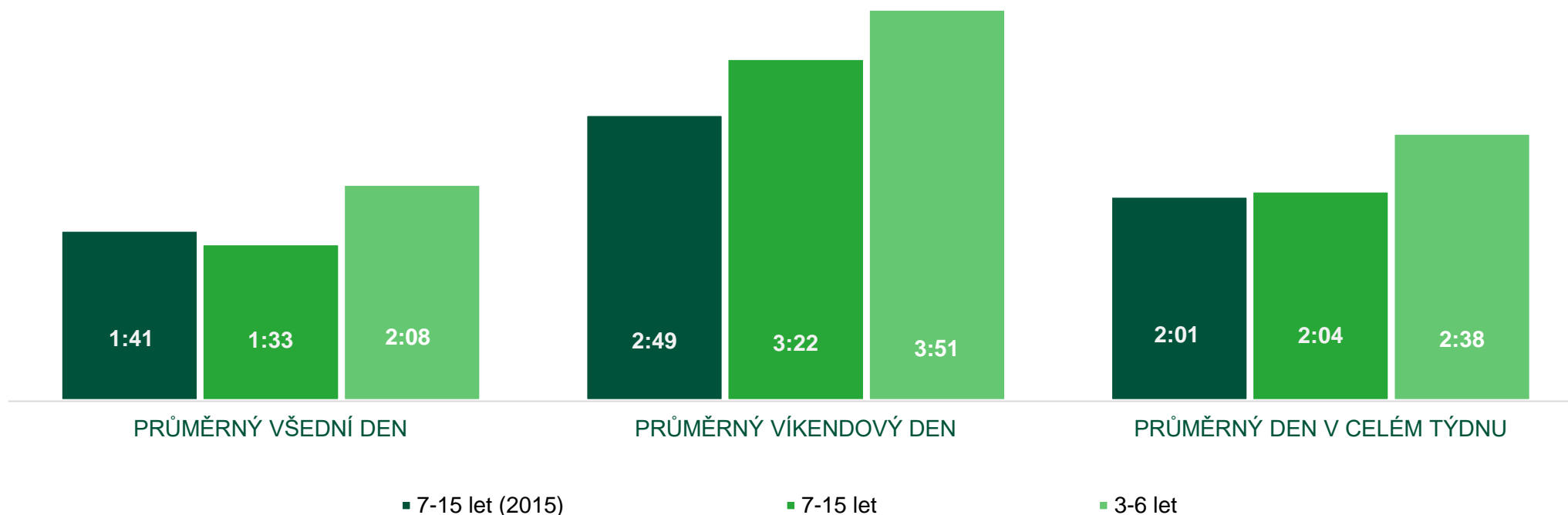

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány ve věkových skupinách 3-6letých i 7-15letých dětí na základě odpovědí na otázku „U každého místa napište, kolik času tam ten den dítě strávilo. Pokud tam ten den bylo víckrát, tak prosím odhadněte, jak dlouho celkem.“, respektive „U každého místa napiš, kolik času jsi tam ten den strávil(a). Pokud jsi tam ten den byl(a) víckrát, tak odhadni, jak dlouho celkem.“ Do výpočtu byli zahrnuti všichni respondenti.

O víkendu je času venku více než ve všední den

Celkový čas, který stráví české děti venku, není během týdne rozložen rovnoměrně. **Během všedního dne** stráví venku průměrný český **školák 1 hodinu a 33 minut**, dítě **v předškolním věku více než 2 hodiny** (2:08), nepočítáme čas ve školce. Mnohem **více času** tráví české děti venku zejména **o víkendu**. Během jednoho víkendového dne stráví venku školáci průměrně více než 3 hodiny (3:22), předškoláci téměř 4 hodiny (3:51). Srovnání s výsledky z roku 2015 ukazuje, že mírně **poklesl u školních dětí čas trávený venku ve všedních dnech** a naopak **vzrostl čas trávený venku o víkendu**.

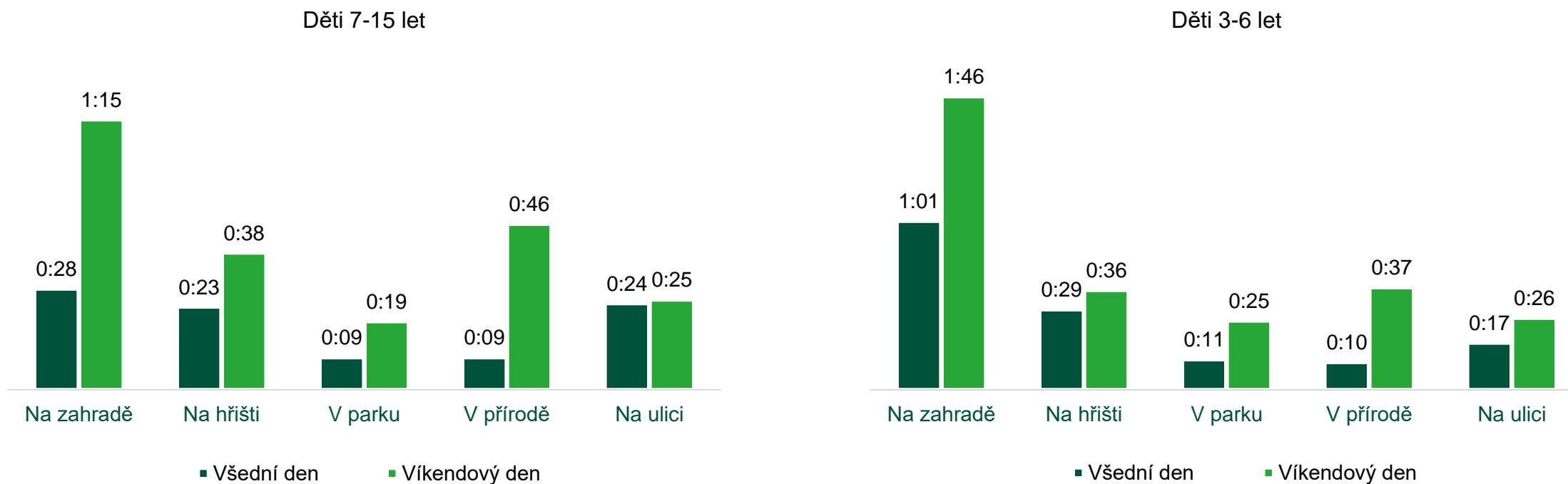
Kolik času tráví děti venku během týdne?

Jsou velké rozdíly v čase, který děti stráví na různých místech venku

Ve všedním dni tráví děti ve věku 7-15 let čas nejvíce na zahradách a dvorcích (průměrně 0:28), na ulici (0:24) a na hřišti (0:23). O víkendu dominuje u starších dětí opět čas strávený na zahradách a dvorcích (1:15), nicméně na významu získává čas strávený v přírodě (0:46). U dětí v předškolním věku jsou preference velmi podobné – během všedního dne i o víkendu dominuje čas strávený na zahradách (průměrně 1:01 ve všední den a 1:46 o víkendu). Podobně jako u školáků získává i u předškoláků o víkendu na významu čas strávený v přírodě (0:37). Menší děti (0:17) tráví během týdne průměrně méně času na ulici ve srovnání se staršími dětmi (0:24), nicméně o víkendu se rozdíly mezi oběma věkovými skupinami vyrovnávají (0:25 u starších a 0:26 u mladších dětí). Na tomto místě je však nutné upozornit, že na základě tohoto obecného výsledku není možné činit závěry týkající se kvality takto stráveného času s ohledem na různé podoby tohoto prostředí (od ulice před domem, na zastávce, na náměstí, po prostor na návsi atd).

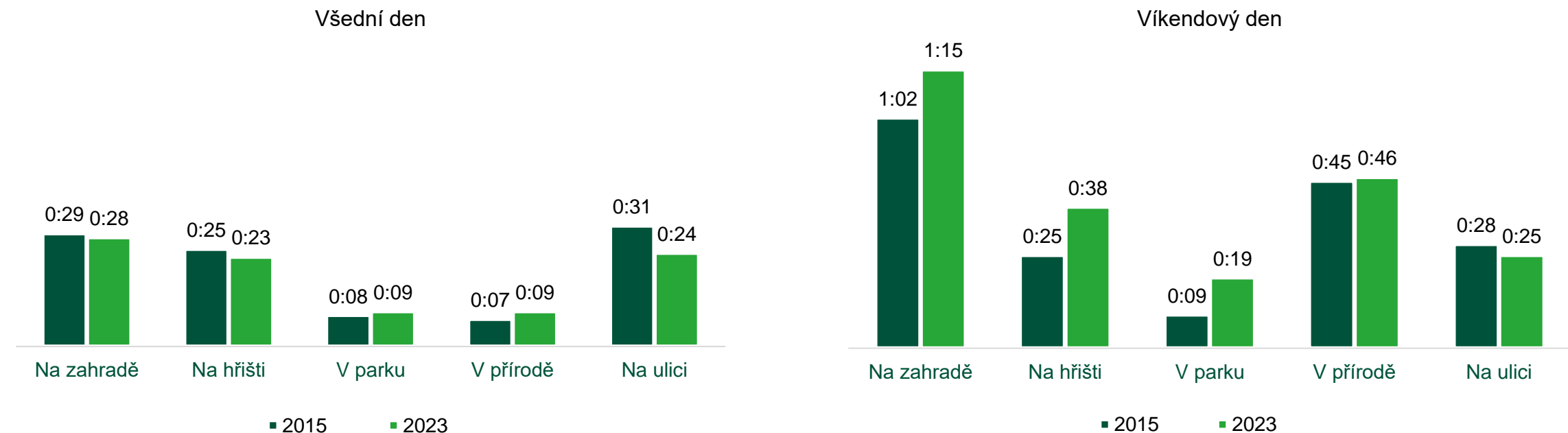
Kolik času tráví děti na různých místech během týdne?

V porovnání s rokem 2015 stráví školáci méně času venku na ulici

Srovnání s výsledky ze šetření z roku **2015** ukazuje, že školní děti tráví během všedního dne v průměru méně času venku a zároveň se mírně mění jejich preference z hlediska míst. Zatímco čas trávený **ve všedním dni** v parku a přírodě vzrostl mezi roky 2015 a 2023 v průměru o 1-2 minuty, čas trávený na zahradách a hřištích průměrně o 1-2 minuty klesl. **Největší pokles** byl v tomto ohledu zaznamenán **v čase tráveném na ulici** – zatímco v roce 2015 trávil průměrný školák na ulici 31 minut ve všedním dni, v roce 2023 to bylo 24 minut, tedy o 7 minut méně. Výsledky rovněž ukazují, že čeští školáci tráví v současné době – ve srovnání s rokem 2015 – **více času venku o víkendů**. Zvýšení průměrných časů bylo ve sledovaném období zaznamenáno zejména u **zahrad (+13 minut)**, **hřišť (+13 minut)** a **parků (+10 minut)**. Mírný pokles byl identifikován u času, který tráví školáci během víkendu na ulici (-3 minuty).

Kolik času tráví děti ve věku 7-15 let na různých místech během týdne?
Srovnání 2015 a 2023

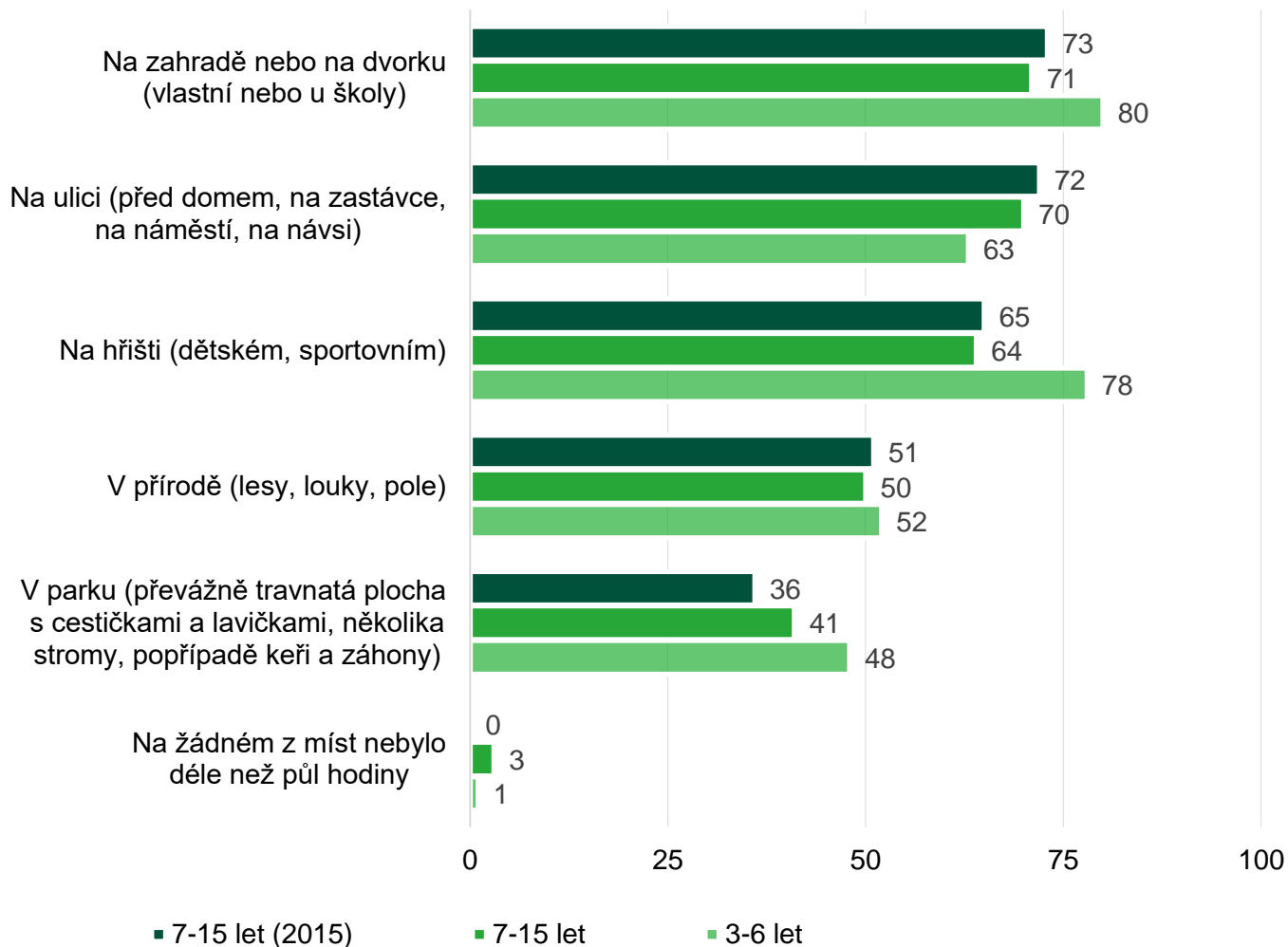

Na hřišti jsou častěji předškoláci než školáci

Mezi **předškoláky** je nejvíce těch (**80 %**), které během týdne **strávily více než půl hodiny na zahradě či dvorku**. V obdobné míře (**78 %**) jejich rodiče popsali, že byly **na hřištích**. Již méně času se děti v tomto věku pohybovaly **na ulici**, tedy před domem či na jiném veřejném prostranství (63 %). Tato místa využívali k pobytu venku spíše **školáci**. Většina školáků (71 %) také pobývala v týdnu na zahradě či dvorku. Je také patrné, že **s výjimkou „ulice“ starší děti zavítaly na vybraná místa obecně méně často než děti mladší**. Polovina či méně dětí byla v týdnu v přírodě či v parku.

Z porovnání se šetřením z roku **2015** vyplývá, že **u starších dětí nedošlo k výraznějším změnám** – na většině z vybraných míst jich tak bylo více než půl hodiny obdobné množství jako před osmi lety. Pouze v případě parků vidíme, že v nich letos trávilo čas více dětí daného věku.

Kolik dětí tráví čas na následujících místech více než půl hodiny týdně? (%)

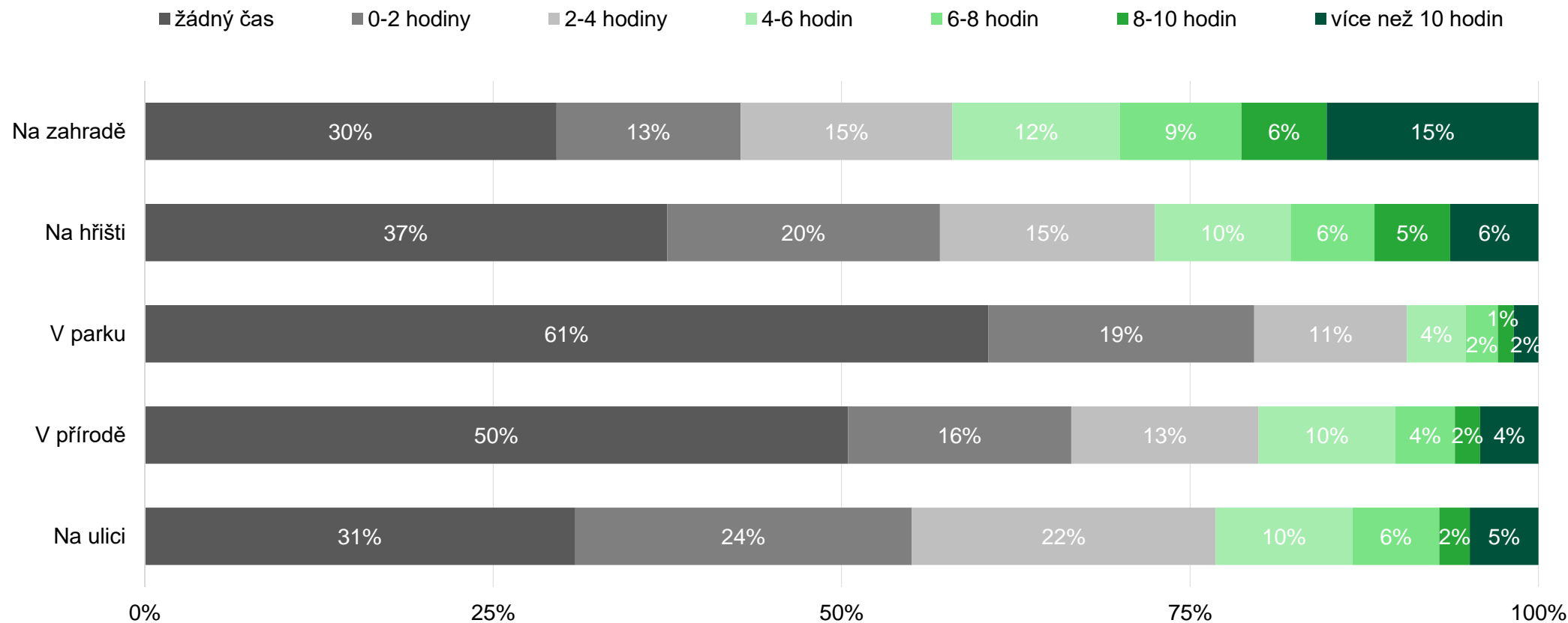

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány ve skupině 7-15letých dětí na základě odpovědí na otázku „Nyní se zaměříme na posledních 7 dní (nepočítáme dnešek). Z následujícího seznamu nejprve vyberte všechna místa, na kterých Vaše dítě v těchto dnech bylo – uveďte prosím jen ta, kde bylo alespoň půl hodiny.“ a ve skupině 3-6letých dětí na základě odpovědí na otázku „Nyní se zaměříme na posledních 7 dní (nepočítáme dnešek). Z následujícího seznamu nejprve vyberte všechna místa, na kterých Vaše dítě v těchto dnech bylo – uveďte prosím jen ta, kde bylo alespoň půl hodiny.“ Do výpočtu byli zahrnuti všichni respondenti.

Během sledovaného období se do přírody nedostala polovina školáků

Školní děti stráví za celý týden nejvíce času **na zahradách a dvorcích**, **více než polovina školáků** na těchto místech stráví **čas delší než 2 hodiny týdně**. 15 % školáků stráví za celý týden na zahradách a dvorcích čas přesahující 10 hodin. Na ostatních místech tráví školáci méně času, u některých míst dokonce převažují podíly těch, kteří se během týdne na dané místo vůbec nedostanou. **Do přírody se tak během celého týdne nedostane polovina školáků**.

Kolik času týdně tráví děti ve věku **7-15 let** v různém prostředí? (%)

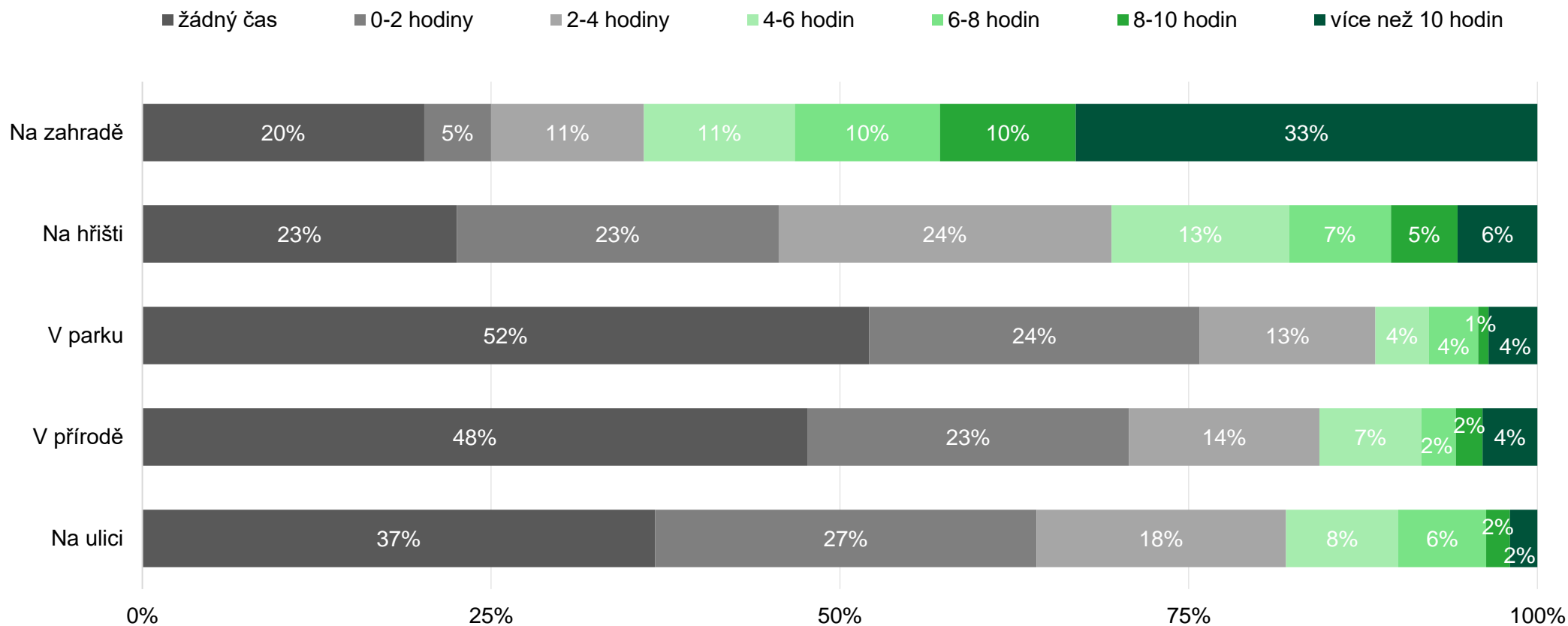

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „U každého místa napiš, kolik času jsi tam ten den strávil(a). Pokud jsi tam ten den byl(a) víckrát, tak odhadni, jak dlouho celkem. Vyplň časové údaje. Pro připomenutí: zajímá nás čas v délce alespoň 30 minut.“. Do výpočtu byli zahrnuti všichni respondenti.

Rovněž mezi předškoláky je polovina těch, kteří vůbec nebyli v přírodě

Předškoláci stráví za celý týden nejvíce času **na zahradách a dvorcích**, přičemž na těchto místech stráví **čas delší než 2 hodiny týdně více než dvě třetiny** z nich. 33 % mladších dětí stráví za celý týden na zahradách a dvorcích čas přesahující 10 hodin. Na ostatních místech tráví mladší děti méně času a zároveň se na tato místa velký podíl dětí během celého týdne nedostane. **Do přírody** se tak **během celého týdne nedostane téměř polovina předškoláků**, do parku pak 52 % z nich.

Kolik času týdně tráví děti ve věku **3-6 let** v různém prostředí? (%)

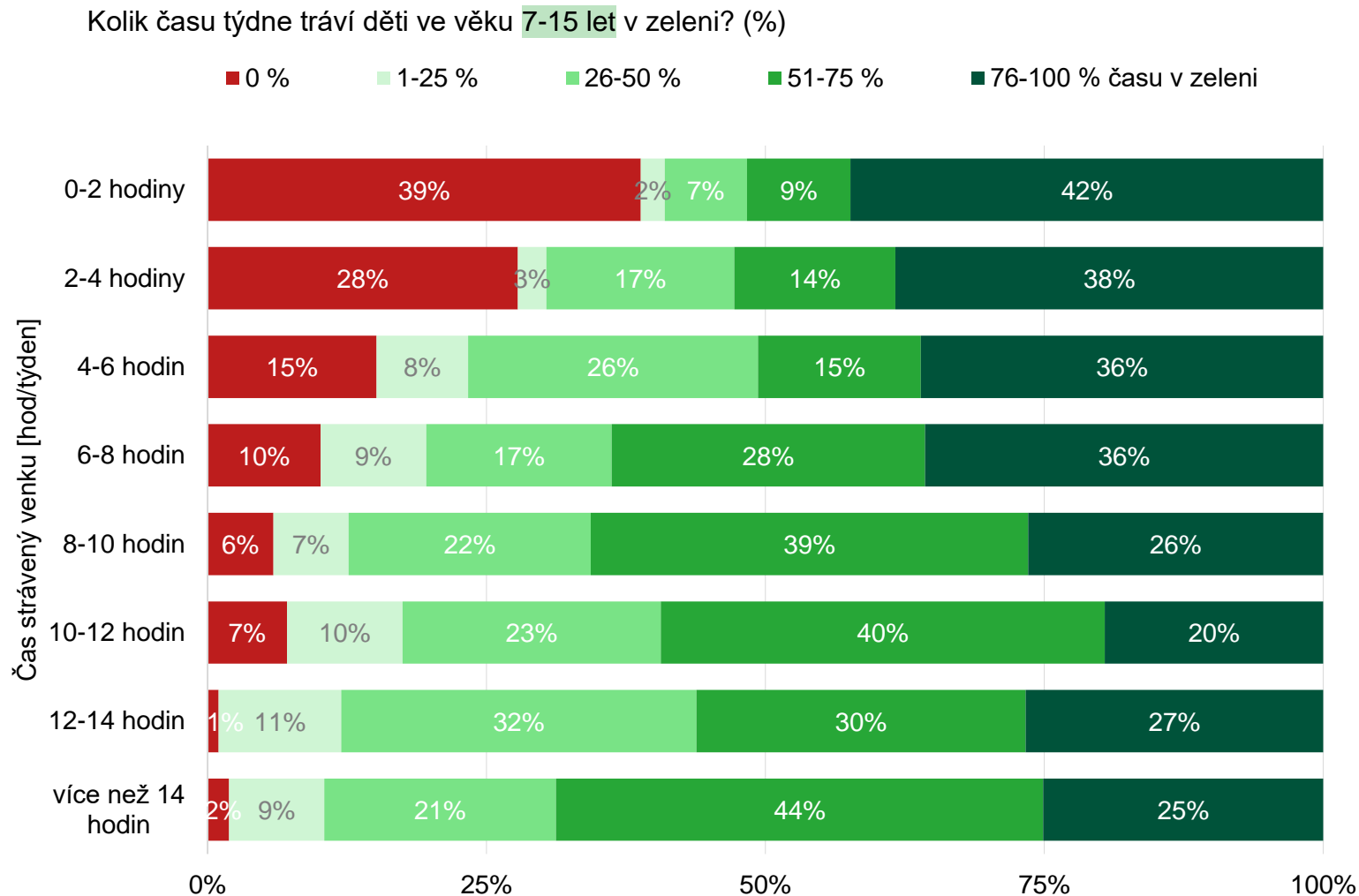

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „U každého místa napište, kolik času tam ten den dítě strávilo. Pokud tam ten den bylo víckrát, tak prosím odhadněte, jak dlouho celkem. Vyplňte časové údaje. Pro připomenutí: zajímá nás čas v délce alespoň půl hodiny.“. Do výpočtu byli zahrnuti všichni respondenti.

Čas venku není nutně strávený přímo v zeleni

I když školáci tráví čas venku, ještě to neznamená, že tento čas tráví v zeleni. Výsledky ukazují, že mezi objemem času stráveným venku a časem stráveným v zeleni existuje do velké míry přímá úměra – **děti, které tráví venku více času, tráví v průměru i větší podíl tohoto času v zeleni.**

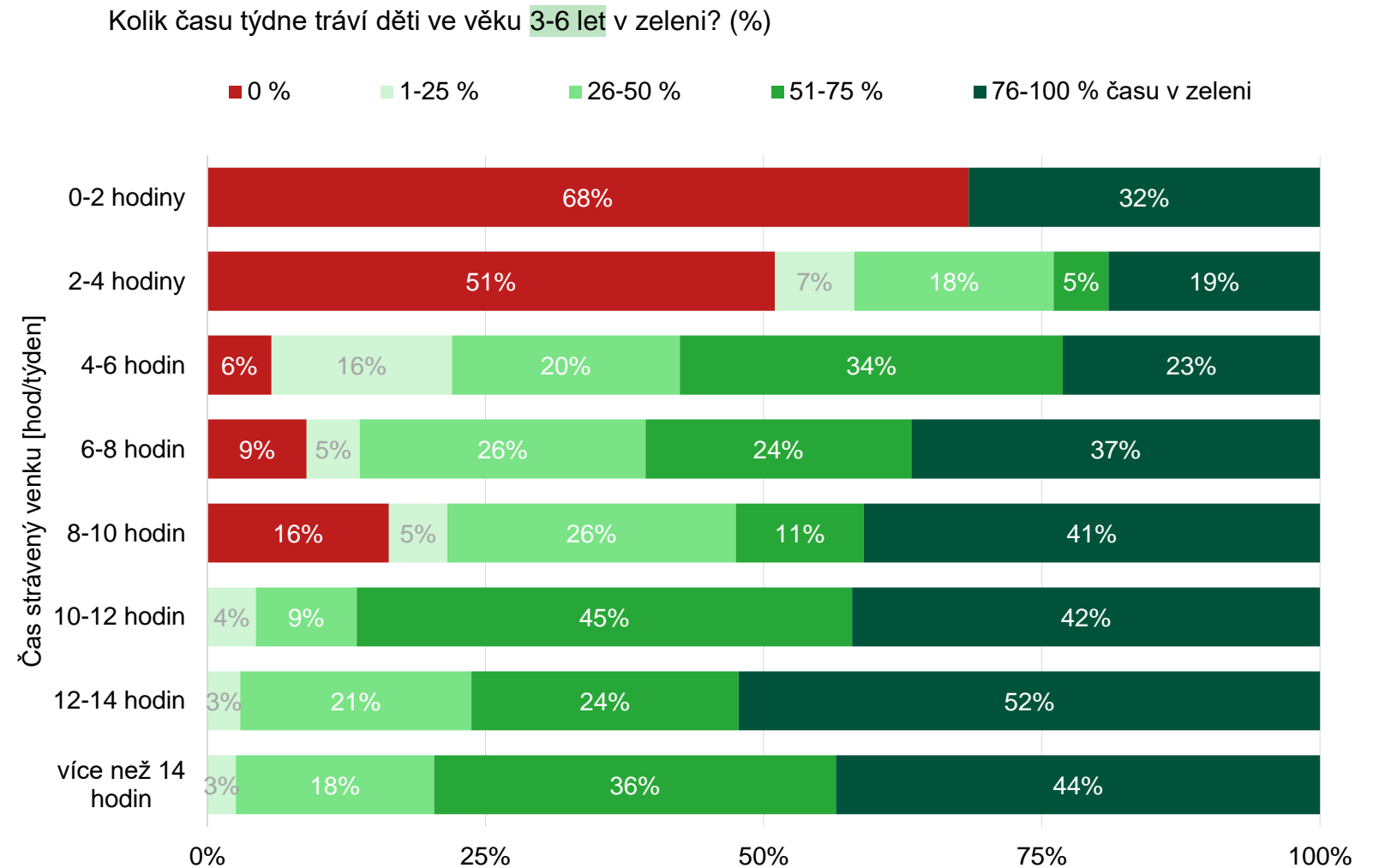
Ve skupině školáků, kteří tráví venku méně než 2 hodiny týdně, tráví alespoň nějaký čas v zeleni pouze 61 % z nich. Ve skupině školáků, kteří tráví venku více než 14 hodin týdně, tráví v zeleni alespoň nějaký čas 98 % dětí. Zároveň je v této skupině školáků mnohem vyšší podíl těch, kteří v zeleni stráví minimálně polovinu z celkového času tráveného venku.

Stejně jako u školáků i mezi předškoláky platí přímá úměra mezi časem venku a časem v zeleni

Ve skupině předškoláků byly z hlediska času tráveného v zeleni identifikovány podobné tendence jako u školních dětí. I v tomto případě tak výsledky indikují, že mezi objemem času stráveným venku a časem stráveným v zeleni existuje do velké míry přímá úměra – **děti, které tráví venku více času, tráví v průměru i větší podíl tohoto času v zeleni.**

Ve skupině dětí v předškolním věku, které tráví venku méně než 2 hodiny týdně, tráví alespoň nějaký čas v zeleni pouze 32 % z nich. Ve skupině dětí, které tráví venku více než 14 hodin týdně, tráví v zeleni alespoň nějaký čas všechny děti. Zároveň je v této skupině dětí mnohem vyšší podíl těch, které v zeleni stráví minimálně polovinu z celkového času tráveného venku.

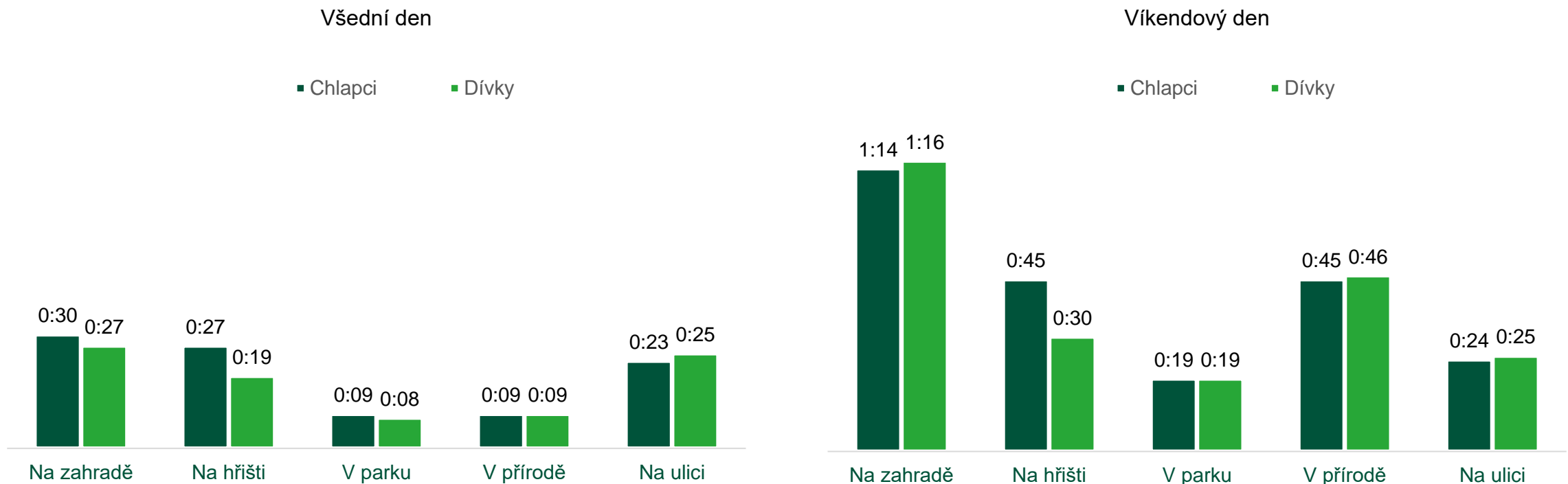

Mezi školáky nejsou v čase venku na různých místech rozdíly mezi chlapci a dívkami, jen na hřišti jsou chlapci více času

Chlapci i dívky tráví na zahradách, v parcích, přírodě i na ulici podobný čas, a to jak ve všedních dnech, tak o víkendu. Mírný rozdíl byl identifikován pouze v případě času, který děti tráví na **hřišti** – toto místo je ve skupině dívek méně vyhledávaným, neboť zde tráví během týdne přibližně o třetinu méně času než chlapci.

Rozdíly podle pohlaví

Kolik času tráví průměrné dítě ve věku 7-15 let venku? (průměrné časy v hodinách a minutách)

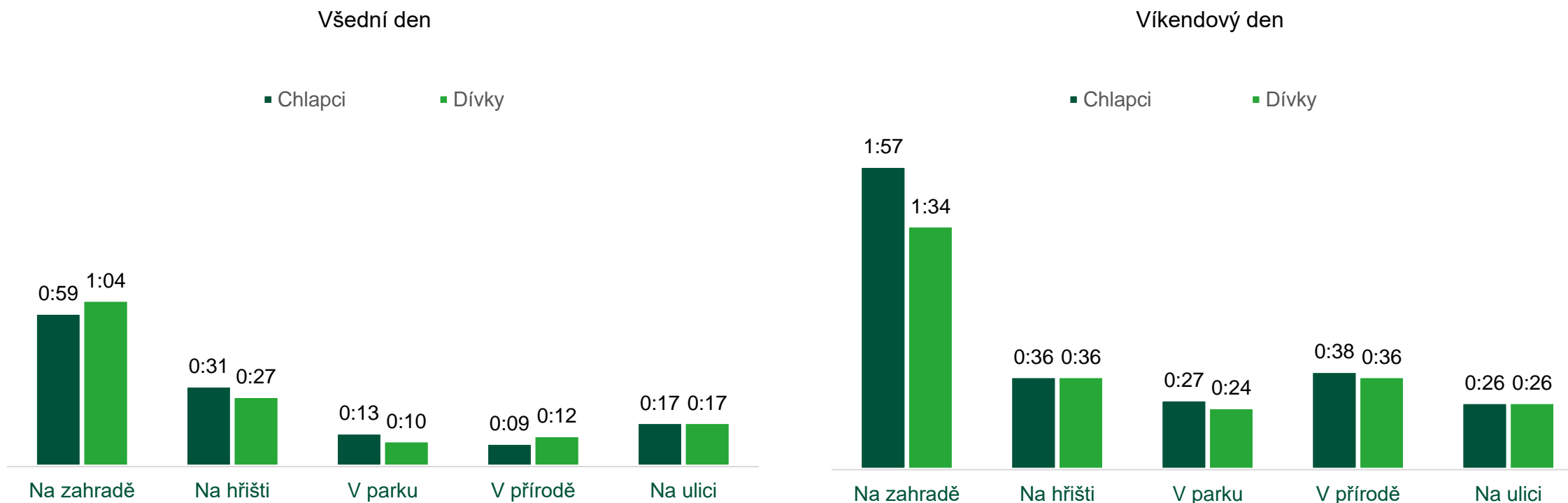
Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „U každého místa napiš, kolik času jsi tam ten den strávil(a). Pokud jsi tam ten den byl(a) víckrát, tak odhadni, jak dlouho celkem. Vyplň časové údaje. Pro připomenutí: zajímá nás čas v délce alespoň 30 minut.“. Do výpočtu byli zahrnuti všichni respondenti.

Mezi předškoláky také nejsou výrazné rozdíly mezi chlapci a dívkami

Výsledky šetření mezi předškolními dětmi ukazují, že z hlediska rozsahu času tráveného týdně na vybraných venkovních místech neexistují **téměř žádné rozdíly mezi chlapci a dívkami**. Chlapci i dívky tráví ve všedních dnech podobný čas na zahradách, hřištích, v parcích, přírodě i na ulici podobný čas. Významnější rozdíl byl identifikován pouze v případě času, který malé děti tráví **o víkendu na zahradách** – zde dívky stráví přibližně o pětinu méně času než chlapci.

Rozdíly podle pohlaví

Kolik času tráví průměrné dítě ve věku 3-6 let venku? (průměrné časy v hodinách a minutách)

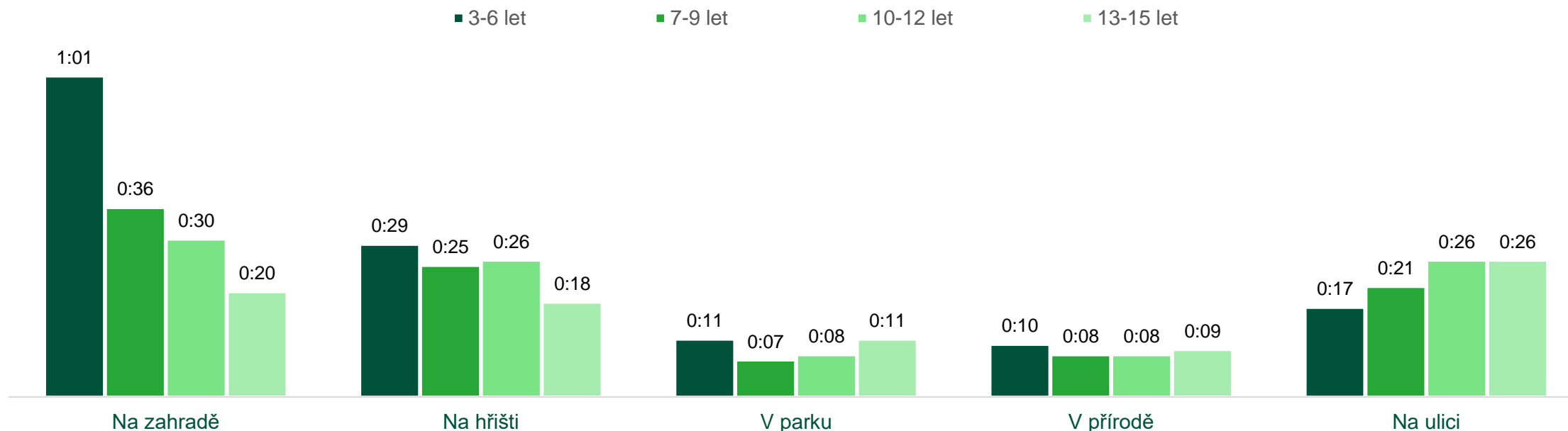
Mladší školní děti jsou na zahradě více času než starší, kteří jsou zase častěji na ulici

Větší rozdíly z hlediska času tráveného na vybraných venkovních místech byly ve skupině **školáků** identifikovány v podrobněji tříděných věkových skupinách. Věková skupina tvořená **7-9letými dětmi** tráví ve srovnání se staršími školáky **více času na zahradách** a dvorcích a **méně času na ulicích**. Velmi oblíbeným místem jsou mezi 7-9letými dětmi i hřiště, kde tráví ve všedních dnech i o víkendech přibližně o čtvrtinu více času než 13-15letí školáci. Skupina **13-15letých školáků** tráví během všedního dne **méně času venku**, přičemž téměř **třetinu tohoto času tráví na ulici**.

U dětí v předškolním věku během všedního dne dominuje čas strávený na zahradách a dvorcích (průměrně 1:01 ve všední den).

Rozdíly podle věku

Kolik času tráví průměrné dítě venku ve **všední den**? (průměrné časy v hodinách a minutách)

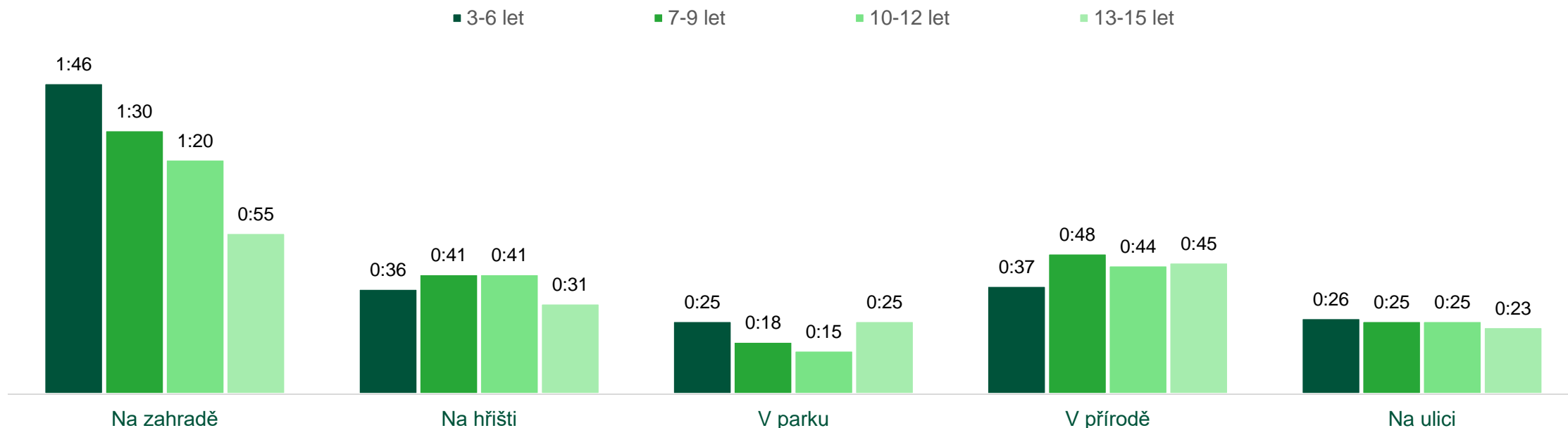
O víkendu jsou shodně mladší i starší děti častěji v přírodě než ve všední den

O víkendu tráví **starší školáci venku rovněž méně času** ve srovnání s mladšími věkovými skupinami, nicméně oproti všedním dnům tráví více času v zeleni.

U dětí v předškolním věku rovněž o víkendu dominuje čas strávený na zahradách (průměrně 1:46 o víkendu). Dále u dětí v předškolním věku podobně jako u starších dětí získává o víkendu na významu čas strávený v přírodě.

Rozdíly podle věku

Kolik času tráví průměrné dítě venku **ve víkendový den**? (průměrné časy v hodinách a minutách)

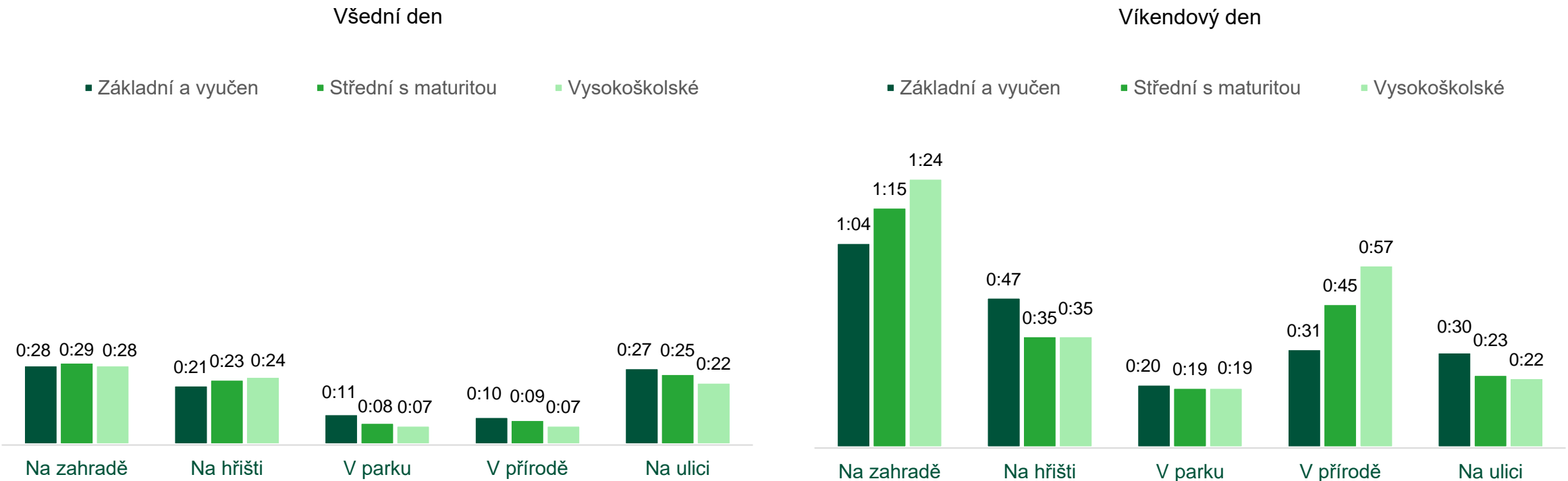

Čas, který děti tráví na různých místech venku, ovlivňují určitým způsobem i rodiče

Děti vzdělanějších rodičů tráví ve všedních dnech méně času venku, nicméně rozdíly oproti dětem rodičů s nižším vzděláním se pohybují v řádu jednotek minut. Děti, které mají rodiče s vysokoškolským vzděláním, tráví ve všedních dnech v průměru **méně času na ulici**. Rozdíly mezi dětmi s různě vzdělanými rodiči se projevují zejména o víkendových dnech. **Děti vysokoškoláků tráví o víkendu více času na zahradách a v přírodě**, děti rodičů se základním vzděláním či středoškolským vzděláním bez maturity tráví naopak ve srovnání s ostatními dětmi více času na hřištích či na ulici.

Rozdíly podle vzdělanějšího rodiče

Kolik času tráví průměrné dítě ve věku 7-15 let venku? (průměrné časy v hodinách a minutách)

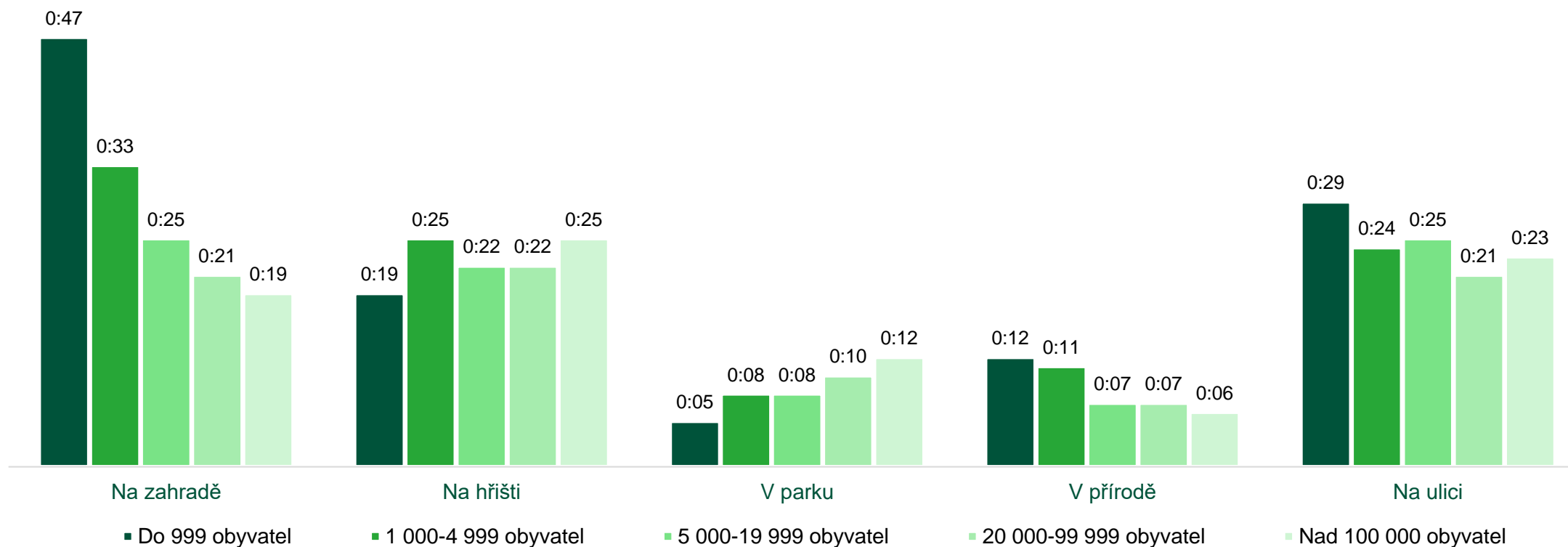

Děti z menších obcí tráví podle očekávání jasně více času na zahradě

Čas, který tráví školáci na různých venkovních místech, se velmi liší podle velikosti místa bydliště. **Děti z menších obcí** tráví obecně mnohem **více času na zahradách**. Ve všední den stráví na zahradě dítě z obce, která má méně než 1 tis. obyvatel, průměrně 47 minut, zatímco dítě z velkoměsta pouze 19 minut (rozdíl nutně souvisí s dostupností zahrad). Děti z větších obcí dohánějí ve všedních dnech tento čas zejména na hřištích a v parcích. Děti z menších obcí tráví rovněž **více času na ulici**, což je pochopitelné i s ohledem na rozdíly v charakteru tohoto prostoru ve venkovském a městském prostředí.

Rozdíly podle velikosti místa bydliště

Kolik času tráví průměrné dítě ve věku 7-15 let venku ve všední den? (průměrné časy v hodinách a minutách)

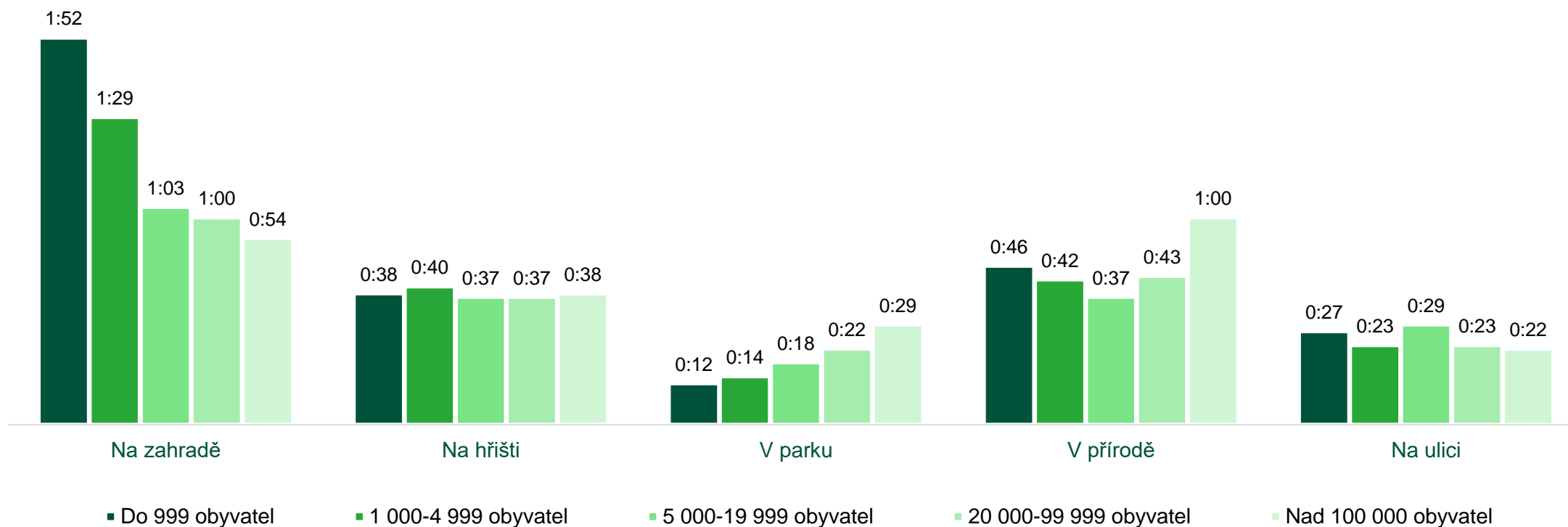

Děti z větších měst jsou o víkendu více času v přírodě

Rozdíly podle velikosti obce přetrvávají mezi dětmi i o víkendu. **Školáci z menších obcí** tráví i o víkendu mnohem **více času na zahradách**. Během jednoho víkendového dne stráví na zahradě dítě z obce, která má méně než 1 tis. obyvatel, průměrně 1 hodinu a 52 minut, zatímco dítě z velkoměsta pouze 54 minut. Děti z **větších obcí** stráví o víkendu více času zejména **v přírodě** či v parcích.

Rozdíly podle velikosti místa bydliště

Kolik času tráví průměrné dítě ve věku 7-15 let venku o víkendu? (průměrné časy v hodinách a minutách)

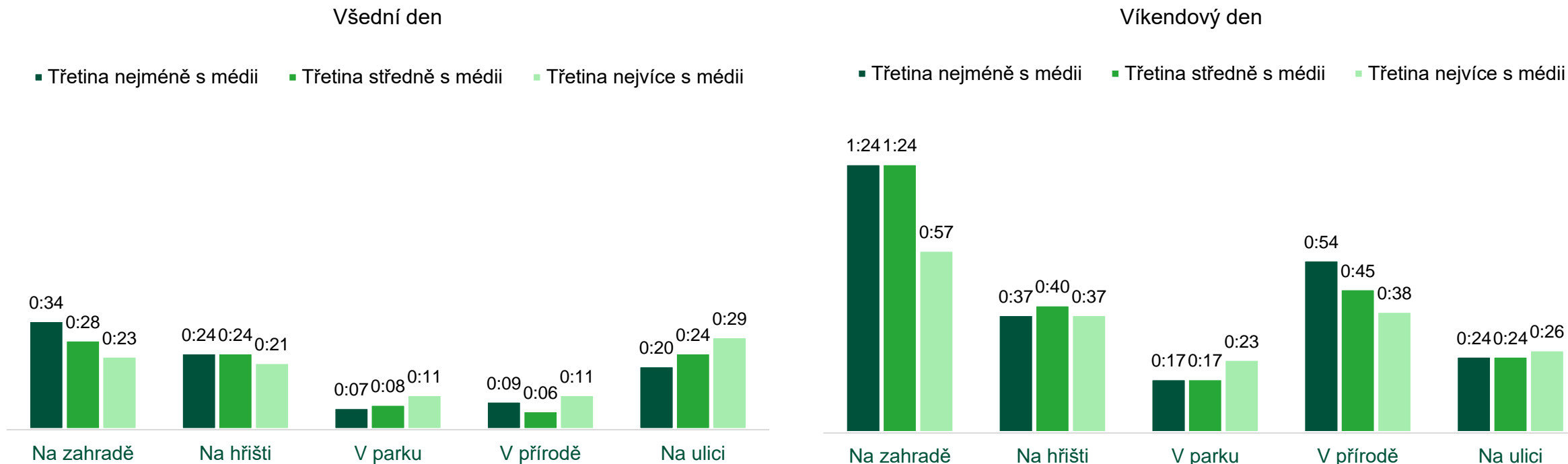

Školáci, kteří tráví s médii nejméně času, jsou častěji na zahradách a hřištích

Ve všedních dnech nejsou mezi školáky zásadní rozdíly z hlediska celkového času, který tráví venku – rozdíly jsou však ve struktuře míst, kde se děti pohybují. **Školáci, kteří tráví během týdne nejméně času s médii, tráví více času na zahradách a hřištích, děti trávící s médii nejvíce času tráví čas ve větším rozsahu na ulici.** O víkendu se rozdíly mezi dětmi prohlubují jak z hlediska rozsahu času tráveného venku, tak z hlediska vyhledávaných míst. **Děti využívající média v nejmenším rozsahu tráví o víkendu ve srovnání s ostatními dětmi venku více času a zároveň tráví více času v zeleni (zejména na zahradě a v přírodě.**

Rozdíly podle času, který děti tráví u médií

Kolik času tráví průměrné dítě ve věku 7-15 let venku? (průměrné časy v hodinách a minutách)

**2. Na zahradě, na hřišti, na ulici, v přírodě:
jak děti tráví čas venku**

Shrnutí zjištění: jak děti tráví čas venku

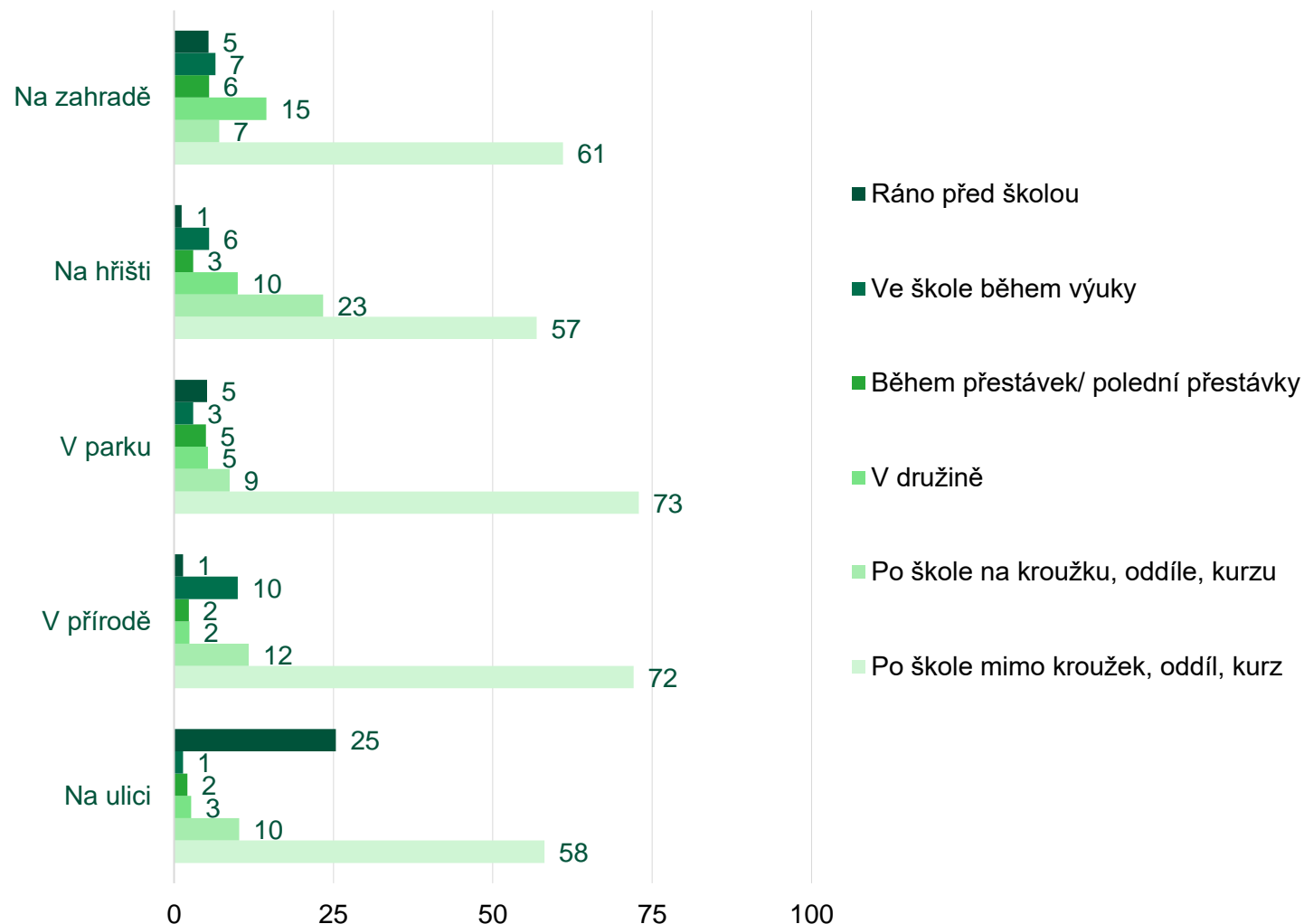
- **Nejvíce času tráví školáci venku po škole** mimo své mimoškolní aktivity (nadpoloviční většina školáků).
- Děti tráví ve všedních dnech svůj čas venku nejčastěji v **doprovodu kamarádů, sourozenců či dospělých** – pouze malá část dětí tráví svůj čas venku sama (a o víkendu je to ještě méně). Častěji tráví čas venku o samotě školáci, a to nejčastěji na ulici, na zahradě či v přírodě. Dětem v předškolním věku dělají ve všedních dnech i o víkendu venku společnost nejčastěji dospělí z jejich rodiny.
- Aktivity, které **školáci** na jednotlivých venkovních místech dělají, závisí hodně na charakteru daného prostředí. **Na zahradách a hřištích** si školáci ve všedních dnech i o víkendu nejčastěji **hrají, povídají** si s ostatními a věnují se různým **kolektivním sportům**. **V přírodě či na ulici** si školáci se svým doprovodem nejčastěji **povídají anebo se prochází**, případně jsou jen tak venku.
- **Předškoláci** na různých venkovních místech ve všední dny i o víkendu především tráví **čas hraním**.
- Při výběru tří **nejoblíbenějších činností předškolních dětí** rodiče nejčastěji uvádějí hraní na hřišti, jízdu na odrážedle a hru na pískovišti. Oblíbené jsou také hry s vodou nebo ve vodě, případně hry typu na schovávanou nebo kreslení křídami.

Školáci jsou ve všední dny venku především odpoledne po škole

Čas, který tráví školní děti venku, není rovnoměrně rozložen v rámci jednotlivých dní. Nejvíce času tráví školáci venku po škole mimo své mimoškolní aktivity (nadpoloviční většina školáků). **Během školní výuky pobývá na vybraných venkovních místech minimum školáků, zároveň školáci většinou nejsou déle venku ani o přestávkách.** Během školních přestávek tráví čas na zahradách pouze 6 % školáků, v parku 5 % a na hřištích potom 3 % z nich.

Ráno před začátkem školního vyučování není denní dobou, ve kterou by školáci obvykle trávili čas venku. Specifické postavení má v tuto denní dobu prostředí **ulice**, kde ráno před výukou tráví čas **25 % školáků**.

Kdy nejčastěji pobývají venku děti ve věku 7-15 let ve všedních dnech? (%)

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Kdy v tom dni to bylo?“ (výběr jedné varianty). Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

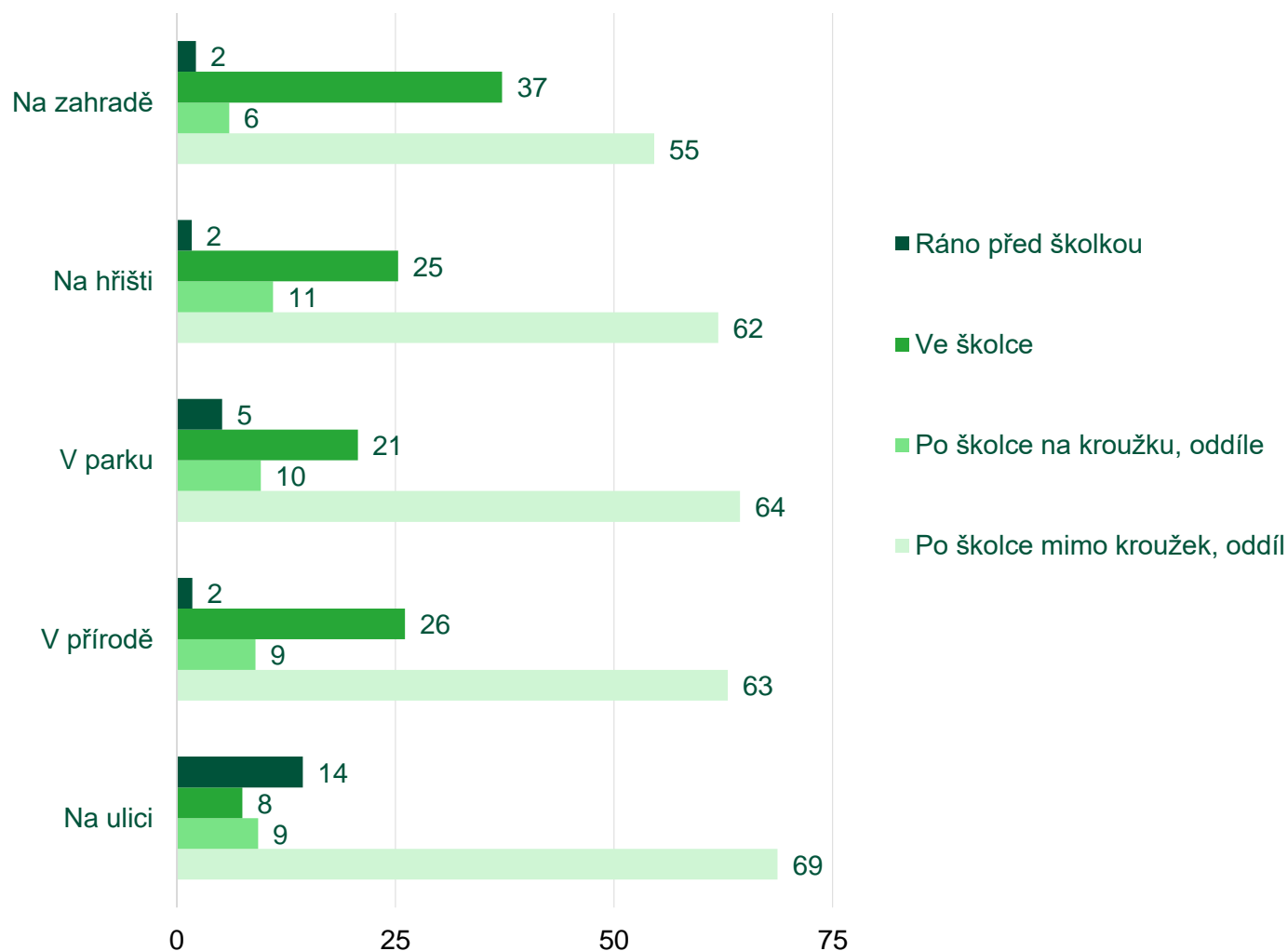

Kromě pobytu ve školce jsou předškoláci většinou venku i po odchodu z MŠ

V případě **předškolních dětí** je při pohledu na období, kdy tyto děti jsou venku, brát v úvahu, že nějaký čas venku určitě stráví i během pobytu ve školce, což nemuseli rodiče vždy zohledňovat. S tím může souviset zjištěná skutečnost, že podle rodičů jejich děti venku tráví čas nejčastěji v době **po odchodu ze školky**. V tuto dobu tráví čas venku na všech vybraných místech nadpoloviční většina dětí v předškolním věku.

Obecně lze říci, že většina dětí v předškolním věku netráví čas venku během kroužků – to je však pochopitelné s ohledem na široké spektrum nabídky v této oblasti.

Kdy nejčastěji pobývají venku děti ve věku 3-6 let ve všedních dnech? (%)

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Kdy v tom dni to bylo?“ (výběr jedné varianty). Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

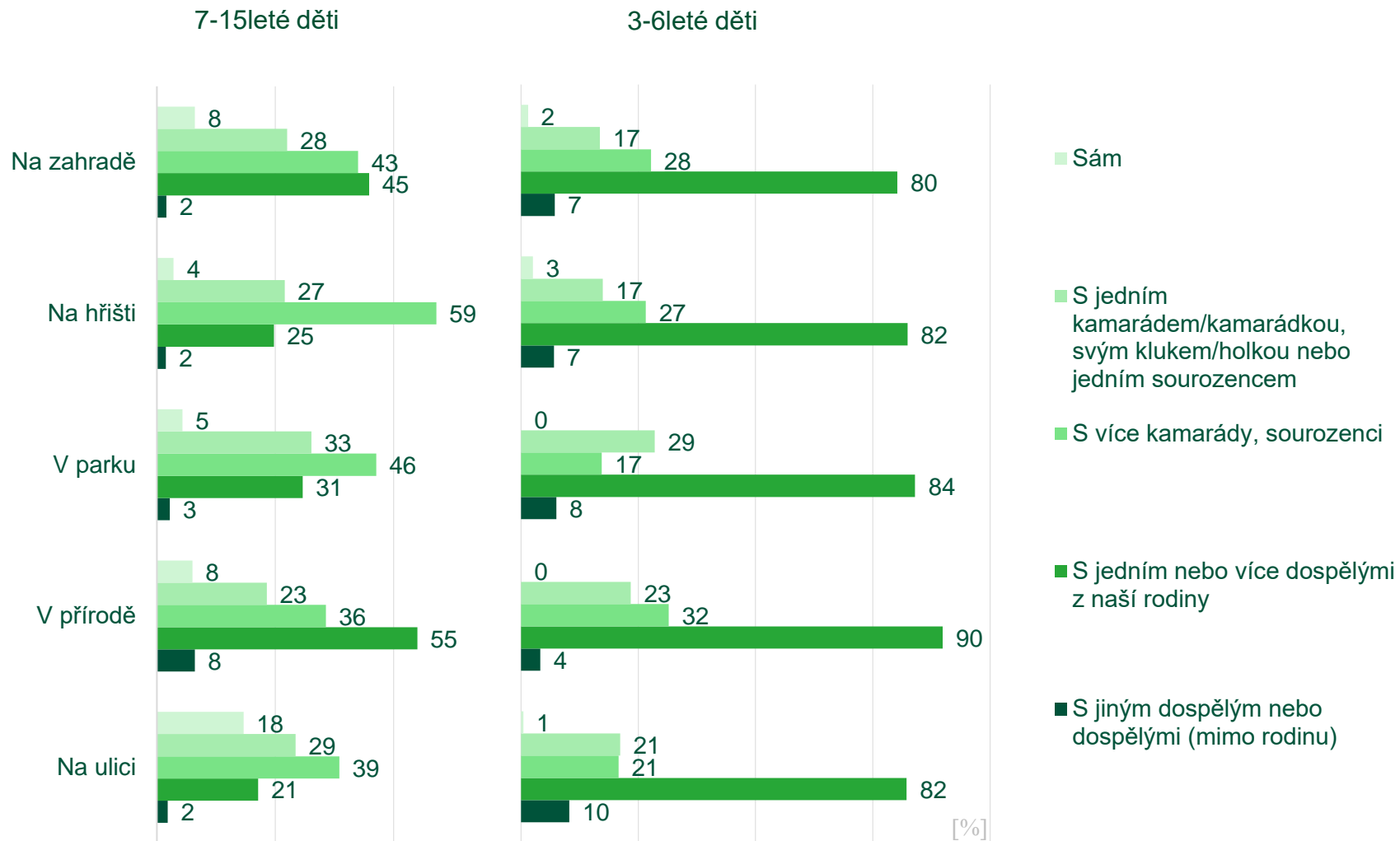

Předškoláci jsou venku hlavně s rodiči, školáci hlavně s kamarády

S kým tráví děti čas venku ve všedních dnech? (%)

Děti tráví ve všedních dnech svůj čas venku nejčastěji v doprovodu kamarádů, sourozenců či dospělých – pouze **malá část dětí tráví svůj čas venku sama**. Častěji tráví čas venku o samotě **školáci**, a to nejčastěji na ulici (18 %), na zahradách či v přírodě (po 8 %). Na hřištích tráví školáci svůj čas nejčastěji s větším počtem kamarádů či sourozenců (59 %), podobně je tomu v parcích (46 %) či na ulici (39 %). Naopak do přírody chodí nejčastěji s dospělými ze své rodiny (55 %).

Dětem v předškolním věku dělají ve všedních dnech venku společnost nejčastěji **dospělí z jejich rodiny**, a to na všech sledovaných venkovních místech.

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „S kým to bylo?“ (možnost více odpovědí). Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

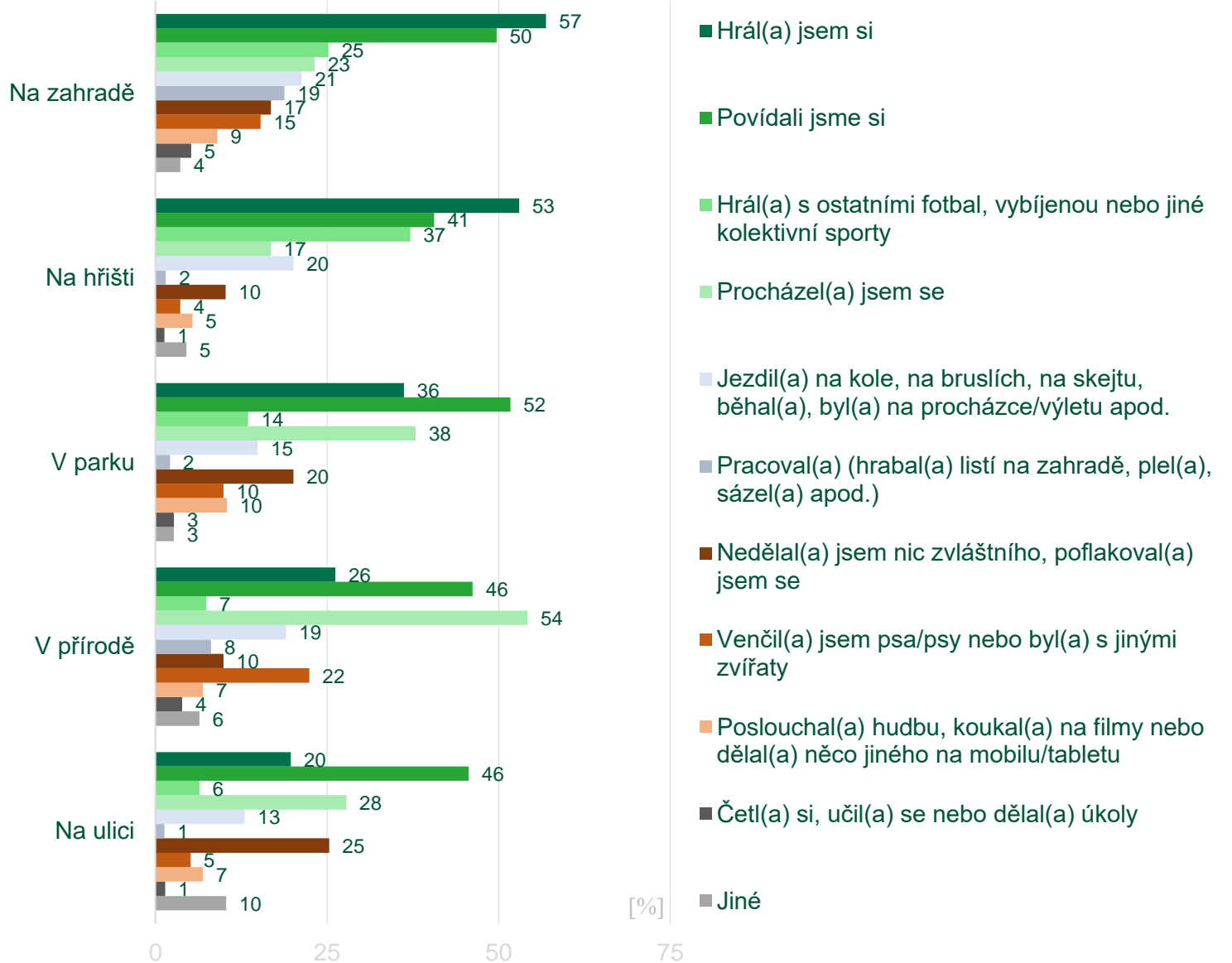

Činnosti venku školáků hodně závisí na prostředí

Co dělají děti ve věku 7-15 let venku ve všedních dnech? (%)

Aktivity, které školáci na jednotlivých venkovních místech dělají, závisí do velké míry na charakteru daného prostředí. **Na zahradách a hřištích** si školáci ve všedních dnech nejčastěji **hrají, povídají** si s ostatními a věnují se různým **kolektivním sportům**. **V parku, přírodě či na ulici** si školáci se svým doprovodem nejčastěji **povídají anebo se prochází**.

Školáci, kteří tráví ve všedních dnech svůj čas **na ulici**, v 25 % případů uvádí, že **nedělali nic zvláštního a poflakovali se**. V parcích trávilo tímto způsobem svůj čas 20 % školáků.

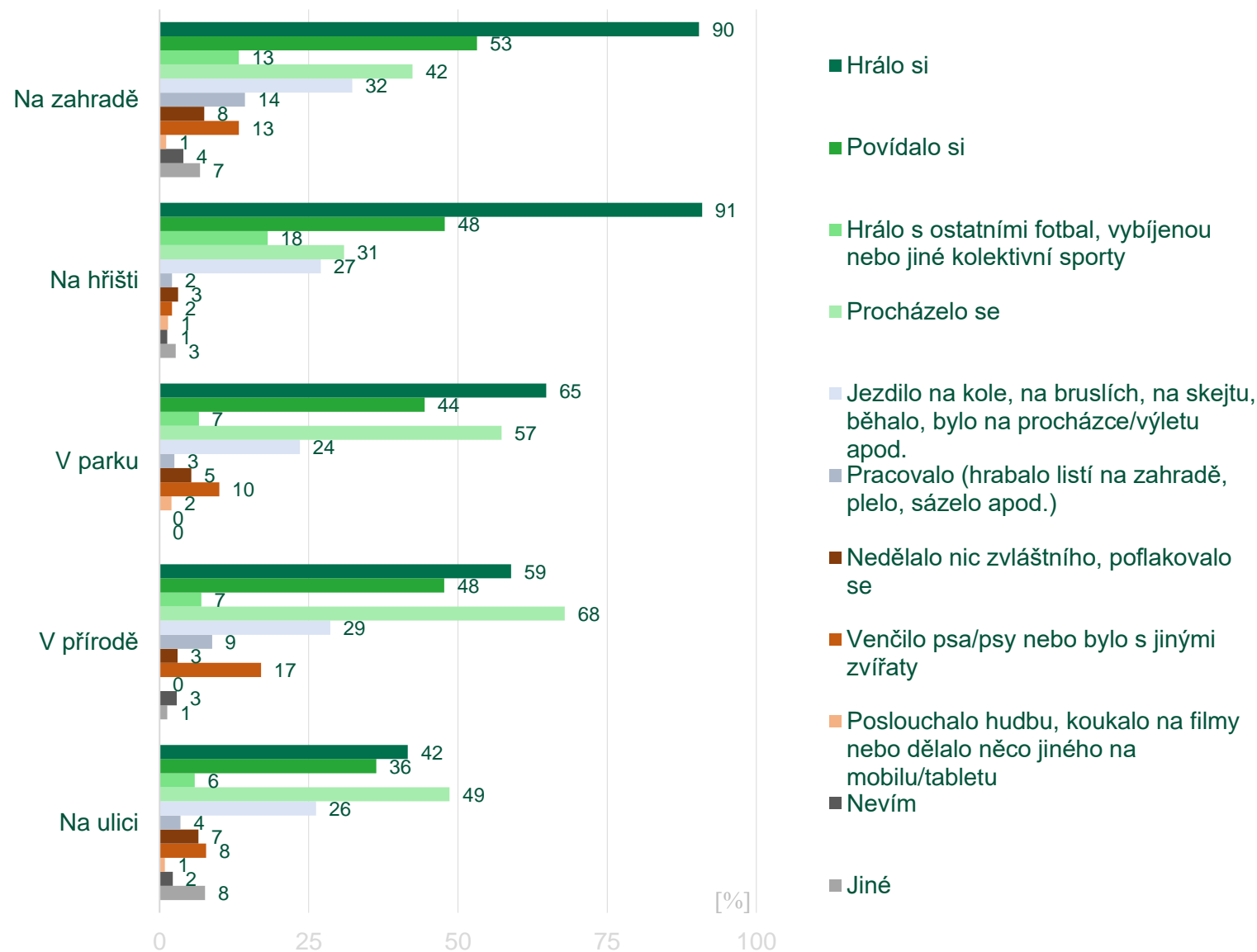

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Co jsi tam dělal(a)?“ (možnost více odpovědí). Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

Předškoláci si venku hlavně hrají

Co dělají děti ve věku 3-6 let venku ve všedních dnech? (%)

Aktivity, které dělají na jednotlivých venkovních místech **děti v předškolním věku**, závisí do velké míry na charakteru daného prostředí, nicméně u této věkové skupiny **dominuje** ve všech prostředích (kromě ulice a přírody) **čas strávený hraním**. Podobně jako starší děti si i předškoláci na většině míst rovněž povídají s ostatními nebo jsou na procházce.

Děti v předškolním věku se – ve srovnání se staršími dětmi – věnují méně často různým kolektivním sportům a naopak **častější jsou aktivity v podobě jízdy na kole, bruslích, běhání** apod.

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Co tam dítě dělalo?“ (možnost více odpovědí). Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

O víkendu jsou školáci venku s dospělými z rodiny častěji než ve všední dny

S kým tráví děti čas venku o víkendu? (%)

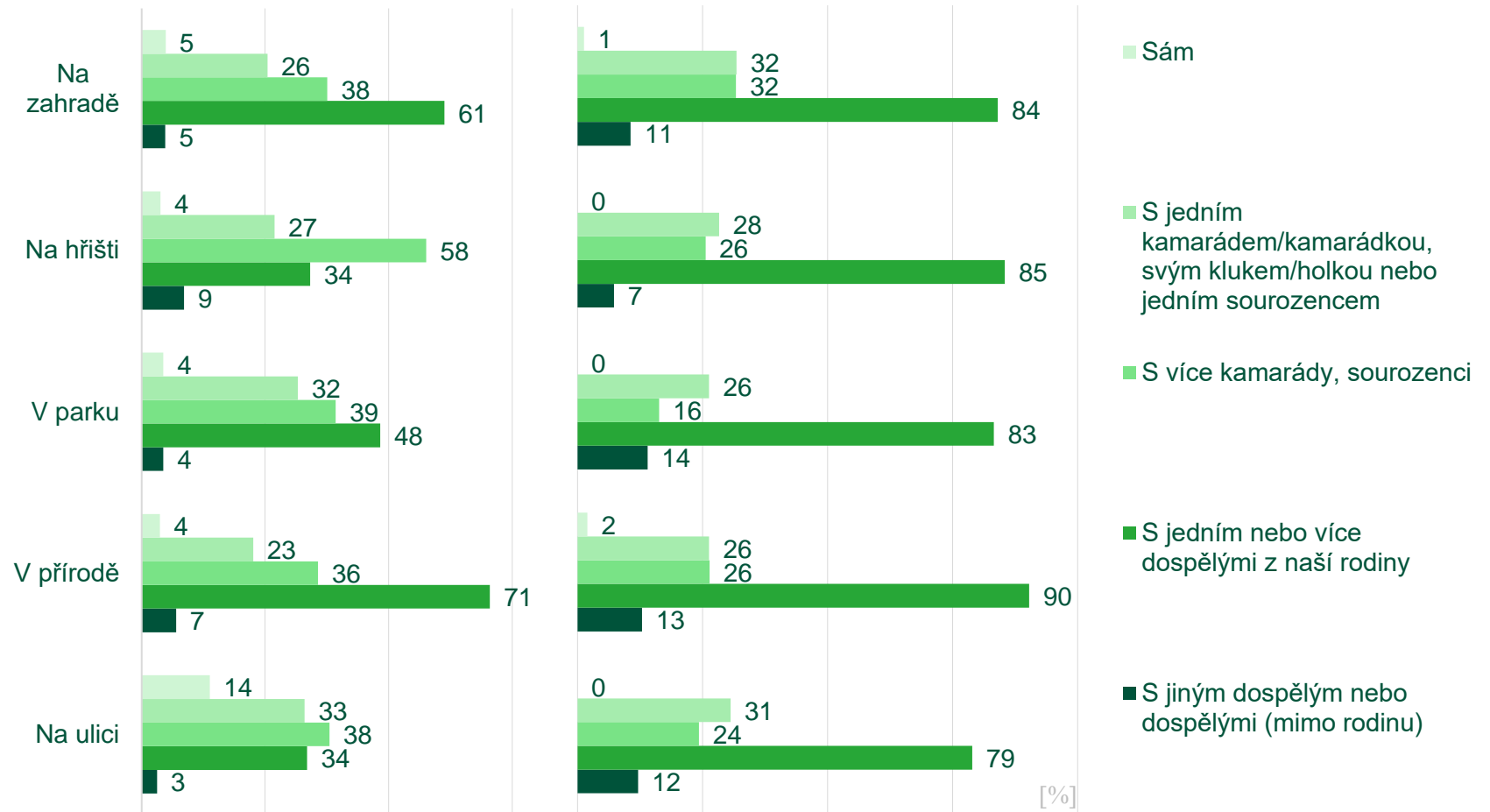
O víkendu tráví děti svůj čas venku nejčastěji v doprovodu dospělých ze své rodiny, zároveň – na rozdíl od všedních dní – tráví méně dětí čas venku o samotě. O samotě se o víkendu pohybují nejčastěji školáci na ulici (14 %).

Dětem v předškolním věku dělají o víkendových dnech – podobně jako ve všedních dnech – venku společnost nejčastěji dospělí z jejich rodiny, a to na všech sledovaných venkovních místech.

Se školáky tráví o víkendu čas dospělí z jejich rodiny nejčastěji v přírodě, na zahradách a v parcích. Na hřištích a na ulici tráví školáci čas nejčastěji se svými kamarády či sourozenci.

7-15leté děti

3-6leté děti

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „S kým to bylo?“. Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

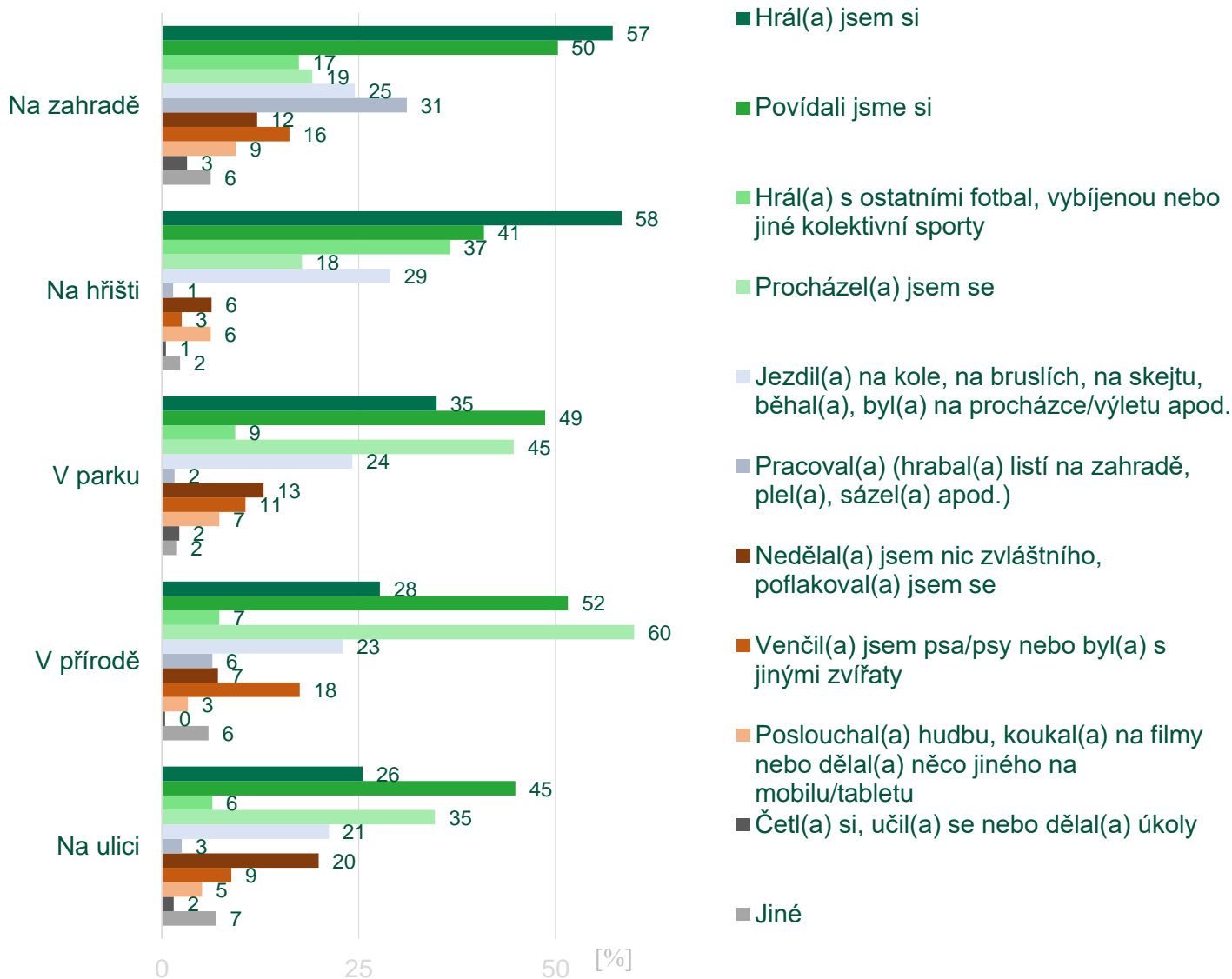

Stejně jako ve všední dny se činnosti školáků venku liší podle toho, kde jsou

Co dělají děti ve věku 7-15 let venku o víkendu? (%)

Aktivity, které školáci na jednotlivých venkovních místech o víkendu dělají, závisí – stejně jako ve všedních dnech – do velké míry na charakteru daného prostředí. **Na zahradách a hřištích si školáci o víkendu nejčastěji hrají a povídají si s ostatními.** Téměř třetina (31 %) školáků tráví o víkendu svůj čas na zahradě prací (hrabou listí, plejí, sázejí apod.). V parku, přírodě či na ulici si školáci se svým doprovodem nejčastěji povídají anebo se prochází.

Školáci, kteří tráví o víkendu svůj čas na ulici, v 20 % případů uvádí, že nedělali nic zvláštního a poflakovali se.

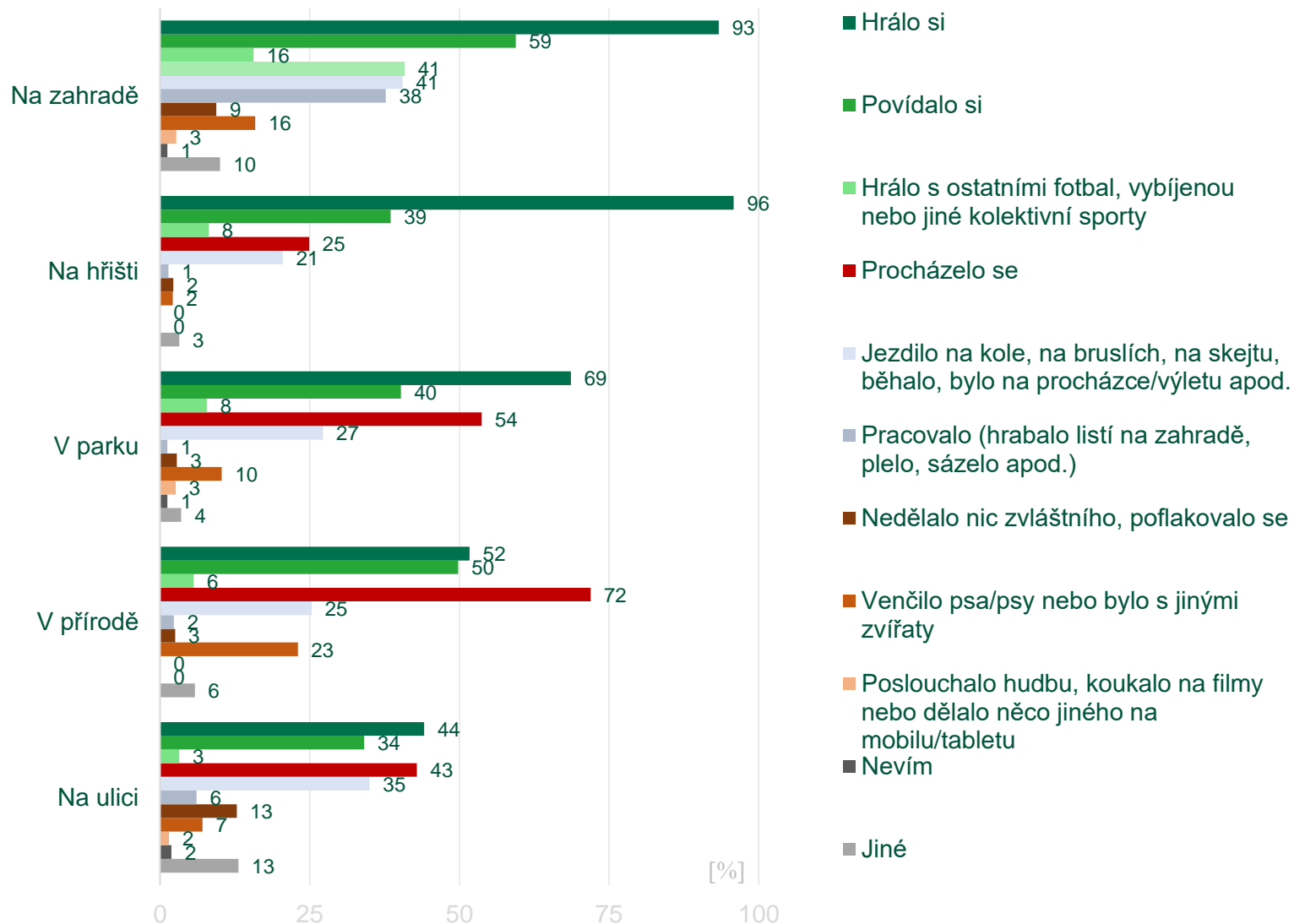

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Co jsi tam dělal(a)?“. Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

U předškoláků pro víkend také platí hra jako hlavní činnost venku

Co dělají děti ve věku 3-6 let venku o víkendu? (%)

Aktivity, které dělají na jednotlivých venkovních místech **děti v předškolním věku**, závisí do velké míry na charakteru daného prostředí, nicméně u této věkové skupiny **dominuje i o víkendu** ve všech prostředích (kromě přírody) **čas strávený hraním**. Podobně jako ve všedních dnech si předškoláci na většině míst rovněž povídají s ostatními anebo se procházejí.

V přírodě se o víkendu děti v předškolním věku **nejčastěji procházejí**, hrají si, povídají si s ostatními, jezdí na kole, bruslích, běhají a chodí na výlety. Přibližně čtvrtina předškoláků v přírodě rovněž venčí psy či tráví čas s jinými zvířaty.

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Co tam dítě dělalo?“. Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

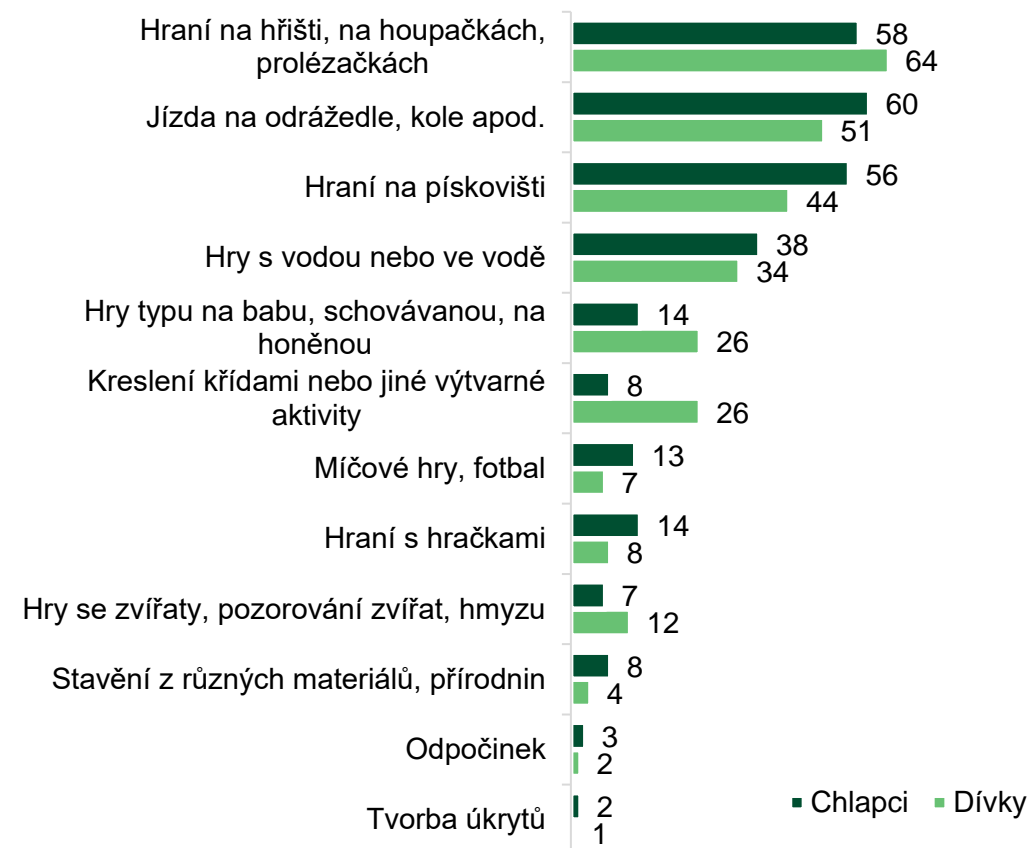
Hřiště, odrážedlo, pískoviště jako nejoblíbenější činnosti předškoláků

Při výběru tří **nejoblíbenějších činností** jejich dětí rodiče nejčastěji uvádějí hraní na hřišti, jízdu na odrážedle a hru na pískovišti. Oblíbené jsou také hry s vodou nebo ve vodě, případně hry typu na schovávanou nebo kreslení křídami (tyto dvě činnosti jsou častější u dívek – u obou 26 %). Míčové hry a hraní na pískovišti zase preferují chlapci (14 %)

Hraní na pískovišti častěji uvádějí rodiče dětí 3-4 let (57 %) a kluků (56 %). Jízda na odrážedle je častěji oblíbená mezi dětmi 3-4 roky (62 %).

Když si Vaše dítě hraje venku, které z následujících činností patří k jeho nejoblíbenějším? (%)

Rozdíly podle pohlaví (%)

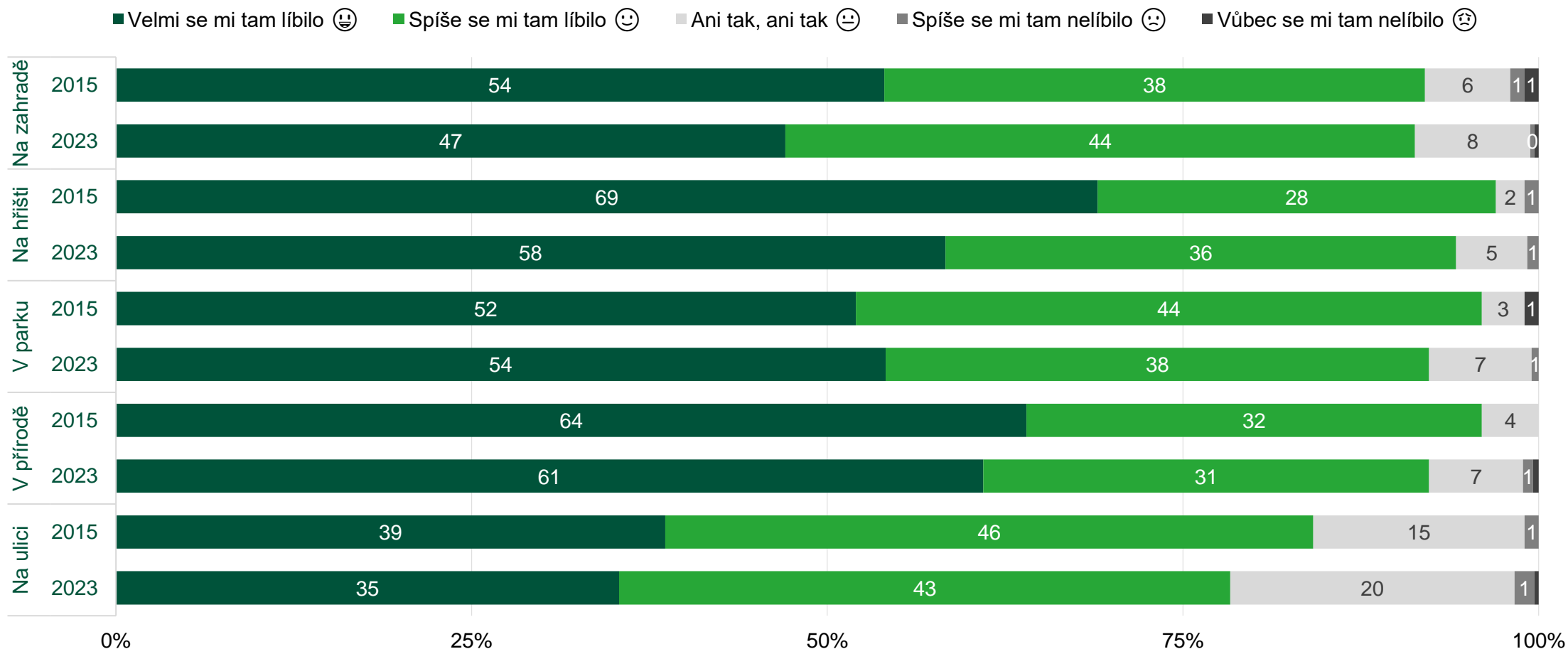

■ Chlapci ■ Dívky

Být venku ve všední dny školáky baví, hlavně v zeleni a na hřišti

Školáci jsou spokojeni s časem stráveným venku v různých prostředích. **Nejvíce se školákům líbí v zeleni** (na zahradě, v parku a přírodě) **či na hřištích** – spokojenost vyjádřilo více než 90 % dětí. Relativně **nejhůře hodnotí školáci prostředí ulice** – nelíbilo se tam přibližně pětině dětí, které se zde trávily svůj čas. Oproti roku 2015 pozorujeme jen mírný pokles intenzity spokojenosti.

Jak se líbí dětem ve věku 7-15 let venku ve všedních dnech? (%)

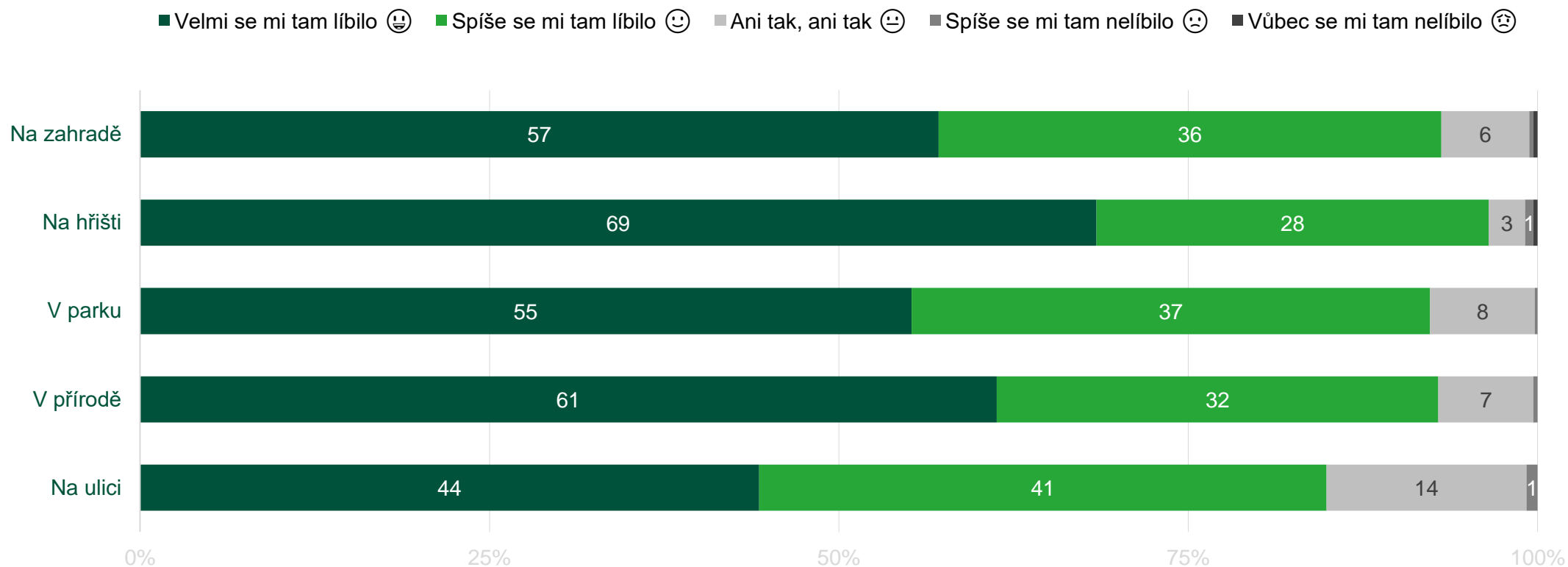
Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Kdybys měl(a) zhodnotit celý ten čas, co jsi byl(a) (den) (místo), jak se ti tam líbilo?“. Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

Rovněž o víkendu je být venku pro školáky zábavné

Podobně jako ve všední den i o víkendu jsou školáci spokojeni s venkovním prostředím, kde tráví svůj čas. Míra silně pozitivních pocitů je u víkendu ještě vyšší než ve všední dny. Ale stejně jako ve všedních dnech se školákům **nejvíce líbí v zeleni** (na zahradách a dvorcích, v parcích a přírodě) **či na hřištích** – s těmito místy vyjádřilo spokojenost více než 90 % dětí. O něco **hůře hodnotí školáci prostředí ulice** – v tomto prostředí se nelíbilo 15 % školáků, kteří se zde trávili o víkendu svůj čas.

Jak se líbí dětem ve věku 7-15 let venku o víkendu? (%)

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Kdybys měl(a) zhodnotit celý ten čas, co jsi byl(a) (den) (místo), jak se ti tam líbilo?“. Graf zobrazuje podíly vypočtené z dětí, které na daném místě trávily čas, tzn. nejsou zahrnuté děti, které na daném místě v referenčním týdnu žádný čas nestrávily.

**3. U počítače, doma, na hřišti, na kroužku:
typologie školních dětí podle způsobů trávení času**

Shrnutí zjištění: typologie dětí podle způsobů trávení času venku

Školní děti se liší ve způsobu, jak tráví svůj volný čas. Byla zpracována **segmentační analýza** na základě **činností**, kterým se děti ve věku 7-15 let věnují ve všední dny a o víkendu, a **podle míst**, kde tráví čas venku. Z řešení LCA analýzy bylo vybráno řešení s **pěti základními typy**. Jeden z typů, který představuje největší skupinu, byl rozdělen na podskupiny. Na základě této analýzy je možné podrobněji popsat, jaká je sociodemografická struktura typů, jaké jsou zvyklosti, postoje a pocity dětí a jaký je přístup jejich rodičů. Zároveň tyto typy byly východiskem pro kvalitativní výzkum.

Typologie školních dětí:

- Hlavně hraju hry (7 %)
- Hodně toho dělám doma (13 %)
- Jdu jen tak ven (9 %)
- O víkendu jsem v přírodě (10 %)
- Nevyhraněný typ („dělám různé věci, trochu od každého něco“, 61 %) – podskupiny:
 - „spíš škola a sociální síť“ (20 %)
 - „často v družině“ (34 %)
 - „jsem často venku, hlavně na hřišti, při sportu“ (7 %)

Typologie školních dětí podle odlišností v trávení volného času

Děti se liší ve způsobu, jak tráví svůj volný čas. **Podle činností**, kterým se věnují ve všední dny a o víkendu, a **podle míst**, kde tráví čas venku, jsme identifikovali **pět základních skupin**. Největší skupinu pak ještě rozdělujeme na podskupiny.

Hlavně hraju hry (7 %) jsou děti, které mnohem méně než ostatní chodí ven (na jakékoliv místo) nebo na kroužky (s výjimkou počítačového kroužku) a čas doma tráví hlavně na počítači nebo mobilu, hraním her nebo i na sociálních sítích. O pobyt venku moc nestojí, jsou raději doma.

Hodně toho dělám doma (13 %) jsou děti, které stíhají hodně aktivit, kromě pobytu venku častěji než ostatní doma tráví čas přípravou do školy, pomocí v domácnosti, případně na sociálních sítích, u filmů nebo poslechem hudby nebo tráví čas doma společně rodinou nebo s kamarády, kamarádkami.

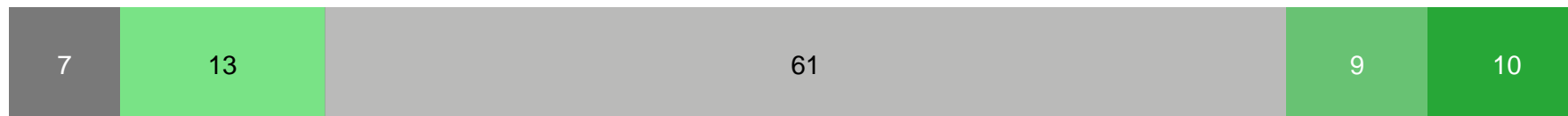
Jdu jen tak ven (9 %) jsou děti, které jsou nejčastěji venku na zahradě nebo v okolí domu, na ulici nebo na hřišti, a to jak ve všední dny, tak o víkendu.

O víkendu jsem v přírodě (10 %) jsou děti, které tráví hodně času venku a specificky o víkendu nejčastěji vyrážejí do volné přírody (třeba i v rámci skauta nebo podobného typu kroužku) a přes týden jsou často na kroužcích (hlavně venkovních sportovních).

Nevyhraněný typ („dělám různé věci, trochu od každého něco“) je rozsáhlá skupina dětí (61 %), které nejsou více vyhraněné ve svých činnostech a místech, kde tráví čas venku. Přesto mezi nimi můžeme identifikovat určité podskupiny:

- „spíš škola a sociální sítě“ (20 %) – děti, které dost času tráví ve škole, pak přípravou do školy a na sociálních sítích; pokud jsou venku, tak si spíš povídají, prochází se nebo jsou jen tak s kamarády
- „často v družině“ (34 %) – mladší děti, které často tráví čas po škole v družině a pak už venku moc nejsou
- „jsem často venku, hlavně na hřišti, při sportu“ (7 %) – děti, které tráví celkem dost času venku, často na venkovních sportovních kroužcích, na hřišti, při fotbale nebo jiných hrách nebo si hrají s dalšími kamarády

■ Hlavně hraju hry ■ Hodně toho dělám doma ■ Nevyhraněný typ ■ Jdu jen tak ven ■ O víkendu jsem v přírodě

Nevyhraněný typ – podskupiny:

■ Spíš škola a sociální sítě ■ Často v družině ■ Jsem často venku, hlavně na hřišti, při sportu

Hlavně hraju hry

- V této skupině mají **chlapci** jasnou většinu (81 %).
- Jsou to spíše **starší děti**: 48 % ve věku 13-15 let, 41 % 10-12 let. Ve skupině 7-9 let pouze 11 % (oproti 33 % v celku).
- Častěji jsou z domácností, ve kterých se rodiče vyjadřují, že jsou špatně finančně zajištěni (25 % oproti 15 % v celku). V uváděných příjmech domácnosti se ovšem nijak neodlišují.
- Méně často jsou zastoupeny děti z Usedlých obcí, naopak spíše častěji z Úspěšných obcí.
- S výjimkou počítačového nebo technického kroužku (31 % oproti 14 % v celku) jsou podíly dětí z této skupiny u ostatních kroužků nejnižší ze všech skupin (např. pouze 13 % uvádí, že chodí na tvořivý kroužek, oproti 37 % v celku).
- Celkově děti tohoto typu tráví venku méně času než ostatní, zhruba třetina těchto dětí nestráví venku žádný čas. Zvláště málo z nich uvádí v poslední době pobyt venku v přírodě nebo na hřišti. Data naznačují, že některé děti z této skupiny vidí pobyt venku jako činnost pro malé děti a mnohdy nevědí, co by venku dělaly. Být venku v přírodě je celkem zbytečné a spíš nuda než zábava.
- Když jsou tyto děti venku, mají v jasné většině vlastní mobil (85 % z nich) a dost často i venku hrají hry nebo sledují videa na Youtube.
- Poněkud častěji se vyjadřují, že mají spíš méně kamarádů, nevdají jim být sami. Svou fyzickou kondici nehodnotí moc pozitivně. Většina z nich netráví čas čtením knížek.
- Sami sebe pak tyto děti vidí často jako ty, kteří jsou venku méně často než jejich vrstevníci.
- A jejich rodiče jsou jasně přesvědčeni, že jejich děti tráví venku méně času, než by oni chtěli, a příliš času tráví na počítači nebo mobilu. Z rodičovského pohledu těmto dětem brání v pobytu venku především jejich zájem o počítačové a online hry a pak také nedostatek kamarádů, se kterými by byly venku.
- Ovšem rodiče těchto dětí zároveň méně často uvádí, že s dětmi tráví čas při sportu (50 % méně často nebo vůbec oproti 28 % v celku). A o posledních prázdninách je u těchto dětí nejvyšší podíl těch, které strávily doma více než měsíc, a také těch, které vůbec nebyly na táboře nebo ve volné, divoké přírodě. Vyšší je mezi nimi také podíl těch, které nemají dobré vybavení pro pobyt venku (33 %).

„Mám to ohlídané aplikací. Má tam [na mobilu] 4 hodiny denně, kdybych mu to neohlídala, tak by tam strávil mnohem více. (...) Byl víkend a hráli nějakou online hru. A bylo třeba deset hodin a už půl hodiny jsem říkala, už to prostě vypni. A ty děti furt jako hrály. Tak jsem si říkala, jestli jsem divná, když chci, aby v těch 10 hodin to o víkendu vypnuli. Takže pak to teda ukončili, ale trochu to bylo na hraně, protože jsem si říkala, že tady budu za blbou.“

matka syna, 12 let, Hlavně hraju hry

Hodně toho dělám doma

- V této skupině jsou výrazně častěji starší děti ve věku **13-15 let** (50 % z nich).
- Vyrovnaně jsou zastoupeni chlapci a dívky.
- Jejich rodiče jsou častěji nižšího vzdělání.
- Věnují se hodně aktivitám, bývají celkem často venku (43 % stráví venku ve všední den více než 2 hodiny), ale také mají poměrně často kroužky, které se konají uvnitř, sportovní i umělecké.
- Doma tráví dost času přípravou do školy, sledováním filmů, seriálů, čtením, ale také na sociálních sítích. Častěji než ostatní uvádí, že pomáhají v domácnosti.
- Když jsou tyto děti venku, častěji než ostatní jsou i venku na mobilu, na sociálních sítích nebo sledují Youtube videa nebo filmy, seriály.
- Poněkud častěji se vyjadřují, že jsou raději sami nebo že se někdy cítí být smutní, nešťastní. A deklarují, že se aktivně starají o okolí školy, domu.

- Z pohledu rodičů těmto dětem častěji než ostatním brání být více venku povinnosti do školy.

„Mohla by trávit víc času venku, ale myslím si, že když se dala na cestu gymnázia, tak věděla, že to bude náročné, snaží se mít velmi dobré výsledky a s tím všechno souvisí. Spousta úkolů, referátů a dalších úkolů.“

otec dcery, 14 let, Hodně toho dělám doma

„Ve školním roce je jasné, že mají ty kroužky, tam nemají moc času. Ten zbytek mi nevadí, že jsou doma a dělají si co chtějí. (...) Tréninky má třikrát týdně. Pak má ještě kytaru a tanec. Já jsem s tím nesouhlasila, ale manžel nechtěl, aby se potuloval někde venku, tak proto má těch kroužků tolik.“

matka syna, 14 let, Hodně toho dělám doma

Jdu jen tak ven

- Méně často zastoupení starší děti ve věku 13-15 let. Děti 7-12 let tvoří 74 % (v celku 67 %).
- Vyrovnaně chlapci a dívky.
- Jejich rodiče jsou častěji nižšího vzdělání.
- Poněkud častěji jsou zastoupeny děti z Komplikovaných obcí.
- Jasná většina z nich uvádí, že chodí hodně často ven (43 % stráví venku ve všední den více než 2 hodiny) a čas venku tráví hlavně na zahradě u domu, na hřišti nebo na ulici, kde jsou s kamarády, hrají si, povídají si, jezdí na kole nebo jen tak tráví čas, někdy i na mobilu.
- Říkají o sobě, že mají hodně kamarádů a nejsou moc rádi sami.
- Tyto děti nejčastěji uvádějí, že je jim jedno, jaké je venku počasí, stejně jdou ven.
- Čas venku v přírodě je pro ně jednoznačně zábavný a příjemně strávený.
- Jasná většina z nich se cítí být v dobré fyzické kondici.

- Jejich rodiče jsou s množstvím času, který tyto děti tráví venku, celkem spokojeni, často si myslí, že u jejich dětí je to více času venku než dalších vrstevníků. A v této skupině je také nejvíce rodičů, kteří si myslí, že jejich děti venku tráví zhruba stejně času jako oni sami v dětství (i když stále je nejsilnější postoj, že dříve to bylo lepší).
- Rodiče těchto dětí velmi silně zastávají názor, že děti mají být každý den venku.

„Podle rozvrhu když přijde domů (...) napíše úkoly, a jde ven, když to počasí dovolí. (...) On je prostě rád s kamarády, bojuje, hraje si na Avengers, on je šťastnej, že může být venku.“

matka syna, 7 let, Jdu jen tak ven

„Je to lepší pro ně, oni jsou i na zahradě, ale to už znají, mají tu i od sousedů kamarády, tak chodí spolu a baví se s těma dětma (...) oni jsou prostě všichni kamarádi, rozumí si. Hrají si spolu, nejsou takoví, že by si sedli na telefon doma, to ne.“

matka syna, 9 let, Jdu jen tak ven

O víkendu jsem v přírodě

- Vyrovnaně všechny věkové skupiny i chlapci a dívky.
- Rodiče těchto dětí jsou častěji vyššího vzdělání.
- Poněkud častěji z velkých měst, ale nikoliv výlučně, najdeme je i v menších obcích a městech.
- Ve všední dny jsou často venku (42 % stráví venku ve všední den více než 2 hodiny) a hlavně o víkendu pobývají v přírodě (86 % z nich).
- Většina z nich ve všední dny tráví čas na kroužcích (pouze 13 % nestrávilo v poslední době žádný čas těmito volnočasovými aktivitami). Jde hlavně o sportovní kroužky a turistické, oddílové akce. A na rozdíl od ostatních mají poměrně často tyto aktivity i o víkendu.
- Sociálním sítím věnují spíše méně času.
- Tyto děti samy sebe nejčastěji vidí jako ty, kdo tráví venku více času než jejich vrstevníci (43 % oproti 27 % v celku). A často uvádí, že chodí ven bez ohledu na počasí (vybavení na ven jim nechybí).
- Čas venku v přírodě je pro ně zábavný, bezpečný, užitečně a příjemně strávený.
- Častěji než ostatní uvádí, že když jsou venku a mají mobil, nepoužívají ho ke zkoumaným zábavným činnostem (hry, videa, sociální sítě apod.).

- Častěji než ostatní uvádí, že výborně vychází s rodiči a mají dost přátel. Cítí se být v dobré fyzické kondici.
- Jejich rodiče si celkem často myslí, že jejich děti tráví venku více času než ostatní děti. A sami častěji než ostatní rodiče tráví se svými dětmi čas venku v přírodě, na procházce nebo při sportu.
- Pro rodiče těchto dětí je každodenní pobyt venku u dětí důležitý, naopak moc neřeší, jestli se děti ušpiní, a nemají příliš obavy, že pobyt venku je pro samotné děti nebezpečný. Sami také obecně častěji než ostatní rodiče vidí jako problém nedostatek kontaktu s přírodou u dětí i dospělých.

„On závodně vesluje, 3x týdně je na tréninku, 2-3 hodiny, o víkendu má závody, ve škole má dobrou partu, s klukama se schází různě a také od známých má partu kamarádů, se kterou se schází.“

matka syna, 15 let, O víkendu jsem v přírodě

„Snažím se, když mám volno, zpestřit mu volný čas. Ted' už má i party, se kterými tráví čas, tak nemusím úplně všechno s ním absolvovat, ale někdy je to na pokraji sil (...) Jezdíme na výlety, pořídili jsme si pejska, i s ním lítáme, a jezdíme všichni pohromadě.“

matka syna, 13 let, O víkendu jsem v přírodě

Nevyhraněný typ

Jsem často venku, hlavně na hřišti, při sportu

- Děti, které jsou celkem často venku a baví je to.
- Častěji chlapci, méně ve věku 13-15 let.
- Často chodí na venkovní sportovní kroužky.
- Častěji tráví čas na hřišti, baví je hrát fotbal a podobné hry s dalšími kamarády. Nejsou moc rádi sami.
- Svou fyzickou kondici považují za dobrou.

„Schází se na hřišti, na betonovém plácku, kde bývají zábavy, chodí na kolečkové brusle nebo na kolo. Nebo jen tak chodí venku (...) Na zahradě jsou na trampolíně taky venku, cvičí si tam to, co potřebují na tancování, to beru jako velký plus...“

matka dcery, 9 let, Jsem často venku, hlavně na hřišti, při sportu

Spíš škola a sociální sítě

- Stráví ve škole víc času.
- Po škole si pak dělají úkoly, trochu častěji pomáhají v domácnosti, ale pak jsou celkem často na sociálních sítích, a to i když jsou venku (počítačové a online hry je tolik nebaví).
- Častěji jde o dívky a jsou spíše ve věku 13-15 let.
- Pokud jsou venku, tak si často povídají s kamarády, prochází se, jen tak venku tráví čas.

„Ze školy teď chodí pěšky (...) A pak chodí ven se svými kamarády (...) Řekla bych, že jsou to v poslední době spíš diskusní fóra, než aby si spolu hráli. (...) Hry podle mě rozhodně nehraje. Ale nějaký ten čas tráví na Instagramu, zjišťuje tam, co teď frčí. Jinak na tom mobilu je, což mě osobně trápilo, takže jsem zakročila, že je tam příliš.“

matka dcery, 14 let, Spíš škola a sociální sítě

Často v družině

- Mimo školu (a družinu) už netráví tolik času venku. Pokud jsou venku, tak si spíš hrají a jsou tam spíš s doprovodem dospělých.
- Tyto děti nemají už moc času, který by trávily povídáním s rodinou nebo pomocí v domácnosti. Spíš méně času věnují přípravě do školy. A moc času netráví na sociálních sítích.
- Hlavně mladší děti (7-9 let).
- Jejich rodiče si o nich myslí, že tráví venku spíš málo času.

„Děti jsou ještě pod drobným dohledem, ještě je nepouštíme samotné. Já si tam sednu na lavičku a koukám, aby se nezabýly. Samovolně nechodí, protože se tam jde přes silnici. Oni si tam najdou kamarády hned, jak tam přijdou.“

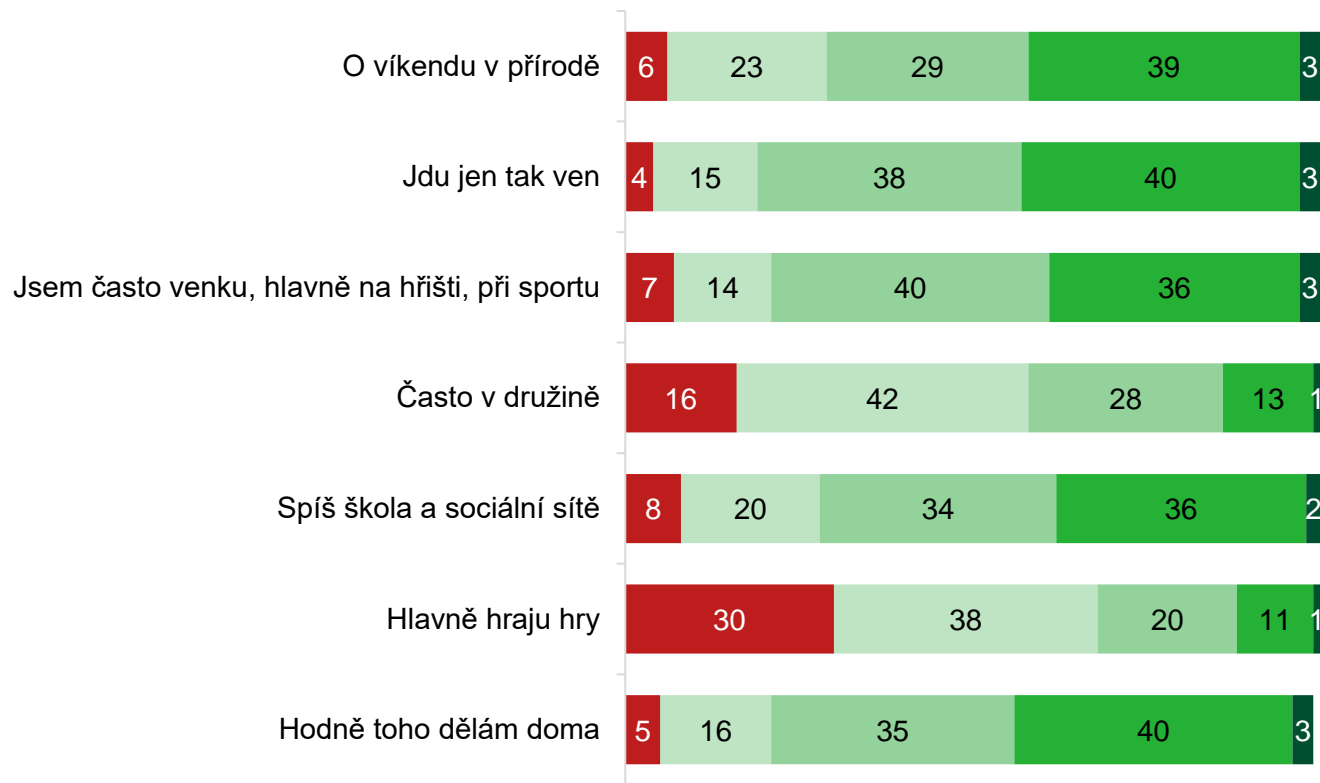
otec syna, 9 let, Často v družině

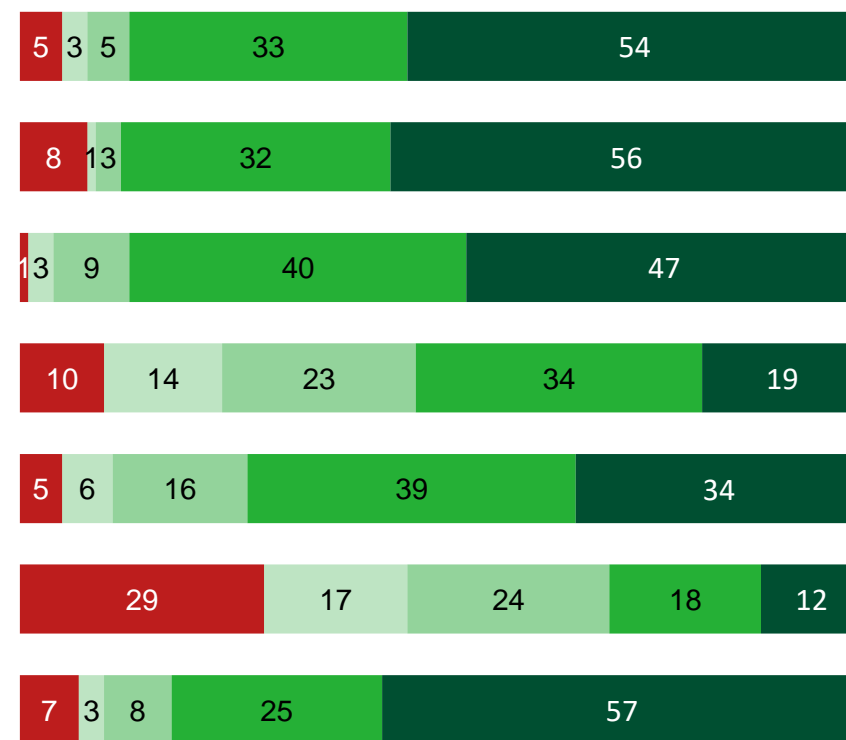
Typologie dětí podle trávení času: kolik času stráví venku

Volný čas někde venku (mimo školu, kroužky, oddíly apod.)

všední den

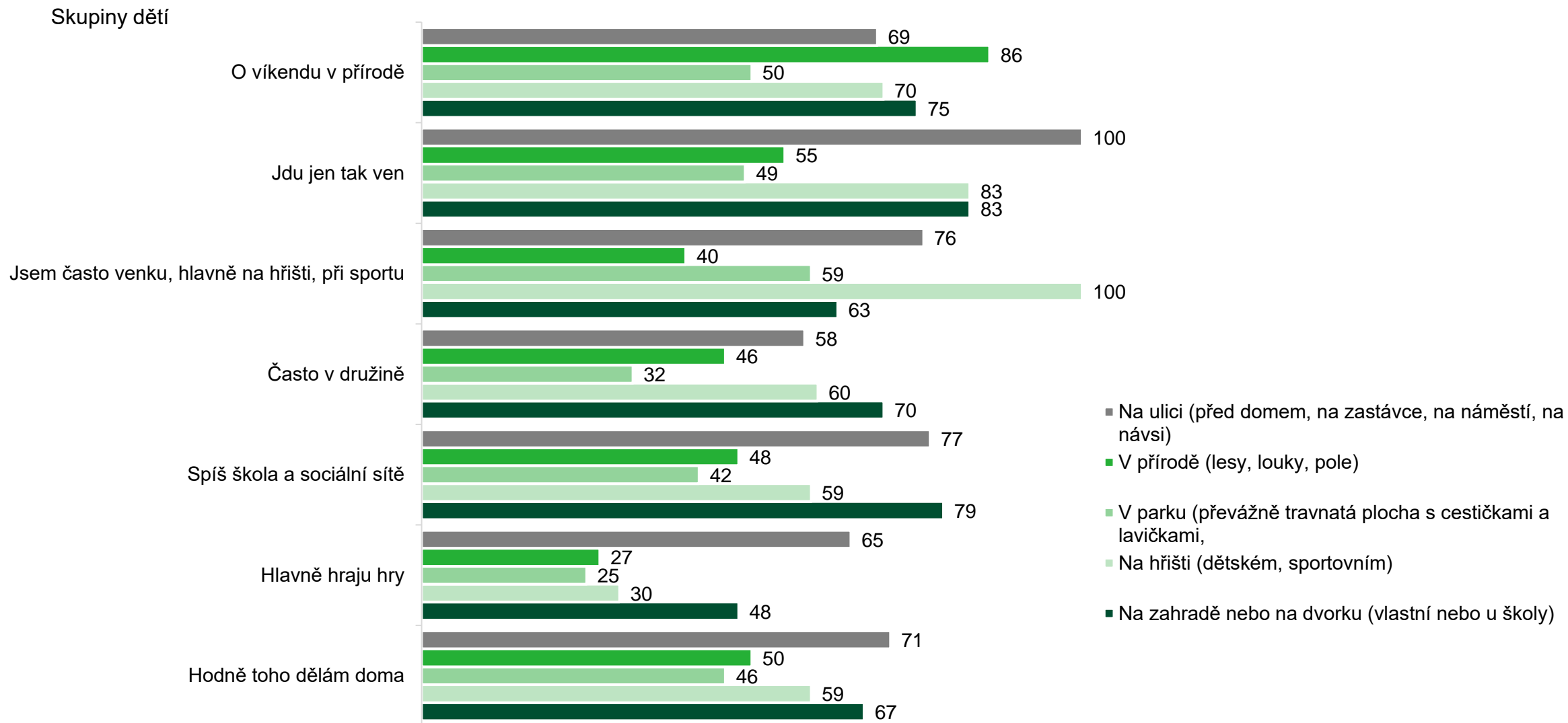
víkendový den

■ Žádný čas ■ Do jedné hodiny ■ Více než 1 hodina až 2 hod. ■ Více než 2 hodiny až 4 hod. ■ Více než 4 hodiny

Typologie dětí podle trávení času: místa, kde jsou děti venku

**4. Lepší než doma:
výhody a nevýhody trávení času venku podle dětí a rodičů**

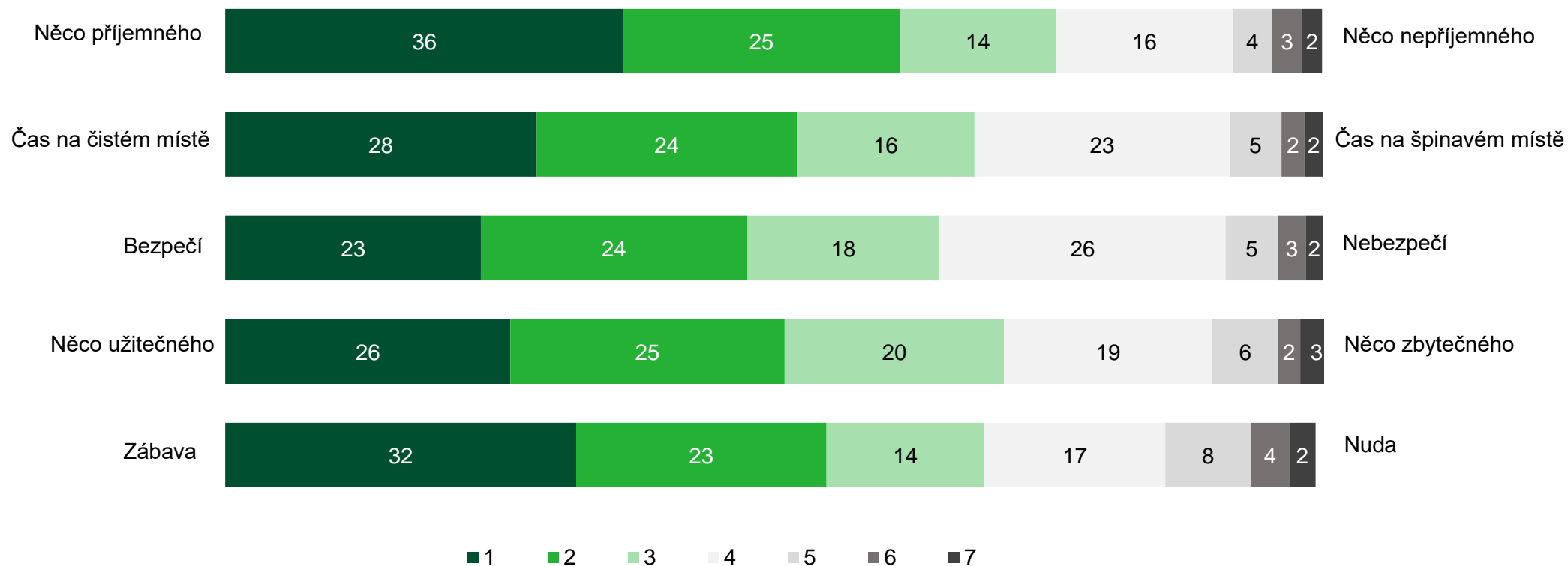
Shrnutí zjištění: výhody a nevýhody trávení času venku

- Obecně si školní děti s **časem stráveným venku** v přírodě spojují **pozitivní emoce** (je to příjemný, zábavný čas).
- Hlavní **benefity** času venku z pohledu rodičů: pohyb, pobyt na čerstvém/ čistém vzduchu; prospěšnost pro fyzické i psychické zdraví; socializační aspekt.
- Rodiče školáků jako podstatnou **bariéru** pobytu venku vidí skutečnost, že **jejich dítě k sobě nemá partáka**, s kým trávit venku čas a v porovnání s pohledem rodičů před osmi lety vnímání této překážky jako podstatné značně zesílilo. Další výrazné překážky, které děti odvádí od trávení většího množství času venku, jsou z pohledu rodičů stejně jako v roce 2015: **zájem o internet, chatování či sociální sítě, počítačové hry**.
- **Rodiče předškolních dětí** jako největší **překážku** v pobytu venku vidí **vlastní obavy o bezpečnost dětí**, pak také, že jejich dítě si nemá s kým venku hrát nebo že mu hrozí nebezpečí od cizích lidí.
- **Děti** samy si většinou myslí, že **tráví venku času tak akorát**. Ty děti, které by venku chtěly být více času, uvádějí, že jim nejčastěji brání nepříznivé počasí (přičemž vadí spíš déšť než přílišné horko), pak nedostatek volného času, příliš mnoho přípravy do školy a skutečnost, že neměly v okolí nikoho, kdo by s nimi venku mohl trávit čas.

Většina školáků si čas v přírodě spojuje s pozitivními emocemi

Většina českých dětí si čas strávený v přírodě spojuje v různé míře s **pozitivními emocemi** jako něco příjemného, zábavného, užitečného.

Třeba zábavu mají s pobytem v přírodě spojenou zejména mladší děti ve věku 7-9 let (41 %). Přímo pocit bezpečí mají v menší míře, v porovnání ostatními, děti žijící ve velkoměstech. Jako něco rozhodně užitečného takto strávený čas vidí především mladší děti (7-9 let) a také děti žijící na vesnicích s nejvýše 1000 obyvateli. Obdobně děti z vesnice vnímají nejčastěji čas v přírodě jako čas na čistém místě. Jako rozhodně příjemný vidí takový čas celkově 36 % dětí a jde o pocit, ke kterému se děti s jistotou přikláněly ze všech vybraných protikladů nejčastěji.

Aktuální rozpoložení, pocity školních dětí

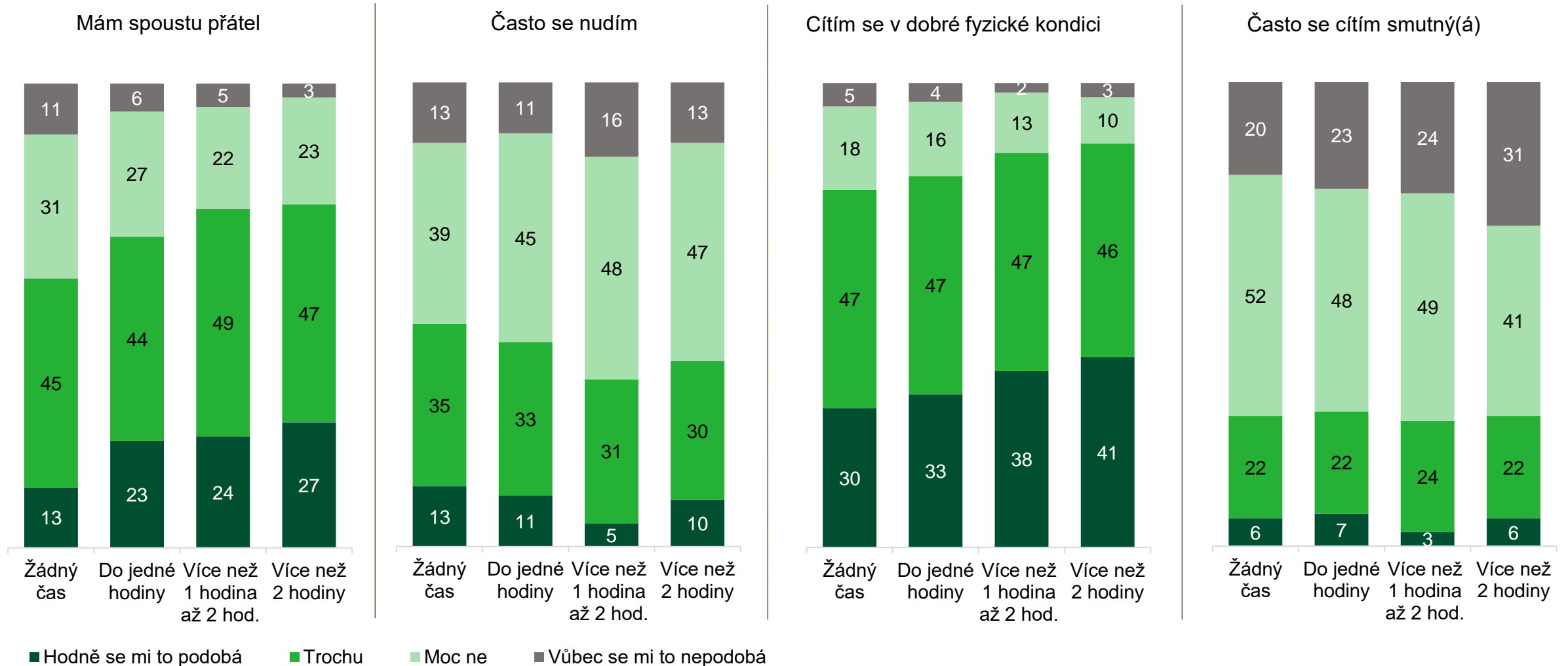
Celá polovina českých školáků souzní s tvrzením, že **vychází se svými rodiči výborně**, více než dvě pětiny uvádějí, že na ně tento popis sedí alespoň z části. Jako druhý nejvíce výstižný popis téměř dvě pětiny školáků označily skutečnost, že se aktuálně **cítí být v dobré fyzické kondici**, podle necelé poloviny to platí částečně. Již pouze čtvrtina dětí by o sobě řekla, že **má spoustu přátel**. Šťastná ve škole se cítí být necelá pětina dětí, necelá polovina částečně. Co se týče trávení času o samotě, lehce převažuje skupina dětí, které čas o samotě spíše neupřednostňují. O okolí domova či školy se aktivně stará desetina dětí. Pocity nudy naplno nebo částečně pociťují zhruba dvě pětiny dětí, do jisté míry nešťastně se cítí téměř 30 %. Jedna pětina dětí potom přiznává, že se dostává do problémů, z toho 4 %, uvedla, že je tento popis vystihuje velmi dobře.

Do jaké míry tě následující popisy vystihují (do jaké míry se ti to podobá)? (%)

Vyjadřované pocity souvisí s pobytem venku, ale také například s věkem

Sebehodnocení školních dětí a jejich wellbeing do určité míry souvisí s množstvím času stráveného venku. Celkově jde ale o komplexnější jev, kdy se do těchto pocitů promítá především věk dětí a dále jejich celkový přístup k trávení volného času. Můžeme ovšem sledovat, že děti, které venku tráví méně času, mají spíše méně kamarádů, jsou rádi sami, častěji zažívají pocit nudy, svou fyzickou kondici hodnotí méně příznivě a trochu častěji se cítí být nešťastní.

Rodiče vidí pobyt venku u dětí jako celkově prospěšný

Hlavní benefity, které rodiče vidí v pobytu venku:

- Pohyb, pobyt na čerstvém/ čistém vzduchu
- Prospěšnost pro fyzické i duševní zdraví (jmenován i uklidňující účinek zeleně, zdravá únava)
- Socializační aspekt (pobyt v kolektivu, upevňování vztahů s vrstevníky, offline strávený čas s kamarády, kamarádkami, navazování nových přátelství)
- Zdokonalování se v pohybu
- Poznávání okolí

Benefity vnímají všichni rodiče

Rodiče často charakterizovali pobyt venku jako pro děti prospěšný, „**lepší než doma**“. Identifikovat konkrétní výhody tak pro ně nebyl problém a popisované benefity navíc byly ve většině případů velmi podobné. Rodiče starších dětí ve věku 13-15 let však častěji jako pozitivum jmenovali odloučení, **pauzu od elektroniky**, her nebo sociálních sítí.

Důležitý, bez ohledu na věk dítěte, byl také **sociální** aspekt. Rodiče starších dětí (13-15 let) ovšem spíše vnímali pobyt s vrstevníky jako dobrý pro budování si sebevědomí, kdežto rodiče mladších dětí ho viděli jako klíč k osamostatnění se a k budování si společenských návyků.

„Určitě sociální interakce, oni mají na tom hřišti první spory, naučí se je řešit sami. Myslím, že jim to dá do života trošku sebevědomí, že jim rodič nemusí vždy stát za zadkem. Je dobře, že si dovedou ty věci vykomunikovat s těma dalšíma. Zdravý vzduch a pohyb jim taky neuškodí. Pak jsou doma i klidnější, přijdou unavení, jen vykoupat, najíst a spát, člověk má pak večer klid.“

matka syna, 7 let, Jdu jen tak ven

„Že se hýbe, že se trochu protáhne, s tím psem, že třeba běží, čerstvý vzduch, zeleň uklidňuje, vztah k přírodě. Negativa tam žádné nevidím.“

matka dcery, 10 let, Nevyhraněný typ

„Určitě, už jenom to, že jsou na vzduchu a nějakým způsobem se pohybují jinak než sedí a ničí si zrak koukáním do nějakých elektronických krámů.“

matka syna, 12 let, Hlavně hraju hry

„Poznávání okolí. Když jedete autem, tak je to jiné než, když si ho projdete. Když byly menší, tak seznamování s kamarády. Sociální dovednosti, že se musí podělit o bábovičku. Každý den aspoň tu hodinku by měly být venku.“

matka dcery, 13 let, Nevyhraněný typ

„Pohyb je zdravý. Utváří si přehled, navazují nové kamarádství. Zas jsou nějaké pravidla, chceme vědět, kam jdou, s kým jdou.“

otec dcery, 14 let, Jsem spíš doma

„No tak samozřejmě, pro něj ty společenské – vidí se s dětmi, probírají si svá témata, na která třeba nemáme doma nervy, nějaké blbosti, o kterých se s ním třeba nechci bavit, on si je vyřeší (...) My jsme rádi, že se s těma spolužákama vidí, tam jsou chytré fajn děti.“

matka syna, 15 let, O víkendu jsem v přírodě

Podstatnou překážkou je, že si školáci nemají venku s kým hrát

Dvě pětiny rodičů jako podstatnou bariéru pobytu venku vidí skutečnost, že jejich dítě k sobě **nemá partáka**, s kým trávit venku čas. V porovnání s pohledem rodičů před osmi lety vnímání této překážky jako podstatné značně zesílilo. A tento aspekt jako překážku častěji vnímají rodiče s bydlištěm v obcích s nejvýše 1000 obyvatel (46 %).

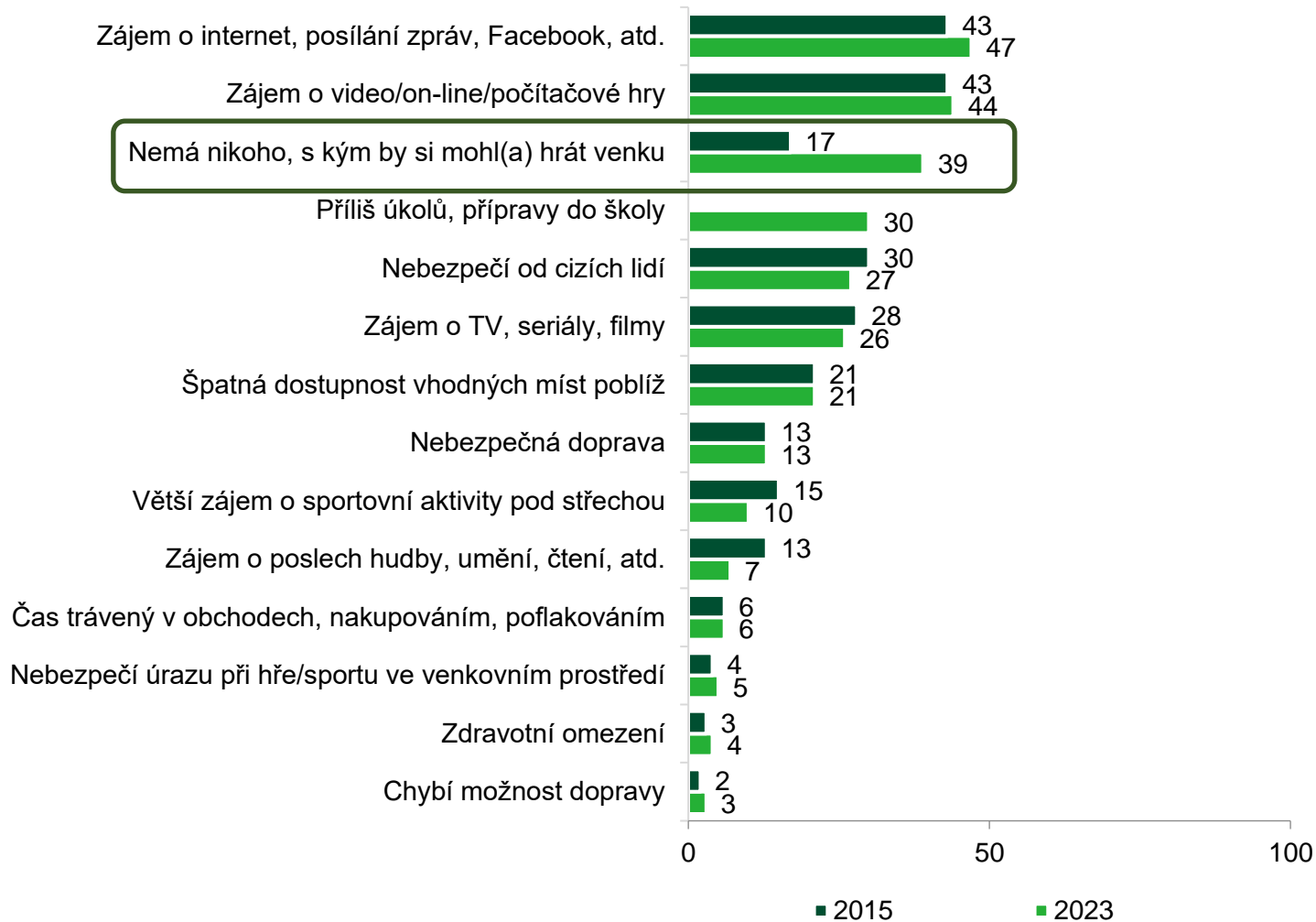
Jako výraznou **překážku**, která děti odvádí od trávení většího množství času venku, rodiče školních dětí dnes podobně jako v roce 2015 označují jejich **zájem o internet**, chatování či sociální sítě (posiluje s věkem dětí). Obdobným způsobem nahlíží i na **počítačové hry**.

Dále podle necelé třetiny rodičů stojí v cestě přílišné množství **školních příprav**, častěji v případě děvčat. Zhruba čtvrtina považuje za problém nebezpečí vycházející od cizích lidí nebo zájem dětí o sledování různých televizních pořadů. Pětina rodičů vidí jako problém nedostupnost vhodných míst v blízkém okolí, zejména to platí pro rodiče z vesnic. Další překážky spojené s venkovním prostředím nebo přímo fyzické překážky pro to trávit více času venku již rodiče označují méně často.

Co podle Vás brání tomu, aby děti byly venku častěji?

Srovnání postojů rodičů 2015 a 2023

(%, pouze rodiče, kteří si myslí, že sami byli venku více než jejich děti, N pro 2023=1077)

Rodiče předškoláků se nejvíce obávají o bezpečnost dětí

Jako největší překážku v pobytu venku vidí **rodiče malých dětí obavy samotných rodičů o bezpečnost dětí** (51 %).

Dvě pětiny si myslí, že problém je v tom, že si dítě **nemá s kým venku hrát**, a obdobně se také rodiče obávají **nebezpečí vycházejícího od cizích lidí**. Tato obava se však častěji týká rodičů z větších měst nad 20 tisíc obyvatel.

Méně než třetina rodičů spatřuje jako překážku zájem dětí o televizi a její obsah a nebezpečnou dopravu. Již pouze čtvrtina si myslí, že v okolí schází pro pobyt venku vhodná místa.

Na rozdíl od rodičů starších dětí již podstatně menší podíl rodičů spatřuje bariéru v online hrách nebo internetu.

Co brání tomu, aby děti byly venku častěji?
(%, pouze rodiče, kteří si myslí, že sami byli venku více než jejich děti, N=165)

Jmenovat překážky pro pobyt venku je pro rodiče obtížnější než výhody

Překážky stojící mezi dětmi a pobytem venku jsou již **více individuální** než rodiči popsané benefity. Odvíjí se podle místa bydliště, struktura volného času dětí a jejich vztahu k pobytu venku. Některá místa jsou pro pobyt venku dle výpovědí rodičů více uzpůsobená a bezpečná, někde vhodné využití (platí spíše u starších dětí) chybí nebo je určité prostředí v očích rodičů nebezpečné. Dětem navštěvujícím vícero kroužků či doučování schází potřebný čas. Pro děti spadající do skupiny Jdu jen tak ven v porovnání s ostatními mnoho překážek není, u starších dětí je o něco častěji viděna jako bariéra „pohodlnost“. V jednom specifickém případě byla jako překážka jmenována neshoda v představách o trávení času venku s vrstevníky. Dodejme také, že nemalá část rodičů dle svých slov žádné větší překážky pro pobyt venku nevnímá.

Rodiči popsané překážky:

- Lenost, nechuť či únava
- Sociální sítě, nezáměr o osobní (offline) kontakt s kamarády/kamarádkami
- Nepříznivé počasí
- Nedostatek vhodných míst pro starší děti
- Množství učení, doučování či kroužků
- Chybějící partáci pro společný čas venku
- Potenciálně nebezpečný silniční provoz
- Nebezpečné místo v okolí
- Nedostatek času

„Je tady hodně pejskařů, tak naučit ty děti od začátku, že na cizí psy se nesahá. To je taky věc, které bych se mohla bát. Ale my děti vychováváme od malička, tak z toho takový strach nemám, spíše z provozu. Když někdy vidím děti na silnicích bez helmy, a není jim ani 12, tak toho se bojím, protože ten provoz je šílený, někteří jezdí hodně neopatrně. Ale jinak se nebojím.“

matka syna, 9 let, Jdu jen tak ven

„V létě, když prší, tak se jim chce ven jak kdy. Někdy jde i v dešti kvůli Pokémonům. Úkolů moc nemá, škola ho nebaví. Určitě bych byla radší, kdyby si úkoly udělal dřív než půjde ven, ale zas si od školy odpočine. Je to pro něj náročné, tak ho nechám.“

matka syna, 10 let, Hlavně hraju hry

„Asi zájem dětí. Abych byla upřímná, tak jsme asi měli jiné zájmy a ven nás nikdo nemusel nutit. Ven jsme chodili, protože jsme chtěli být spolu. Ted'ka ty děti jsou na sociálních sítích, taky spolu. Tak asi tolik nepotřebujou osobní kontakt.“

matka syna, 12 let, Hlavně hraju hry

„V některé dny, když má kroužky, tak se vrací domů třeba až o půl sedmé, a když se musí ještě učit do školy, tak už nemá čas na nic jiného.“

otec dcery, 13 let, Nevyhraněný typ

„Ona vlastně často nemá s kým. Že buď kamarádky nemůžou nebo jsou pohádané. Nebo častý důvod, proč nemůže, býval, ted' už o tom tolik nemluví, že když by trávila čas s partou, tak by s nimi musela buď pít nebo kouřit marihuanu, vlastně začlenit se do jejich způsobu trávení času, a to říkala, že nechce.“

matka dcery, 14 let, O víkendu jsem v přírodě

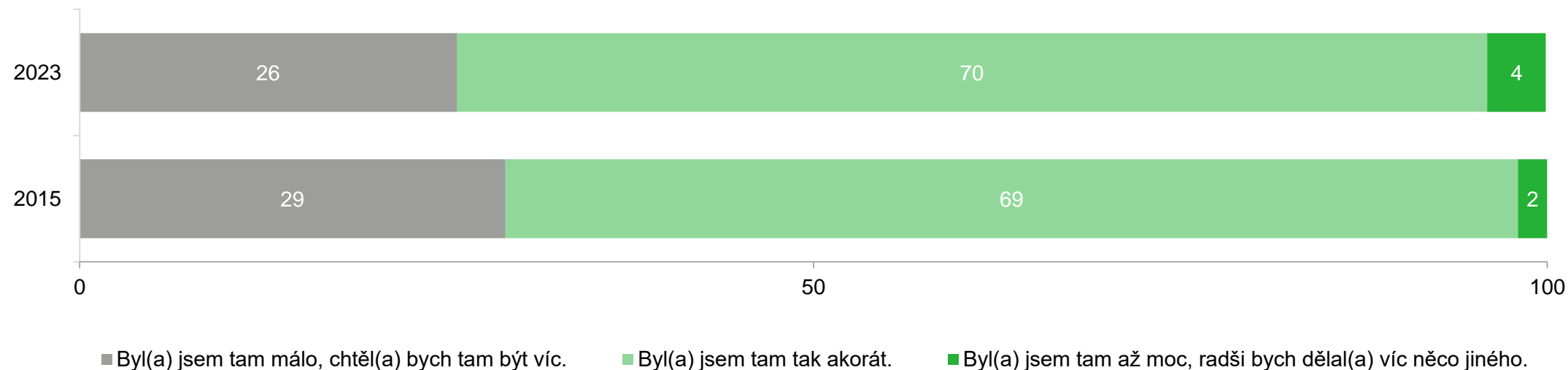

Většina školáků má za to, že je venku tak akorát

Celých 70 % dětí má pocit, že venku pobývají tak dlouho, jak by si samy představovaly. Zhruba čtvrtina by si přála venku trávit větší množství času. Pouhá 4 % dětí byla dle svého mínění venku až příliš a raději by dala přednost jiným aktivitám.

Při rozdělení podle věku je zřejmé, že více venku by chtěly být mladší děti ve věku 7-9 let (31 %).

Když se tak zamyslíš nad posledními sedmi dny, jak hodnotíš množství času, který jsi byl(a) někde venku? (%)

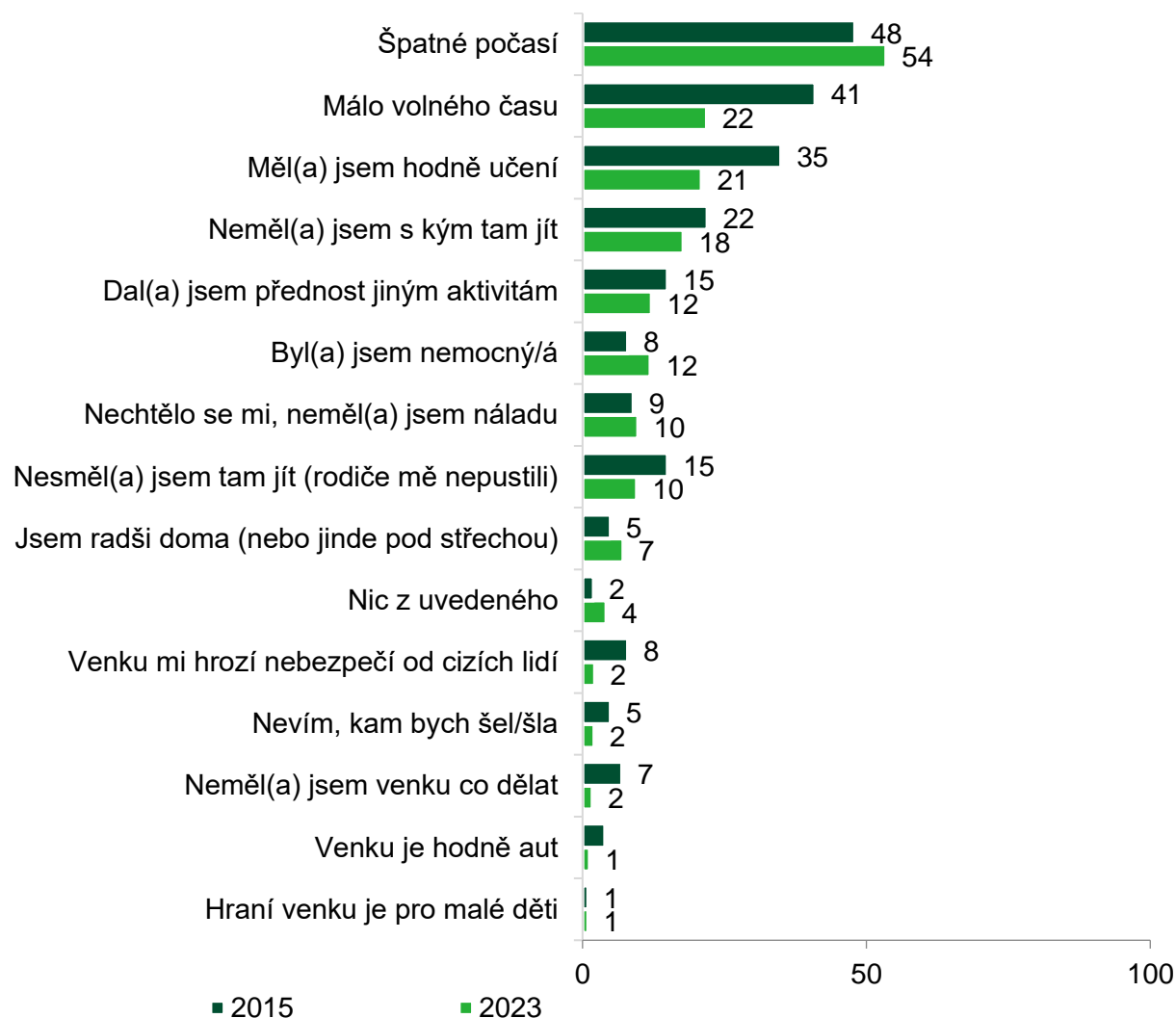
Školáky od pobytu venku nejvíce odrazuje špatné počasí

Více než polovina dětí (54 %), které popsaly, že byly v uplynulém týdnu venku málo a přály by si tam být více, jako hlavní překážku vnímaly **nepříznivé počasí**. Další důvody bránící delšímu pobytu venku jsou podle zhruba pětiny z nich **nedostatek volného času**, příliš mnoho **přípravy do školy** a skutečnost, že neměly v okolí **nikoho**, kdo by s nimi venku mohl trávit čas. Tuto skutečnost častěji zmiňovaly dívky (24 %) než chlapci (11 %). Pouze desetina dětí uvedla, že byla v danou dobu nemocná nebo jim jít ven zakázali rodiče.

Naopak děti od delšího pobytu venku neodrazuje obava z možného nebezpečí, velkého množství aut nebo to, že by si nevěděly rady s tím, kam by měly vyrazit. Současně si školáci, kteří by rádi byli venku více, většinou nemyslí, že by hraní venku byla záležitost pouze pro malé.

Z porovnání s výzkumem v roce 2015 je patrné snížení podílu dětí, kterým bránil nedostatek volného času a příliš učení. Naopak významné posílení nějaké bariéry nepozorujeme, s výjimkou na konkrétních podmínkách závislého počasí.

Co ti bránilo v tom, být venku víc? (%)*

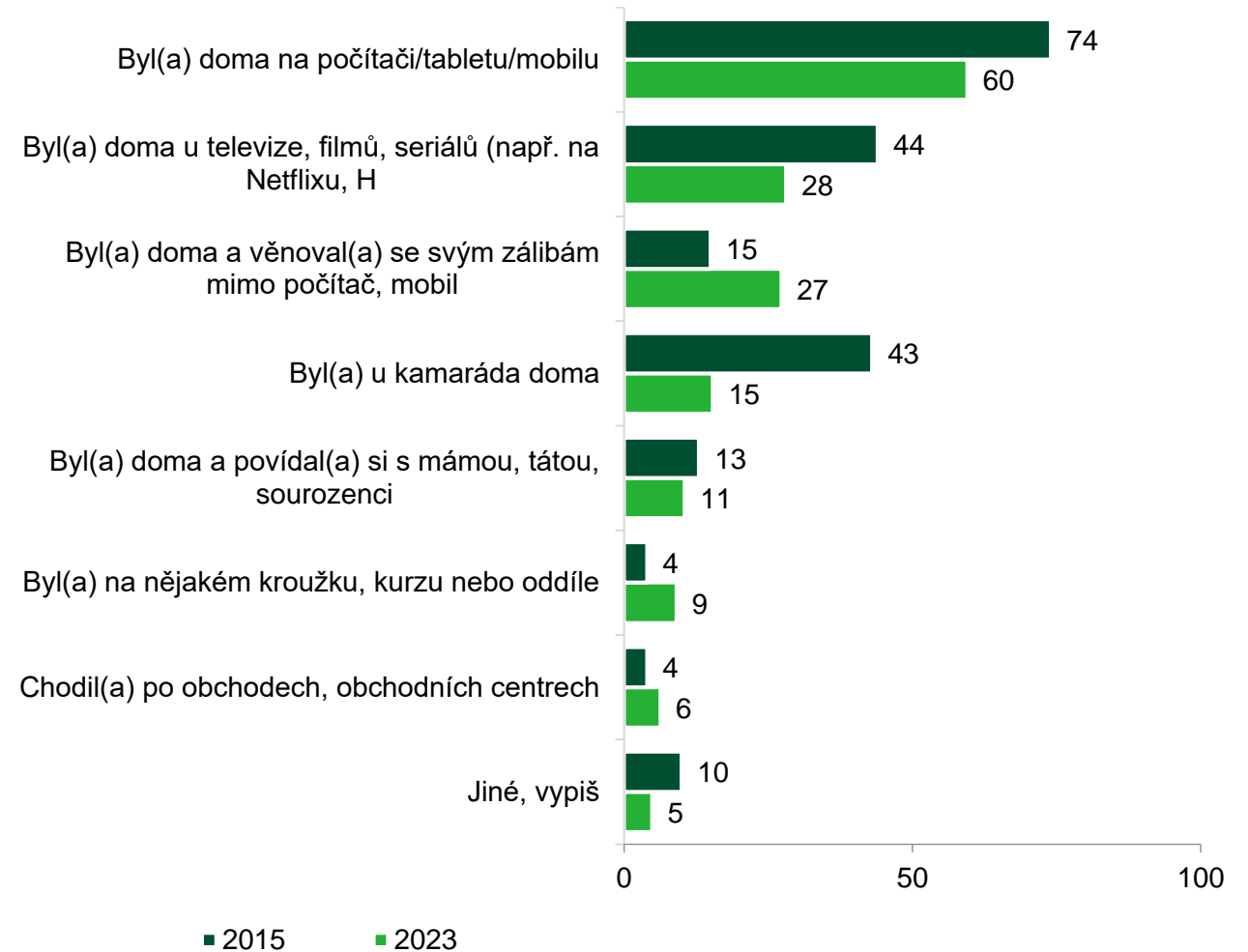
*Odpovídaly pouze děti, které v otázce „Když se tak zamyslíš nad posledními sedmi dny, jak hodnotíš množství času, který jsi byl(a) někde venku?“ zvolily odpověď: „Byl(a) jsem tam málo, chtěl(a) bych tam být víc.“. (N=388)

Školáci, kteří by chtěli být venku méně, by dali přednost času s elektronikou

Děti, které uvedly, že byly venku příliš, byl nízký počet, tedy následující přehled činností, kterým by se chtěly raději věnovat, je pouze orientační.

Děti, které by před pobytem venku daly přednost jiným činnostem, by nejraději byly doma na mobilu, tabletu nebo počítači. Část z nich by doma raději sledovala nějaký film, seriál nebo se zde věnovala jiným zálibám nezávisle na mobilu nebo počítači. Menšina by preferovala být doma u kamaráda či kamarádky nebo trávit doma čas se svou rodinou. Pouze minimum z těchto dětí by se raději věnovalo jiným aktivitám mimo domov, jako kroužky nebo chození po obchodech či obchodních centrech.

Co bys dělal(a) radši, než byl(a) venku? (%)

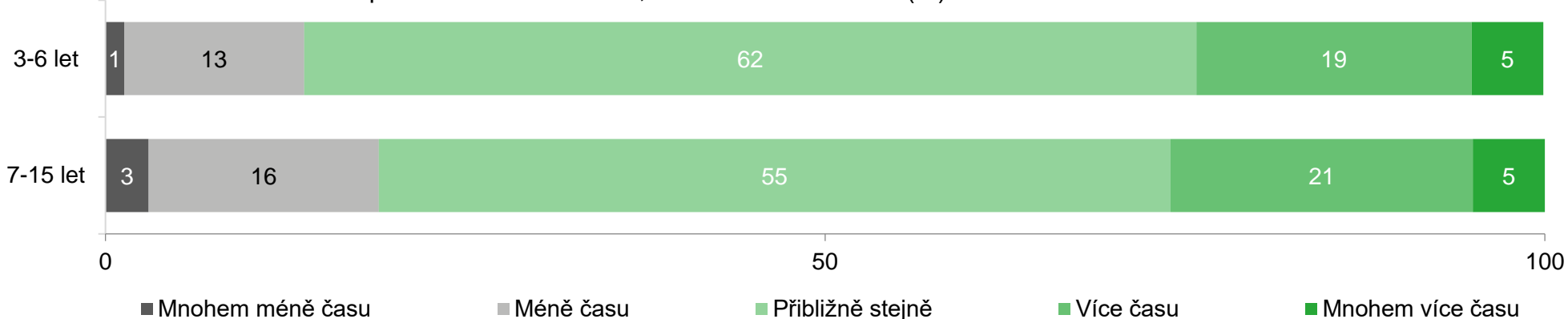
Odpovídaly pouze děti, které v otázce „Když se tak zamyslíš nad posledními sedmi dny, jak hodnotíš množství času, který jsi byl(a) někde venku?“ zvolily odpověď: „Byl(a) jsem tam až moc, radši bych dělal(a) víc něco jiného.“. Vzhledem k nízkému počtu dětí, které v roce 2015 (N=29) i 2023 (N=61) uvedly tuto odpověď, je zobrazené srovnání pouze ilustrační.

Minimum rodičů má za to, že je jejich dítě venku méně než jeho vrstevníci

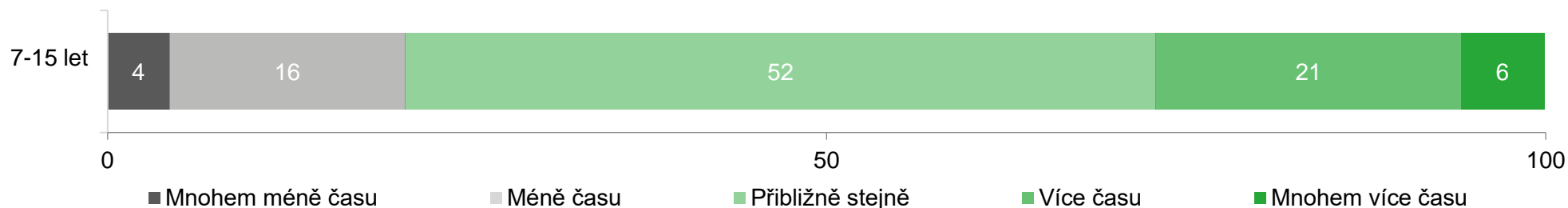
Podle více než poloviny rodičů školáků tráví jejich dítě venku **obdobné množství času** jako ostatní v okolí. Zhruba čtvrtina má za to, že zde jejich dítě tráví více času než jeho vrstevníci. Toto přesvědčení je silnější mezi vysokoškolsky vzdělanými rodiči, ale obecně oslabuje s vyšším věkem dětí. Necelá pětina má pak za to, že je jejich dítě venku méně často v porovnání s ostatními z okolí. Rodiče předškoláků se v tomto ohledu liší pouze nepatrně. Více z těchto rodičů má však pocit, že jejich dítě tráví venku stejné množství času jako jeho vrstevníci (62 %). Zhruba čtvrtina si myslí, že je venku více nebo mnohem více než ostatní a již méně rodičů (14 %) se domnívá, že je jejich potomek venku méně. O tom, že je jejich dítě venku více než ostatní, jsou přesvědčeni především rodiče žijící na vesnicích a obdobně jako v případě rodičů starších dětí, vysokoškolsky vzdělaní rodiče.

To, jak samy starší děti vnímají množství času stráveného venku ve srovnání se svými vrstevníky, víceméně odpovídá vnímání rodičů. Zhruba polovina dětí si myslí, že je venku přibližně stejně jako ostatní děti v jejich věku. Více než čtvrtina má za to, že venku pobývá více. A pětina uvádí, že zde stráví méně času, přičemž jde častěji o děti ve věku 10 let a starší.

Když porovnáte Vaše dítě a ostatní děti podobného věku z okolí, tráví Vaše dítě venku: (%)

Když porovnáš sama sebe a ostatní děti podobného věku, které znáš, trávíš venku: (%)

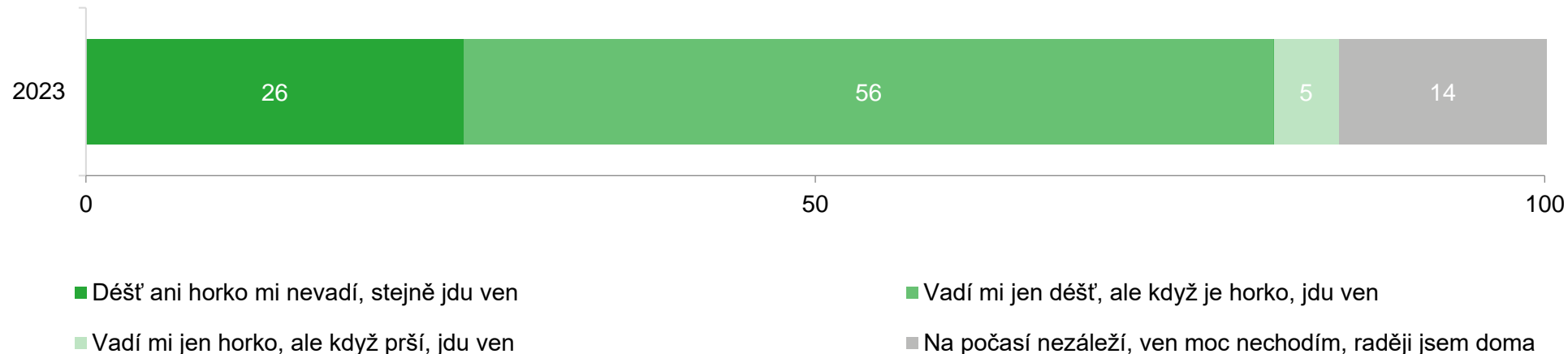

Školákům vadí spíše déšť, teplo je odrazuje méně

Čtvrtinu českých školáků podle jejich tvrzení od pobytu venku neodradí ani horko, ani déšť. Více než polovině z nich ovšem již **déšť vadí**, kdežto horko pro ně není určující. Pouhých 5 % dětí vyjádřilo opačné preference a překážku vidí spíše v horku než v dešti. 14 % pak rovnou uvedlo, že pro ně počasí není rozhodující, jelikož jsou stejně nejraději doma.

V tomto případě se preference velmi odvíjí od věku dítěte. Nejmladším dětem ve věku 7-9 let častěji vadí déšť (63 %). Mezi nejstaršími (13-15 let) je zase pětina těch, kterým na počasí nesejde, protože jsou raději doma než venku.

Když je venku špatné počasí, hodně prší, nebo naopak je velké horko, chodíš i přesto ven? (%)

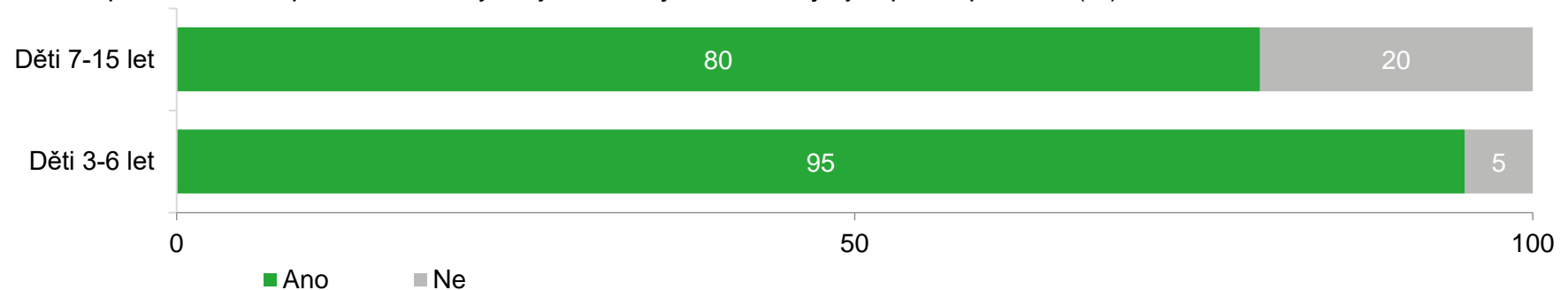
Výbava do ošklivého počasí závisí materiálním zajištěním domácnosti

Celé čtyři pětiny dětí mají podle svých tvrzení **oblečení a boty vhodné do nepříznivého počasí**. Pětina vybavení nemá, častěji jde o děti ve věku 13-15 let, mezi kterými více než čtvrtina (29 %) uvádí, že dobrou bundu a boty do špatného počasí nemají. To, zda děti disponují potřebným vybavením, **závisí také na ekonomickém zajištění domácnosti**, v níž žijí: třetina dětí z domácností špatně zajištěných uvádí, že vybavení do nepříznivého počasí nemá.

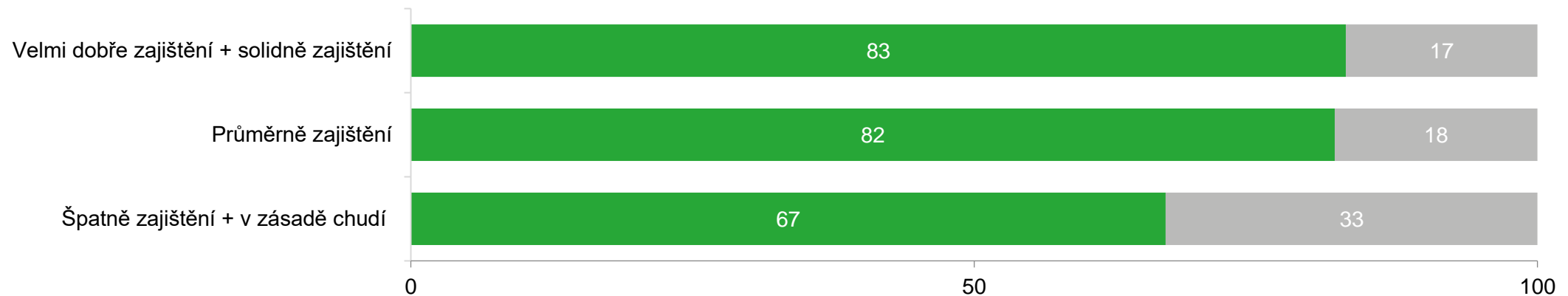
Rodiče předškoláků v téměř absolutní většině uvádějí, že jejich děti mají vybavení do nepříznivého počasí. Také v jejich případě platí, že plně vybaveny do špatného počasí jsou spíše děti z dobře zajištěných rodin.

Máš dobrou bundu nebo pláštěnku a nepromokavé boty, abys mohl(a) být venku, když je špatné počasí? (%)

Má Vaše dítě dobrou bundu nebo pláštěnku a nepromokavé boty, aby mohlo být venku, když je špatné počasí? (%)

Vybavenost dětí ve věku 7-15 let podle materiálního zajištění domácnosti

Většina rodin tráví venku stejné množství času jako před pandemií

Více než dvoutřetinová **většina rodičů** uvádí, že venku s dítětem tráví **stejně času** jako před pandemií covid-19. U těch, kteří pozorují nějakou změnu, jsou podíly vyrovnané, zhruba pětina tráví venku více času, necelá pětina naopak méně.

V rámci kvalitativního šetření od části rodičů také zaznívalo, že se množství času, které s dětmi tráví venku, příliš nezměnilo nebo zůstalo stejné. Sami spíše v souvislosti s pandemií hovořili o tom, jaký měla vliv na duševní zdraví dětí a na množství času, které začaly trávit v online prostředí, případně na vztah ke škole a školní výsledky, což platilo zejména u rodičů starších dětí ve věku 14-15 let.

Z pohledu pedagogů občas zaznívala hodnocení, že pro děti bylo složitější si znovu zvyknout být venku, ovšem více do hloubky na toto téma dotazování nebylo zaměřeno.

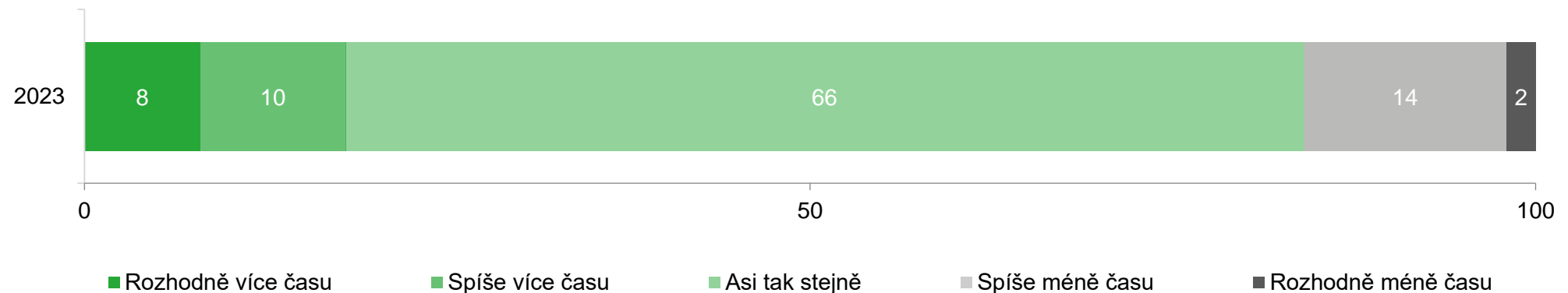
„Částečně si děti zvykly být doma a částečně je tam vliv puberty. Byly měsíce zavření doma bez kontaktu s okolím, protože jsme nechtěli vystavovat prarodiče vlivu nákazy. Těžko se to vrací zpátky.“

matka dcery, 15 let, Hlavně hraju hry

„Děti byly zvyklé být na počítačích a mobilech, a to byl i zlom v tom, jak se snažili ve škole, že se nastavili do takového lenivého módu. I teď, když jdeme ven, tak jsou děti unavené a jsou děti, které už chtějí rychle dovnitř, že je teplo a nebudou běhat. Myslím si, že je ten covid na dětech hodně znát.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická ZŠ

V porovnání s dobou před pandemií covid-19 nyní trávíte s dítětem venku: (%)

**5. V hlavní roli hřiště:
rodiče a děti o dostupných venkovních místech**

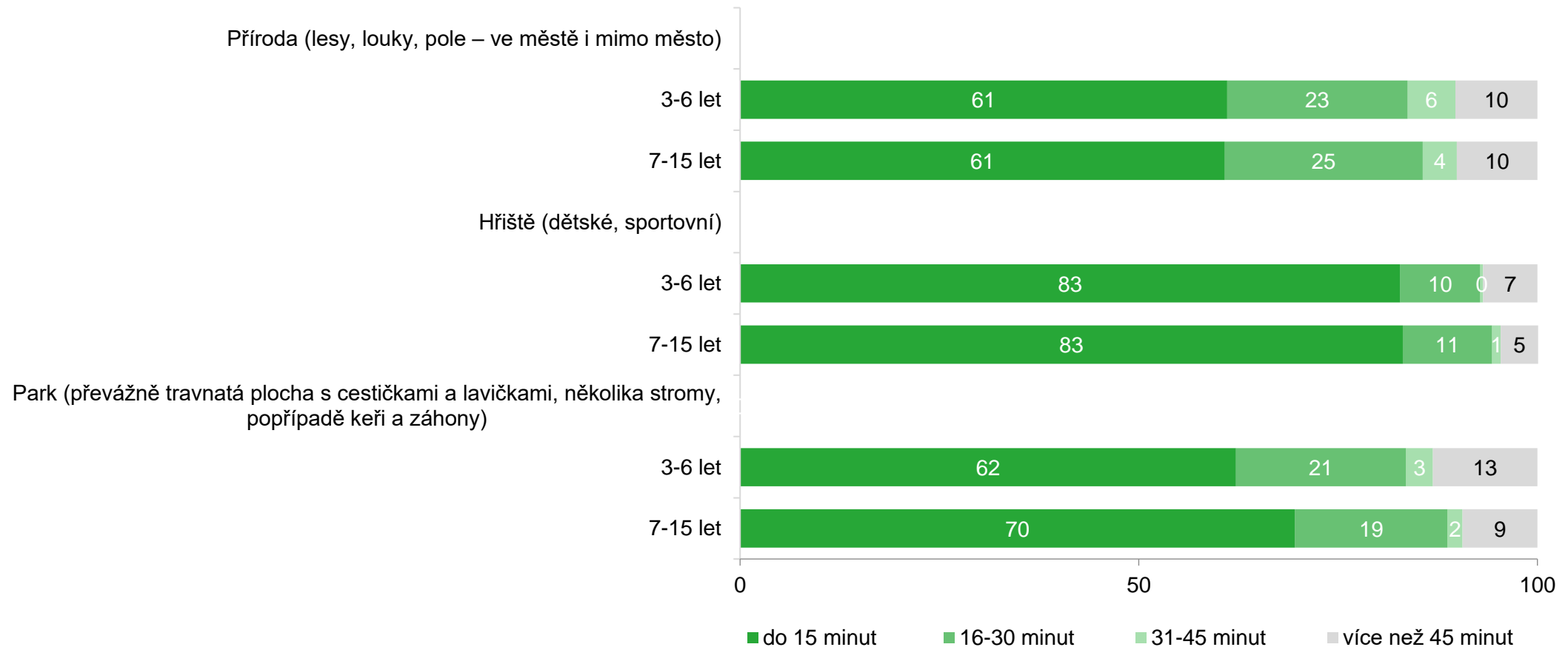
Shrnutí zjištění: rodiče a děti o dostupných venkovních místech

- Nejdostupnější jsou z hlediska vzdálenosti pro **rodiče školních i předškolních dětí hřiště** dětská či sportovní. Více než čtyři pětiny rodičů odhaduje, že nejbližší hřiště je od jejich domova vzdálené **do patnácti minut chůze**. Nejbližší park nebo příroda se podle většiny rodičů nachází nejvýše půlhodinu od jejich domu.
- Z vyjádření rodičů vyplývá, že jsou většinou **s dostupnými venkovními prostředím spokojeni**. Méně často jsou rodiče předškoláků spokojeni s dostupnými parky, ale i tady jde o menšinový postoj.
- Také v **rozhovorech** kvalitativního výzkumu rodiče vyjadřovali spokojenost s místy, kde jejich děti mohou trávit čas venku. Pouze rodiče starších dětí v několika případech zmínili, že se dětská hřiště v okolí začínají nabídnutými atrakcemi **vzdalovat potřebám** jejich dětí, spíše však tuto skutečnost konstatovali a neformulovali ji jako kritiku.
- Konkrétní **místa**, kde děti dle rozhovorů s rodiči tráví čas venku, **se liší především v závislosti na jejich věku a vztahu k pobytu venku**. V případě mladších dětí v rodičovských výpovědích hraje prim hřiště. S přibývajícím věkem ve výpovědích dětská hřiště střídají hřiště sportovní, workoutová nebo skateparky. Celkově však pro děti starší 13 let začínají ztrácet na důležitosti, slouží pro konkrétní sportovní aktivity. U starších dětí je totiž patrné, že je pro jejich čas venku důležitější, s kým a jak ho tráví, než kde jsou.

Většina rodin má nejbliže na hřiště

Nejdostupnější jsou z hlediska vzdálenosti pro rodiče školních i předškolních dětí **hřiště** (dětská či sportovní). Více než čtyři pětiny rodičů odhaduje, že nejbližší hřiště je od jejich domova vzdálené **do patnácti minut chůze**. Nejbližší park nebo příroda se podle většiny rodičů nachází nejvýše půlhodinu od jejich domu. Rodiče starších i mladších dětí z velkých měst (nad 100 000 obyvatel) mají ze všech nejbliže do parků, rodiče žijící na vesnicích do 5000 obyvatel zase mají v porovnání s ostatními (nepřekvapivě) blíže do přírody.

Zkuste prosím odhadnout, kolik minut byste šli pěšky od místa Vašeho bydliště: (%)

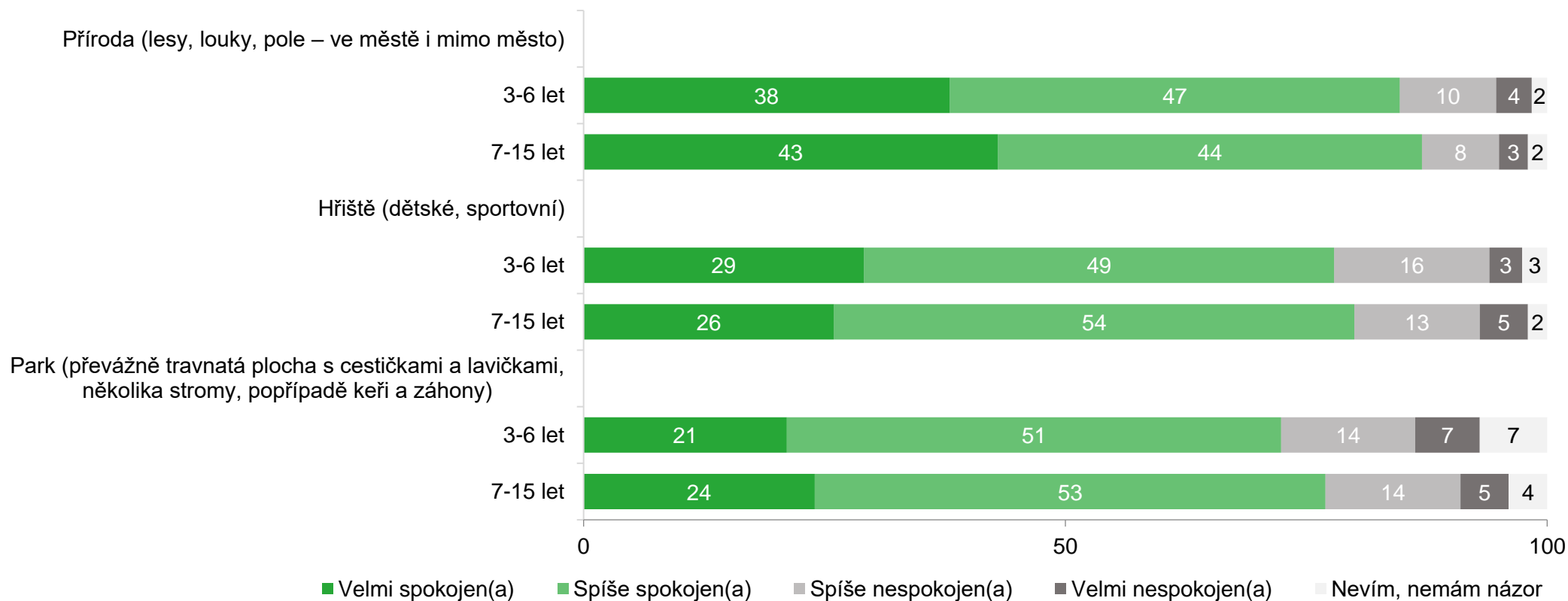
Rodiče jsou obvykle spokojeni s venkovními místy, hlavně s těmi v přírodě

Mezi rodiči obecně většinově **převažuje spokojenost s okolními venkovními místy**. Zejména s místy v **přírodě** (lesy, louky, pole). Vidíme, že rodiče jsou sice většinově spokojeni s různými parky či hřišti v okolí, ovšem velmi spokojeno je jich podstatně méně než v případě přírody.

Obecně se spokojenost s místy v okolí odvíjí od velikosti místa bydliště. S okolní přírodou jsou tak častěji spokojenější obyvatelé menších měst do 5000 obyvatel, velmi spokojeni zhruba v polovině případů, zatímco rodiče z větších měst jsou s okolní přírodou velmi spokojeni zhruba v třetině případů.

Mezi názory rodičů předškoláků a školáků pak nepozorujeme významné rozdíly.

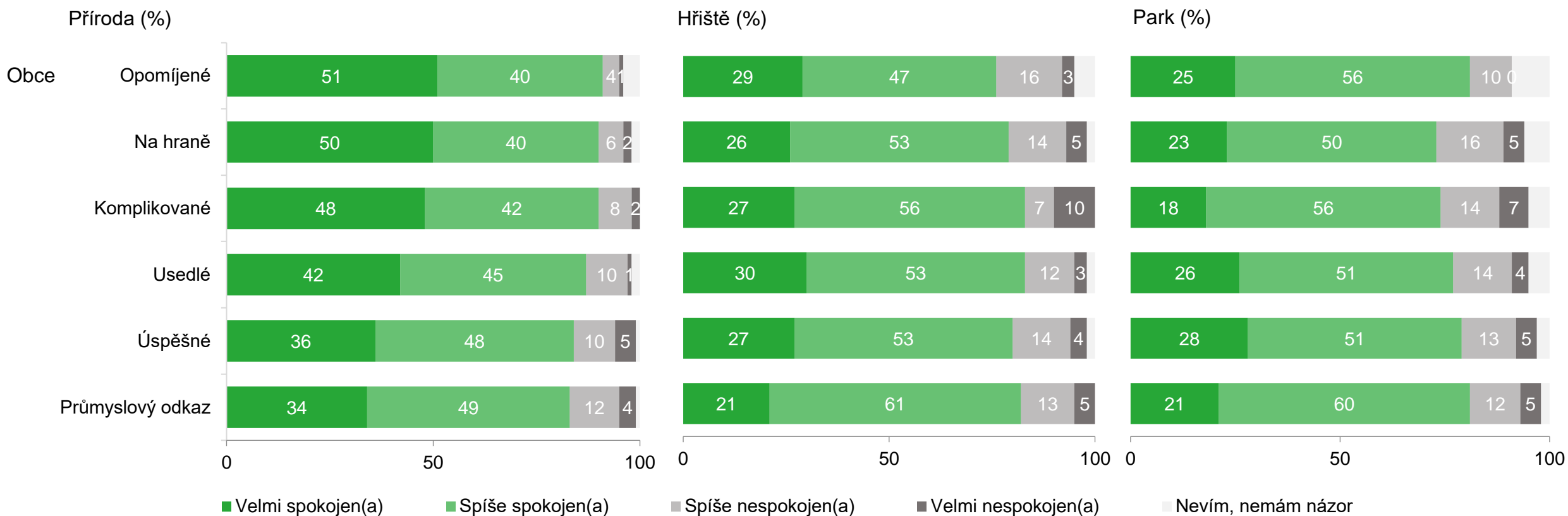
Jak jste s nejbližšími místy spokojen(a)? (%)

Bez ohledu na objektivní podmínky jsou rodiče školních dětí s venkovními prostředím většinově spokojeni

Rozdíly v hodnocení dostupných venkovních míst v závislosti na **typu obce** z hlediska kvality života **nejsou zásadní**. Spokojenost s dostupnou přírodou, hřišti a parky všude převažuje.

Odlišnosti jsou pouze v **míře intenzity**, kdy lidé z obcí **Průmyslový odkaz** a **Úspěšné obce** jsou méně často velmi spokojeni s přírodním prostředím, což je v souladu s charakteristikou těchto obcí jako obcí s méně dostupnou zelení. Naopak v Opomíjených obcích je míra intenzity spokojenosti s přírodním prostředím nejvyšší.

Rodičovské hodnocení venkovních míst je úzce spjaté s činnostmi, kterým se zde děti věnují

Rodiče v kvalitativních rozhovorech většinou hodnotili místa v okolí, kde jejich děti obvykle tráví čas venku, jako **vyhovující**. Pokud se objevila konkrétní kritika, byla spíše **ojedinělá** a týkala se nepřístupnosti multifunkčního hřiště veřejnosti nebo absence toalet v blízkosti hřiště. Rodiče starších dětí (zhruba od dvanáctého roku) v několika případech zmínili, že se dětská hřiště v okolí začínají nabídnutými atrakcemi **vzdalovat** potřebám jejich dětí, spíše však tuto skutečnost konstatovali a neformulovali ji jako výtku. Někteří také popisovali obecně **nezájem** svých potomků. **S rodičovským popisem míst také úzce souvisí činnosti, kterým se zde děti věnují a obvykle byly přirozenou součástí výpovědí na toto téma.**

Rodiče hodnotí venkovní místa pro děti v okolí:

„Do nějaké míry dojíždění tu něco je. Jsou tu workoutové hřiště, skatepark, ale to není nic, čemu by se dcera věnovala. Záleží na tom, co komu vyhovuje. Jsou tu cesty na běhání. Ale když zohledním to, co má dcera ráda, tak tady toho pro ni moc není.“

matka dcery, 15 let, Hlavně hraju hry

„Já si myslím, že je toho tady dost. U školy mají velké hřiště, kousek je skatepark, ale on nikam nechce.“

matka syna, 15 let, Nevyhraněný typ

„Chybí asi ty záchody. Kdyby tam dali toi toiky, to by bylo dobrý, ale když tam děti chtějí být víc hodin, děti mohou odskočit ke stromu, ale pro dospělé je to horší. Záchody tam fungují do 4 odpoledne, ale spoustu rodičů tam sedí i dále, a to je jediné takové nedotažené.“

matka syna, 7 let, Jdu jen tak ven

„Zakopat si chodí na fotbalové hřiště. Jinak tu mají ještě workoutové hřiště. Na skluzavky už jsou velcí. Na spoustě těch míst jsou PokéStopy, kde chytají pokémony. Musí tam dojít a chytnout pokémona. Na možnosti pro trávení dětí venku je to tady dobrý.“

matka syna, 10 let, Hlavně hraju hry

„Takový průměr, asi bych to nějak nevyzdvihovala, ale ani to není špatné, že by tady pro děti nebylo žádné vyžití.“

matka syna, 12 let, Hlavně hraju hry

„On má ve škole hřiště, ale není to volně přístupné. Je tam fotbalové hřiště, hřiště na basket...já bych ho tam i doprovodila, badminton bychom tam mohli hrát, ale tam prostě ten přístup nemáte.“

matka syna, 13 let, O víkendu jsem v přírodě

„Hřiště tu jsou hezké, ale stejně, že by se tu hromadně scházeli, to ne. Možnosti tu asi mají, ale spíš je nevidí nebo je to nezajímá. Ani starší holky se tu nikde nescházely. Hrávaly si v družině.“

matka dcery, 13 let, Nevyhraněný typ

Hřiště mají hlavní roli u mladších školáků, pro starší už nejsou tak důležité

Konkrétní **místa**, kde děti dle rodičů tráví čas venku, **se liší především v závislosti na jejich věku a vztahu k pobytu venku**. V případě dětí ve věku do 13 let v rodičovských výpovědích hraje prim hřiště. Dětská hřiště jsou klíčovým místem především pro nejmladší děti (7-9 let), zejména pak pro děti spadající do skupiny „jdu jen tak“ ven, které zde podle rodičů stráví nejvíce času hraním si s kamarády, kamarádkami z okolí nebo sourozenci. Typ her se pak různí podle povahy dětí.

S přibývajícím věkem ve výpovědích dětská hřiště střídají hřiště sportovní, workoutová nebo skateparky. Celkově však pro děti starší 13 let začínají ztrácet na důležitosti. Děti je využívají pro konkrétní sportovní aktivity. Mimo to je však u nejstarších dětí patrné, že je pro jejich čas venku důležitější, s kým a jak ho tráví, než to, na jakém konkrétním místě ho tráví. Podle některých rodičů již jejich děti o hřiště obecně nejeví zájem. Je zřejmé, že si starší děti svůj čas venku více řídí podle sebe, a jejich rodiče tak mají často menší přehled o konkrétních místech a činnostech, které venku podnikají. Některé starší děti navíc nemají tendence být na jednom místě a spíše se procházejí, případně jezdí na kole po okolí.

K dalším jmenovaným místům patří také zahrada u domu (pokud jí rodina disponuje), kde spíše mladší děti pobývají společně s rodiči či sourozenci. Nezávisle na věku pak děti k procházkám, toulkám po okolí využívají s kamarády nebo rodiči, domácími mazlíčky specifická místa v okolí bydliště, dostupnou přírodu, cyklostezky atd. Z rozhovorů s rodiči rovněž vyplynulo, že chlapci svůj čas venku tráví ve větších skupinkách, než jak je tomu dívek. **Rodiči popsané návyky dětí a místa v okolí navíc korespondují s obsahem foto deníků, ve kterých děti po dobu jednoho týdne zaznamenávaly svůj pobyt venku, případně popisovaly, proč v daný den zůstaly doma nebo se zrovna věnovaly jiným aktivitám.**

Rodiče o místech, kde jejich děti tráví čas venku (1/2)

„Oni chodí na hřiště, hrají tam samé klasické hry, ale poslední dobou se tam objevila další partička kluků, kteří se do nich navázeli, takže teď si hrají na válku. Mají válku s druhou partou, to je taková klasická klukovina. Šermují mečema, honí se, kdo koho víc vystraší.“

matka syna, 7 let, Jdu jen tak ven

„No na to hřiště, tam chodí spousta dětí, ze školky, ze školy, jak se znají. Já mám komunikativní děti, oni se nestydí, oni se baví i s těmi, se kterými se neznají a třeba i se staršími dětmi, na to dáváme pozor, ale většinou na to hřiště chodí.“

matka syna, 9 let, Jdu jen tak ven

Jsou to spíše diskuzní fóra, než aby si spolu hráli

Rodiče o místech, kde jejich děti tráví čas venku (2/2):

„Ta chodí s kamarády ze školy a kamarádkami z tábora. Řekla bych, že jsou to v poslední době spíš diskuzní fóra, než aby si spolu hráli.“

matka dcery, 14 let, Nevyhraněný typ

„Chodí na hřiště a vyprávěl mi, že si tam stavějí nějaký domeček na stromě. Něco takového. Nechodím je kontrolovat, co tam dělají. Oni se tam asi dokážou zabavit na prolézačkách.“

matka syna, 12 let, Hlavně hraju hry

„Po pravdě přesně ani nevím, kde takhle bývá. Moc se mi s tímhle nesvěřuje. Ale co já si můžu takhle myslet, tak jsou na nějakém hřišti s kamarádkou. A chodí po nějakých obchodech a různě si tam nakupují, to vím.“

otec dcery, 13 let, Nevyhraněný typ

„Já si myslím, že ty místa jako kino, velká nákupní centra a podobná zajímavá místa, kam takhle teenageři chodí, ji lákají, protože to tady nemá. Tak ona mě někdy přemlouvá, tak jsme byly takhle ve XXX, což je takové nejbližší velké město tady.“

matka dcery, 14 let, O víkendu jsem v přírodě

„Ve školním roce je jasné, že mají ty kroužky, tam nemají moc času. Ten zbytek mi nevádí, že jsou doma a dělají si co chtějí. Teď jsou prázdniny a rádi by nějakou aktivitu venku, ale nechtějí sami. Manžel s nimi často sportuje, ale teď je v práci a může až odpoledne a řešíme, co jim přes dopoledne, poledne zajistit.“

matka syna, 14 let, Hodně toho dělám doma

„S tou (partou, pozn. výzkumného týmu) se schází, s tou hrají volejbal, nebo se potulují nebo jsou u někoho doma. Vždycky přijde, já se ho ptám a on řekne „chodili jsme“, tak myslím, že prostě chodí venku a občas si zahrají volejbal.“

matka syna, 15 let, O víkendu jsem v přírodě

Pohled dětí na okolní venkovní místa se podobá rodičovskému

Děti, se kterými výzkumný tým vedl rozhovory, se v hodnocení a v pohledu na místa, kde tráví svůj čas venku, z větší části **shodly** se svými rodiči. Pouze u nejstarších dětí (ve věku 14–15 let) bylo patrné, že se s rodiči v některých detailech rozcházejí.

Skupina dětí, s níž měl výzkumný tým možnost hovořit, obecně nebyla k místům, kde mohou a tráví svůj čas venku, kritická. Pokud jmenovaly jisté nedostatky, byly individuální, šlo například o chybějící vyžití, vybavenost na vesnici v porovnání s městem, v případě nejmladšího, devítiletého respondenta, šlo o nápady na zlepšení konkrétní atrakce na dětském hřišti (větší, jinak tvarovaná skluzavka).

Starší děti na přímou otázku, zda ze svého pohledu mají „kam jít“, až na jednu výjimku uváděly, že nemají pocit, že by jim chyběla místa, obtížnější pro ně byla spíše domluva s kamarády.

Děti o tom, zda by něco na místech venku v okolí změnilo nebo vylepšilo:

„Na hřišti máme skluzavku, ale já mám radši tobogány. Takže kdyby tam byla skluzavka, která by vedla do tobogánu, tak by to bylo lepší. A zatočená, ne rovná.“

chlapec, 9 let, Jdu jen tak ven

„Jo, nikdo mi nechybí. Můžu chodit v pohodě i sama ven. Musím mít u sebe mobil, kdyby se něco stalo, tak abych mohla zavolat a musím chodit včas domů. Nebo když bych nakonec s kámoškou chtěla jít někam jinam, tak mamce nebo tatkově zavolám, že tam budu.“

dívka, 13 let, Nevyhraněný typ

„Je tam určitě dobrá příroda, ale ve městě je zase spousta atrakcí, co se dají dělat, nebo různé posezení, park a hřiště, rybník a lavičky. Tyhle možnosti na vesnici nejsou. A mezi děckama ten kolektiv v naší vesnici není nic moc. Moc si s nimi nerozumím.“

dívka, 14 let, O víkendu jsem v přírodě

„Máme tu třeba skate park, parky a lesy, což stačí pro všechny. Poslouchám hudbu, tak mě to uklidňuje. Lepší je ale jít s někým.“

dívka, 14 let, Nevyhraněný typ

Poznámka: Tato a následující strany (75-77) vycházejí z kvalitativní části šetření, hloubkových rozhovorů s dětmi, které bylo možné porovnat s odpověďmi jejich rodičů. Společně se záznamy z foto deníků, ve kterých děti po dobu jednoho týdne zachycovaly místa, kde trávily svůj čas venku, případně jinak strávený čas, poskytují unikátní pohled na místa, kde se děti venku pohybují. Výzkumná zpráva s ohledem na zachování anonymity respondentů obsahuje pouze výběr fotografií z deníků. Ostatní neveřejné záznamy měl za účelem analýzy k dispozici pouze výzkumný tým.

Mladší školáci mají místa venku spojená s hraním si, pro starší je důležitější, jak se zde cítí

Vnímání míst přímo dětmi, se, jak bylo zřejmé již z rodičovského pohledu, liší především podle **věku**.

U mladších respondentů (7-12 let) tak ještě byla určitá místa (dětské hřiště, zahrady vlastní nebo kamarádů či kamarádek) spojená se společným **hraním si**.

U starších dětí šlo více o to, jak se na daném místě cítí samy nebo společně se svými vrstevníky. Současně, pokud jsou venku s někým, už jde podle nich více o to trávit čas v **něčí přítomnosti** a zkrátka si **povídat**. Zároveň už starší z dětí vnímaly přírodu jako klidné místo, kde je jim samotným nebo společně s někým příjemně. Oblíbené jsou pak v jejich případě spíše určité trasy než jedno konkrétní místo, jak bylo vidět u mladších školáků. Chuť jít někam ven taky obecně souvisí s tím, zda děti mají někoho, s kým by se mohly sejít. Zde bylo vidět, že pokud je pro ně domluva s **kamarády** obtížnější, vyrazily samy nebo bez rodičů ven o něco méně.

Děti o svých oblíbených místech venku:

„U kámoše v bazénu. A pak to hřiště, kam to mají všichni blízko, nosíme si do našeho úkrytu, takový roští, věci, chodíme tam takhle už asi dva roky. Ted' jak jsme starší, tak tam chodíme míň, protože máme víc školy a domácí povinnosti.“

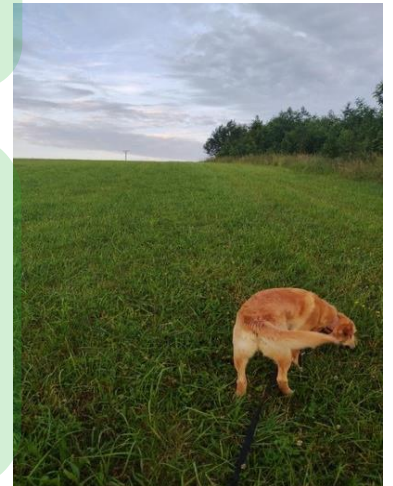
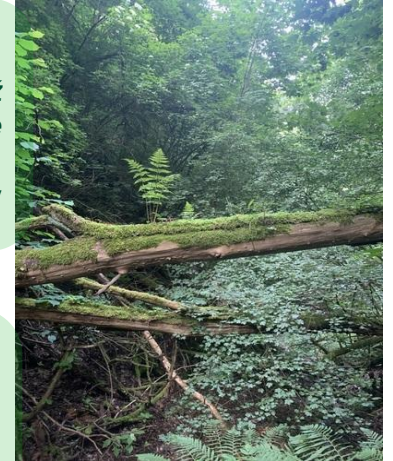
chlapec, 12 let, Hlavně hraju hry

„Asi procházka, baví mě si sednout a dívat se na přírodu, je to uklidňující třeba po škole. Na (...), když jdu ze školy, si třeba sednu a jen koukám nebo si pustím písničky.“

dívka, 14 let, Nevyhraněný typ

„Rozhodně ta louka, tam chodím ráda, je tam klid a moc nikdo tam nechodí, je to tam takové odřízlé. Jsem tam sama, můj pes je trochu problematický s ostatními, takže tam je to klidné místo ho proběhat a tak. Jinak my bydlíme na kopci a ta louka je kousek za barákem, jinak mám taky ráda lesy. Ve městě je taky park, kde je hodně klid a tak.“

dívka, 14 let, O víkendu jsem v přírodě

Místa venku zachycená v dětských denících

Děti, jejichž rodiče se zapojili do kvalitativní části výzkumu, jsme požádali, aby formou **foto deníků** po dobu **jednoho týdne** zaznamenávaly každý den místa, na nichž trávily svůj čas venku, případně jinak strávený čas. Děti nám tak daly nahlédnout do okolí svých domovů, zahrad, zachytily různá místa, kde se pohybují s kamarády, rodinou, domácími mazlíčky nebo samy. Každý z dětských účastníků našeho výzkumu uchopil deníkové záznamy po svém. Některé děti byly v popisech daných míst stručné, část přidala více detailů (především mladší děti do 10 let). Zachycený týden se od jiných mohl vymykat v tom směru, že před prázdninami některé z dětí trávily více času venku se školou či družinou a na výletech. V daném období více dětí psalo, že je od pobytu venku odrazuje přílišné horko, „vedro“.

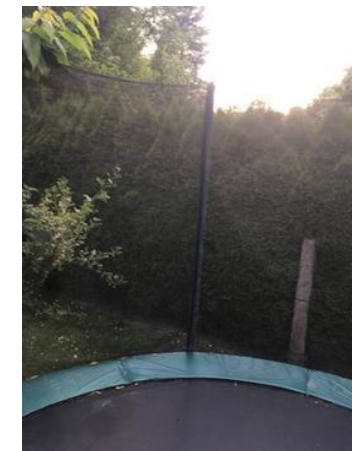
Deníkové záznamy dětí v obecnosti potvrzují výpovědi rodičů i části dětí, se kterými jsme pak vedli rozhovory. Mladší děti (zhruba do 12 let) tak čas venku trávily na různých hřištích s kamarády nebo se sourozenci, hojně také na zahradách svých domů. Velká část dětí zavítala k **bazénu** na své zahradě nebo u kamarádů nebo jinam k vodě. V případě mladších dětí patří k oblíbeným domácím zahradním atrakcím jednoznačně **trampolína**. Mezi staršími (13-15 let) již bylo zřejmé, že se venku více pohybují samostatně, hřiště vyhledávají méně a pokud, tak sportovní, spíše se venku pohybují samy nebo s kamarády či kamarádkami a místo hraní se **prochází**. Část strašších dětí také zachytila své cesty na kroužky nebo tréninky (spíše uvnitř, pouze jeden ve venkovním prostředí). Společný čas s rodinou venku zachycovaly především o víkendových dnech.

Děti nebo mladší děti také zachytily, když svůj čas doma nebo jinde uvnitř trávily před nebo s elektronikou (tablet, playstation, počítač). Jak moc ji děti používají venku, z fotografií zřejmě nebylo. Výjimkou byl ovšem jeden konkrétní záznam, kdy desetiletý respondent náležící do skupiny „hlavně hraju hry“ trávil velkou část týdne při pobytu venku sám nebo s kamarády chytáním Pokémonů. V tomto případě šlo tedy sledovat jasné propojení online a offline prostoru, ke kterému tato hra vybízí. Tento respondent taky popisoval odpočinek na zahradě spojený se sledováním videí na sociálních sítích.

Ukázky z dětských deníků:

Chytání Pokémonů
chlapec, 10 let, Hlavně hraju hry

Oblíbené skákání na trampolíně
dívka, 13 let, Nevyhraněný typ

Čtení v městském parku
dívka, 14 let, Hodně toho dělám doma

Víkendová procházka s maminkou
dívka, 13 let, Nevyhraněný typ

6. Venku se školkou: pobyt venku dětí v mateřské škole

Shrnutí zjištění: pobyt venku dětí v MŠ

- Pro mateřské školy je **pobyt venku přirozenou součástí dne**. Jednoznačná **většina rodičů malých dětí je spokojená s** množstvím času, které jejich děti tráví venku při pobytu ve školce nebo dětské skupině. Výrazná většina rodičů také považuje za správné chodit ven se školkou za každého počasí.
- Zcela jednoznačná je také **spokojenost rodičů se zelení** u mateřské školy, do které jejich děti chodí. Převažující spokojenost ovšem automaticky neznamena, že není co zlepšovat. Významný podíl rodičů (38 %) si myslí, že by školka měla investovat do zlepšení venkovního prostředí.
- Z pohledu **vyučujících v MŠ** dětem pobyt venku přináší **širokou škálu benefitů**: možnost pro přirozený pohyb a volnou hru, posílení imunity, zlepšení fyzické zdatnosti, rozvíjení jemné i hrubé motoriky v přirozeném prostředí, rozvoj sociálních vztahů a schopnosti spolupráce, základ pro budování návyku chodit ven v kontrastu k „dostupnému“ trávení času doma (u televize, počítače apod.).
- Přirozenou bariérou pro pobyt venku předškoláků ve školce je **nepříznivé počasí** (mráz, déšť, velké horko, vítr, rozptylové podmínky). Postoje rodičů na překážku nepředstavují. Naopak je podle vyučujících stále častější, že pro některé děti je **školka jedinou možností**, kdy být venku ve všední dny, s rodiči už ven nechodí.
- Pro děti v mateřské škole je nejvíce oblíbený **volný pobyt na zahradě** školky bez řízené činnosti.
- Vybavení MŠ významně závisí na **iniciativě vedení MŠ**, zapojení do různých typů projektů, a také na vztahu se zřizovatelem. **Přírodní zahrady** představují vhodný prostor především pro volnou hru dětí, která má jasně pozitivní vliv na fyzický i psychický rozvoj dětí.

Rodiče předškoláků jsou spokojeni s tím, kolik času jejich děti ve školce stráví venku

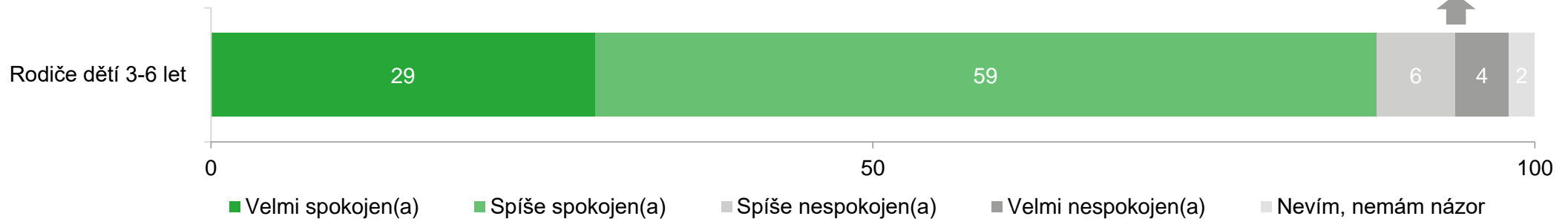
Jednoznačná většina rodičů předškoláků (88 %) je **spokojená s množstvím času**, které jejich děti **tráví venku** při pobytu ve školce nebo dětské skupině.

Nespokojenost vyslovuje pouze necelá desetina. U nich pak jednoznačně převažuje názor, že by děti měly venku trávit více času.

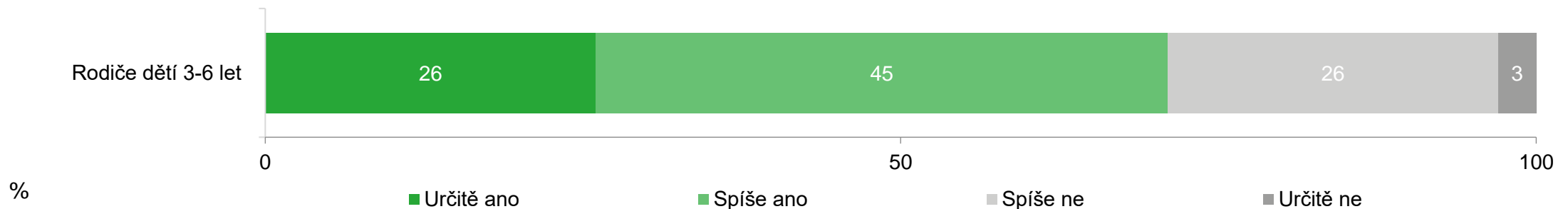
Výrazná většina rodičů (71 %) také považuje **za správné chodit ven se školkou za každého počasí**. Necelá třetina však zastává nesouhlasný postoj, přičemž častěji jde o rodiče z domácností s nižším vzděláním. Naopak méně častý je nesouhlas s pobytem venku za každého počasí u rodičů z velkých měst (nad 100 tis.).

Jak jste spokojen(a) s množstvím času, který Vaše dítě během pobytu ve školce, dětské skupině tráví venku? (%)

Více času venku 82 %, méně času venku 18 %

Považujete za správné, aby děti ve školce, dětské skupině chodily ven za každého počasí? (%)

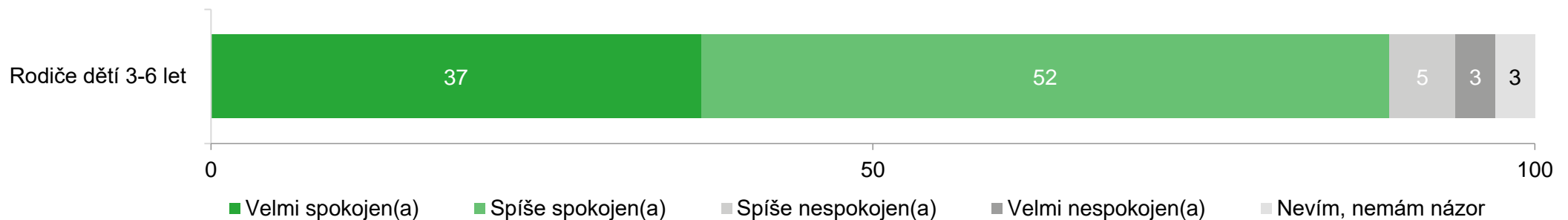
I přes jasnou spokojenost se zelení u školky část rodičů vyžaduje zlepšení

Podobně jako u času tráveného venku je jasná většina rodičů předškoláků (89 %) **spokojená se zelení u školky**, kde jejich děti tráví čas venku při pobytu v MŠ. S kvalitou zeleně u školky jsou většinou spokojeni i rodiče, kteří jinak považují školku, do které jejich dítě chodí, za spíše průměrnou. Pouze je u nich mírně nižší podíl odpovědí „velmi spokojeni“: 30 %.

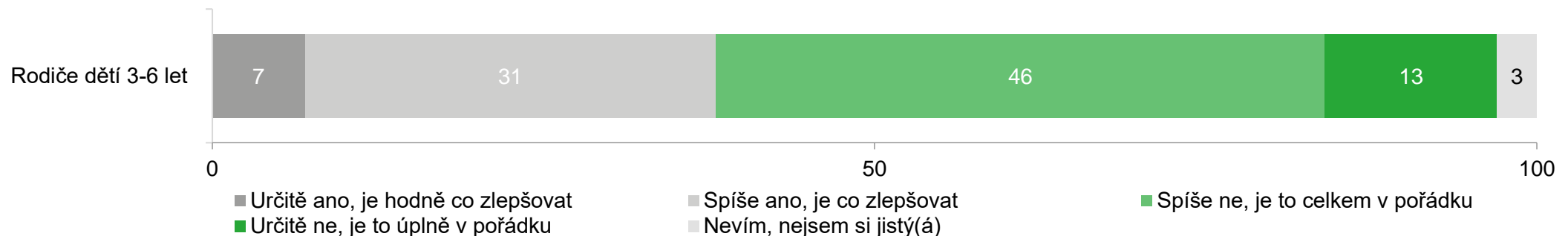
Nespokojenost vyjadřuje pouze necelá desetina. Pro tyto rodiče jsou důvody nespokojenosti nedostatek zeleně, prostoru a nekvalitní, příliš nudné prostředí pro hru.

Převažující spokojenost ovšem automaticky neznamená, že není co zlepšovat. Dvě pětiny rodičů (38 %) si myslí, že by školka měla investovat do zlepšení venkovního prostředí.

Do jaké míry jste spokojen(a) se zelení u školky, kde děti tráví čas venku? (%)

Myslíte si, že by školka Vašeho dítěte měla více investovat do lepšího venkovního prostředí školky? (%)

Pobyt předškoláků venku má z pohledu vyučujících MŠ širokou škálu pozitiv

Vyučující mateřských škol spatřují hlavní **výhody a přínosy pobytu předškoláků venku** v následujících prvcích:

- Přírozený pohyb a volná hra
- Posílení imunity
- Zlepšení fyzické zdatnosti
- Rozvíjení jemné i hrubé motoriky v přírodném prostředí
- Sociální vztahy, posilování kamarádství, schopnosti kooperace
- Saturace pobytu venku u dětí, které by se s rodiči ven nedostaly
- Základ pro budování návyku chodit ven v kontrastu k „dostupnému“ trávení času doma (u televize, počítače apod.)
- Přírozené prostředí pro „učení se“

„Přírozený pohyb, je to nejlepší, co může být. Když se pohybujete, tak vám funguje všechno, myšlení, prokrví se mozek, ruce, nohy, děti začnou i líp mluvit.“

vyučující, vesnická MŠ

„Když tam mají tu volnost, tak se nám automaticky rozdělí do takových skupin a tam ty kooperativní dovednosti využívají přirozeně.“

ředitelka MŠ, menší město

„V této době, kdy ty děti většinou sedí doma u internetu, tabletů, pohádek, lega, tak si myslím, že je dobré jim zajistit aspoň prostřednictvím nás aktivity venku. Samozřejmě netvrdím, že všichni rodiče jsou stejní, ale minimálně polovina těm dětem nevěnuje tolik času, tolik volnočasových aktivit venku, kolik by měli.“

vyučující MŠ, krajské město

„Vedeme děti k ekologii, takže jak chodívají zalévat, uvědomují si, že je potřeba schraňovat dešťovou vodu, že se pak nemusí platit. Takže se snažíme, aby měli děti takové ekologické povědomí.“

ředitelka MŠ, menší město

Hlavní bariérou pro pobyt venku ve školce je nepříznivé počasí

Vyučující mateřských škol spatřují hlavní **komplikaci** pro pobyt venku v **nepříznivém počasí** (mráz, déšť, velké horko, vítr, rozptylové podmínky). Je to pro ně jasná a přirozená bariéra.

Méně často zmiňované bariéry jsou:

- **Prostorové bariéry** s ohledem na školní zahradu (nutnost tříd se střídat, nedostatek prostoru)
- Nutnost dodržovat **režim dne** (jídlo, odpolední vyzvedávání dětí)
- **Riziko úrazu**, které může ovlivnit přístup učitelek k pobytu venku (strach, že se něco stane)
- **Osobní přístup** učitelek/učitelů k pobytu venku

Postoje rodičů nejsou bariérou.

Podle **vyučujících** je stále častější, že pro některé děti je **školka jedinou možností**, kdy být venku ve všední dny, s rodiči už ven nechodí. Je to ovšem perspektiva účastnic kvalitativního výzkumu, z vyjádření rodičů v kvantitativním výzkumu vyplývá, že s dětmi venku čas tráví (jen necelá desetina rodičů předškoláků uvedla, že ve všední den jejich děti nestrávily žádný čas venku mimo pobyt ve školce).

Spíš výjimečně si podle vyučujících rodiče stěžují na pobyt dětí venku kvůli tomu, že se děti zašpiní.

„Chodí se ven po svačince a řízené činnosti (...) chodíme za každého počasí, jen když prší nebo když je víc jak -10 stupňů.“

vyučující, vesnická MŠ

„V zimě, pokud není -8 °C a níž nebo hustě neprší, chodíme každý den ven. Ještě záleží na rozptylových podmínkách, když se vyhlásí vyšší stupeň nebo když jsou nepříznivé povětrnostní podmínky, tak to vyhodnotíme a nechodíme na místa, kde hrozí nebezpečí.“

vyučující MŠ, krajské město

„Někdy je to opravdu i ze strany pedagogů, že je musím honit. Oni pracují bezvadně, ale někdy je musím nutit, hlavně na podzim. Bariéra je vychovat ty pedagogy.“

ředitelka MŠ, krajské město

„Někdy děti přijdou domů a ven už vlastně ani nejdou. Většina rodičů pro ně přijede autem a už se ven prostě nedostanou. Máloukteré děti nám říkají, že když přijdou domů, tak jdou ještě ven. Myslím si, že ty děti potřebují být venku.“

ředitelka MŠ, menší město

Předškoláky nejvíc baví volná zábava na zahradě

Pro děti v mateřské škole je nejvíce oblíbený **volný pobyt na zahradě** školky bez řízené činnosti. Volnost je hodně důležitá v kontrastu k dopolední řízené činnosti nebo odpoledním kroužkům.

Výčet konkrétních **činností**:

- Jízda na kole, odrážedle
- Hraní si s vodou
- Tobogán
- Hraní v lese, stavění bunkrů z přírodnin
- Při procházkách možnost se zastavit a volně si hrát

„Nejpopulárnější jsou kola, odrážedla, motokáry.“

Vyučující, vesnická MŠ

„Nejradši mají, když mají volno (...) Nastavíme jim pravidla a ty děti si můžou volně jít, kdo chce, tak jde na houpačku, prolézačky, na písek nebo si jdou vrtat dřívkem do země.“

Ředitelka MŠ, menší město

„Ze začátku jim necháváme volnou hru, protože to je pro ně nejpřirozenější. Nic s nimi neorganizujeme do té doby, než začnou takzvaně zlobit.“

Vyučující MŠ, krajské město

„Ale děti, které jsou tady ve školce, jsou pořád organizovaný, pořád se musí na něco soustředit, ale není to taková pohoda jako doma a pak si je maminka vyzvedne a oni jdou hned na kroužek a tam jsou taky organizovaní. Ty děti si dneska nemají čas oddechnout.“

Vyučující, vesnická MŠ

Přírodní zahrady jako vhodný prostor pro volnou hru dětí

Vybavení MŠ významně závisí na **iniciativě vedení MŠ**, zapojení do různých typů projektů, a také na vztahu se zřizovatelem.

V rozhovorech s pedagogy jsou popisovány **přírodní zahrady** jako vhodný prostor pro volný pohyb dětí (prvky: keře, záhony, jezírko, posezení, přírodní učebna – využívána především v květnu a červnu).

Vyučující mateřských škol uvádějí následující **nedostatky** ohledně venkovního prostředí u nich v MŠ:

- nedostatečné vybavení zahrady MŠ,
- nevhodné herní prvky (např. kolotoč, trampolína, nevhodné houpačky)

„Máme tu kolotoč, ten se mi osobně nelíbí, je takový nebezpečný. Vždycky tam jedna musí stát a hlídat děti. Dá se to rychle roztočit, děti tam dávají nohy a musí se to moc hlídat.“

vyučující, vesnická MŠ

„Čerpali jsme finance z projektu Přírodní zahrada, takže se nám s pomocí města podařilo prvně vybavit zahradu nějakými prvky na pohyb dětí a potom jsme tam doplnili keře, vyvýšené záhony, jezírko a přírodní učebnu.“

ředitelka MŠ, menší město

„Vím, že dost učitelek si tu naši zahradu i fotilo a bylo to pro ně taky inspirativní (...) protože když tam na té zahradě skoro nic nemáte, tak to ty děti nebude bavit.“

ředitelka MŠ, menší město

„Ještě jsme tady měli trampolínu, ale tu jsme z důvodu bezpečnosti zrušili (...) kromě trampolíny tady byly nebezpečné ještě houpačky. Když se houpaly, děti tam okolo běhaly a pak do sebe narazily nebo se kopaly.“

vyučující MŠ, krajské město

**7. Děti by se mohly učit venku častěji:
školní výuka venku z pohledu dětí, rodičů a pedagogů**

Shrnutí zjištění: výuka venku v ZŠ

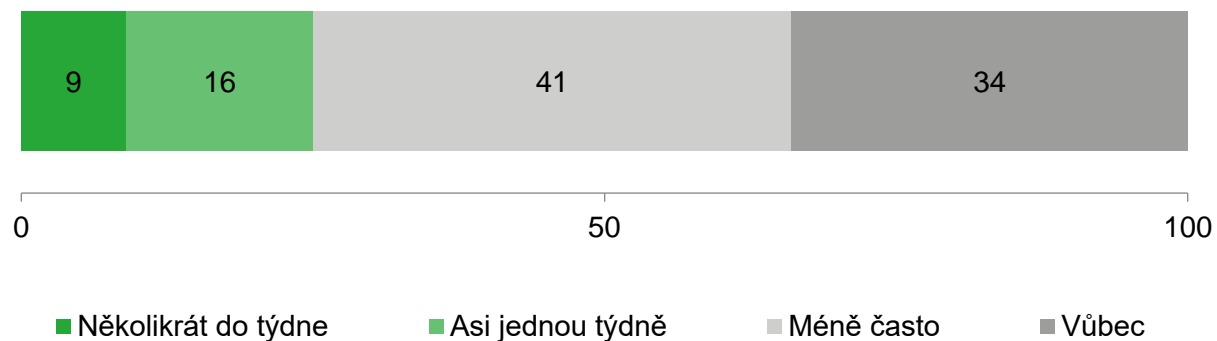
- **Rodiče školních dětí jsou ve spokojenosti s množstvím času**, který jejich dítě tráví venku během školní výuky, **rozděleni** na dvě skupiny. Mírnou převahu mají rodiče vyjadřující nespokojenost a podle nich je jasně potřeba zvýšit množství času, které by jejich dítě trávilo během školní výuky venku.
- Samy děti, pokud se dostanou během školní výuky ven, **reagují pozitivně**. Ovšem pro většinu z nich není výuka venku běžnou praxí, třetina se dokonce ven během výuky vůbec nedostane.
- **Rodiče výuku venku podporují**, podle většiny z nich by mělo by podle nich být do výuky zařazeno více pobytu venku, mimo třídu. Zdá se, že rodiče oceňují především pobyt na čerstvém vzduchu, učení v reálném prostředí a zpestření výuky, která je pak efektivnější.
- Z pohledu **pedagogů** má učivo probírané během výuky venku větší potenciál **utkvět v paměti** dětí, pobyt venku je **prostorem pro budování sociálních vztahů**, zlepšení klimatu ve třídě a má **pozitivní efekt** jak na fyzické, tak psychické zdraví dětí.
- Z pohledu vyučujících je **hlavní bariérou nedostatečná motivace vyučujících** zařazovat výuku venku do běžné výuky (hlavně na 2. stupni, ale nejen tam). Další bariéry jsou již sekundární: organizace výuky venku (prostoje při přípravě na pobyt venku, časová omezení vyučovací hodinou), prostorová omezení školy a nevhodné prostředí pro výuku venku, riziko úrazu, snížená míra pozornosti u žáků, nedostatečně pozitivní reakce ze strany žáků.
- Naopak ze strany **rodičů** vyučující negativní reakce nezaznamenávají příliš často (pouze případně obavy o zdraví především menších dětí).

Výuka venku podle školáků není běžnou praxí

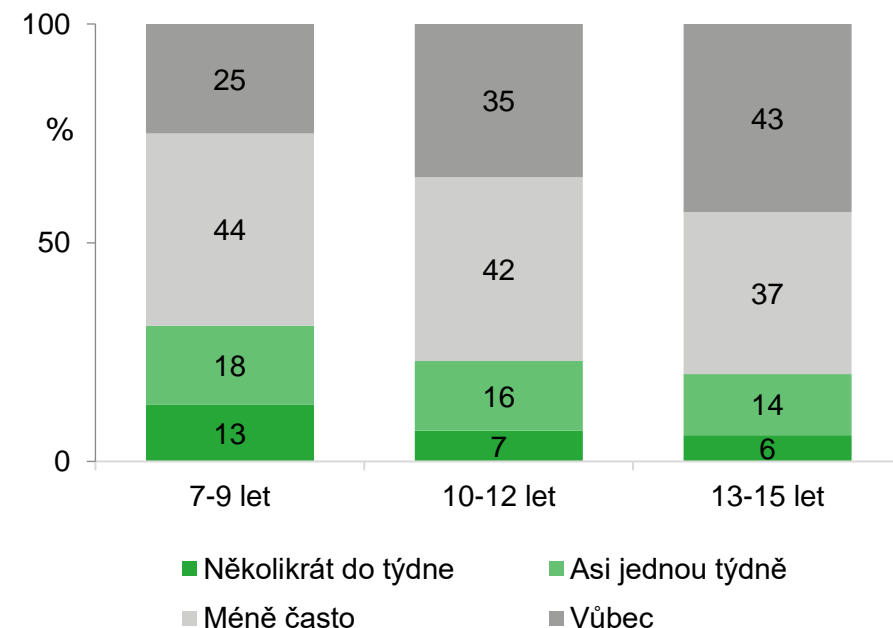
Čtvrtina dětí (25 %) uvádí, že **během výuky bývá s učiteli venku aspoň jednou týdně**. Vzhledem ke školní praxi je ovšem otázka, jestli děti v odpovědích skutečně nebraly v úvahu například hodiny tělocviku.

Naopak **třetina dětí během výuky nestráví venku žádný čas**. Častěji se venku neučí starší děti (43 %) a pak také děti z velkých měst (nad 100 tis. obyvatel: 40 %).

Trávíš ve škole během výuky čas s učitelem, učitelkou venku?
Nepočítáme přestávky, hodiny tělocviku nebo družinu. (%)

Rozdíly podle věku (%)

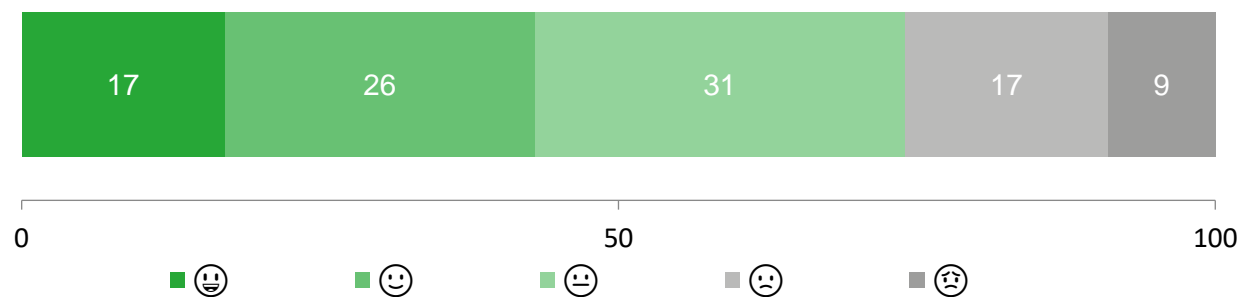

Děti, které se venku neučí, by o výuku venku stály

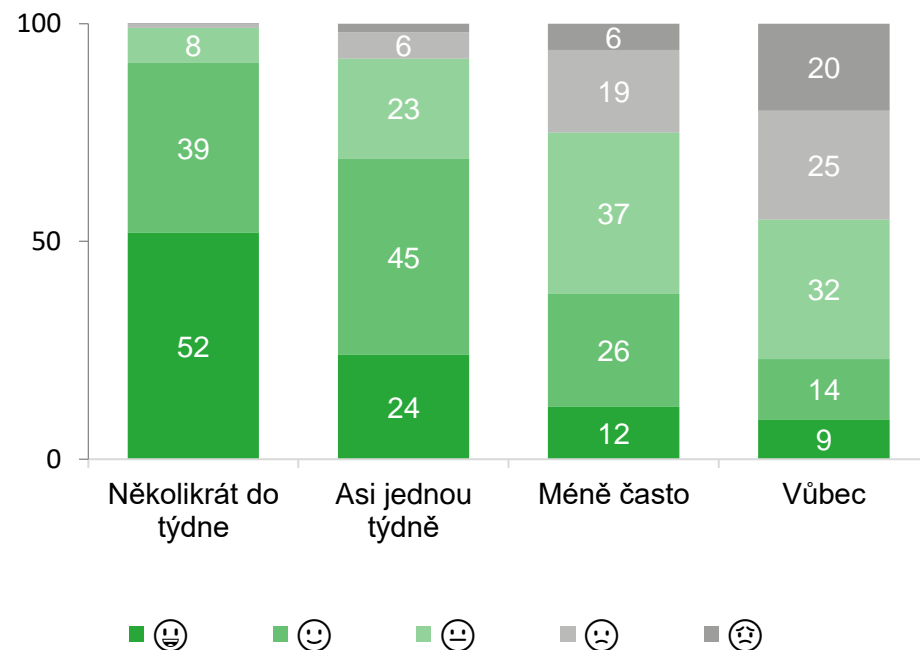
Více než dvě pětiny dětí (43 %) hodnotí rozsah času, který při výuce stráví venku, pozitivně a téměř třetina neutrálně.

Je zřejmé, že toto hodnocení úzce souvisí s tím, jak často se děti během výuky dostanou ven. Jednoznačně spokojeni jsou ti, kteří jsou zažívají výuku venku aspoň jednou do týdne. Naopak ti, kteří se během vyučování ven nedostanou vůbec, v téměř polovině tuto skutečnost hodnotí negativně (a třetina neutrálně).

Jak jsi spokojen(a) s množstvím času, který během výuky trávíš venku? (%)

Rozdíly podle frekvence výuky venku (%)

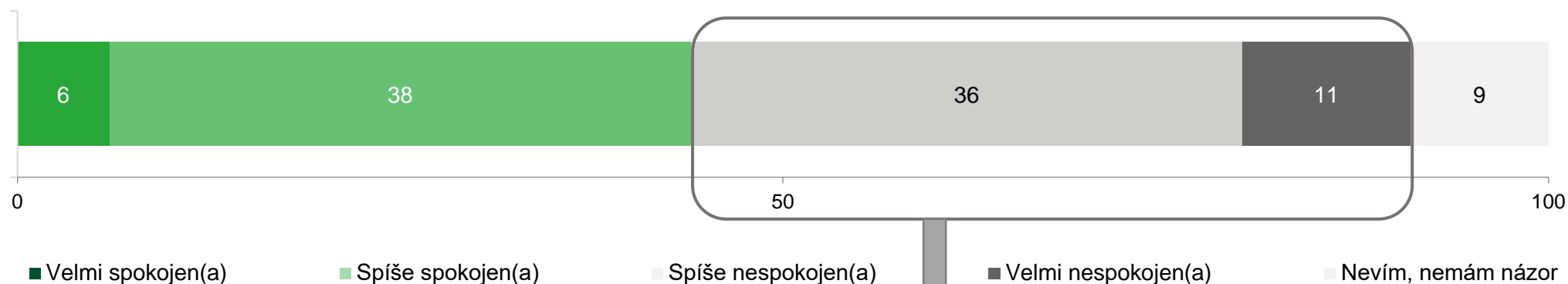

Rodiče se v hodnocení rozsahu výuky venku neshodují

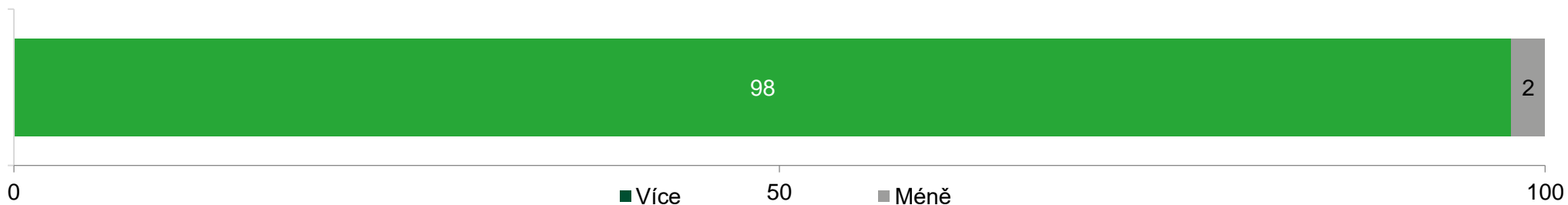
Rodiče jsou ve spokojenosti s množstvím času, který jejich dítě tráví venku během školní výuky, **rozděleni na dvě skupiny**. Mírnou převahu mají rodiče vyjadřující nespokojenost (47 %, spokojených je 44 %). Pouze 9 % rodičů nemá názor. Řešením v očích **nespokojených** rodičů je **jednoznačně navýšení množství času**, které by jejich dítě trávilo během školní výuky venku.

Spokojenější jsou rodiče dětí ve věku 7-9 let (51 %). Dodejme, že z tvrzení dětí vyplývá, že mladší školáci venku stráví v rámci školy více času.

Jak jste spokojen(a) s množstvím času, který Vaše dítě během školní výuky tráví venku? Nepočítáme přestávky, hodiny tělocviku nebo družinu. (%)

Pokud jste nespokojen(a), mělo by být podle Vás času stráveného venku během školní výuky:* (%)

*Odpovídali pouze rodiče, kteří uvedli, že jsou s množstvím času, které jejich dítě tráví během školní výuky venku nespokojeni (N=712).

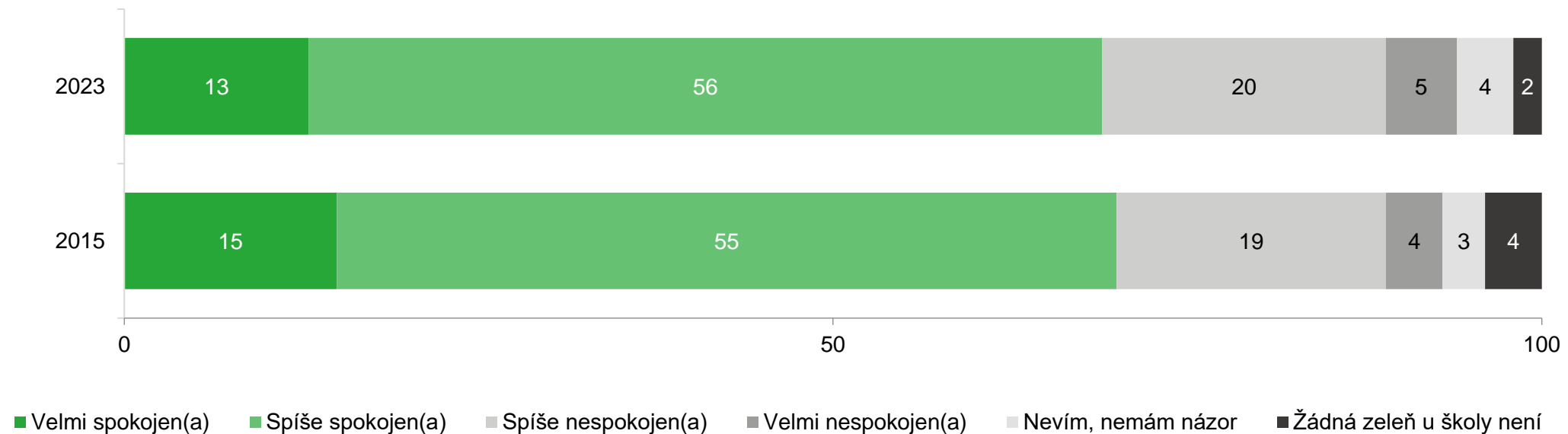
Se zelení u školy jsou rodiče školáků spokojeni

Většina rodičů (69 %) je dle svých tvrzení **spokojená se zelení u školy** navštěvované jejich dítětem. Čtvrtina s ní naopak vyjadřuje nespokojenost (25 %).

Spokojenost či nespokojenost se zelení u školy se **v čase nemění**.

Obecně lze také říci, že spokojenější jsou v tomto směru spíše rodiče žijící v menších obcích (do 5 tisíc obyvatel) a v Opomíjených obcích, kde je z hlediska objektivních znaků nejlepší životní prostředí. Naopak v Úspěšných obcích je vyšší podíl rodičů (31 %) nespokojených se zelení u školy, jde však často o velká města včetně Prahy.

Do jaké míry jste spokojen(a) se zelení u školy, kde děti tráví čas (při výuce, o přestávkách, v družině apod.)? (%)

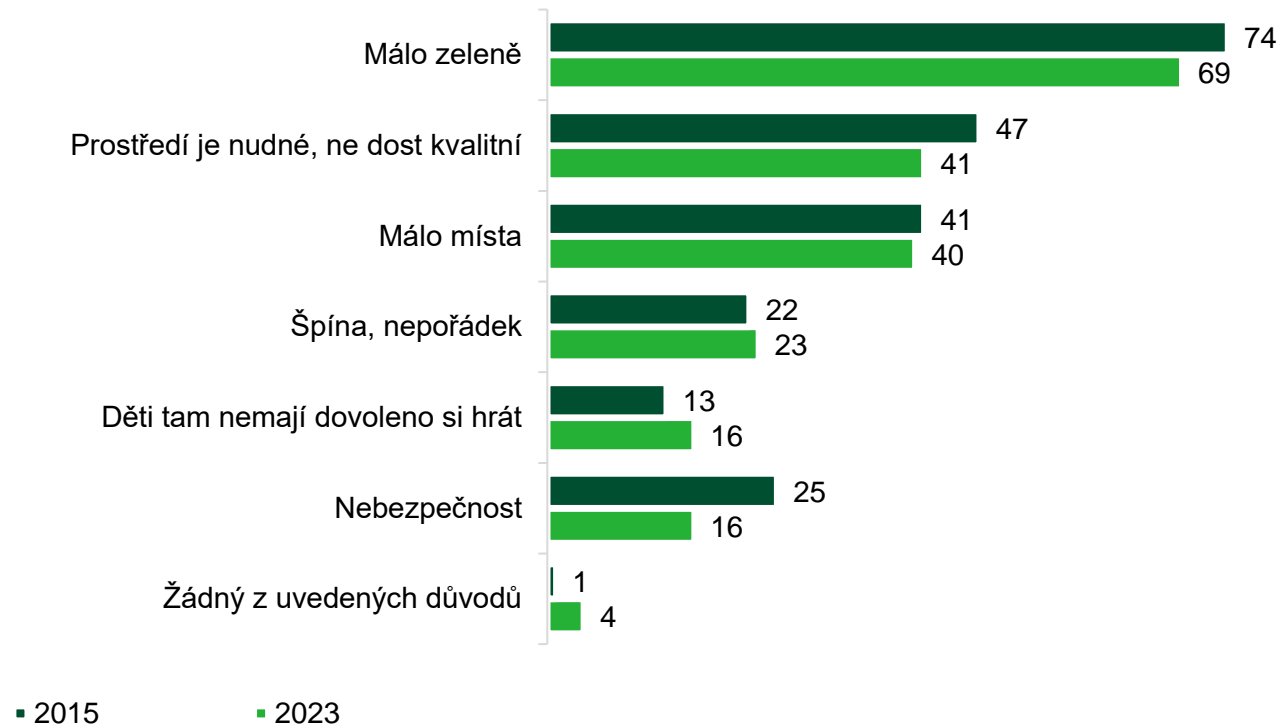

Pokud jsou rodiče nespokojeni, je to hlavně kvůli nedostatku zeleně u školy

Rodičům, kteří vyjádřili nespokojenost se **zelení** u školy navštěvované jejich dítětem, vadí především, že je jí **málo** (74 %). Dále jako nedostatek zmiňují **nekvalitní** a v jejich očích **nudné prostředí**. A málo místa.

V porovnání s předchozím výzkumem v roce 2015 **oslabilo vnímání nebezpečnosti** okolí školy.

Pokud jste s něčím nespokojen(a), uveďte s čím. (%)
Srovnání 2015 a 2023

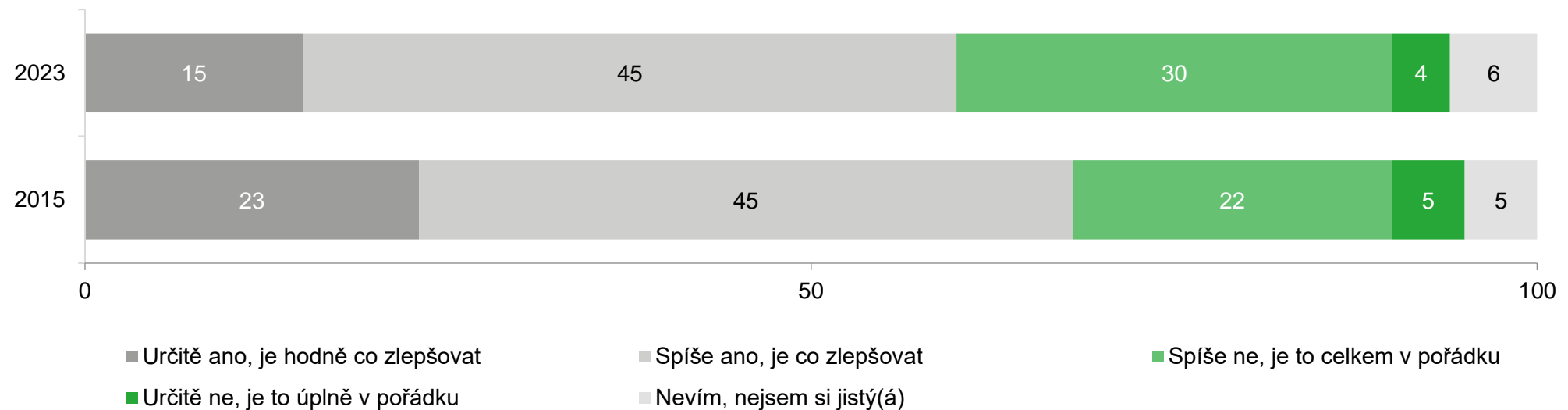
*Odpovídali pouze rodiče, kteří uvedli, že jsou nespokojeni se zelení v okolí školy navštěvované jejich dítětem (N=376 v roce 2023).

Celkově převažuje názor rodičů, že investice do okolí školy jsou potřeba

Třipětinová většina rodičů (60 %) si myslí, že by škola jejich dítěte **měla investovat do lepšího venkovního prostředí**. V porovnání s rokem 2015 je to mírně nižší podíl (68 %). Třetina rodičů charakterizuje prostředí školy jako „celkem v pořádku“ nebo „úplně v pořádku“.

Dojem, že je v okolí školy co zlepšovat, častěji sdílí rodiče žijící ve městech s 5 až 20 tisíci obyvateli a pak také velkých měst. Naopak rodiče z menších obcí častěji než ostatní nepovažují další investice do venkovního prostředí školy za nutné.

Myslíte si, že by škola Vašeho dítěte měla více investovat do lepšího venkovního prostředí školy?

Rodiče se o výuce venku vyslovují pozitivně

Rodiče v rozhovorech kvalitativního výzkumu vesměs výuku venku **podporují**. Obavy dávají najevo pouze okrajově k míře pozornosti na výuku (rozptylování).

Pokud se vůči výuce venku vyhrazují, je to vázáno na konkrétní typy škol: např. gymnázium (hodně nutného učiva) nebo malotřídní škola, kde je obtížné stihnout požadované učivo.

Ovšem **reálně** děti podle vyjádření rodičů moc výuky venku **nemají**, pobyt venku je spojený téměř výhradně s tělocvikem nebo výlety, školami v přírodě. Určitý prostor pro pobyt venku je pouze na prvním stupni (resp. v družině).

Benefity výuky venku z pohledu rodičů:

- Pobyt na čerstvém vzduchu
- Učení v reálném prostředí, pozorování
- Zpestření výuky, která je pak efektivnější

„Ale mohlo by to být častěji, když je hezky, protože ty místa tam jsou a je to záležitost počasí (...), takže kdyby to bylo častěji, tak bych to podpořila, takhle je to, že je konec roku, tak jdou ven.“

matka syna, 9 let, Jdu jen tak ven

„Umím si představit, že jsou děti, které to rozptyluje, neudrží pozornost, ale já jsem za to ráda, když jsou děti vytažené ven a nejsou jen zavřené ve třídě. (...) Nedokážu si představit matematiku, když máte něco rýsovat, tak to by asi nešlo. Ale proč třeba výtvarku nevzít ven? Obkreslovat kůru. Když jsou učitelé iniciativní, tak jsem za to ráda a oceňuji to.“

matka dcery, 15 let, Hlavně hraju hry

„Určitě, když mají přírodopis, je lepší, co jde, se na to jít podívat v reálu, nebo do zoo. Dějepis v Praze, to je ideální, oni to tak občas měli.“

matka syna, 15 let, O víkendu jsem v přírodě

„Když mají v osnovách ty stromy, tak se paní učitelka snažila (...) jim to ukázat venku, jak to vypadá ten strom v realitě.“

matka syna, 7 let, Jdu jen tak ven

„Já jsem klidně pro. Myslím si, že děti by mohly přijít na jiné myšlenky a ta efektivita by mohla být větší. V předmětech, jako je přírodopis, které se toho přímo dotýkají nebo výtvarná výchova, něco tam kreslit podle té přírody, to by je mohlo obohatit.“

otec dcery, 13 let, Nevyhraněný typ

Pro 1. stupeň jsou možnosti výuky venku otevřené

Podle vyučujících na **1. stupni** jsou možnosti pro výuku venku **otevřené** a záleží na konkrétním vyučujícím, jakým způsobem tuto výuku zařadí do svého vyučování, při čemž není pro něj tak složité si výuku zorganizovat.

Limity pak představují především **podmínky venkovního prostředí** školy a pak nutnost výuku připravit tak, aby prvostupňové děti venku pozorně vnímaly a také fungovaly v rámci nastavených pravidel. Pochopitelně přirozenou bariérou je nepříznivé **počasí**.

Vedení škol deklarativně výuku venku podporuje, někdy je ale v praxi pro vyučující složitější si konkrétní program prosadit (obhájit). Ale na druhou stranu vedení škol usiluje o zlepšení podmínek pro venkovní výuku například plány na realizaci venkovních učeben.

Podle vyjádření vyučujících 1. stupně ze škol v menších obcích či městech se někdy zdá, že jejich motivace, zkušenosti a informace o možnostech výuky venku jsou méně bohaté. Pak pro ně aktuální prostorové limity (např. nedostatečně vybavená školní zahrada) mohou představovat zásadnější překážku a výuka venku pro ně víc znamená pobyt venku, nikoliv reálné využití podnětů venkovního prostředí pro vlastní výuku.

„V tom máme docela velkou svobodu. Každý učitel si to může nastavit sám. V prvních třídách jsme se dohodli na popud paní ředitelky, že budeme mít projekt „Učíme se venku“, že budeme chodit 2x za měsíc na celý den ven mimo školu a pak záleží na tom, jak si to každá učitelka naplní.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, krajské město

„Je velký a podstatný rozdíl mezi prvním a druhým stupněm, ať je to dějepis, prvouka, cokoliv, tak já když probírám například pravěk, tak vyrábíme nástroje, jdeme do lesa, sbíráme si tam kameny a větve a vážeme to provázky, zkoušíme, jestli bychom tím něco usekli a tak, zatímco oni tam na takové věci prostor opravdu nemají, protože mají 45 minut.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická škola

„My si někdy vezmeme židličky a chodíme tam na hodinu čtení. A na poradě jsme se teď dozvěděli, že paní ředitelka, která je velmi akční, by strašně moc chtěla vybudovat venkovní třídu, kde by se dalo učit, která by byla trochu zakrytá kvůli sluníčku.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, menší město

„Přírodověda se s tím krásně snoubí, tak to je úplně skvělý. Takže když, třeba třída má téma život na louce, tak jdeme chytat kobylky (...) V zimě jsme taky chodili po stopách zvířat, ale na to musí být sníh a musí být ta stopa trochu vidět. Takže se to krásně dá skloubit, ta vlastivěda taky, ale ne už tolik. Šli jsme podle mapy, ale více jsme ve škole, to je pravda.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická škola

V družině se chodí ven a pro družinové děti je to hlavní možnost být venku

Pro trávení času v **družině** je pobyt venku zcela **běžnou** činností, která je přirozenou náplní jak z pohledu pedagogů, tak dětí a rodičů. Děti jsou venku téměř každý den, s výjimkou výrazně nepříznivého počasí (silný déšť, mráz).

Podle vyjádření vychovatelek je družina pro děti hlavní (a někdy i jedinou) možností, jak se během všedního dne dostat ven.

Komplikací pro delší pobyt venku v družině je nutnost sladit pobyt venku s odchody dětí domů nebo na kroužky, ale jiné **bariéry** vychovatelky nezmiňují.

V popisu **náplně** pobytu venku je důraz na **volnou aktivitu** dětí jako vyvážení nemožnosti pohybu a volného projevu během výuky ve škole. Konkrétně: hry ve školní zahradě, sportovní hry na hřišti, volný pohyb v parku.

„Já chodím za každého počasí. Jen když je opravdu ošklivo, tak ne (hromy blesky, slejvák), ale když třeba mrholí, tak vezmeme pláštěnky a jdeme se aspoň projít. Ve čtvrt na jednu odcházíme a jsme do dvou venku.“

vychovatelka družiny ZŠ, menší město

„Proběhnou se, dostanou se na čerstvý vzduch, doma pak mají úkoly a kroužky a už se ven nedostanou.“

vychovatelka družiny ZŠ, vesnická škola

„Je to různé, chodíme do parku, nebo obejít vesnici, děti mohou pobíhat, hrají si, někde se zastavíme, aby si víc pohrály. Chodíme do lesa, na fotbalové hřiště a do parku. V lese si staví domečky z klacíků. V parku hrají míčové hry. Necháme jim volnost, aby si dělaly, co chtějí.“

vychovatelka družiny ZŠ, vesnická škola

„Kluci většinou hrají fotbal a florbal. Holky teď skáčou gumu, občas se připojí i kluci. Hrají vybíjenou, lezou na stromečky, holky si tam vaří, pískoviště. I výtvarné pomůcky jim tam nosíme, máme tam stolečky. Někdo si čte. Oni už odpoledne nechtějí být organizovaní v družině, tak jim necháváme prostor, aby se sami rozhodli, kde chtějí být.“

vychovatelka družiny ZŠ, vesnická škola

„Zrovna včera jsme jim otevřeli písek, tak to bylo jak mraveniště. Máme pro ně připravené různé hry, od vybíjené, kluci hrají fotbal (...) Učili jsme je hrát badminton, soft tenis, většinou malé děti to neumí. Pak samozřejmě mají tu volnost, že si hrají pod naším dozorem a dělají si co chtějí. (...) Já osobně ty prolézačky a skluzavky nemám moc ráda, protože jsem zažila už spoustu úrazů, tak si je radši ohlídám na tom našem hřišti.“

vychovatelka družiny ZŠ, krajské město

Pro 2. stupeň je výuka venku složitější a více závisí na osobní motivaci pedagoga

Zachycená praxe výuky venku na **2. stupni** nabízí jak příklady „dobré praxe“, tak „běžnou praxi“, ve které je pobyt venku na druhém stupni většinou omezen na hodiny tělocviku, projektové dny, výlety.

Z pohledu vyučujících je výuka venku v konkrétních předmětech 2. stupně **komplikovanější** a silně závisí na **osobní motivaci vyučujícího**, který si musí poradit s praktickými a organizačními překážkami. Až pak následně závisí i na praktických možnostech školy (školní zahrada, venkovní učebna, dostupné přírodní prostředí v okolí školy).

Možným zpřístupněním výuky venku pro 2. stupeň je zařazení **blokové výuky**.

„Výuka venku probíhá relativně málo často, ale vedení se na tom snaží zpracovat. Jsou projektové dny jako dny Země. Možná učitelé přírodopisu chodí do okolí školy (...) Těch pár let, co učím, tak jsem v tomto směru nebyl aktivní, ale když jsme měli projektové dny, den Země naposledy, tak to bylo fajn, dělali jsme nějaké měření kvality vody a bylo vidět, že to má něco do sebe. Ale je to vždycky nějaké omezení, jsem omezený 45 min, někam dojít.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, krajské město

„Přístup učitelů se liší hodně. Že by někdo zkoušel matematiku venku, to asi ne, ale záleží na jednotlivém vyučujícím. Máme přírodopis dvě, tak si sdělíme, co funguje a co ne. V jiných předmětech jim to téma probírání brání, aby šli ven. Chemie by se určitě dala, zrovna třeba na to složení vody, i fyziku jsme učili venku (...). Nasbírat si data a pak to na hodině informatiky zpracovat. Dá velkou práci vymyslet, co venku dělat a připravit to. Když přijdete ven nepřipravení, tak je to potom neefektivní.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, vesnická škola

„Chodíme ven na matematiku, češtinu, máme nakoupené piknikové deky, kde si můžou děti sednout, i když dnes je problém s klíšťaty. U nás je hodně populární napříč všemi předměty pobývat s dětmi venku.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, menší město

„Poprosili jsme o blokovou výuku, aby mohl být např. přírodopis dvě hodiny za sebou a mohli jsme jít ven a učit venku a zkusit nějakou badatelskou výuku. Uvidíme, jak dopadnou příští rozvrhy.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, menší město

Různorodá prostředí pro výuku venku

V kvalitativním výzkumu zaznamenaná **prostředí a podmínky pro venkovní výuku jsou značně různorodé:**

- **pestře vybavené školní zahrady** (zastřešené místo pro výuku, venkovní tabule, dostatek různorodého prostoru pro venkovní výuku)
- pouze dostupná školní **zahrada a hřiště** (bez specifické výbavy) a přírodní prostředí v dosažitelné vzdálenosti
- velmi **limitované** možnosti pobytu venku (terasa u školy, školní sportovní hřiště).

Rozšíření možností pro venkovní výuku si vyučující slibují od **plánované venkovní učebny**.

„Venku to ještě nemáme. Víím, že teď přišly dotace a bude se dělat učebna, která bude tady na školním dvoře, což jsme rádi. Protože když jdeme s dětma ven, tak tady vyloženě není nějaké místo. Jenom na trávě, ale je lepší, kdyby bylo místo, kde by byly lavice, židle, aby si tam děti mohly sednout.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, menší město

„Máme areál (...), kde máme nějaké špalky, stolečky, tabule, velké travnaté hřiště, které nefunguje jako hřiště, ale jako plocha pro venkovní činnosti a pak velký sportovní areál, kde jsou další tři hřiště s umělou hmotou, s pískem, s trávou.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, menší město

„Máme k dispozici zahradu u školy (...) využíváme to v rámci pracovního vyučování, ale i jiných předmětů, přírodopis, čeština. Máme tu tabuli a lavičky (...) Když je víc dětí ve třídě, tak je problém to zorganizovat, protože je potřeba si někde sednout, používáme desky s klipem, aby si mohly něco psát (...) Máme skleníky, různé zákoutí, jezírko, různé domky, které využíváme během projektových dnů.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, vesnická škola

„Školní zahrada je obrovská a rozdělená na sektory. (...) Je tu družinový dvorek, kde jsou prolézačky a herní prvky, tam se chodí s prvním stupněm na přestávky a družina. Pak na dalším dvorku je skleník a vyvýšený záhon, truhlíky, kde jednotlivé třídy něco sází. Třetí dvorek je pro druhý stupeň, kde je něco jako venkovní učebna.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, krajské město

„My jsme hrozně omezení tím, že vedle školy máme vodu a hned vedle ní je cesta. Na druhou stranu stačí přejít silnici a máme tady velký opravdu mega krásný park, kam často chodíme právě na ty prvouky (...) Učí se tam v altánku, který je vyrobený školou, dále jsou tam kolem dokola lavičky.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická škola

„Kolem školy je zástavba, takže nic moc, kam by se dalo s dětmi jít. Za školou je oranžové hřiště, kde je možnost učit venku. Ale není to výuka s přírodou, ale jen změna prostředí. Školní zahrada je 10 až 15 min od školy, více pro větší akce nebo pro první stupeň, kde na to mají víc času nebo pro pěstitelky.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, menší město

Výuka venku přináší žákům širokou škálu benefitů

Výuka venku na základní škole má z pohledu vyučujících řadu **přínosů a výhod** v různých oblastech:

- Učivo probírané během výuky venku má větší potenciál utkvět v **paměti** dětí, vyžaduje jejich aktivní zapojení (v porovnání s výukou ve třídě).
- Přináší prvek **změny**, jiné prostředí pro výuku.
- Nabízí prostor pro budování **sociálních vztahů**, zlepšení **klimatu** ve třídě (stmelení kolektivu).
- Znamená **pohyb** venku, ve zdravém/přírodním prostředí, na čerstvém vzduchu (otužování).
- Má pozitivní efekt na **psychiku** dětí, rozvoj emocí a zážitků.

„Děti se uvolní a líp to vstřebávají. Zažijí různé počasí, situace musí řešit. Bude to prospěšné z více pohledů. Vzhledem k tomu, že pracují v těch skupinách, tak na sebe mohou měnit názory. Bude to mít vliv i na vztahy mezi sebou. To, že jsou vůbec v přírodě, všímají si věci, kterých si ve třídě nevšimnou.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, vesnická škola

„Myslím, že všichni dospělí víme, že dětem dělá pobyt venku dobře. Jednak i ta změna ve školní rutině a jednak i ta škála vjemů, pestrost toho, co venku dostanou, to je bonus.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, menší město

„Ale ten zážitek, že nepracují jen s obrázkem nebo popisem, ale vidí tu věc v reálu, je asi důležitější a lepší než to, co zažijí v hodině (...) Líp si to zapamatují, když je to zajímavá.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, menší město

„Ta výuka je furt taková, že pedagog vysvětluje a děti poslouchají, takže když ty děti můžou být tak trošku uvolněnější a můžou se trochu více zapojit, tak si myslím, že je to lepší, než když sedí celý den ve škole.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická škola

„Tak každopádně zdraví, čerstvý vzduch, pohyb, sluníčko a vitamíny a poznávání okolí, kde tráví čas.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická škola

„Když jsme přenesli ven matematiku, řešili jsme slovní úlohy, které byly trošku propojené s přírodou. Můj hlavní cíl bylo, aby vyřešily ty slovní úlohy. Jsou tam děti rychlejší, pomalejší, a ti rychlejší to udělaly rychle a pak si mohly volně hrát a nikoho tím nerušily. A byly vlastně jakoby hodní. Kdežto v té třídě děti neumí odpočívat tak, aby nerušily ostatní.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, krajské město

Hlavní bariérou výuky venku je přístup samotných vyučujících ZŠ

Nedostatečná **motivace vyučujících** zařazovat výuku venku do běžné výuky (hlavně na 2. stupni, ale nejen tam) představuje podle vyjádření zapojených učitelů a učitelek hlavní překážku realizace výuky venku.

Další bariéry jsou spíše **sekundární** povahy:

- **Organizační prvky** (prostoje při přípravě na pobyt venku, časová omezení vyučovací hodinou)
- **Prostorová omezení** školy, nevhodné prostředí pro výuku venku
- Riziko **úrazu**
- **Snížená míra pozornosti** u žáků (příliš podnětů, vjemů)
- Nedostatečně pozitivní **reakce ze strany žáků**, což vyučující demotivuje (mají pocit nedocnění za jejich snahu „navíc“)

„Za prvé je to obyčejná lidská pohodlnost, a za druhé, když jdu s dětmi ven, tak to chce jinou přípravu, než nachystat pracovní listy a sedíme v lavicích a vyplňujeme pracovní listy. A druhá věc je, že když jsme s dětmi venku, tak se to potom po sobě musí uklidit a nachystat na další hodinu. Přípravná práce je mohutnější na hodiny venku.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, menší město

„Nám v tom brání, abychom chodili častěji, tak ta organizační stránka, než se přezují, obléknou, a na samotnou hodinu už nezbyde moc času.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, vesnická škola

„Když jsou třídy divoké a vyučující, který je nedokáže zpacifikovat, tak vyleze na strom, spadne a jsou z toho nepříjemnosti, tak si ne každý troufne. V tomhle by určitě pomohly venkovní učebny (...) A pak někdy stačí, když člověk vidí pár otrávených obličejů žáků, tak ho to může odradit.“

vyučující ZŠ, 2. stupeň, krajské město

„Bariéra je počasí, protože když není pěkně, tak ani ty děti nechtějí. Pak takové to riziko, že se třeba něco stane.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická škola

Přístup rodičů není pro výuku venku překážkou

Z pohledu vyučujících **nepředstavuje přístup rodičů zásadní bariéru** pro zařazení výuky venku.

Jako spíše méně častá bariéra se projevuje strach z **onemocnění** (spíše menších) dětí. Jedna z vyučujících to vnímá silněji a pozoruje tuto bariéru (=strach rodičů o děti) zvláště v poslední době.

Dále specificky pro rodiče dětí na 1. stupni vyučující zaznamenali jejich obavy, aby náplň pobytu venku nebyla jen zábava, hra, ale **skutečná výuka**.

„Někteří rodiče měli pocit, že jim ty děti nastydnou. Naučili jsme je, aby měli odpovídající oblečení, taky tu máme erární krabici s oblečením, abychom je mohli vybavit.“

vyučující ZŠ, 1. stupeň, krajské město

„Nebo také důvody ze strany rodičů, kteří se bojí, že děti onemocní, že mají alergie nebo podle nich chodíme ven moc. Tohle jeden z důvodů, proč nechodíme tolik ven, který se objevil až v poslední době. Takovýto rodiče nebývali. Dřív byli hrozně vděční za to, že děti můžou být venku. V současné době mám pocit, že rodiče neustále hledají důvody, proč venku ne.“

Vyučující ZŠ, 1. stupeň, vesnická škola

**8. Byli jsme venku každý den:
postoje rodičů k trávení času venku**

Shrnutí zjištění: postoje rodičů k trávení času venku

- Rodiče jak školních, tak předškolních dětí se jasně shodují na tom, že je **důležité děti odmalička vychovávat k odpovědnosti k životnímu prostředí** a že **děti potřebují být venku každý den**. Problémem je z pohledu rodičů nedostatečný kontakt s přírodou jak u dětí, tak dospělých. Na tom, zda mají být venku děti za každého počasí, se již rodiče neshodují.
- Rodiče předškoláků se na rozdíl od rodičů starších dětí častěji domnívají, že by děti neměly být samy venku, protože je to nebezpečné.
- **Obecné postoje rodičů školních dětí se v čase nemění**, pouze v porovnání s rokem 2015 vzrostla míra souhlasu s tím, že mají být venku za každého počasí.
- Při zpětném pohledu na vlastní dětství je většina rodičů školních dětí přesvědčena, že v dětství sami **trávili více času venku** než v současnosti jejich dítě. U rodičů předškoláků je toto přesvědčení slabší, i když stále jde o nejčastější postoj. Rozhovory s rodiči ovšem naznačují, že je rodiči silně sdílená představa o vhodnosti strukturace času po škole v kroužcích a jiných volnočasových aktivitách, což ale nutně omezuje volný čas pro pobyt venku.
- Identifikovat **vzor** pro děti v přístupu k trávení volného času venku není pro rodiče úplně snadné. Pro děti, které chodí na sportovní kroužky, to bývá často trenér či trenérka. Někdy dospělí rodiče k vyjádření, že oni sami jsou pro své děti vzorem. Pro mladší děti je pak důležitý hlavně společný čas venku s kamarády či kamarádkami.
- Celkově podle očekávání vyjadřují rodiče spíše nespokojenost s časem, který jejich děti stráví venku, je ho podle nich málo, naopak času stráveného doma s elektronikou spíše hodně.

Vztah k přírodě a životnímu prostředí u dětí je pro rodiče školáků důležitý

Čeští rodiče zdůrazňují **důležitost pěstování vztahu dětí k přírodě a životnímu prostředí**. Nejčastěji se totiž ztotožňují s názorem, že je důležité děti od malička vychovávat k odpovědnosti k životnímu prostředí (82 %). Rovněž mezi nimi rezonuje názor, že **děti potřebují být venku každý den** (77 %), a jako problémový vnímají **nedostatek kontaktu s přírodou u dětí i dospělých**. Přesto již pouze 45 % souhlasí s tím, že by si děti měly hrát venku (tedy zde trávit čas) za každého počasí. Souhlas pak převažuje i u názoru, že by děti měly v rámci výuky trávit více času venku mimo třídu a s tím, že dětem prospívá, když si o své zábavě venku rozhodují samy bez zásahu dospělých. Zhruba dvě pětiny rodičů mají za to, že jsou jejich děti nyní venku méně než před pandemií. V názoru, zda je hřiště pro děti zajímavější než les se rodiče také rozcházejí. Pouze 28 % si myslí, že pro děti není bezpečné být venku samy. A pouhá desetina rodičů vnímá jako důležité, aby se děti při hraní venku neušpinily.

Obecné postoje rodičů školáků 7-15 let (%)

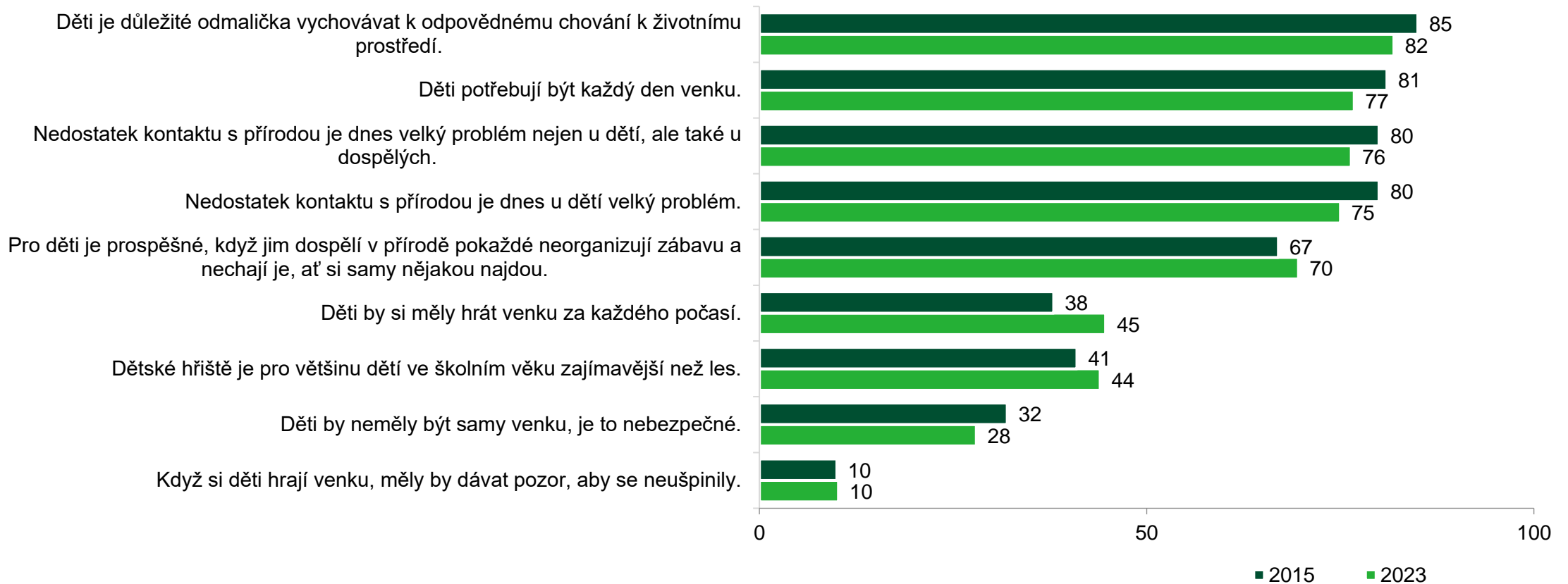

*Pro děti je prospěšné, když jim dospělí v přírodě pokaždé neorganizují zábavu a nechají je, ať si samy nějakou najdou.

Postoje rodičů k trávení času venku dětmi neprošly většími změnami

Z časového srovnání je patrné, že postoje rodičů k trávení času venku dětmi **neprošly významnějšími změnami**. Mírně poklesl podíl rodičů majících za to, že je nedostatek kontaktu s přírodou u dětí i dospělých v současnosti velký problém. A naopak mírný nárůst souhlasu je viditelný u názoru, že by si děti měly hrát venku za každého počasí.

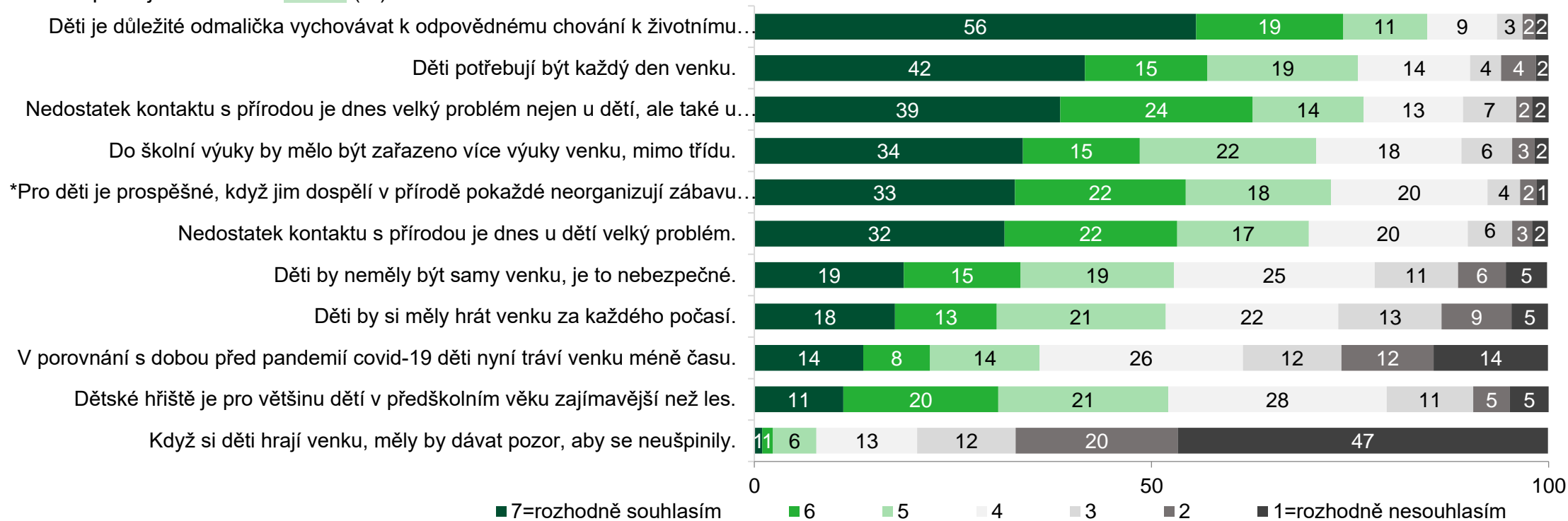
Srovnání postojů rodičů školních dětí 2015 a 2023 (% , podíly souhlasu: hodnoty 7+6+5)

Rodiče předškoláků se neshodnou v tom, že by si děti měly hrát venku za každého počasí

Rodiče předškoláků vnímají jako důležitou hodnotu pěstování jejich vztahu k přírodě a životnímu prostředí. Nejvíce se totiž ztotožňují s názorem, že je důležité děti od mala vést k odpovědnému chování k životnímu prostředí (85 %). Stejně tak má 76 % z nich za to, že děti potřebují být venku každý den, a jako problém vidí nedostatečný kontakt s přírodou u dětí i dospělých (77%). **Rodiče malých dětí jsou rozděleni v názoru, zda by si děti měly hrát venku za každého počasí**, souhlas vyslovuje 52 % rodičů. Souhlas však převažuje u názoru, že dětem prospívá, když si **podobu své zábavy venku určují samy**. Více než polovina rodičů malých dětí si myslí, že by neměly být venku samy, jelikož je to nebezpečné. Obdobně jsou rodiče rozděleni v názoru, zda je hřiště pro předškolní děti zajímavější než les. Většina rodičů si ale nemyslí, že by děti trávily venku méně času než před pandemií. A drtivá většina nevidí jako problém, když se děti při hraní venku zašpiní.

Obecné postoje rodičů dětí 3-6 let (%)

*Pro děti je prospěšné, když jim dospělí v přírodě pokaždé neorganizují zábavu a nechají je, ať si samy nějakou najdou.

Rodiče předškolních i školních dětí se v pohledu na pobyt venku shodují

Ze srovnání mezi rodiči starších a mladších dětí je patrné, že tyto skupiny s výjimkou několika názorů se v postojích k trávení času venku dětmi tolik neliší.

Největší rozdíl je mezi těmito skupinami ve vnímání **pobytu venku dětí o samotě** jako nebezpečného, mnohem více ho takto pochopitelně vidí rodiče mladších dětí. Další významné rozdíly jsou zřejmé u postojů, zda by si děti měly venku hrát za každého počasí a v tom, že je pro předškolní či školní děti zajímavější hřiště než les.

Srovnání postojů rodičů předškolních a školních dětí (podíl souhlasu 7+6+5 v %)

Péči o ochranu životního prostředí rodiče vidí jako důležitou, v praxi to ale často znamená hlavně třídění plastů

Obecně se rodiče celkem jednoznačně shodnou na tom, že je důležité vychovávat děti k odpovědnému chování vůči životnímu prostředí, ale je otázkou, jak tuto deklaraci reálně naplňují.

Z kvalitativních rozhovorů vyplývá, že péči o životní prostředí rodiče realizují skrze **třídění odpadů** (základní či důkladnější). Tato činnost současně byla první a mnohdy i jediná, kterou dotazované rodiny v této otázce podnikaly. V některých případech rodiče také zmínili, že nemají ambice pouštět se do dalších aktivit. Většina rodičů ovšem hovořila o tom, že je pro ně důležité předat tento návyk, dovednost dětem.

V jednotkách případů pak rodiče také zmiňovali, že si děti vztah k přírodě budují také díky pěstování plodin. Jeden rodič zmínil jako důležitou hodnotu, že se rodina snaží neplýtvat potravinami a energiemi, další se zase snaží zapojit formou podpisu peticí ekologických organizací, jako je Greenpeace. V jednom případě pak bylo zmíněno, že se matka se synem snaží o úklid pohozených odpadků v okolí. Poslední jmenované aktivity byly však spíše v rodičovských výpovědích ojedinělé.

„Třídíme odpad, také uklízíme po lidech, co kde nechají. P., když na hřišti vidí plechovku, tak jí jde vyhodit do kontejneru, vždy se mi tím chlubí. Tak to je hezký. Pěstujeme si doma zeleninu, aby viděl, jak to funguje, tak máme aspoň doma v truhlíkách něco. U babičky se podívá, jak to funguje se záhonky.“

matka syna, 7 let, Jdu jen tak ven

„Třídíme odpad, také uklízíme po lidech, co kde nechají. P., když na hřišti vidí plechovku, tak jí jde vyhodit do kontejneru, vždy se mi tím chlubí. Tak to je hezký. Pěstujeme si doma zeleninu, aby viděl, jak to funguje, tak máme aspoň doma v truhlíkách něco. U babičky se podívá, jak to funguje se záhonky.“

matka syna, 7 let, Jdu jen tak ven

„Třídíme odpad. Máme plast, papír, sklo. Nejsme nějaká ekologická rodina, že bychom kupovali nějaké bio věci, nebo nakupovali bez obalu, to ne.“

matka dcery, 10 let, Nevyhraněný typ

„Třídíme plast, to je jasná věc v této době, doufám. Snažíme se, aby se co nejméně plýtvalo jídlem i vodou a snažíme se co nejméně svítit. A nějakých akcí, jako je úklid města, se neúčastníme.“

otec dcery, 13 let, Nevyhraněný typ

Vzorem pro trávení volného času bývají vedoucí kroužků, někteří rodiče takto označují sami sebe

Rodičovský pohled na to, kdo je pro jejich dítě inspirací či **vzorem** pro trávení času venku se různil. Zatímco někteří rodiče o této roli měli jasno, jiní se k ní vyjadřovali nepřímo a menší část rodičů ji v životě dítěte nedovedla identifikovat.

Pro děti navštěvující určitý sportovní kroužek bývá vzorem **trenér či trenérka** (pokud děti navštěvují oddíl nebo jiný typ kroužku, bývá to i v jejich případě vedoucí postava u této aktivity).

Rodiče, kteří se sami snaží vést své potomky ke sportu nebo z jejich pohledu ke zdravému životnímu stylu, někdy zdráhavě, někdy sebejistě vnímali jako hlavní příklad sami sebe nebo druhého rodiče.

Pro děti náležící do skupiny „jdu jen tak ven“ jsou v tomto směru podle rodičů důležití **kamarádi** z okolí (nebo sourozenci), s těmi se pak ke společnému trávení času venku třeba na hřišti motivují navzájem. Ve dvou konkrétních případech šly podle rodičů příkladem okolí samy děti, trávením času venku s domácím mazlíčkem nebo pravidelným sportováním v posilovně.

V této souvislosti byli zmíněni také učitelé, učitelky děti nebo v jednom případě Youtubeři jako Kovy.

Někteří rodiče pak tento vzor jmenovat nedovedli, buď z jejich pohledu v životě dětí nikdo takto výrazný nefiguroval, nebo se kvůli odchodu z kroužku, zanechání určitého typu aktivity vytratil.

No spíše je to o tom, kdo je na tom hřišti. Ten malej začne, že jestli půjde ten starší na hřiště, přemlouvá ho, tam se srazí buď s někým koho zná, nebo nezná, nebo tam je jen s bráchou. Tím, že je tam té zábavy tolik, že si i vystačí sami se sebou naštěstí, není tam asi žádný tahoun ,který by řekl „půjdeme ted' na hřiště“.

matka syna, 9 let, Jdu jen tak ven

„Myslím, že je to vzájemné, že tam není někdo, kdo by byl tahoun.“

matka syna, 12 let, Hlavně hraju hry

„Určitě jsem inspirací já. Je důležité se hýbat a když je pěkné počasí, tak jít pěšky třeba do centra města. Člověk není uzpůsobený na to, aby jen seděl, ležel. Pohyb potřebuje, nemusí to být zrovna cvičení.“

matka dcery, 13 let, Nevyhraněný typ

„Než začala chodit do posilovny, tak si pouštěla nějaké videa, kde bylo cvičení s časomírou. To se jí moc líbilo a tím strhla lavinu, že s ní začalo do posilovny chodit i několik spolužáků. Je inspirací pro ostatní.“

otec dcery, 14 let, Hodně toho dělám doma

„A při tom sportu, tam zaprvé se unaví, takže neřešíme pubertu, má tam jiné vzory, protože tam je parta trenérů, dodává mu to sebevědomí a sociálně vůbec neřešíme nějaké problémy.“

matka syna, 15 let, O víkendu jsem v přírodě

Mezi rodiči školáků převažuje názor, že byli venku častěji než jejich děti

Téměř tři čtvrtiny českých rodičů školáků mají za to, že v dětství **trávili více času venku** než v současnosti jejich dítě. Necelá čtvrtina si myslí, že venku trávila srovnatelné množství času.

Srovnání v čase neukazuje výrazné změny, v současnosti je jen mírně více rodičů, kteří popsali, že jejich dítě tráví venku přibližně stejně času jako loni.

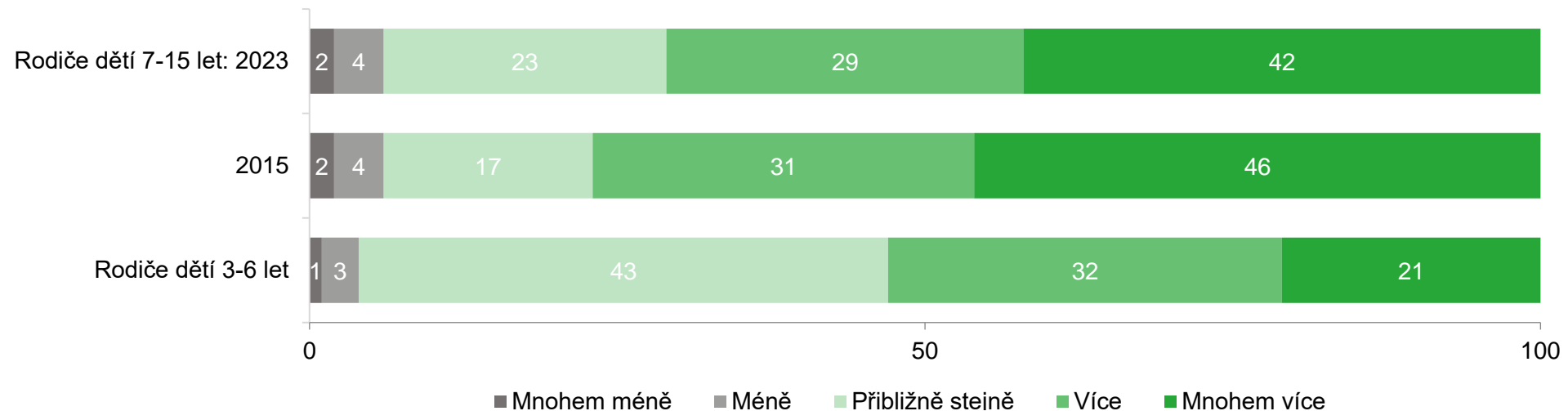
Mezi **předškoláků** je oproti rodičům starších dětí výrazně častější názor, že jejich děti tráví venku **přibližně stejně** času jako oni sami ve stejném věku. Ovšem stále polovina z nich si myslí, že oni sami i v tomto věku byli venku více než jejich děti. Dále platí, že i mezi rodiči starších dětí přesvědčení, že jejich děti jsou venku méně, posiluje s **rostoucím věkem dítěte**. Tedy téměř tři čtvrtiny rodičů s dítětem ve věku 13-15 let uvádí, že oni sami trávili v tomto věku více času venku.

Uvedené postoje by se ovšem daly dále zkoumat v tom smyslu, nakolik jsou očekávání rodičů reálná vzhledem k současnému přístupu řady rodičů strukturovat volný čas jejich dětí nabídkou různých volnočasových aktivit, kroužků, což jim časový prostor pro volný pohyb venku vlastně omezuje.

„Rozhodně si myslím, že je to jiné. Já jsem přišla domů, hodila aktovku do kouta a běžela za kamarádkami. Byly jsme skoro každý den venku a toulaly jsme se.“

matka dcery, 13 let,
Hlavně hraju hry

Když si představíte sami sebe ve stejném věku, v jakém je teď Vaše dítě, byli jste venku (%):

Ideální představy dětí o volném čase se s realitou nerozcházejí

Pokud se děti měly zamyslet nad tím, co by v **ideálním případě** dělaly ve svém volném čase, málokdy se tyto představy vzdalovaly tomu, čemu se ve svém volnu doopravdy věnují. Ze svých volnočasových aktivit tak obvykle vypichovaly ty, kterým se věnují nejraději. Ve dvou konkrétních případech by se ideál lišil od reality dětí významněji. Jeden z respondentů (9 let, „jdu jen tak ven“) výzkumníci prozradil, že by se navzdory tomu, co si myslí maminka, raději než pobytu venku věnoval hraní her. Starší z respondentek zase mluvila o tom, že by ráda trávila čas s partou kamarádů, kterou ale v každodennosti postrádá. Jeden ze strašších respondentů (14 let, „jsem spíš doma“) již uvažoval nad tím, že by zvolené hraní na počítači bylo dobré střídat také s pohybem.

Děti o tom, čemu by se rády věnovaly ve volném čase, pokud by to záviselo jen na nich:

„Mám říct pravdu, nebo ne? Mamka mi říká něco jinýho. Já bych byl na počítači.“

chlapec, 9 let, Jdu jen tak ven

„Asi bych si zahrál nějaký počítačový hry, ale snažil bych se to proložit tím, že si půjdu něco zasportovat. Třeba bych vytáhnul kamaráda na fotbal, abych jenom neležel, já pak mám takovej blbej pocit, když jenom ležím celý den a nic nedělám.“

chlapec, 14 let, Hodně toho dělám doma

„Já hodně chodím teď na ty tréninky. To studio má lekce, které si zaplatíš a trvají 90 minut, takže jsem si říkala, že to zkusím. Ze začátku jsem se toho bála, ale teď jak jsem to zkusila, tak mi to přijde úplně fajn, že je to zas něco jiného a můžeš si zkusit jiný styly.“

dívka, 13 let, Nevyhraněný typ

„Ráda bych byla v nějaké partě kamarádů, kteří by mě chápali a trávit s nima jakkoli čas. Přijde mi to lepší, než být jen s jedním člověkem, protože tam se stává, že dojdou témata nebo nastane trapné ticho. V partě se dá třeba od toho člověka odejít, nebo se jenom stáhnout do koutku a poslouchat.“

dívka, 14 let, O víkendu jsem v přírodě

Školáci během typického dne podle rodičů stráví venku asi dvě hodiny

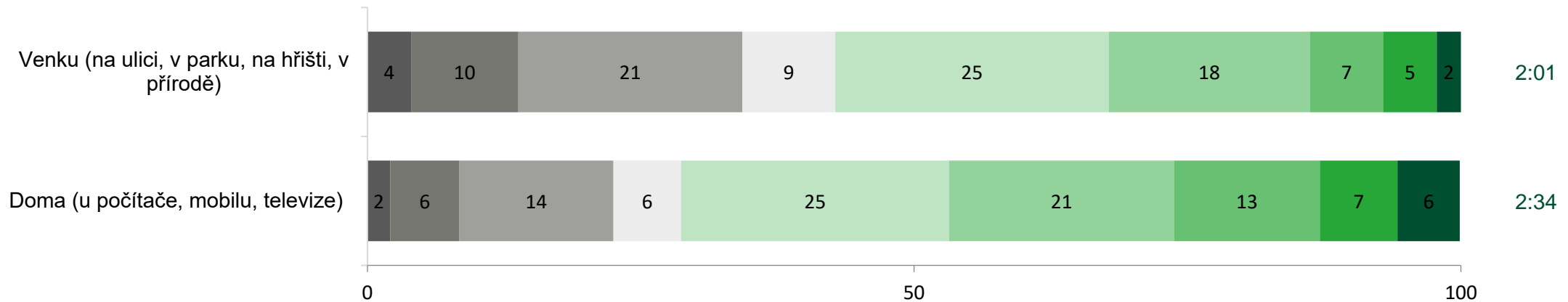
V průměru podle odhadu **rodičů** stráví starší děti během typického všedního dne ve **venkovním prostředí zhruba dvě hodiny**. V roce 2015 byl tento průměrný čas podobný (1:56).

Čas strávený **doma** v přítomnosti elektroniky, tedy u počítače, mobilu nebo televize vychází průměrně na **dvě a půl hodiny**.

Tři a více hodin stráví podle rodičů doma u počítače, mobilu nebo televize zhruba čtvrtina dětí, venku pak tři a více hodin během typického všedního dne pobývá 14 % dětí.

Rodiči odhadovaný čas, který děti tráví venku nebo doma (%):

Průměrný čas

■ žádný čas ■ do půl hodiny ■ půl hodiny až 1 hodinu ■ 1 až 1,5 hodiny ■ 1,5 až 2 hodiny ■ 2 až 3 hodiny ■ 3 až 4 hodiny ■ 4 až 5 hodin ■ Více než 5 hodin

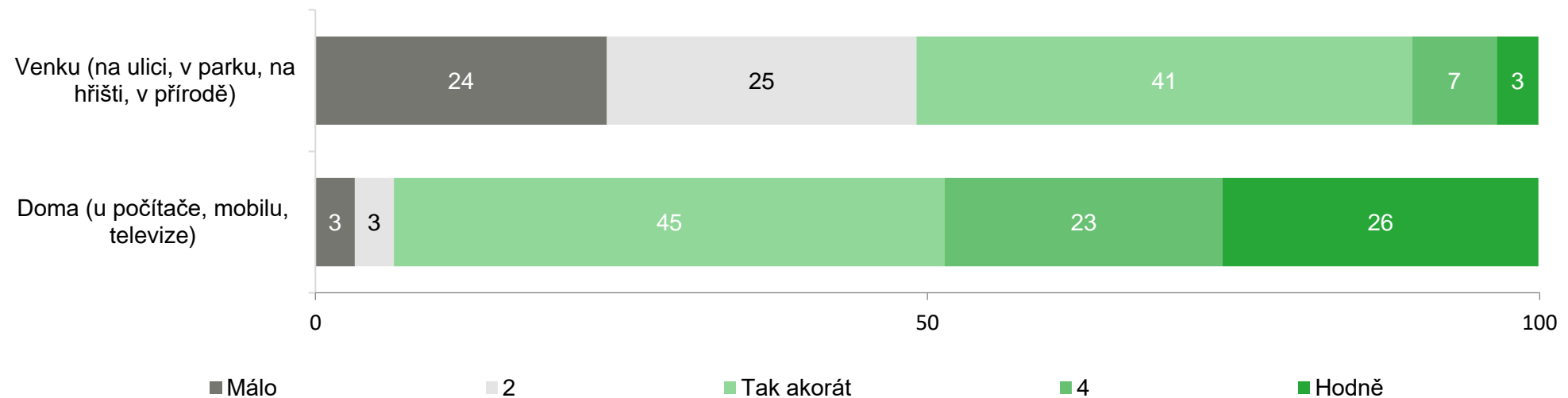
Kolik času během typického všedního dne stráví podle Vašeho odhadu Vaše dítě:

Polovina rodičů školáků si myslí, že jsou jejich děti ve všední dny venku spíše málo

Polovina rodičů starších dětí si myslí, že jejich děti během typických všedních dní tráví **ve venkovním prostředí spíše málo času**. Dvě pětiny pak hodnotí tento čas jako dostačující a pouhá desetina má za to, že jejich děti venku tráví venku dost času.

Co se týče času stráveného **doma s elektronickými zařízeními**, je na straně rodičů patrná spíše nespokojenost. **Polovina** se totiž domnívá, že jejich děti takto tráví **příliš mnoho času**. Téměř polovina ovšem tento čas před počítačem, mobilem nebo u televize hodnotí jako adekvátní.

Myslíte si, že je to (%) :

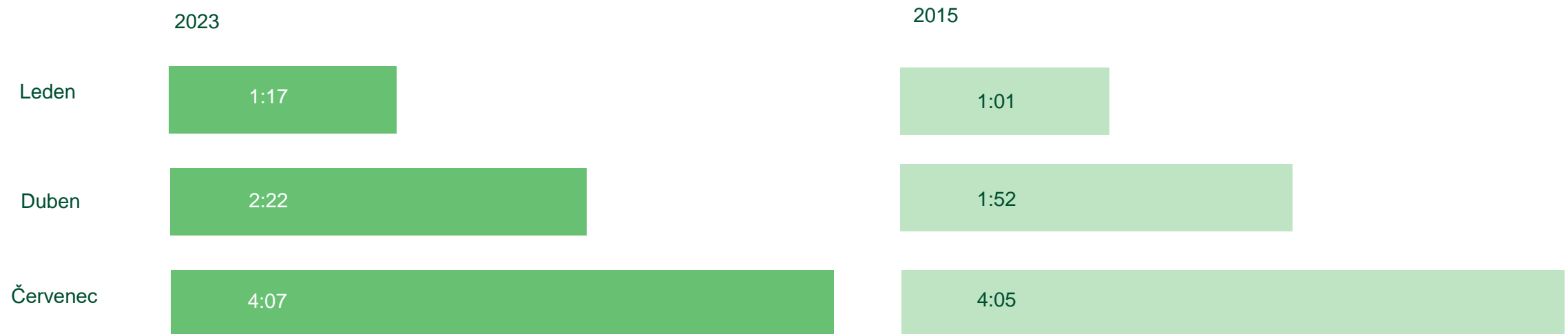

V létě tráví školáci venku nejvíce času, tato skutečnost se v čase nemění

Rodičovský odhad toho, kolik jejich dítě denně stráví během různých ročních období venku, potvrzuje **sezónní charakter pobytu venku** v průběhu roku. V zimě jsou tedy děti venku přes hodinu, na jaře se tento čas prodlužuje na více než 2 hodiny a v létě o prázdninách rodiče tento čas odhadují na čtyři hodiny denně.

Z časového srovnání je zřejmé, že se odhady rodičů v čase příliš neproměnily, jen mírně se zvýšil odhad času stráveného venku v zimním a jarním měsíci.

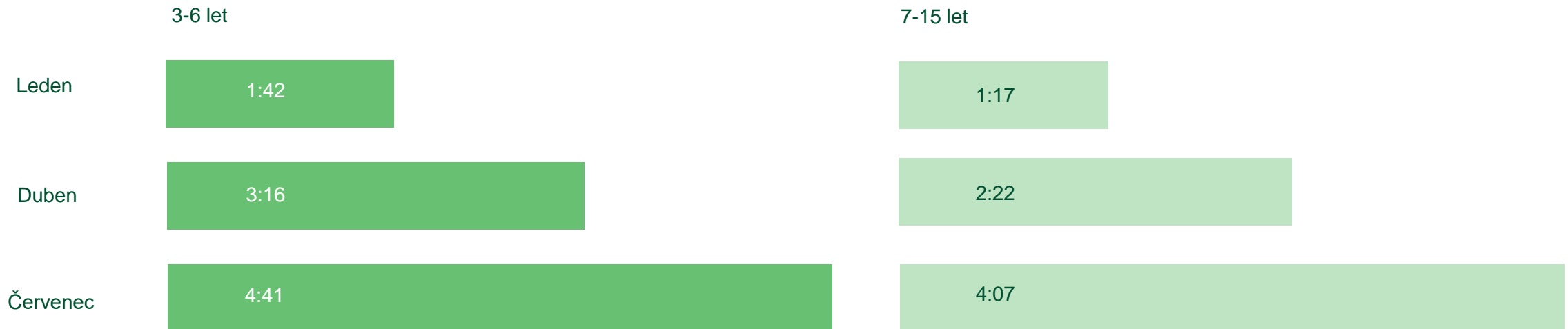
Kolik času během typického dne tráví odhadem Vaše dítě venku (na ulici, na zahradě, v parku, na hřišti, v přírodě) (hodin:minut)?

Podle rodičovských odhadů jsou předškoláci přes rok venku déle než školáci

Při porovnání průměrných odhadů času stráveného venku u rodičů předškoláků a školáků vidíme, že **rodiče mladších dětí** tento čas celkově ve všech ročních obdobích označují jako **delší**. Zejména to platí pro **jarní období**, kdy jsou podle nich děti venku déle než tři hodiny, tedy téměř o hodinu déle, než uvedli rodiče starších dětí. V zimě jsou předškoláci během typického dne venku téměř dvě hodiny a v létě se pak tento čas blíží k pěti hodinám.

Kolik času během typického dne tráví odhadem Vaše dítě venku (na ulici, na zahradě, v parku, na hřišti, v přírodě) (hodin:minut)?

9. Venku s mobilem: děti a online technologie, sociální sítě

Shrnutí zjištění: děti a online technologie, sociální sítě

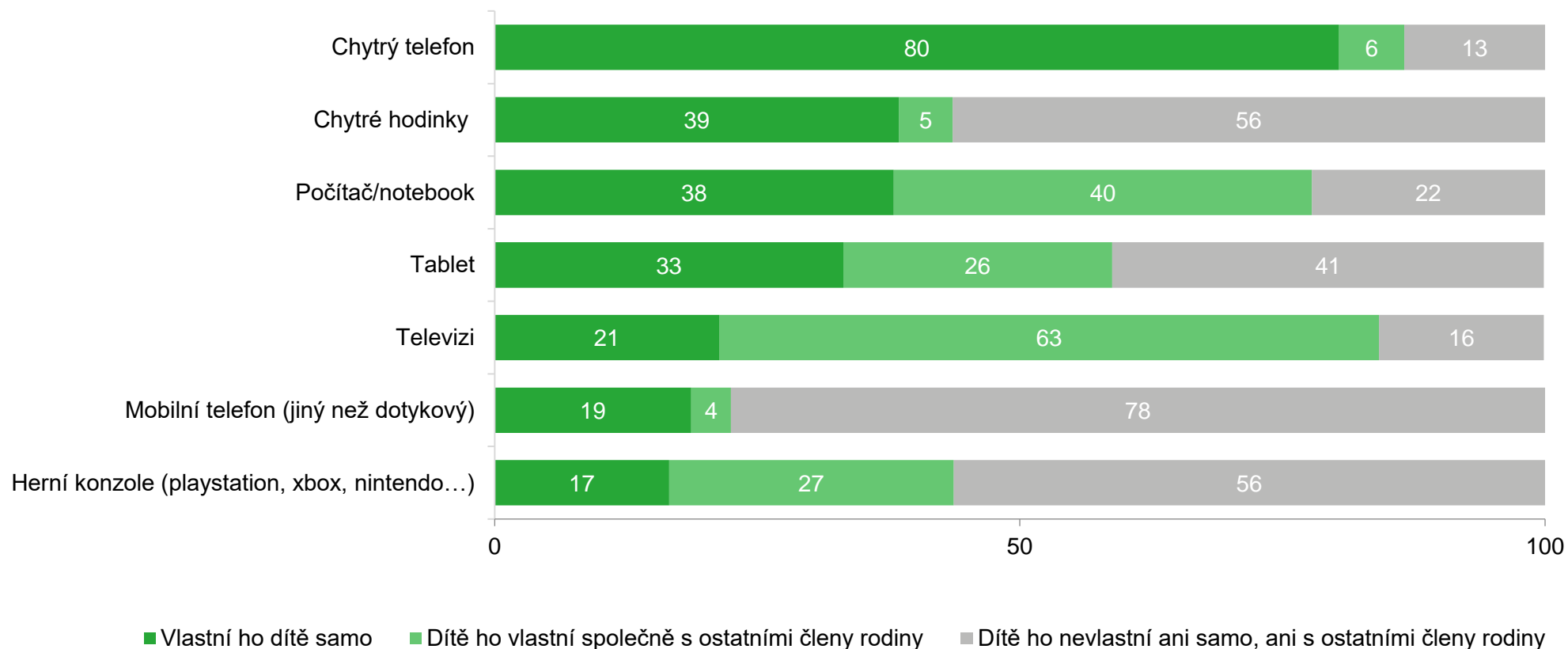
- Osobní vlastnictví elektronických zařízení, zejména se to týká chytrých telefonů, závisí především na věku dětí. Zatímco starší školní děti samy vlastní **chytrý telefon** již v drtivé většině, mezi mladšími dětmi ve věku 7-9 let ho má pro sebe jen mírně nadpoloviční většina. Podobné je to i v případě **počítače**, ten mají samy pro sebe zpravidla starší děti, zatímco mladší jej spíše sdílí s ostatními členy rodiny.
- Na rozdíl od školáků mezi předškoláky spíše převládají ty děti, kterým žádný z uvedených elektronických přístrojů **přímo nepatří**. Pokud však mají nějakou elektroniku pro sebe, je to nejčastěji o **tablet**. Zhruba desetina dětí v tomto věku má svůj chytrý telefon.
- Když jdou školní děti ven, tak tříčtvrtinová většina má sebou buď vlastní mobil nebo má mobil jejich kamarád či kamarádka. A tyto děti, které mají venku k dispozici mobilní telefon, si nejčastěji pouští **hudbu**. Téměř třetina dětí **natáčí videa nebo fotí** či **sleduje videa na Youtube**. Necelá čtvrtina pak tráví obvykle čas na některé ze sociálních sítí či se věnuje hraní her. Nejméně obvyklé je, že by děti při pobytu venku s mobilem sledovaly filmy nebo seriály.
- Pouze **čtvrtina školáků** netráví podle svých tvrzení na sociálních sítích jako Instagram či TikTok **žádný čas**. Naopak třetina školních dětí uvádí, že na sociálních sítích je obvykle více než dvě hodiny denně. Velmi ale záleží na věku dětí, největší množství času jsou denně na sítích děti ve věku 13-15 let.
- **Tři čtvrtiny rodičů předškolních dětí** uvádí, že jejich potomci na sociálních sítích **netráví žádný čas**. Ovšem pětina malých dětí je podle slov rodičů na sociálních sítích aspoň hodinu denně.

Většina školáků má vlastní smartphone

Přímé vlastnictví elektronických zařízení, zejména se to týká chytrých telefonů, závisí především na věku dětí. Zatímco starší děti samy vlastní **chytrý telefon** již v drtivé většině (90 % dětí ve věku 10-12 let a 94 % dětí ve věku 13-15 let), mezi nejmladšími dětmi ho má pro sebe 57 %. Podobné je to i v případě **počítače**, ten mají samy pro sebe zpravidla starší děti (59 % ve věku 13-15 let), zatímco mladší jej spíše sdílí s ostatními členy rodiny.

K nejvíce sdílené elektronice patří televize. A nějaký typ herní konzole má pro sebe 26 % chlapců a pouze 6 % děvčat.

Jaké z následujících přístrojů Vaše dítě vlastní? (%)

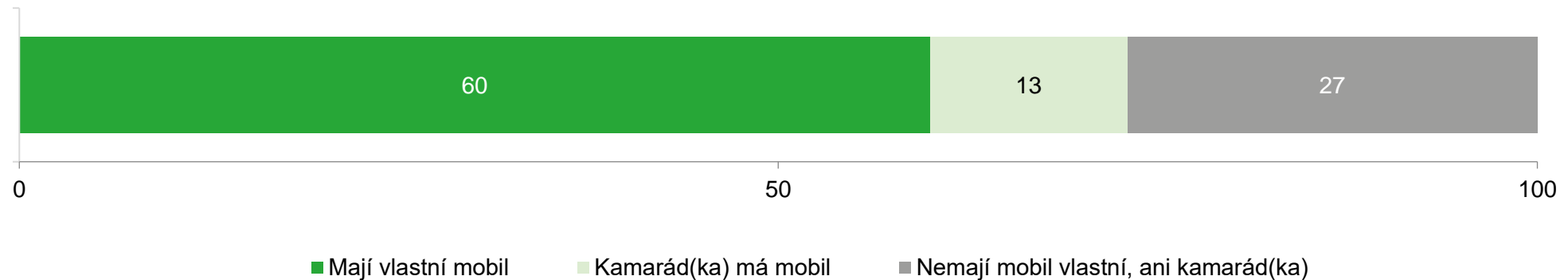
Většina školních dětí tráví čas venku v přítomnosti mobilu

Tři pětiny dětí u sebe při pobytu venku **mají vlastní mobil**. Pouze třetina z těch, které podle svých slov telefon venku nemají, zde tráví obvykle čas s kamarádkou nebo kamarádem s vlastním mobilem.

Podobně jako u vlastnictví elektronických zařízení velmi **záleží na věku**. Zatímco školáci ve věku 7-9 let mají vlastní mobil venku pouze v necelé čtvrtině případů, děti ve věku 13 let a starší ho již mají u sebe v jednoznačné většině (89 %).

Celkově pak lze říci, že **venku tráví čas v přítomnosti mobilu**, ať již vlastního nebo kamaráda či kamarádky, **74 % školáků**.

Dostupnost mobilu při pobytu venku (%):

Školáci si venku na mobilu pouští hudbu, fotí nebo natáčejí videa

Děti, pokud mají venku k dispozici mobilní telefon, tak si nejčastěji použijí **hudbu** (39 % vždy nebo často). Téměř třetina dětí **natáčejí videa nebo fotí** (30 %) či **sleduje videa na Youtube** (29 %). Necelá čtvrtina pak tráví obvykle čas na některé ze sociálních sítí či se věnuje hraní her. Nejméně obvyklé je, že by děti při pobytu venku s mobilem sledovaly filmy nebo seriály.

Jak často děláš následující činnosti, když jsi venku s mobilem? (%) *

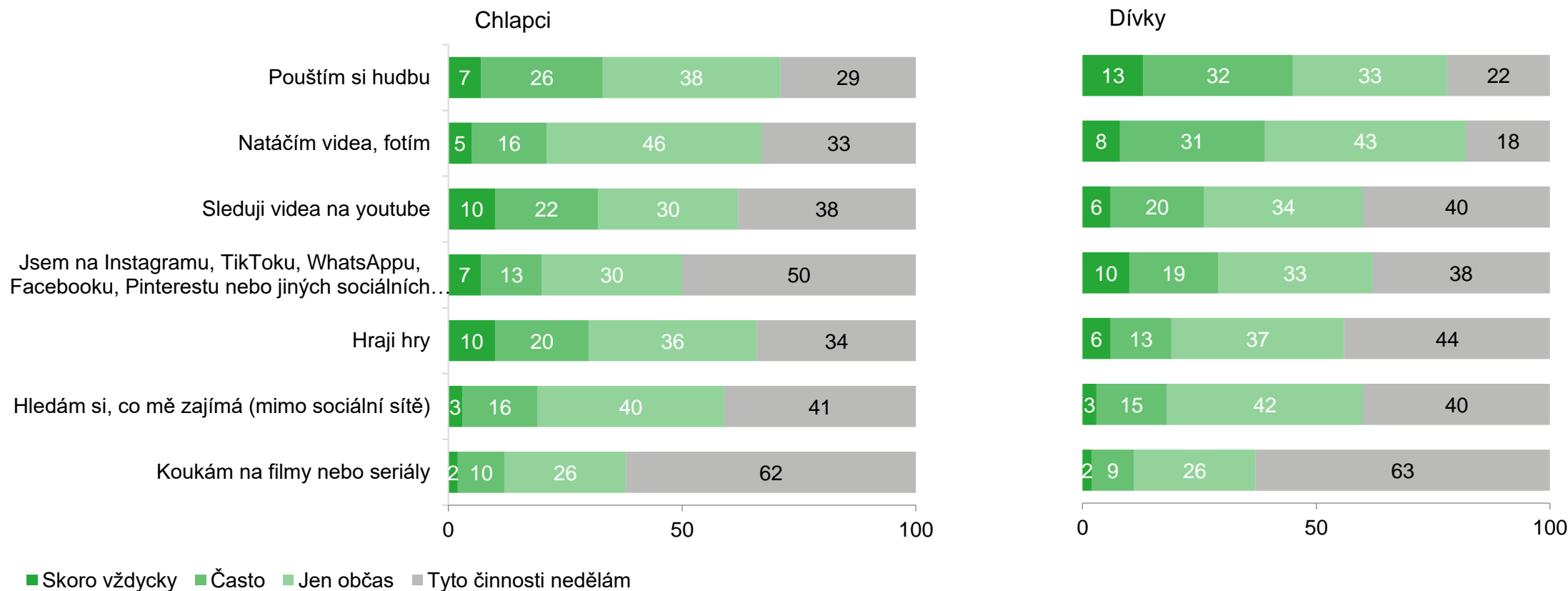

*Odpovídaly pouze děti, které mají venku k dispozici mobil, vlastní nebo kamaráda, kamarádky (N=1110)

Dívky častěji než chlapci venku na mobilu natáčejí videa nebo fotí

Největší rozdíl mezi chlapci a dívkami v užívání mobilu venku je vidět u **focení a natáčení videí**. Dívky tuto činnost zmiňují jako obvyklou dvakrát častěji než chlapci (39 % dívek oproti 21 % chlapců). **Hraní her** na mobilu venku se naopak častěji věnují **chlapci**. **Dívky** jsou dále spíše na **sociálních sítích** a více si pouštějí **hudbu**.

Jak často děláš následující činnosti, když jsi venku s mobilem? (%) *

*Odpovídaly pouze děti, které mají venku k dispozici mobil, vlastní nebo kamaráda, kamarádky (N=1110)

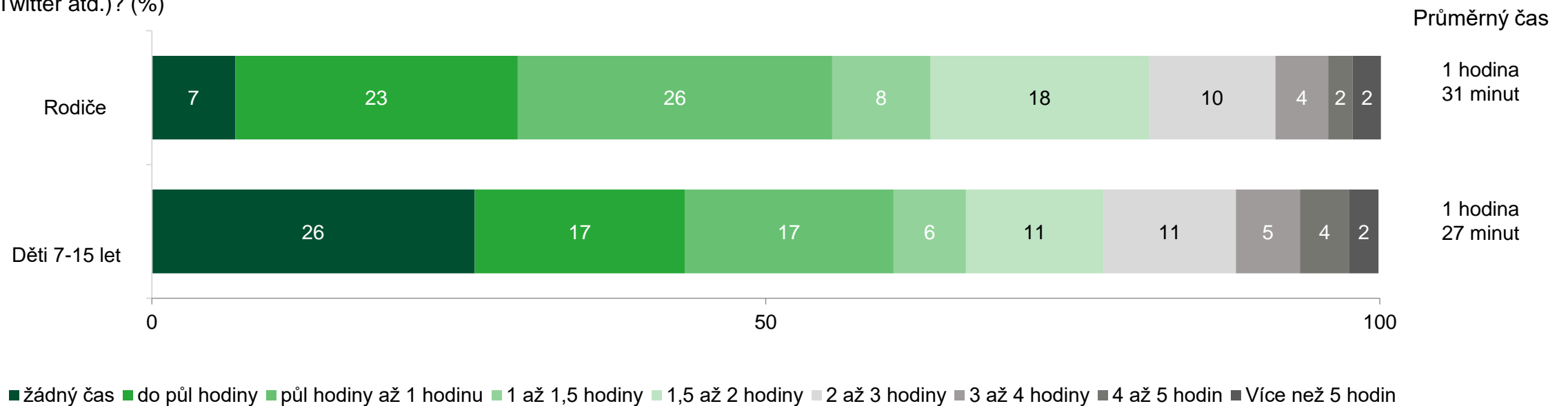
Rodiče i školáci stráví denně na sítích v průměru hodinu a půl

Pouze **čtvrtina školáků** netráví podle svých tvrzení na sociálních sítích jako Instagram či TikTok **žádný čas**. Téměř tři čtvrtiny dětí zde tak denně určitý čas tráví, v průměru jde o necelou hodinu a půl. Velmi záleží **na věku dětí**, největší množství času jsou denně na sítích děti ve věku 13-15 let (v průměru 2 hodiny 19 minut; děti 10-12 let: 1 hodina 25 minut; děti 7-9 let: 38 minut).

V případě rodičů již pouze menšina (7 %) uvedla, že na sociálních sítích netráví žádný čas. Ostatní na různých platformách denně alespoň nějaký čas pobývají. V průměru však tento odhad vychází, podobně jako u dětí, na hodinu a půl.

Kolik času denně stráví Vaše dítě na nějaké sociální síti (Instagram, TikTok, WhatsApp, YouTube, Facebook, Pinterest, Twitter atd.)?

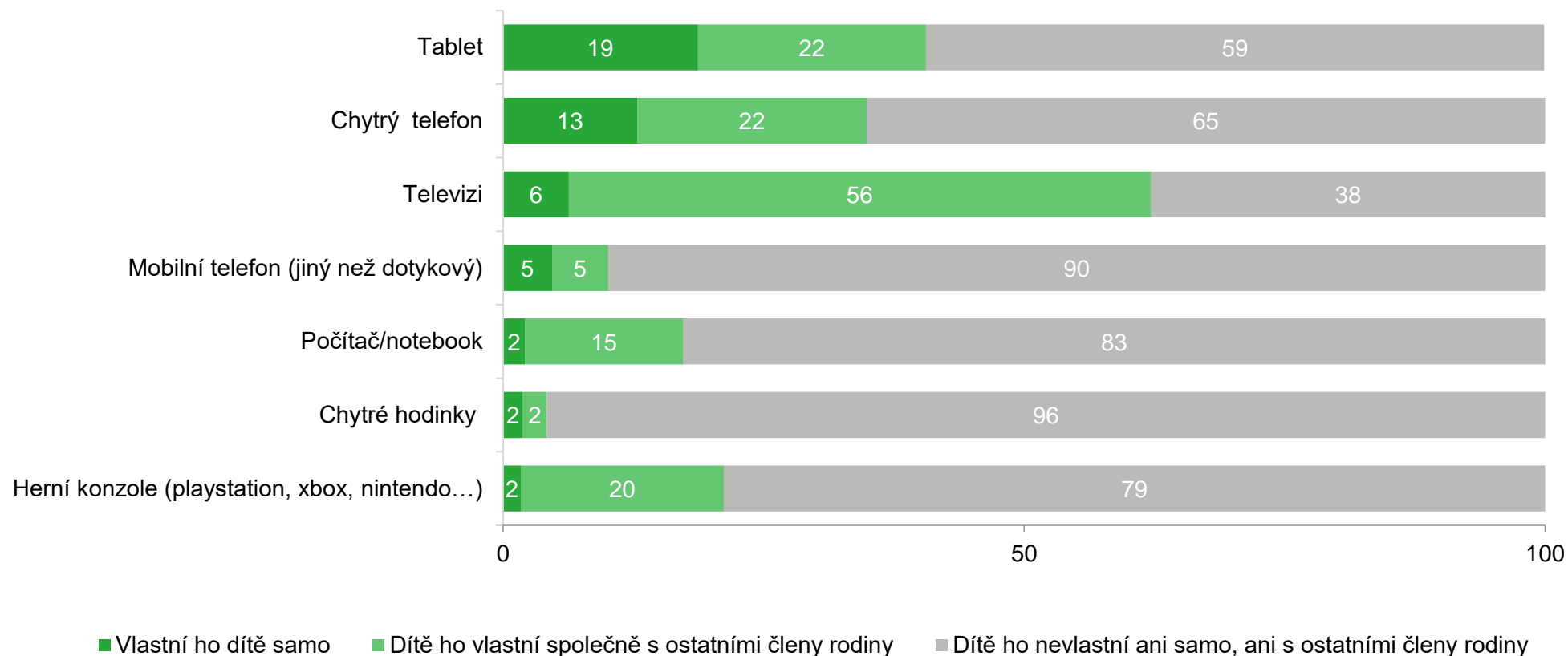
Kolik času denně trávíš na nějaké sociální síti (Instagram, TikTok, WhatsApp, YouTube, Facebook, Pinterest, Twitter atd.)? (%)

Předškoláci mají častěji tablet než chytrý telefon

Na rozdíl od školáků mezi předškoláky spíše převládají ty děti, kterým žádný z uvedených elektronických přístrojů **přímo nepatří**. Pokud však mají nějakou elektroniku pro sebe (vlastní ji samy), jedná se nejčastěji o **tablet** (19 %). Pouze 13 % dětí v tomto věku má svůj chytrý telefon. Nejčastěji sdílenou elektronikou s dalšími členy rodiny je jednoznačně televize. Pětina dětí pak s ostatními sdílí herní konzoli, častěji jde o chlapce.

Jaké z následujících přístrojů Vaše dítě vlastní? (%)

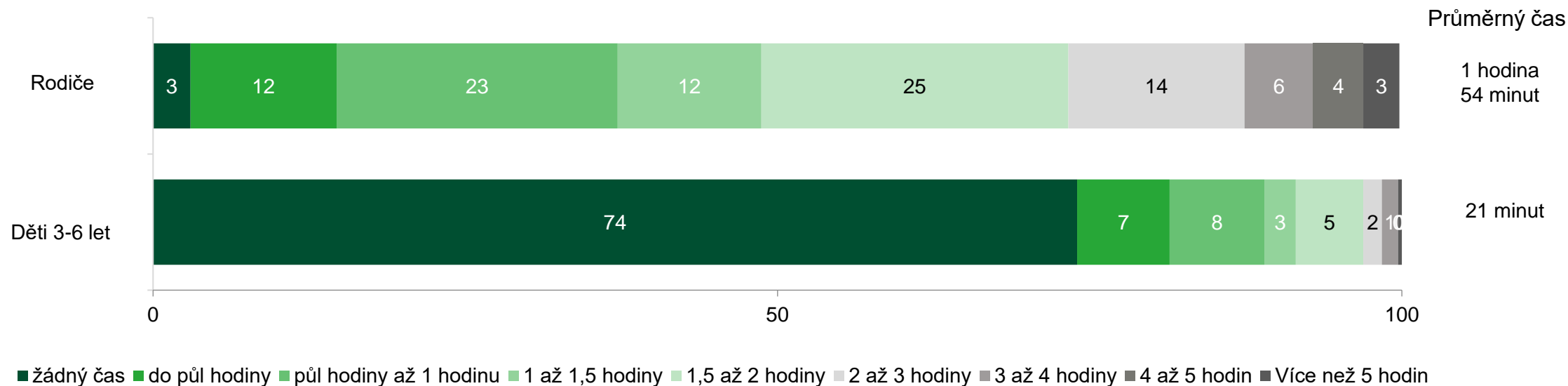
Předškoláci jsou denně na sítích zhruba dvacet minut

Tři čtvrtiny rodičů předškoláků uvádí, že jejich potomci na sociálních sítích (třeba Instagramu nebo TikToku) **netráví žádný čas**. Průměrný čas, který děti v tomto věku na sítích dle odhadu rodičů stráví, je zhruba dvacet minut.

V případě rodičů samotných je již patrné, že sami čas na sociálních sítích tráví, v průměru to vychází na téměř dvě hodiny denně.

Kolik času denně trávíte na nějaké sociální síti (Instagram, TikTok, WhatsApp, YouTube, Facebook, Pinterest, Twitter atd.)?

Kolik času denně stráví Vaše dítě na nějaké sociální síti (Instagram, TikTok, WhatsApp, YouTube, Facebook, Pinterest, Twitter atd.)? (%)

**10. Přes týden a o víkendu:
činnosti dětí během všedního a víkendového dne**

Shrnutí zjištění: činnosti dětí během všedního a víkendového dne

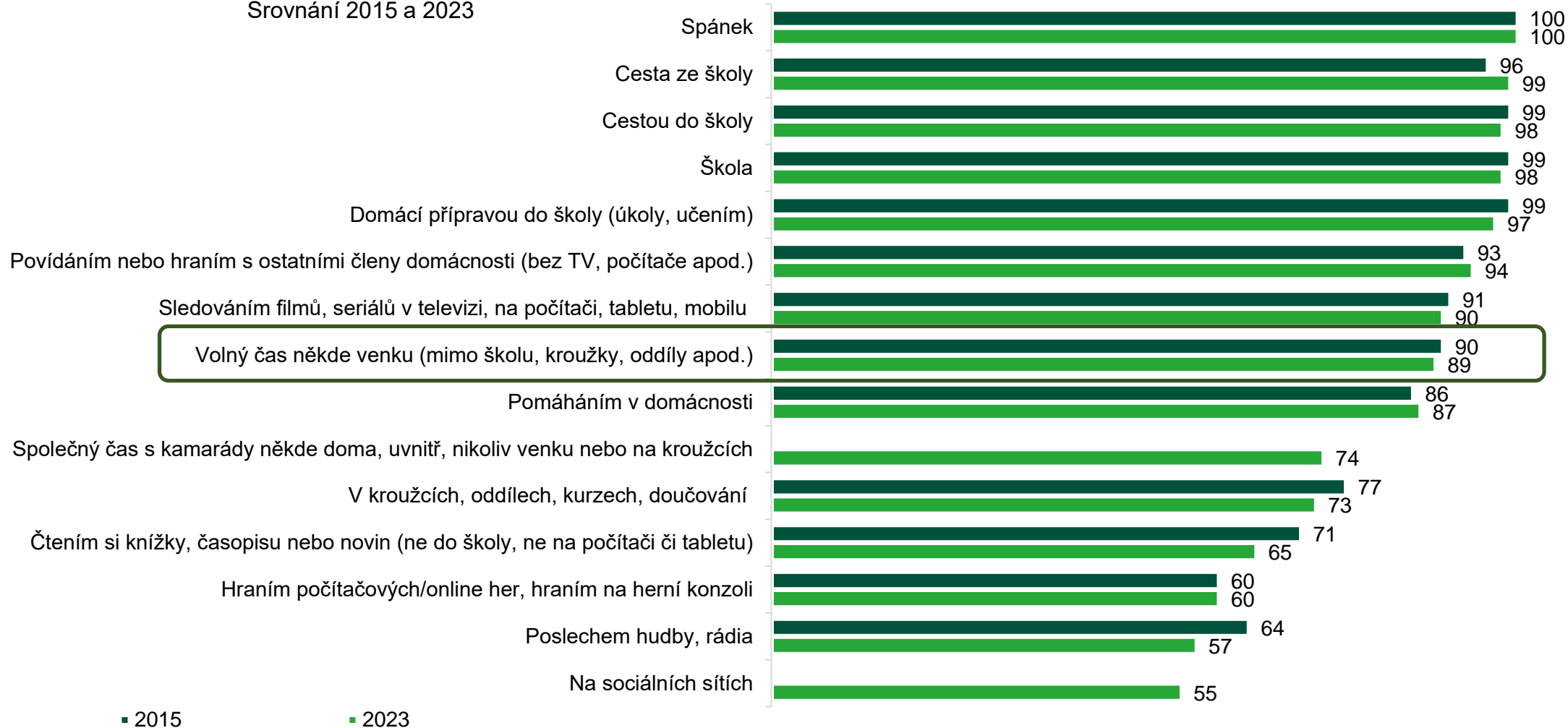
- Téměř všechny děti během všedního dne a o víkendu **stráví nějaký čas venku**, ale také sledují **filmy, seriály**, jsou s **kamarády**, pomáhají v domácnosti nebo si povídají s členy rodiny.
- Průměrné dítě ve věku 7-15 ve sledovaném období **strávilo venku** ve svém volném čase ve všední den 1 hodinu 47 minut, o víkendu pak 3 hodiny 41 minut. Hodinu a méně je venku ve všední den 39 % školáků, o víkendu 17 %.
- Typy činností, kterým se čeští školáci věnují, a jejich časový rozsah se v porovnání s **rokem 2015 významně nezměnily**.
- Množství času, který venku stráví **děti předškolního věku**, je vyšší než v případě školáků. Průměrný předškolák podle odhadu rodičů ve sledovaném období **strávil venku** ve všední den v průměru 2 hodiny (a nepočítáme čas ve školce), o víkendu 4 hodiny. Hodinu a méně je venku ve všední den 30 % předškoláků (opět nezahrnujeme venkovní pobyt v MŠ), o víkendu 11 %.
- **Rozdíly podle věku** jsou celkově klíčové pro některé činnosti, kterým se děti věnují. Především starší děti (13-15 let) častěji poslouchají hudbu, jsou na sociálních sítích, hrají počítačové nebo online hry.

Zapojení školních dětí do různých aktivit se v čase nemění

Podobně jako v roce 2015 vysoký podíl dětí ve všední den (kromě obvyklých činností, spánek, škola, úkoly) **alespoň nějaký čas stráví venku**, ale také sleduje filmy, seriály, je s kamarády, pomáhá v domácnosti. Mírně méně dětí než v roce 2015 uvedlo, že si čte nebo poslouchá hudbu.

Kolik 7-15letých dětí v běžném všedním dni tráví čas uvedenými aktivitami? (%)

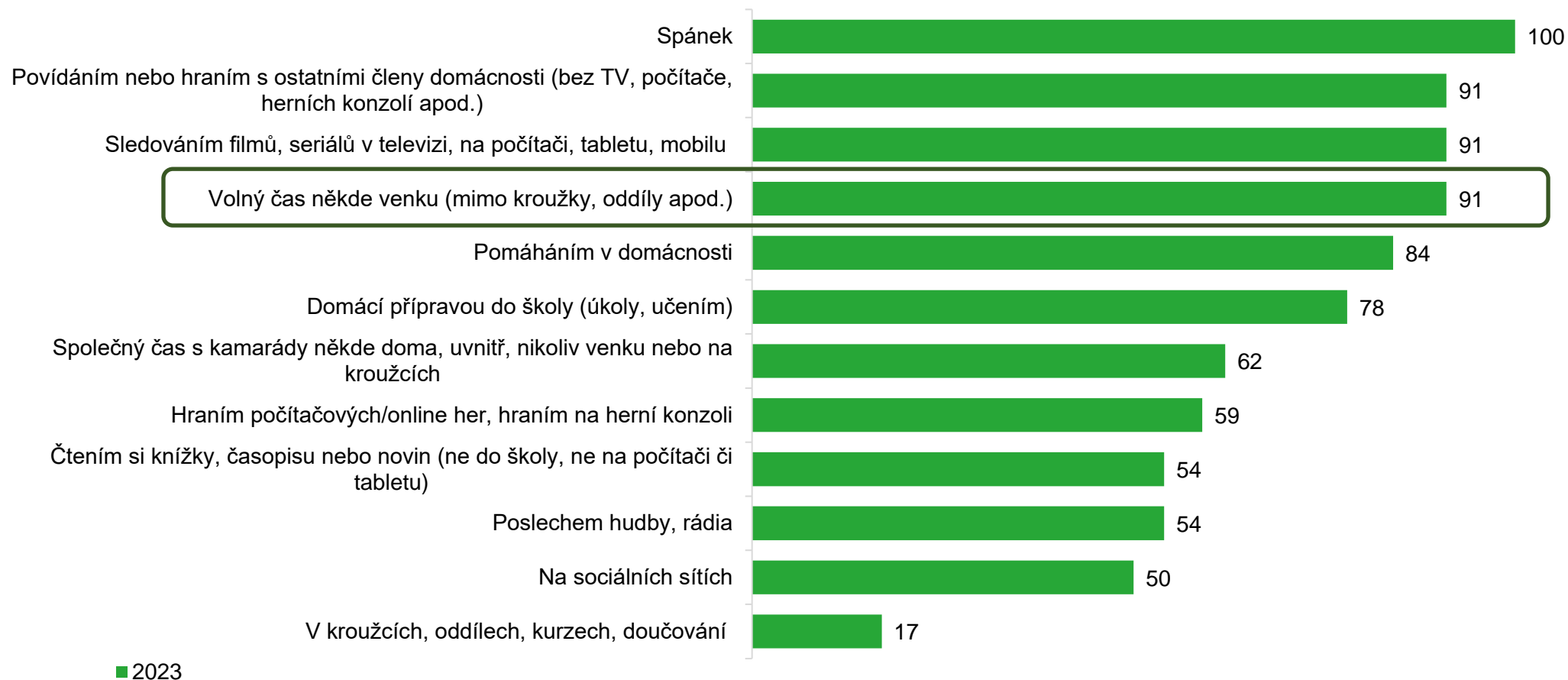
Srovnání 2015 a 2023

Na rozdíl od všedního dne je o víkendu méně školáků s kamarády

O **víkendu** téměř všechny děti stráví nějaký čas venku, ale také s ostatními členy rodiny nebo při sledování filmů, seriálů. Mírně nižší podíl dětí v porovnání se všedními dny se věnuje školní přípravě a učení, tráví čas s kamarády někde doma nebo si čte. A samozřejmě méně jsou navštěvovány kroužky.

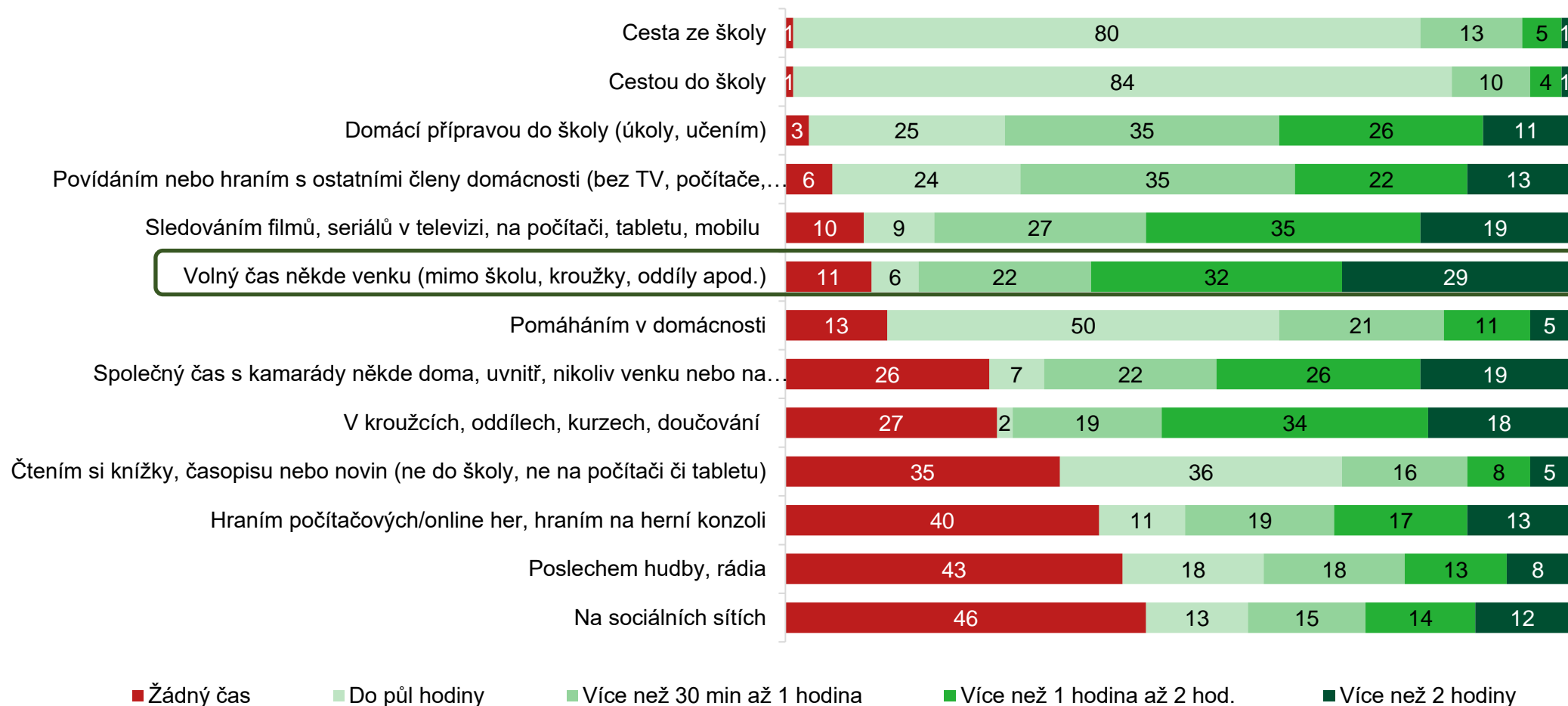
Kolik 7-15letých dětí v běžném **víkendovém dni** tráví čas uvedenými aktivitami? (%)

39 % školáků stráví během všedního dne venku hodinu a méně

Téměř **třetina** dětí odhadla, že v době výzkumu **ve všední den venku strávila více než 2 hodiny** a další třetina zhruba jednu až dvě hodiny. To je u tohoto časového rozsahu nejvíce ze sledovaných činností, když nepočítáme spánek a čas ve škole. Podobný podíl dětí stráví nejméně hodinu denně v kroužcích nebo sledováním filmů, seriálů. Je ovšem třeba zdůraznit, že jde o vlastní odhad samotných dětí.

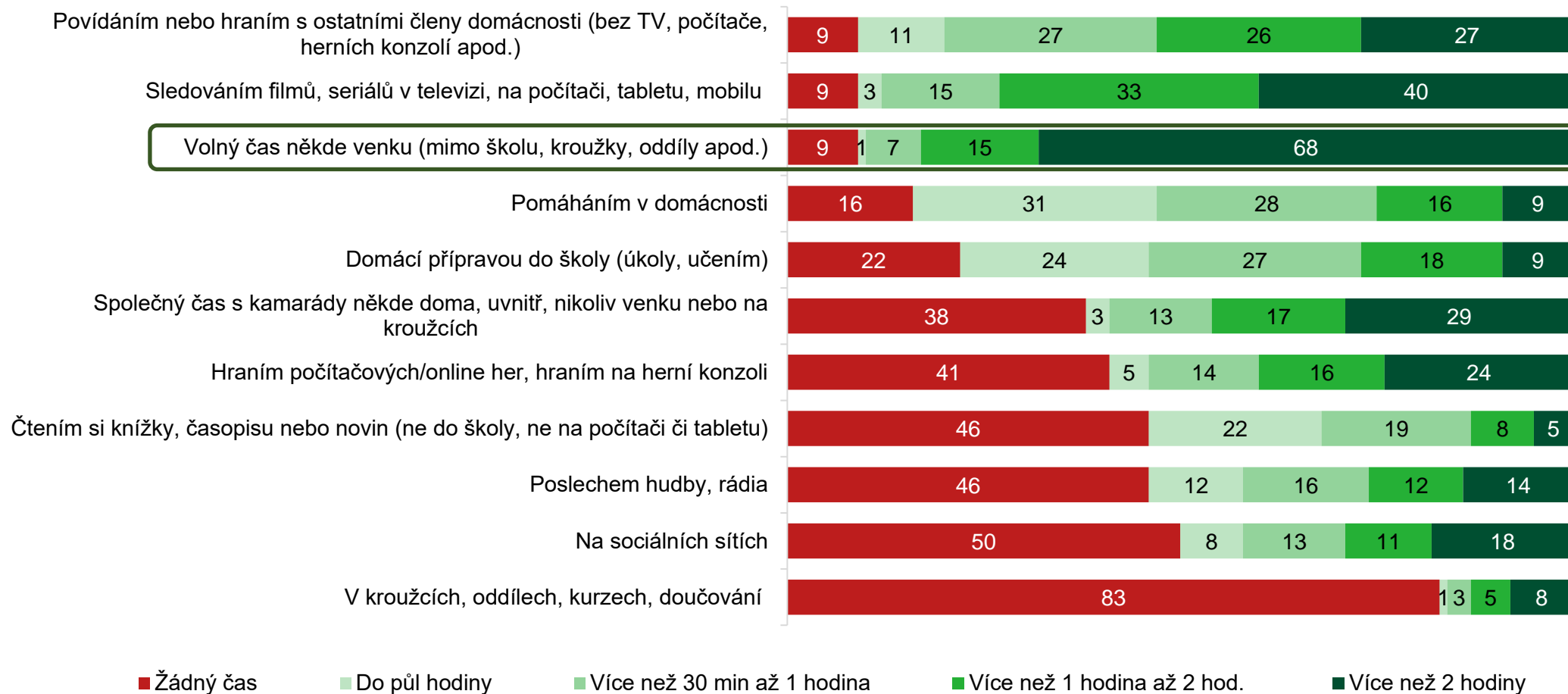
Kolik času 7-15leté děti ve **všední den** stráví uvedenými aktivitami? (%)

O víkendu je venku méně než hodinu 17 % školáků

Dvoutřetinová většina dětí (68 %) odhadla, že **o víkendu venku strávila více než 2 hodiny**. V tom je více než třetina dětí (35 %), které odhadují, že byly o víkendu venku čtyři hodiny a více. Zároveň ale dvě pětiny dětí (40 %) stráví během víkendového dne 2 a více hodin sledováním filmů či seriálů, čtvrtina hraním počítačových nebo online her.

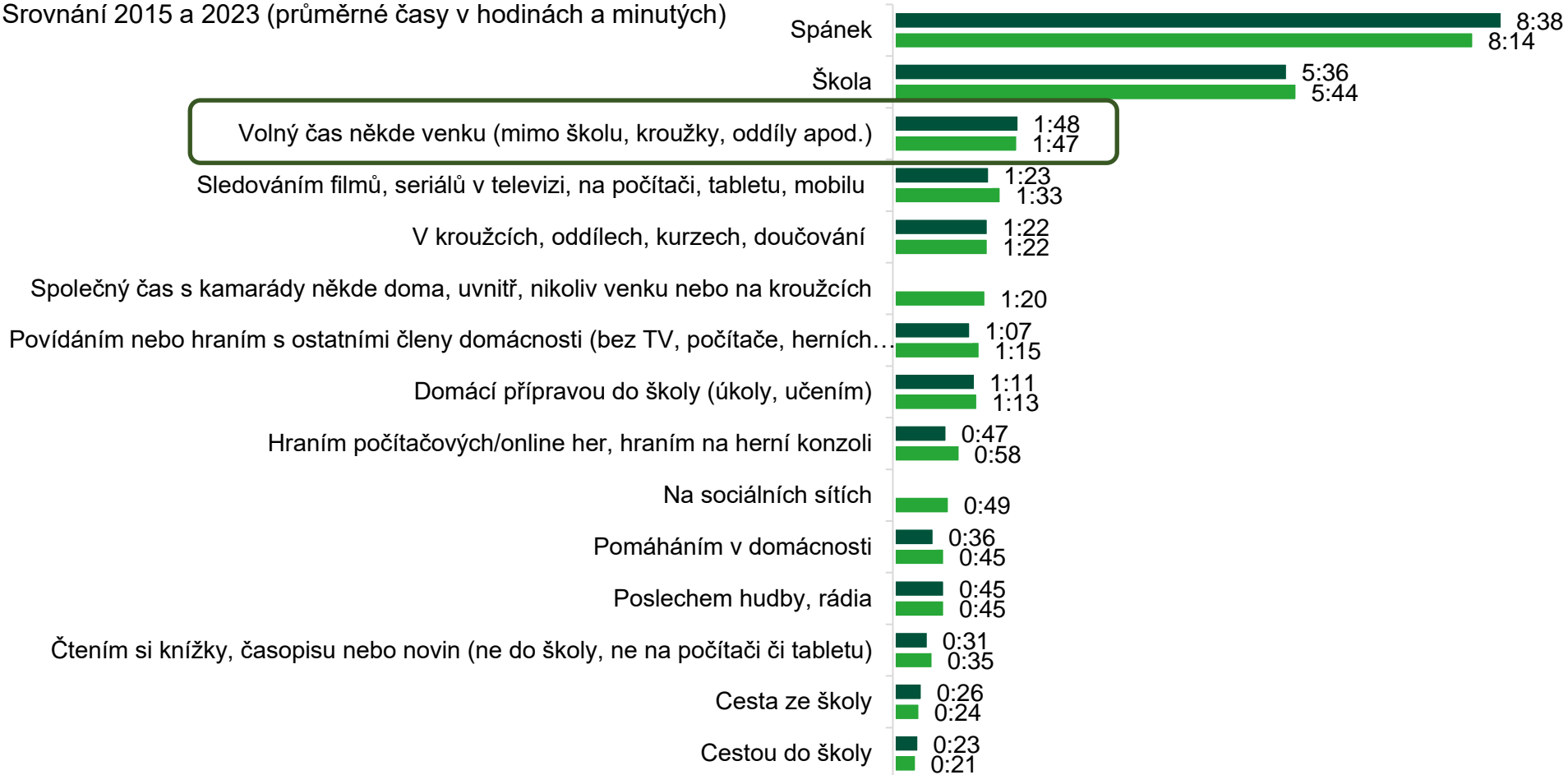
Kolik času 7-15leté děti o **víkendovém dni** stráví uvedenými aktivitami? (%)

Stejně jako v roce 2015 školáci strávili venku ve všední den v průměru téměř dvě hodiny

Ze srovnání průměrných časů strávených jednotlivými aktivitami je patrné, že rozsah času tráveného **venku** se od roku 2015 **nezměnil**. Poněkud více času v porovnání s rokem 2015 děti stráví u sledování filmů a seriálů, hraní počítačových nebo online her.

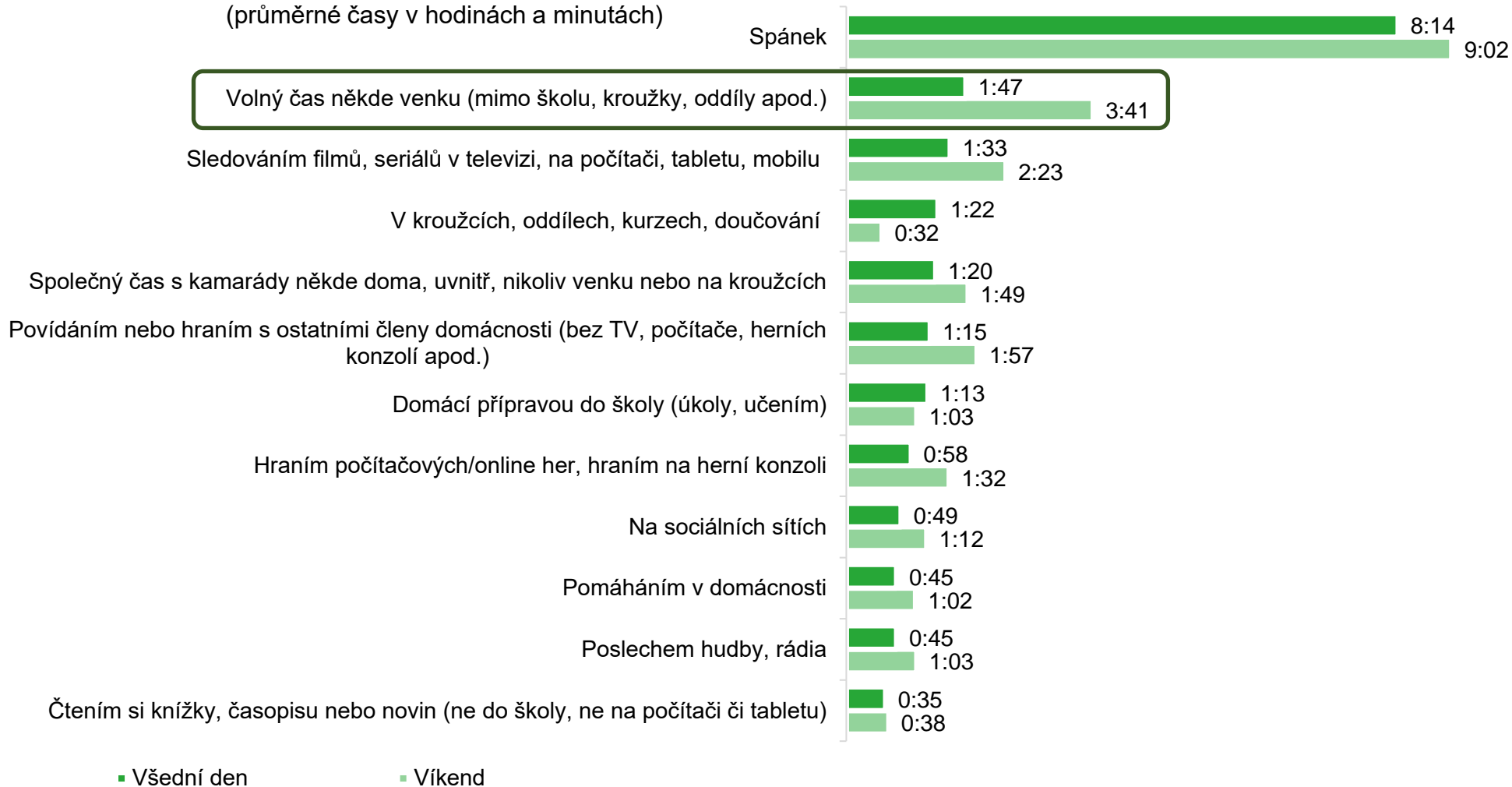
Kolik času 7-15leté děti ve **všední den** stráví uvedenými aktivitami?
Srovnání 2015 a 2023 (průměrné časy v hodinách a minutách)

O víkendu je množství času venku u školáků téměř dvojnásobné

O víkendovém dni tráví školáci v průměru **jasně více času venku** než ve všední den. Zároveň ale také více času stráví u filmů či seriálů, počítačových her nebo na sociálních sítích.

Kolik času 7-15leté děti ve **všední den / víkendový den** stráví uvedenými aktivitami?
(průměrné časy v hodinách a minutách)

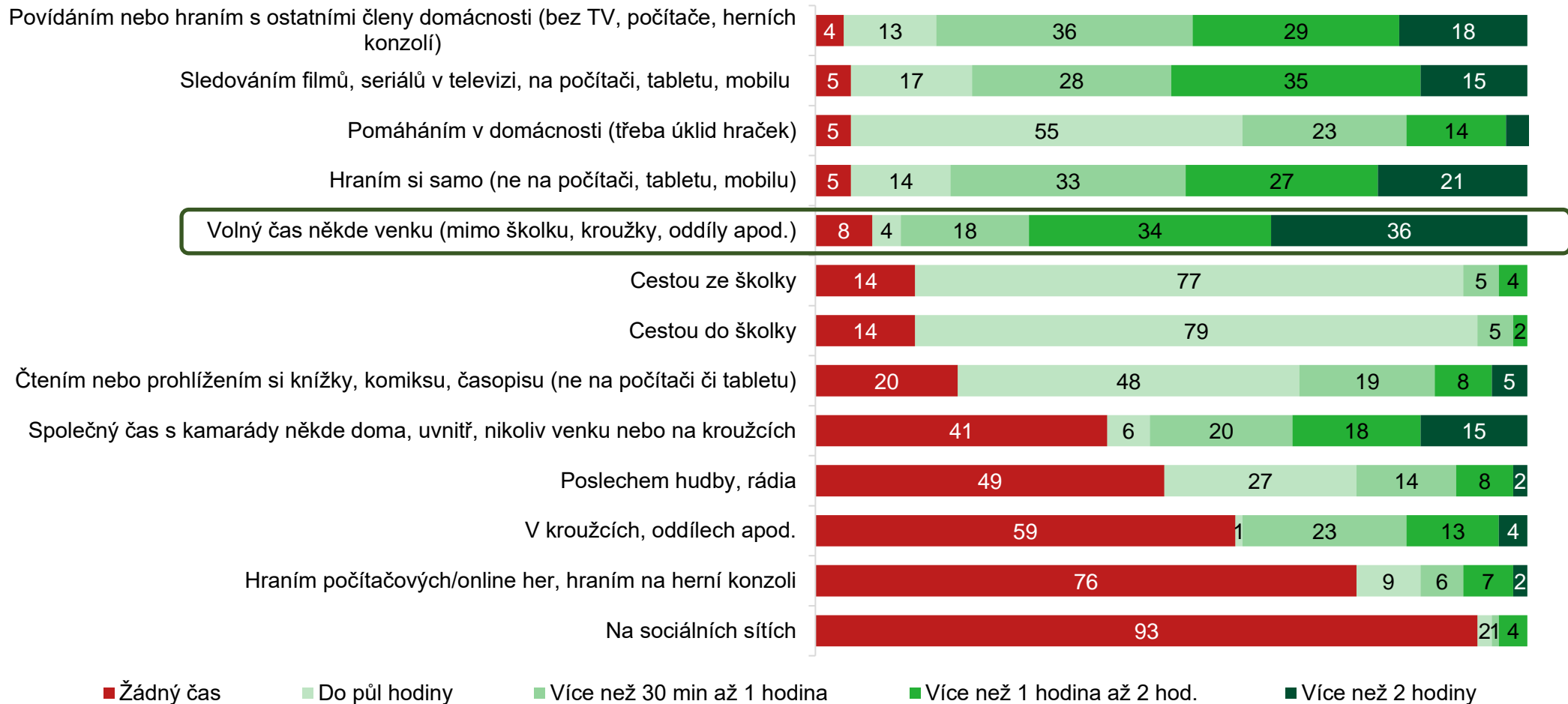

Třetina předškoláků je venku hodinu a méně, když nepočítáme čas ve školce

Podle odhadu rodičů stráví **více než třetina malých dětí dvě hodiny a více venku** (mimo pobyt ve školce) a další třetina jednu až dvě hodiny. Často si během všedního dne malé děti také hrají samy nebo s ostatními členy domácnosti, sledují filmy nebo seriály.

Hraním **her na počítači** podle vyjádření rodičů stráví alespoň nějaký čas během všedního dne čtvrtina malých dětí, častěji jsou to děti 5-6 let (29 %) a hlavně kluci (31 %).

Kolik času stráví 3-6leté děti ve **všední den** uvedenými aktivitami? (%)

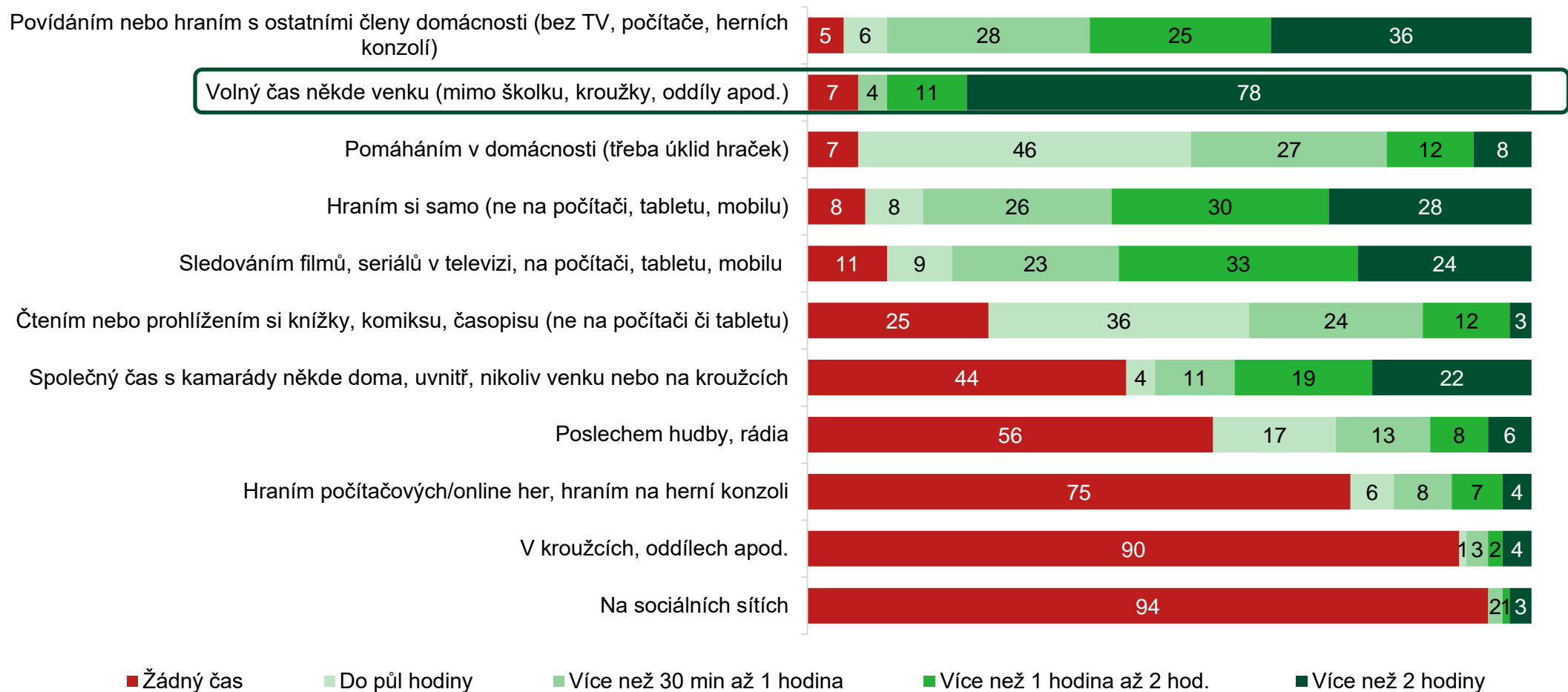

O víkendu je venku více než dvě hodiny jasná většina předškoláků

U jasné většiny malých dětí patří podle vyjádření rodičů delší pobyt venku k víkendovému programu: **78 % je venku více než 2 hodiny** (více než 4 hodiny stráví venku dokonce 42 % malých dětí). Pouze zhruba pětina z nich stráví venku o víkendovém dni méně než dvě hodiny.

Dále zhruba tři pětiny malých dětí během víkendového dne stráví více než hodinu hraním s ostatními členy rodiny nebo samostatným hraním, ale také sledováním filmů nebo seriálů.

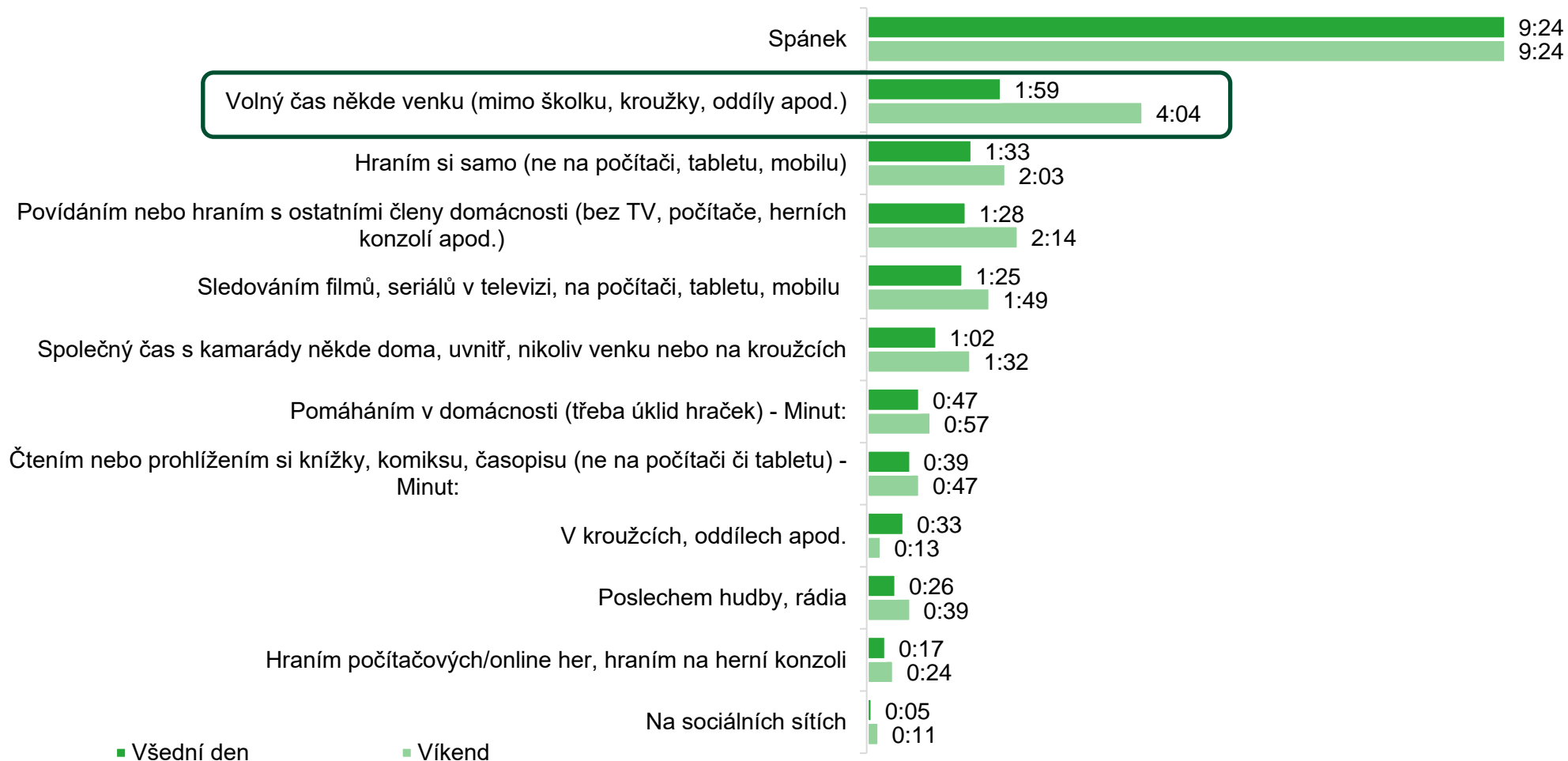
Kolik času stráví 3-6leté děti o víkendovém dni uvedenými aktivitami? (%)

Předškoláci stráví o víkendu venku v průměru čtyři hodiny

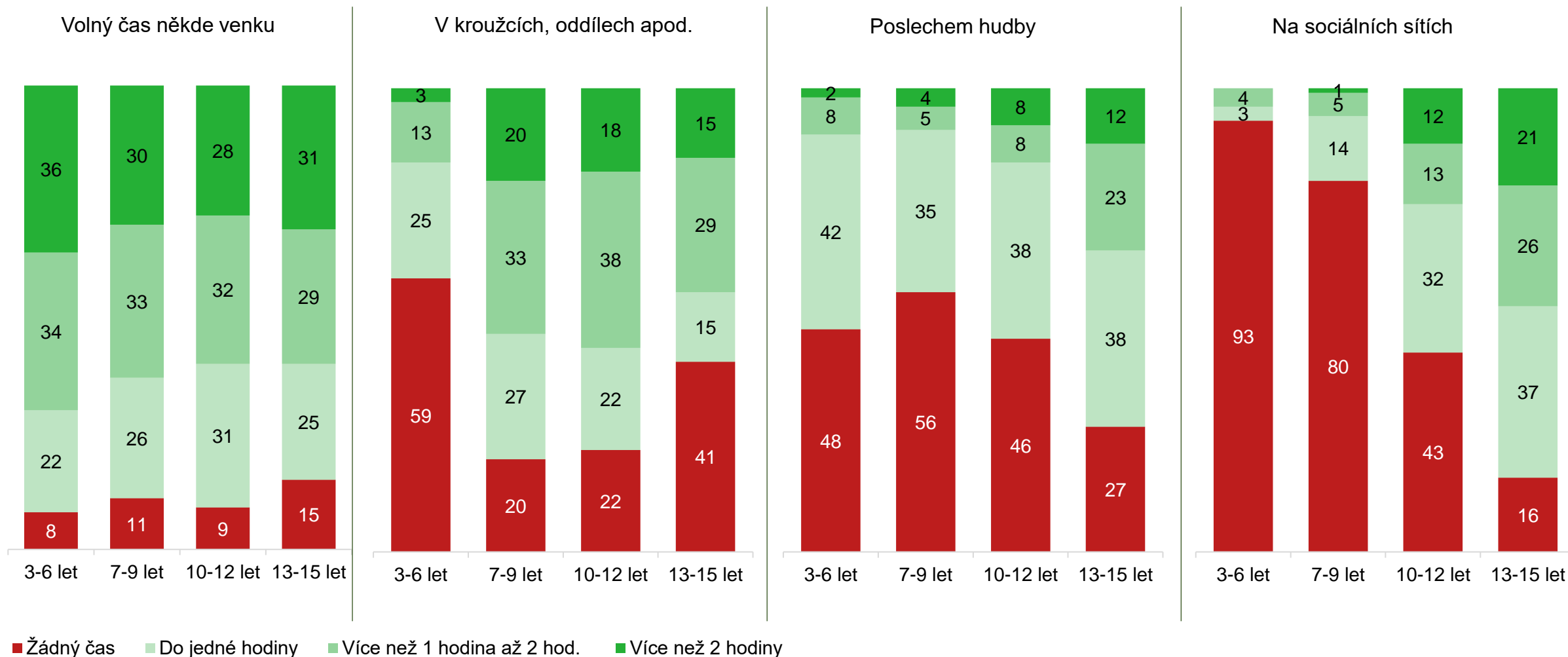
O **víkendovém dni** tráví předškoláci v průměru **jasně více času venku než ve všední den**. Jen dodejme, že ve všední dny jsou děti venku i během pobytu ve školce. Je patrné, že i **na další aktivity je během víkendu více času**, méně výrazný rozdíl sledujeme u času nad knížkou, u hudby nebo pomoci v domácnosti. Téměř dvě hodiny v průměru stráví o víkendu malé děti u **seriálů nebo filmů**.

Kolik času stráví 3-6leté děti ve všední den / víkendový den uvedenými aktivitami?
(průměrné časy v hodinách a minutách)

Věk je klíčovým faktorem, který ovlivňuje náplň času dětí

Děti ve věku 7 až 12 let tráví častěji čas na kroužcích. Naopak starší děti (13 až 15 let) častěji poslouchají hudbu, jsou na sociálních sítích, hrají počítačové nebo online hry a samozřejmě jsou i déle ve škole. V rozsahu trávení volného času venku nejsou podle věku tak výrazné rozdíly. Naopak **typologie obcí** na základě kvality života se do způsobů trávení času u školních dětí významně nepromítá. Pouze sledujeme, že děti z Úspěšných obcí častěji tráví čas na kroužcích, ale i hraním počítačových her.

**11. Na kroužku, na prázdninách, společně:
volnočasové a prázdninové aktivity, společný čas s rodiči**

Shrnutí zjištění: volnočasové a prázdninové aktivity, společný čas s rodiči

- Čtvrtina **školních dětí** uvedla, že v současnosti **nenavštěvuje** žádný kroužek, oddíl či kurz. Častěji jde o starší děti ve věku 13-15 let a obecně také o děti z ekonomicky špatně zajištěných rodin.
- Děti, které na kroužky chodí, nejčastěji navštěvují **sportovní či taneční kroužky** probíhající ve vnitřních prostorech. Oblíbené jsou také kreativní kroužky nebo sportovní aktivity probíhající ve venkovním prostředí.
- Mezi **předškoláky** je výrazně více těch, které na kroužky nechodí (59 %). Ale pokud se kroužků účastní, je to jasně nejčastěji kroužek sportovní nebo taneční ve vnitřních prostorech.
- **Rodiče školáků** nejčastěji tráví čas s dětmi doma na zahradě, při procházkách nebo v přírodě. Významná část rodičů doprovází své děti do školy, jasně častěji jde o rodiče menších dětí.
- **Rodiče předškoláků** s nimi častěji tráví čas pravidelně v různých prostředích a při různých činnostech než rodiče školních dětí ve věku. Hlavně jde kromě cest do školky o společné procházky, pobyt na hřišti nebo na zahradě, ale i v přírodě nebo v parku.
- Více než polovina školních dětí nebyla o **prázdninách** na táboře či příměstském táboře nebo v divoké přírodě. Předškolní děti jsou o prázdninách pochopitelně častěji doma než starší děti.

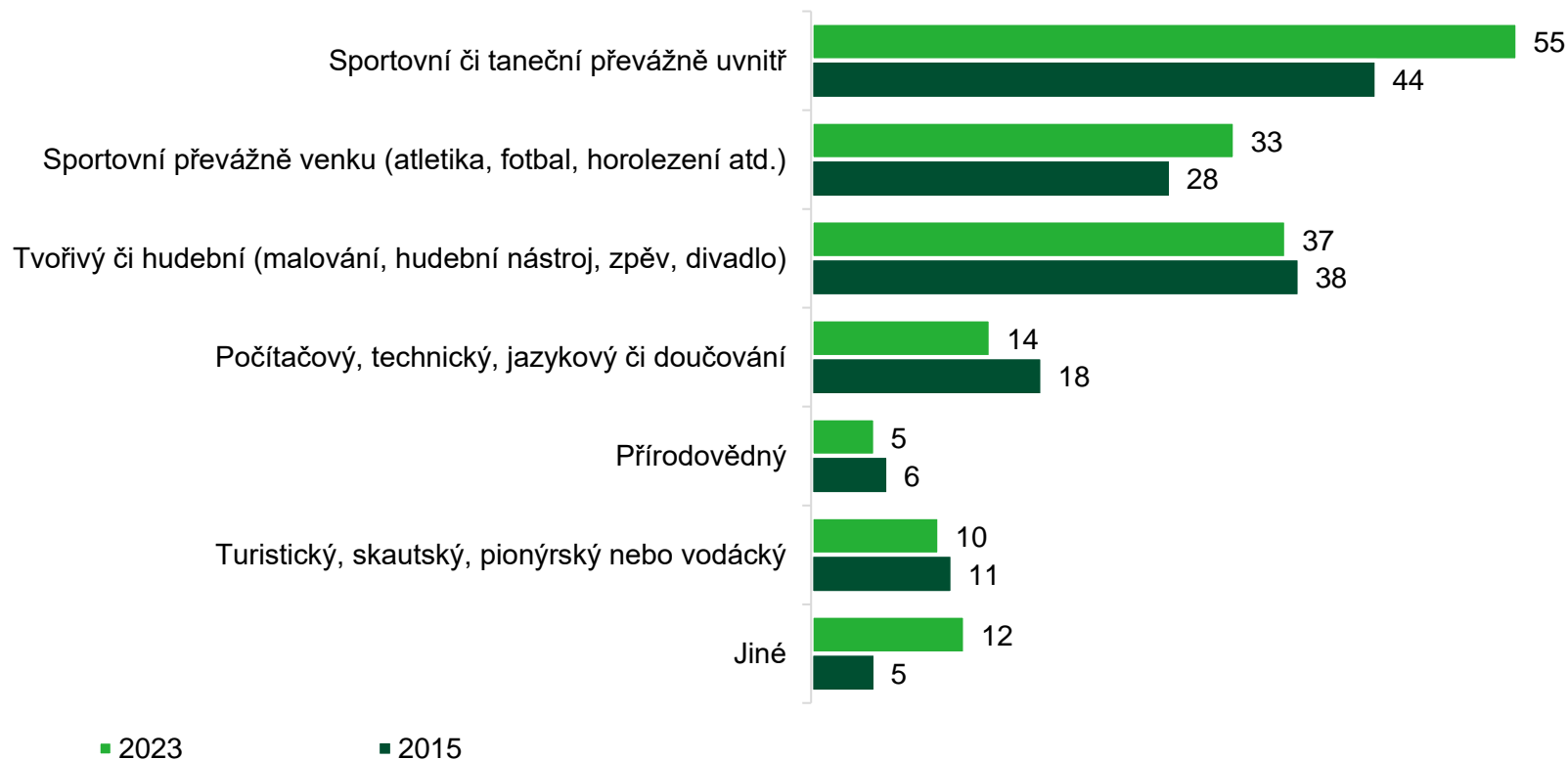
Kroužky školních dětí jsou hlavně ve vnitřních prostorech

Nejčastěji školní děti navštěvují **sportovní či taneční kroužky** probíhající ve vnitřních prostorech: více než polovina těch, kteří nějaký kroužek navštěvují. Tento podíl je významně vyšší než v roce 2015. **Tvořivé či hudební kroužky** navštěvují téměř dvě pětiny a **venkovní sportovní kroužky** využívá třetina dětí.

Sportovní, taneční kroužky uvnitř a tvořivé či hudební kroužky častěji navštěvují dívky a sportovní venkovní kroužky chlapci.

Žádný kroužek, oddíl či kurz v současnosti **nenavštěvuje 27 % dětí**, přičemž se častěji jedná o starší děti ve věku 13-15 let (41 %) a obecně také o děti z ekonomicky špatně zajištěných rodin.

V následujícím seznamu zaškrtni kroužky, na které chodíš: (%)

Mezi předškolními dětmi jasně dominují vnitřní sportovní či taneční kroužky

Zhruba **dvě pětiny rodičů malých dětí** uvádí, že jejich potomek **navštěvuje nějaký kroužek**.

Nejčastěji jde o kroužky **sportovní nebo taneční konané uvnitř**. Více než čtvrtina malých dětí chodí do tvořivého kroužku, necelá pětina pak na sportovní kroužek, který se odehrává venku. Minimum dětí v tomto věku pak chodí do počítačového, turistického či přírodovědného kroužku.

V rámci této skupiny, na rozdíl od starších dětí, **převažují děti, které žádný kroužek nemají: 59 %**. Zásadním kritériem je věk, v případě nejmenších dětí ve věku 3-4 let žádný kroužek nenavštěvuje 73 % dětí, u dětí ve věku 5-6 let je to již 46 %.

V následujícím seznamu zaškrtněte kroužky, na které dítě chodí: (%)

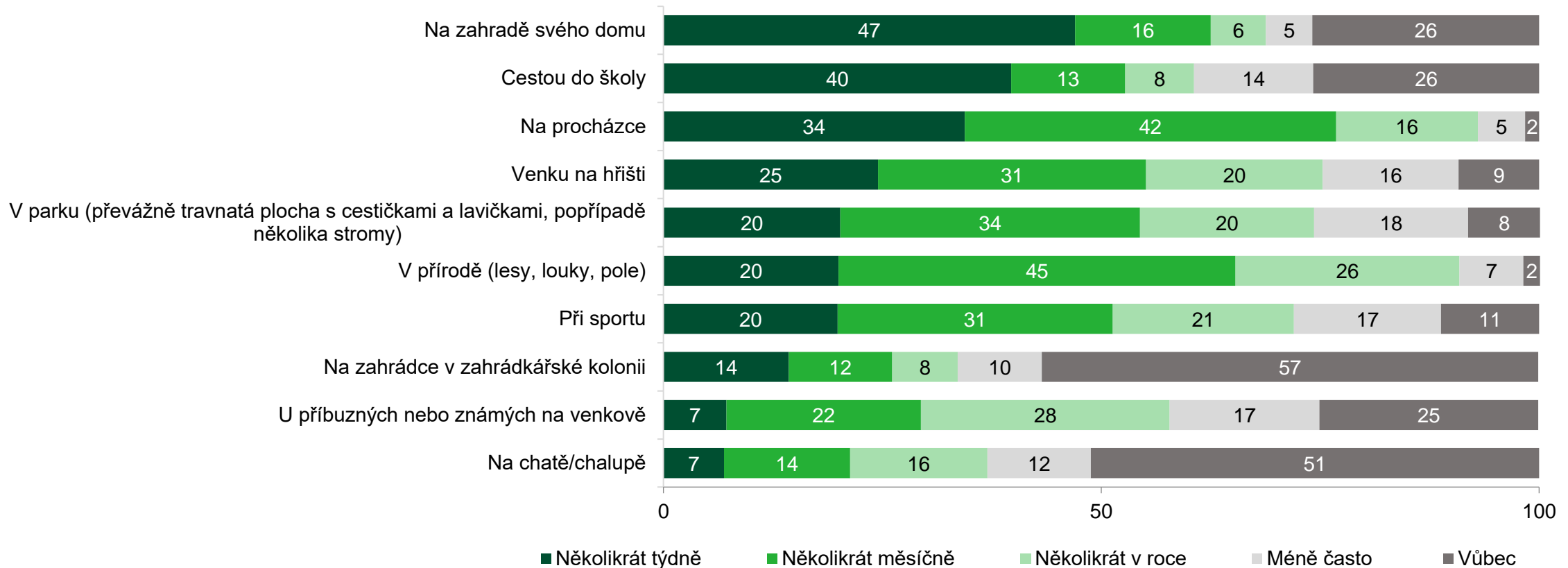

Rodiče školních dětí se svými dětmi tráví čas na procházkách, v přírodě nebo na zahradě

Téměř polovina českých rodičů tvrdí, že svůj čas s dětmi tráví pravidelně (několikrát do týdne) na vlastní **zahradě**. Dvě pětiny rodičů provází své děti pravidelně do **školy**. Samozřejmě jde výrazně častěji o rodiče menších dětí, ve věku 7-10 let děti pravidelně doprovází 63 % rodičů. Zhruba třetina rodičů s dětmi několikrát týdně tráví čas na společných **procházkách**. Několikrát do měsíce je dvoutřetinová většina rodičů podle svých slov s dětmi v **přírodě** a polovina rodičů s dětmi **sportuje**.

Sledované činnosti rodičů a dětí jsou významně **podmíněny věkem dětí**. S mladšími dětmi jsou rodiče častěji na hřišti, chodí na procházky, společně sportují.

Trávíte svůj čas s dítětem: (%)

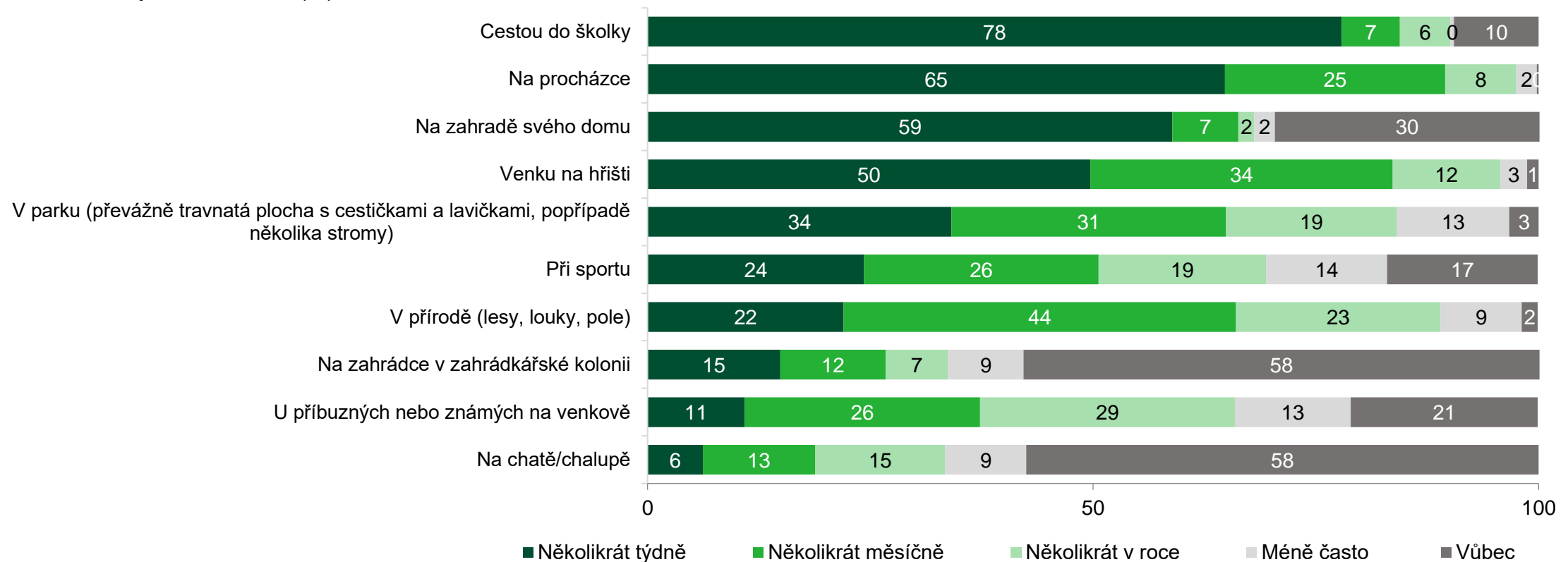

Kromě cesty do školky rodiče předškoláků tráví čas s dětmi na procházkách, na zahradě nebo na hřišti

Většina (78 %) rodičů malých dětí se svými potomky nejčastěji tráví čas po cestě do **školky**. Dvě třetiny rodičů jsou se svými dětmi pravidelně (několikrát týdně) na **procházkách**, 59 % doma na **zahradě** a polovina na **hřišti**. V parku je pak společně s dětmi několikrát týdně třetina rodičů. Necelá čtvrtina s nimi dle svých slov pravidelně sportuje. Obecně v přírodě je již s dětmi několikrát týdně zhruba pětina rodičů.

Rodiče předškoláků s nimi častěji tráví čas pravidelně v různých prostředích a při různých činnostech než rodiče školáků.

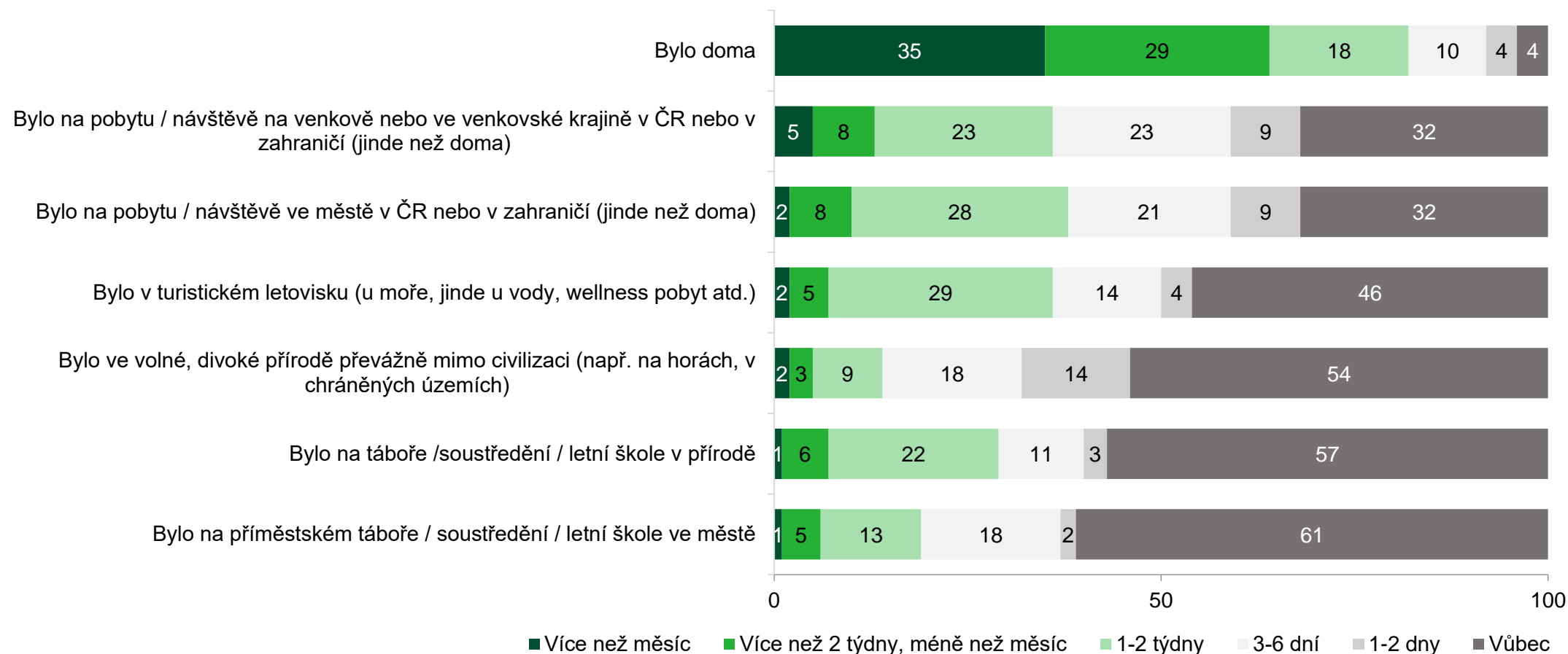
Trávíte svůj čas s dítětem: (%)

Více než polovina školních dětí nebyla o prázdninách na tábore

Téměř dvě třetiny dětí byly o minulých prázdninách alespoň měsíc mimo domov. Téměř dvě pětiny (38 %) byly alespoň týden někde ve **městě** mimo domov, o něco méně dětí bylo aspoň týden na **venkově** (36 %). U **moře** nebo jinde u **vody** bylo 36 %. Téměř polovina dětí (43 %) byla na **tábore** nebo soustředění. Méně často byly na tábore děti ve věku 7-10 let (nebylo tam 67 % z nich).

Jak Vaše dítě strávilo minulé letní prázdniny (červenec a srpen)? (%)

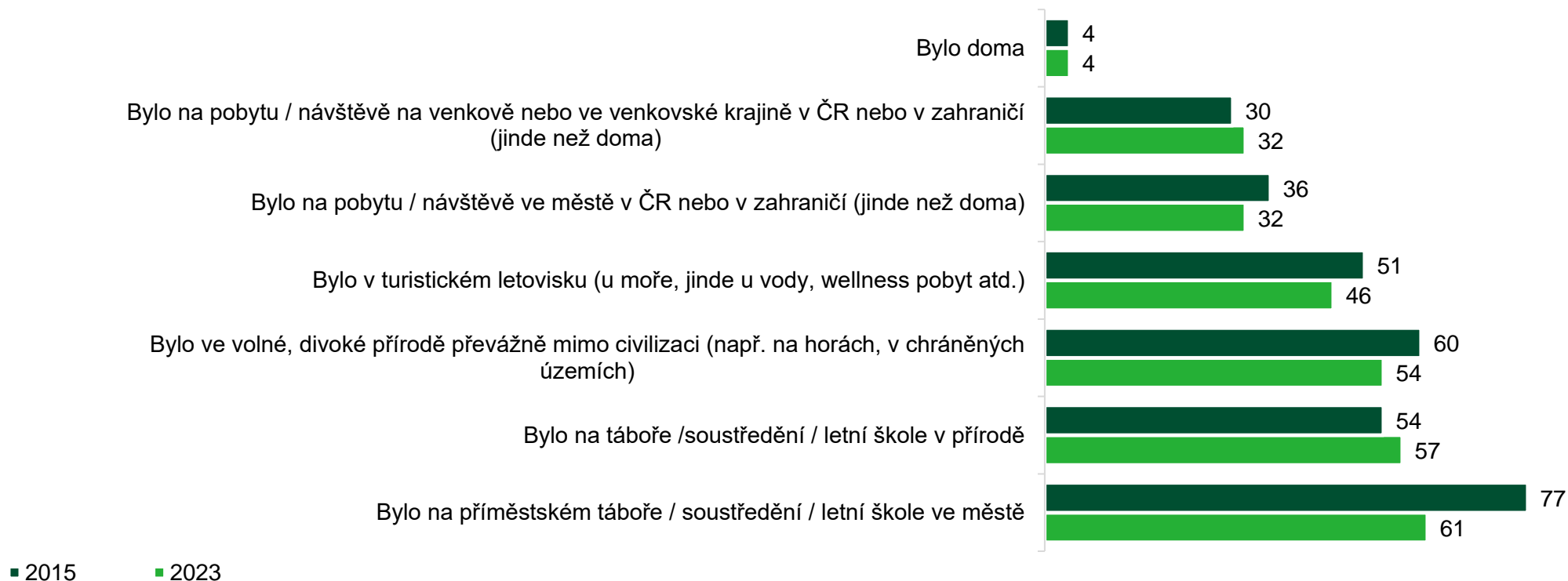
Místa pro pobyt o letních prázdninách se za poslední dobu neproměnila

Místa pobytu dětí o letních prázdninách se v časovém srovnání příliš neliší.

Pouze u **příměstských táborů** je nyní podíl zúčastněných dětí nižší než v roce 2015.

Jak Vaše dítě strávilo minulé letní prázdniny (červenec a srpen)?

Srovnání odpovědí „vůbec nebylo“ 2023 a 2015 (%)

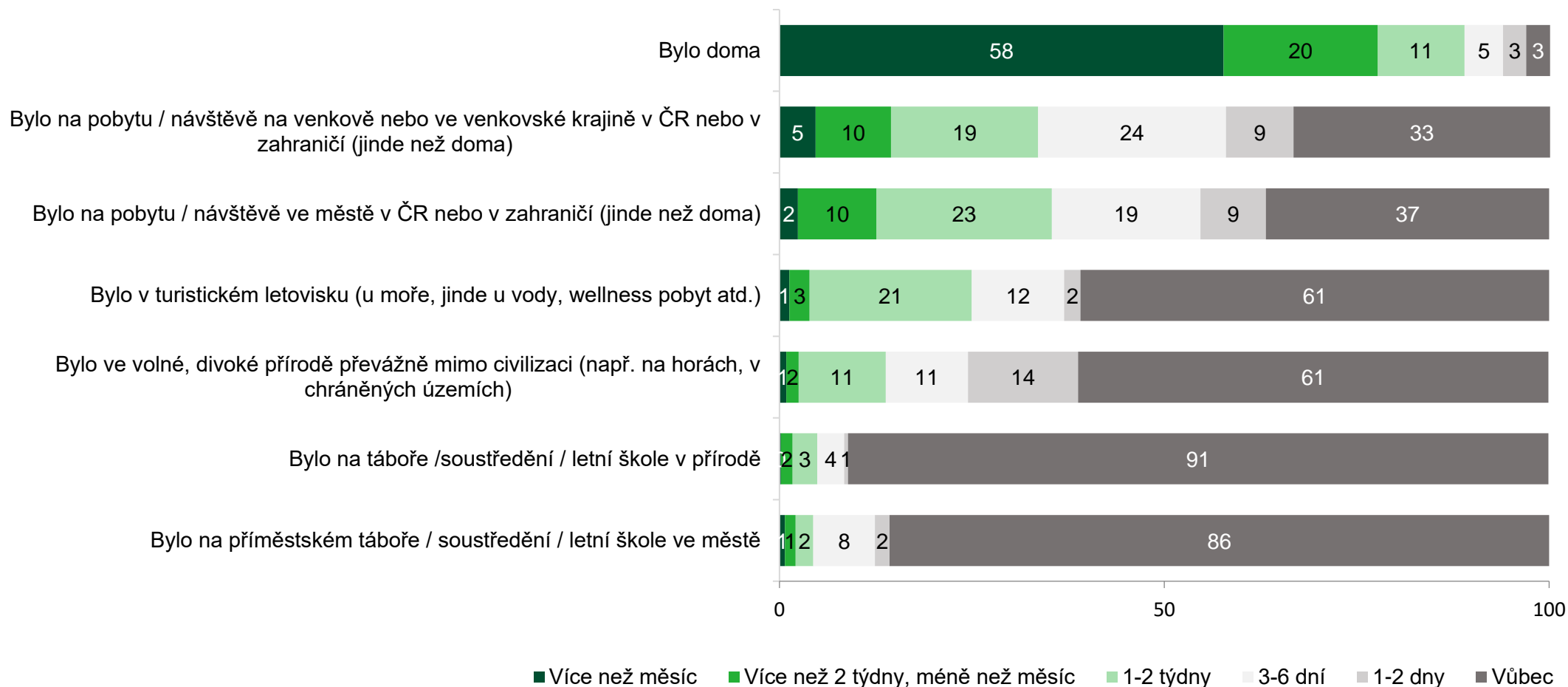

Předškoláci jsou o prázdninách častěji více času doma než školáci

Zhruba dvě pětiny mladších dětí byly o minulých prázdninách alespoň měsíc mimo domov, což je pochopitelně méně než v případě starších dětí.

Více než třetina byla alespoň týden někde ve městě mimo domov, obdobné množství dětí strávilo alespoň týden na venkově. U moře nebo jinde u vody bylo 25 %. Na rozdíl od starších dětí bylo minimum mladších na tábore nebo soustředění.

Jak Vaše dítě strávilo minulé letní prázdniny (červenec a srpen)? (%)

12. Metodické informace k projektu

Realizované výzkumy: kvantitativní výzkumy a jejich metodika

1. Děti ve věku 7-15 let a jejich rodiče

Metoda sběru dat: online dotazování (CAWI)

Termín dotazování: 20. – 28. 4. 2023

Typ výzkumu: reprezentativní výzkum na základě kvótního výběru, podle kvótních znaků: pohlaví, věk dítěte (tři skupiny: 7 až 9 let, 10 až 12 let, 13 až 15 let), velikost místa bydliště, kraj a sledování kvóty na vzdělání rodičů

Počet dotázaných: 1508 dětí a 1508 rodičů

2. Rodiče dětí ve věku 3-6 let

Metoda sběru dat: online dotazování (CAWI)

Termín dotazování: 21. – 28. 4. 2023

Typ výzkumu: kvótní výběr – kvótní znaky: pohlaví, věk dítěte (dvě skupiny: 3+4 roky, 5+6 let), velikost místa bydliště, kraj a sledování kvóty na vzdělání rodičů

Počet dotázaných: 315 rodičů

Počasí v jednotlivých dnech dotazování

		Průměrná teplota
20. 4. 2023	Oblačno až zataženo, ojediněle přeháňky	13°C
21. 4. 2023	Jasno až polojasno	18°C
22. 4. 2023	Jasno až polojasno	20°C
23. 4. 2023	Oblačno až zataženo, místy přeháňky	17°C
24. 4. 2023	Oblačno až zataženo, déšť nebo přeháňky	14°C
25. 4. 2023	Oblačno až zataženo, přeháňky ojediněle bouřky	12°C
26. 4. 2023	Oblačno, místy přeháňky	10°C
27. 4. 2023	Polojasno až oblačno, slabé přeháňky	13°C
28. 4. 2023	Oblačno až zataženo, přeháňky nebo déšť	14°C

Výzkum mezi **děti ve věku 7-15 let** navazuje na výzkum realizovaný **Nadací Proměny Karla Komárka** v roce **2015**. V tomto výzkumu bylo dotázáno 1515 dětí a jejich rodičů prostřednictvím samovyplňovacího online dotazníku (CAWI). Termín dotazování: 17. 9. – 29. 10. 2015.

Aktuální výzkum je **metodicky a obsahově srovnatelný**, tedy nabízí možnost komparace zjištění v čase.

Realizované výzkumy: kvalitativní výzkumy a jejich metodika

1. Rodiče dětí ve věku 7-15 let, kteří se účastnili kvantitativního výzkumu (výběr podle typologie trávení času)

Metoda: online individuální hloubkové rozhovory (délka zhruba 60 min)

Termín: 12. – 22. 6. 2023

Počet respondentů: 17 osob

2. Děti ve věku 7-15 let, které se účastnily kvantitativního výzkumu (výběr podle typologie trávení času)

Metoda: online deníkové záznamy (7 dní) a individuální hloubkové rozhovory (délka 30-40 minut)

Termín: deníky: 19. – 25. 6. 2023; **rozhovory:** 26. – 29. 6. 2023

Počet respondentů: 16 dětí v deníčcích, 7 dětí v rozhovorech

3. Vyučující

Metoda: online individuální hloubkové rozhovory (délka zhruba 60 min)

Termín: 18. 5. – 29. 6. 2023

Počet respondentů: 16 osob (4 vyučující MŠ, 4 vyučující 1. stupně ZŠ, 4 vyučující 2. stupně ZŠ, 4 vychovatelky v družině ZŠ)

Počasí v době sběru deníků

		Průměrná teplota
19. 6. 2023	Polojasno až oblačno, přechodně i skoro jasno	28°C
20. 6. 2023	Oblačno až polojasno, ojediněle přeháňky nebo bouřky	30°C
21. 6. 2023	Polojasno až oblačno přeháňky nebo bouřky	31°C
22. 6. 2023	Polojasno až skoro jasno, ojediněle přeháňky	31°C
23. 6. 2023	Oblačno až zataženo, místy déšť nebo přeháňky	24°C
24. 6. 2023	Polojasno až oblačno, místy déšť	22°C
25. 6. 2023	Jasno až polojasno	25°C

Typologie obcí ČR

STEM v rámci unikátního projektu vytvořil rozsáhlou databázi ukazatelů kvality života v obcích České republiky (z nejnovějších dostupných údajů, ne starších než z roku 2018), která umožňuje srovnání, jak si kterákoliv vybraná obec vede ve srovnání s dalšími obcemi ve své velikostní kategorii. Tato databáze obsahuje 11 dimenzí kvality života. Bližší informace o struktuře a obsahu databáze kvality života v obcích nabízí web <https://kdejedobre.cz>.

Všechny obce ČR jsou na základě segmentační analýzy rozděleny do **6 typů** – tříd:

- 1. Úspěšné** (16 % obcí, 30 % populace ČR): obce s nejmladší a nejrychleji se rozrůstající populací. Ceny bydlení patří k nejvyšším v republice a současně se zde nejvíce staví. S velmi dobrou infrastrukturou a občanskou vybaveností. Průměrná kriminalita. S vyšší participací občanů a aktivnějším přístupem zastupitelstev. S menší mírou sociálních problémů v důsledku nezaměstnanosti. Vysoký podíl investic do rozvoje. Obce s nejvzdělanější populací, zdravým životním stylem i lepší zdravotní péčí, ale méně dostupnou zelení.
- 2. Usedlé** (17 % obcí, 16 % populace ČR): demograficky stabilní obce, kde dochází k přirozené výměně obyvatel a jsou zde funkční komunitní vazby. Ceny bydlení průměrné. Politicky aktivní občané, vyšší míra politické soutěže. Málo obyvatel v exekucích a druhý nejmenší podíl nezaměstnanosti. Vysoký podíl investic do rozvoje obce. Vzdělaná populace. Dobré mezilidské vztahy a životní prostředí.
- 3. Na hraně** (34 % obcí, 25 % populace ČR): obce, které se snaží držet krok s úspěšnými, ale narážejí na dílčí problémy. Dochází zde k částečnému úbytku obyvatel. Druhá nejvyšší míra kriminality. Ceny bydlení jsou průměrné, menší podíl nové zástavby. S průměrnou infrastrukturou a vybaveností, nižší občanskou angažovaností, s menšími investicemi do obecního rozvoje. Relativně dobré mezilidské vztahy a životní prostředí.
- 4. Průmyslový odkaz** (12 % obcí, 12 % populace ČR): obce s výrazným průmyslovým zázemím, které dosud plně neintegrovaly sektor služeb. Ceny bydlení patří k druhým nejvyšším. Dobrá infrastruktura i dostupnost služeb. Malá občanská angažovanost. Druhý největší podíl obyvatel žijících ve vyloučených lokalitách, druhý nejvyšší podíl exekucí. Průměrné investice do obecního rozvoje. Horší mezilidské vztahy, obce s horším životním prostředím a vůbec nejmenším množstvím zeleně.
- 5. Opomíjené** (11 % obcí, 5 % populace ČR): obce s postupně ubývajícím a nejstarším, nejrychleji stárnoucí populací, odkud lidé odcházejí. Stará, často vesnická zástavba s nízkými cenami bydlení. V obcích je špatná infrastruktura a vybavenost. Občané jsou málo občansky angažováni, méně často chodí k volbám. Je zde druhá nejvyšší míra nezaměstnanosti, menší množství investic do rozvoje a druhý nejmenší podíl vysokoškoláků. Je zde nízká kriminalita. Nejlepší z hlediska životního prostředí.
- 6. Komplikované** (10 % obcí, 11 % populace ČR): obce s málo se rozrůstající a druhou nejvíce stárnoucí populací, s nejvyšší mírou kriminality, nízkými náklady na bydlení, avšak nejmenším podílem vlastnického bydlení. S největším množstvím panelových domů, druhou nejhorší dostupností služeb, malou občanskou angažovaností a nízkým zájmem o politiku, s nejmenší volební účastí. Ve srovnání s ostatními zde více lidí žije v sociálně vyloučených lokalitách. Nejvíce obyvatel v exekuci a s největší mírou nezaměstnanosti. S málo investicemi směřujícími do rozpočtu obce, pouze minimum obyvatel s vyšším vzděláním. Horší mezilidské vztahy.

Náměty pro další výzkumné projekty

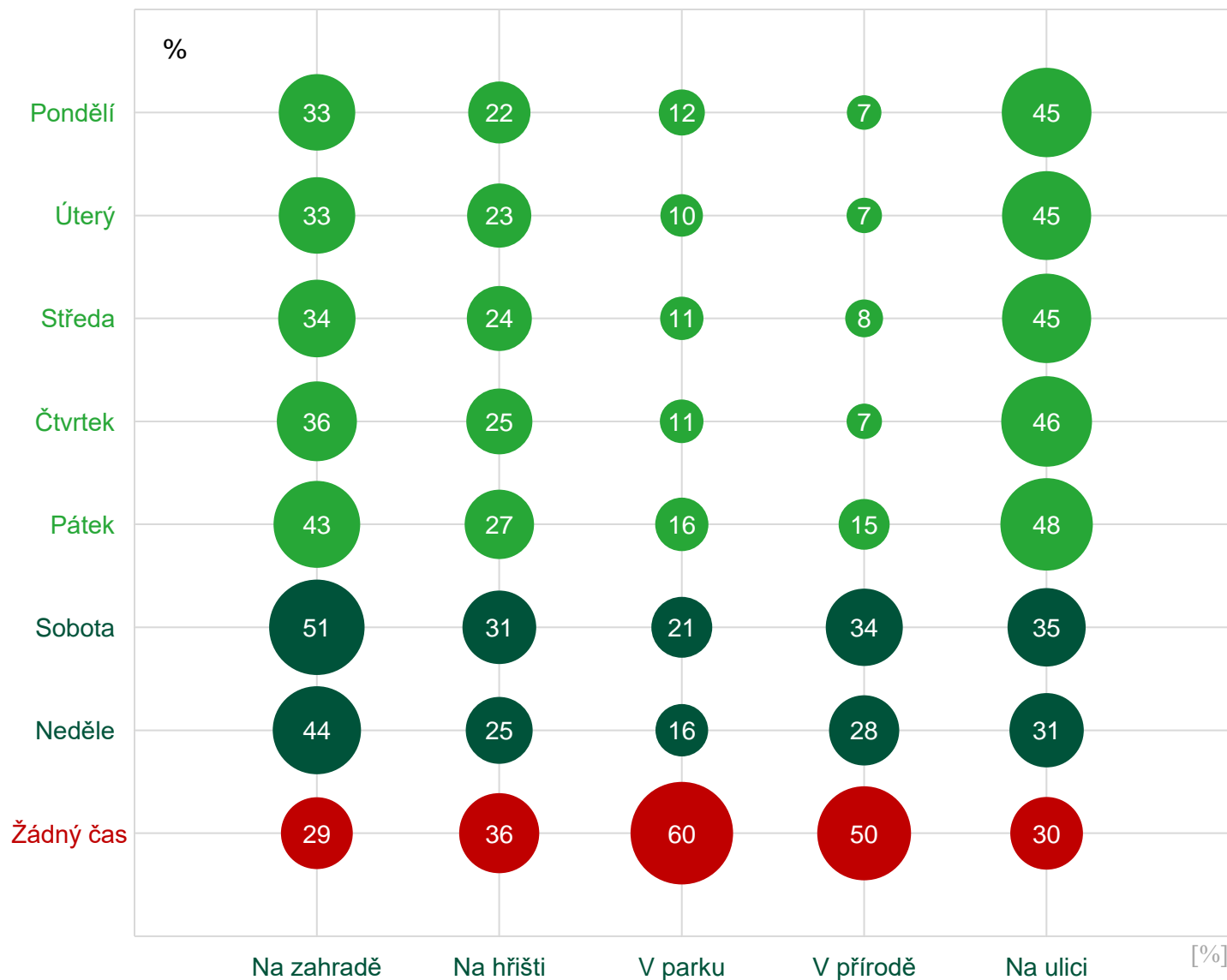
- ❖ Kvantitativní výzkum zaměřený na starší školní děti nebo dospívající (13-15 let, případně i 16-17 let) a jejich pohled na místa ve veřejném prostoru, kde mohou trávit svůj volný čas venku. Výzkum by mohl pomoci ověřit hypotézu, zda je pro starší děti už důležitější, s kým a jak čas venku tráví, než to, na jakém konkrétním místě se to děje (tedy těmto dětem nevádí, že využívají podobná prostředí jako dospělí). Nebo naopak zda by širší škála míst ve veřejném prostoru pro tuto věkovou skupinu pomohla nejen zvýšit rozsah času, který tyto děti tráví venku, ale také posílila jejich sociální kontakty, narušila izolovanost, ke které svádí dostupnost kontaktů přes sociální sítě. Výsledky by mohly nabídnout možnosti pro zlepšení veřejného prostoru speciálně cílené na mladší dospívající.
- ❖ Výzkum zaměřený na podrobnější rozbor souvislostí mezi trávením času venku a pocity osobní pohody dětí. Na základě širší škály otázek cílených na jednotlivé oblasti wellbeingu by bylo možné prozkoumat, jak tyto oblasti souvisí s množstvím času stráveným venku různými činnostmi, respektive naopak s množstvím času stráveným „online“.
- ❖ Kvantitativní výzkum mezi vyučujícími mateřských škol, respektive mezi řediteli a ředitelkami MŠ, zacílený na praxi pobytu venku předškolních dětí, na benefity a limity, možnosti podpory pobytu venku a vhodných úprav venkovních prostředí u MŠ.
- ❖ Kvantitativní výzkum mezi vyučujícími základních škol zacílený na praxi venkovní výuky, na její rozsah, odlišnosti prvního a druhého stupně, na benefity a limity výuky venku, na možnosti podpory a motivace vyučujících při zavádění či rozšiřování výuky venku. Výsledky by mohly pomoci v zacílení osvěty k výuce venku nejen mezi vyučujícími, ale i řediteli a ředitelkami ZŠ.

13. Příloha: Další informace k času a místům pobytu dětí venku

Kolik školáků tráví během týdne čas ve vybraném prostředí?

V předchozí části bylo již uvedeno, že se během týdne proměňují preference dětí z hlediska míst, kde tráví svůj volný čas. Školáci tráví **ve všedních dnech čas nejčastěji na ulici – v jednotlivých dnech tráví na ulici volný čas průměrně 45-48 % školáků**. Druhým nejčastěji vyhledávaným místem jsou během všedních dní **zahrady a dvorky**, na nichž tráví čas během jednotlivých dní více než třetina školáků (**33-43 %**). Během týdne jsou nejméně vyhledávané parky či pobyt v přírodě – na těchto místech tráví v jednotlivých všedních dnech čas přibližně desetina školáků. **Přechod mezi všedními a víkendovými dny** představuje **pátek** – v tento den začíná významněji **narůstat podíl školáků trávících čas v zeleni** (na zahradách, v parku a přírodě). **Podíl dětí, které tráví čas venku v zeleni, je obecně nejvyšší v sobotu** – na zahradách a dvorcích tráví čas 51 %, v parcích 21 % a v přírodě 34 % školáků. Přestože neděle patří rovněž mezi dny, kdy tráví školáci více času venku, je zde patrná již klesající tendence.

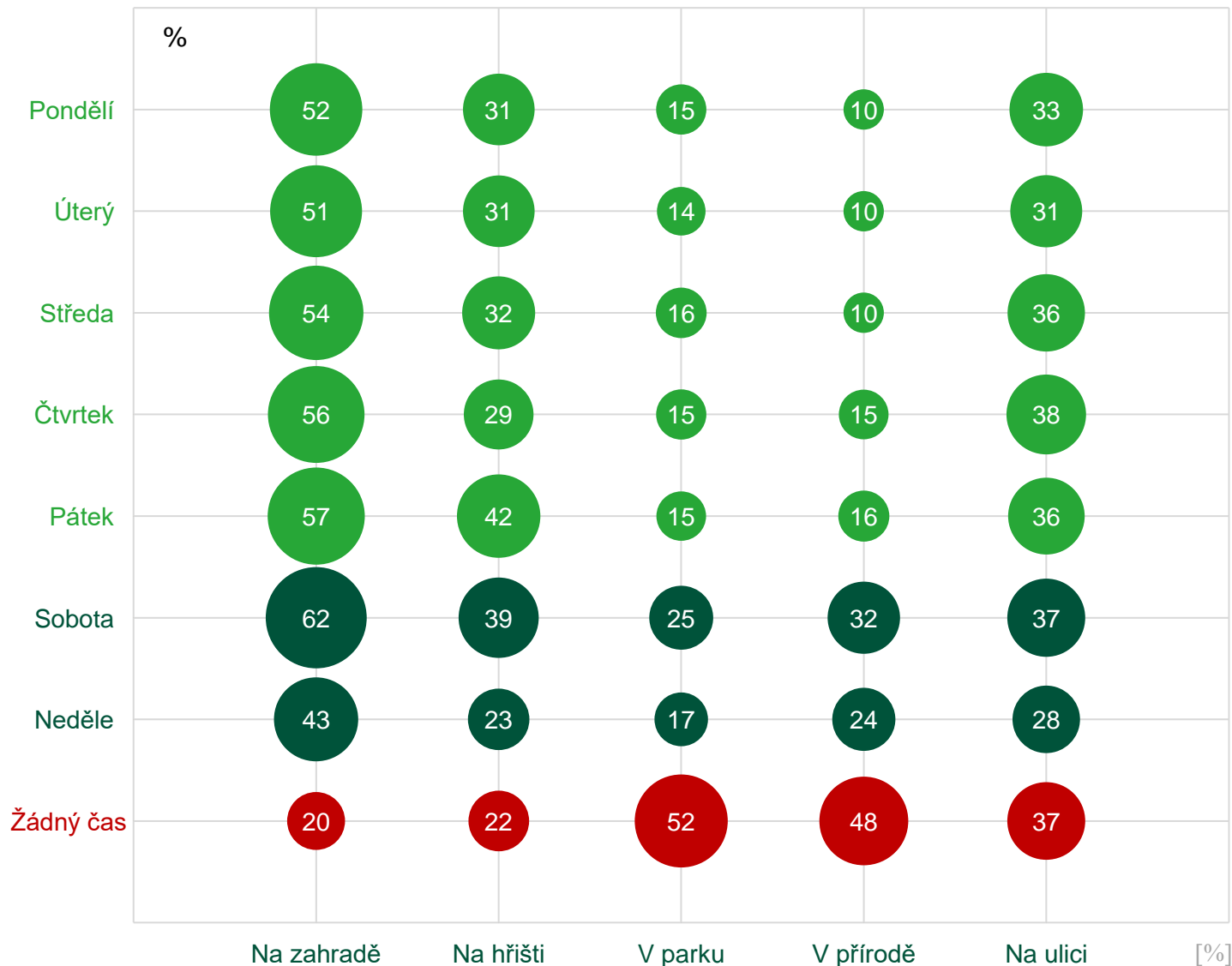

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „Nyní se zaměříme na posledních 7 dní (nepočítáme dnešek). Z následujícího seznamu nejprve zaškrtni všechna místa, na kterých jsi během posledních sedmi dní byl(a) – uveď prosím jen ta, kde jsi byl(a) alespoň půl hodiny.“. Do výpočtu byli zahrnuti všichni respondenti.

Kolik předškoláků tráví během týdne čas ve vybraném prostředí?

Ve skupině dětí v **předškolním** věku jsou výsledky z hlediska preference míst v jednotlivých dnech v týdnu velmi podobné s výsledky ve skupině starších dětí. Mladší děti tráví **ve všedních dnech čas nejčastěji na zahradách a dvorcích** (průměrně 51-57 % mladších dětí). Druhým nejčastěji vyhledávaným místem jsou během všedních dní **ulice**, na nichž tráví čas během jednotlivých dní přibližně třetina mladších dětí (31-38 %). Podobně navštěvovaná jsou i **hřiště** – ta navštěvuje rovněž **přibližně třetina mladších dětí** (29-42 %). Během týdne jsou nejméně vyhledávané parky či pobyt v přírodě. **Podíl dětí, které tráví čas venku v zeleni, je obecně nejvyšší v sobotu** – na zahradách a dvorcích tráví čas 62 %, v parcích 25 % a v přírodě 32 % mladších dětí.

Během týdne se na hřiště nedostane na více než 30 minut přibližně pětina (22 %) 3-6letých dětí, do přírody dokonce téměř polovina (48 %) dětí v tomto věku.

Kolik času během týdne stráví školáci děti v různém prostředí?

Školáci stráví ve všedních dnech průměrně nejvíce času na zahradách a dvorcích, hřištích a ulicích. Děti, které na těchto místech tráví svůj čas, zde v jednotlivých všedních dnech stráví průměrně více než 20 minut za vybraný den. **Nejméně času** tráví školáci ve všedních dnech **v parcích a přírodě** – kromě pátku na těchto místech nestráví v průměru více než 10 minut. Jak již bylo uvedeno, v pátek začíná narůstat podíl školáků trávících čas v zeleni. Zároveň začíná narůstat i časová dotace, kterou děti těmto místům věnují.

O víkendu tráví děti nejvíce času na zahradě (v sobotu průměrně 1 hodinu a 26 minut, v neděli 1 hodinu a 4 minuty). Druhým místem, kde tráví školáci nejvíce času během víkendu, je **příroda** – zde stráví průměrný školák v sobotu 53 minut a v neděli 38 minut.

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „U každého místa napiš, kolik času jsi tam ten den strávil(a). Pokud jsi tam ten den byl(a) víckrát, tak odhadni, jak dlouho celkem. Vyplň časové údaje. Pro připomenutí: zajímá nás čas v délce alespoň 30 minut.“. Do výpočtu byli zahrnuti pouze respondenti, kteří na daném místě trávili nějaký čas.

Kolik času během týdne stráví předškoláci v různém prostředí?

Předškoláci stráví ve všedních dnech průměrně nejvíce času na zahradách a dvorcích. Děti, které na těchto místech tráví svůj čas, zde v jednotlivých všedních dnech stráví průměrně 1 hodinu za vybraný den. Dalším místem, kde tráví mladší děti častěji svůj čas ve všedních dnech, jsou hřiště – zde stráví děti průměrně více než 25 minut za den. Nejméně času tráví ve všedních dnech předškoláci – podobně jako školáci - v parcích a přírodě – čas strávený na těchto místech nepřesahuje v žádném všedním dni 15 minut. Jak již bylo uvedeno, v pátek začíná narůstat podíl dětí trávících čas v zeleni. Zároveň začíná v pátek narůstat i časová dotace, kterou děti těmto místům věnují.

O víkendu tráví předškoláci nejvíce času na zahradách – zde stráví v sobotu průměrně 2 hodiny a 17 minut, v neděli 1 hodinu a 16 minut. Dalším místem, kde tráví mladší děti nejvíce času během víkendu, je **příroda** – zde stráví průměrné dítě v sobotu 44 minut a v neděli 30 minut. O víkendu jsou mezi dětmi oblíbená i **hřiště** – zde stráví předškoláci v sobotu průměrně 50 minut a v neděli 23 minut.

Pozn.: Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě odpovědí na otázku „U každého místa napište, kolik času tam ten den dítě strávilo. Pokud tam ten den bylo víckrát, tak prosím odhadněte, jak dlouho celkem. Vyplňte časové údaje. Pro připomenutí: zajímá nás čas v délce alespoň půl hodiny.“ Do výpočtu byli zahrnuti pouze respondenti, kteří na daném místě trávili nějaký čas.

Výzkumný tým:

Jitka Uhrová

+420 736 146 396
jitka.uhrova@stem.cz

Klára Zajíčková

+420 604 746 703
klara.zajickova@stem.cz